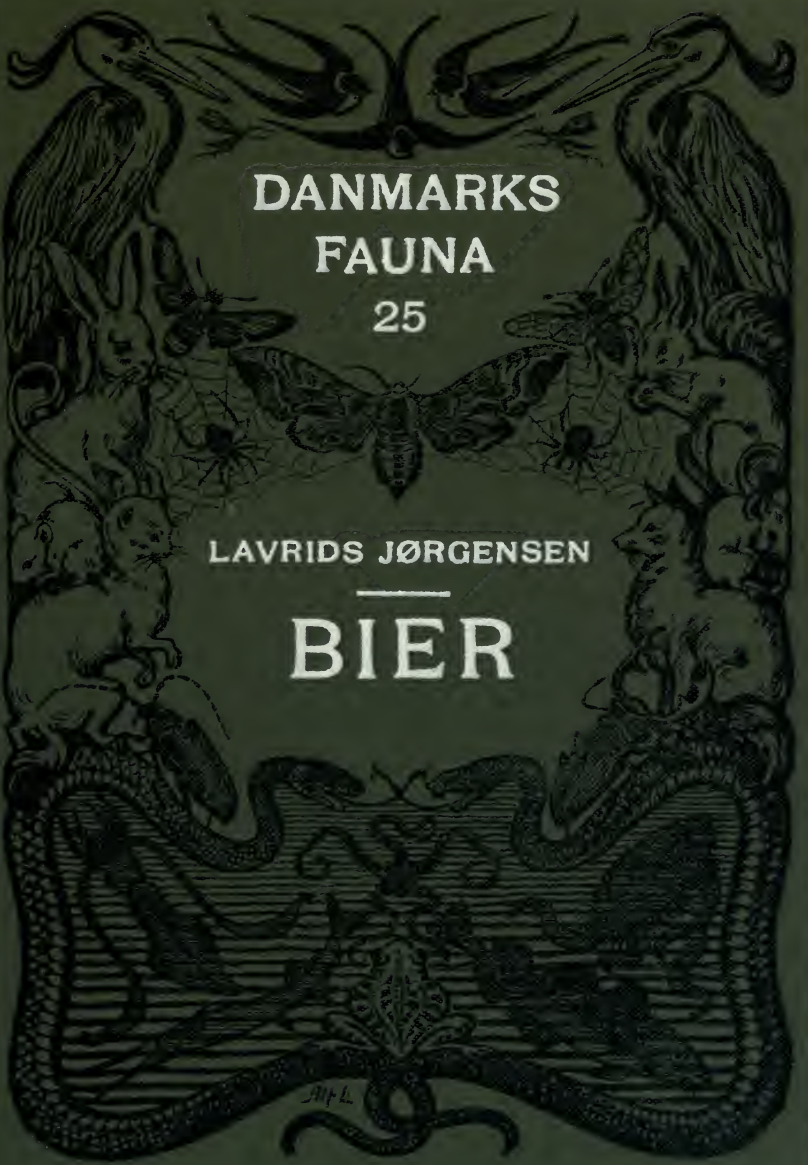

DANMARKS FAUNA

25

LAVRIDS JØRGENSEN

BIER

G. E. C. GADS FORLAG — KØBENHAVN

DANMARKS FAUNA

ILLUSTREREDE HAANDBØGER OVER DEN DANSKE DYREVERDEN

MED STATSUNDERSTØTTELSE UDGIVNE AF

DANSK NATURHISTORISK FORENING

LAVRIDS JØRGENSEN

BIER

MED 32 AFBILDNINGER

G. E. C. GADS FORLAG — KØBENHAVN

1921

KØBENHAVN → BIANCO LUNOS BOGTRYKKERI

MARINE BIOLOGICAL LABORATORY
WOODS HOLE
LIBRARY
MASS.

Tillæg og Rettelser.

S. 2 L. 19 f. o. efter Apis tilføjes: og Biastes.
- 11 - 26 f. o. og 5 f. n. Ammobates læs Biastes.
- 13 - 26-27 f. o. udgaar.
- 13 - 3 f. n. 24 læs 23 a.
- 13. Imellem L. 2 og 3 f. n. indskydes:

23 a. Bagkroppen kort og sparsomt behaaret, næsten nøgen. Hunnen uden Bugbørste..... Biástes.
Bagkroppen temmelig langhaaret. Hunnen med Bugbørste 24

Efter at „Bierne“ næsten var færdigtrykt, er der endvidere kommet Oplysning om, at der inden for vore nuværende Landegrænser er fundet en ikke alene for vor Fauna, men for Videnskaben ny Art, nemlig:

Prosópis pfankúchi Alfken.

Den staar Pr. rinki Gorski meget nær og ligner den meget, men er mindre og skilles fra denne for Hunnens Vedkommende ved, at Hovedet er knap saa rundt, og det hjærteformede Felt ved Basis er baade længde- og tværfuret, medens det hos rinki ingen Tværfurer har. Hannens Ansigtsfarve er lysegul, ikke mørkegul som hos rinki, Skaftet er mindre udvidet, og Svøbeleddene er ikke rød- og sortringede, men rødbrune paa Undersiden, de 3 sidste Led sorte. ♀ og ♂ 5—5½ mm.

Kendes kun fra Nordslesvig [Spandet, Tyrsted]. Juli—August.

40570

MARINE BIOLOGICAL LABORATORY
WOODS HOLE
LIBRARY
MASS.

INDLEDNING

Hymenopterernes [Hvepsenes] store Insektorden deles i 2 Underordener: Symphýta og Apocríta.

Hos Symphyta, hvortil hører Blad- og Træhvepse, er Bagkroppen i hele sin Bredde forbundet med Forkroppen. Hos Apocrita forbindes disse to Legemsdele ved en kortere eller længere Stilk.

Underordenen Apocrita deles igen i 2 Grupper: Terebrántia og Aculeáta. Hos den første Gruppe, der omfatter Guld-, Galle- og Snyltehvepsene, er Hunnerne forsynet med en Læggebrod [terebra]. Hos den sidste Gruppe, der omfatter Bier, Gravehvepse, Gedehamse og Myrer, er Hunnerne forsynet med en Giftbrod [aculeus]. [Se Danmarks Fauna No. 2, I. C. Nielsen: Gravehvepse og Gedehamse].

* * *

Bier [Ápidae].

Bierne er aculeate Hvepse og karakteriseres ved, at Prothorax er smalt og ikke naar Vingeroden, og ved, at Bagføddernes første [inderste] Led er fladt og i Reglen bredere end næste Led.

Deres Legeme deles, som hos andre Insekter, i Hoved [caput], Bryst [thorax] og Bagkrop [abdomen].

Hovedet er ved en Stilk bevægeligt forbundet med Thorax. Dets øverste Del, Issen [vertex], bærer 3 smaa Punktøjne [ocelli], der for det meste er stillede i Trekant, men ofte er placerede tværs over Issen i en mere eller mindre ret Linie. Paa Hovedets Sider findes de 2 store Kompleks- eller Facetøjne [oculi], der i Reglen er nøgne, men i enkelte Tilfælde er tydeligt behaarede. Den listeagtigt ophøjede Rand, der omgiver Øjnene, kaldes Øjeranden [orbita]. Omtrent midt paa Hovedets Forside er Følehornene [antennae] indleddede; deres første Led kaldes Skaftet [scapus], de øvrige tilsammen Svøben [flagellum]. Følehornene bestaar af 12 Led hos Hunnen og 13 Led hos Hannen; en Undtagelse herfra er Slægten Apis, hvor Følehornene har 12 Led hos begge Køn. Ofte er Svøbens Led buede eller knudeagtigt fremtrædende, kun meget sjældent fint behaarede. — Rummet mellem Punktøjnene og Følehornene kaldes Panden [frons], og den neden for Følehornene liggende Del af Hovedets Forside benævnes Ansigtet [facies]. Dettes nederste Del dannes af en ved Furer skarpt afgrænset, mer eller mindre kredsrund Plade, der kaldes Clypeus, hvis Forrand kan være lige eller i større eller mindre Grad udskaaret. — Paa Hovedets Underside ligger Munden og Mundværktøjet, hvoraf mærkes Overlæben [labrum], der

rager frem under Clypeus som en lille, fortil afrundet Plade, og under denne findes de 2 stærkt kitiniserede, tangformede Kindbakker [mandibulae], der bevæges horizontalt og er enten tilspidsede, afstumpede eller tandede. Kinderne [genae] kaldes Rummet mellem Øjnenes Underside og Kindbakkernes Basis, og ved Tindinger [tempora] forstaas den bag Øjnene liggende Del af Hovedet.

Thorax eller Brystet bestaar af 3 med hinanden fast forbundne Segmenter, der afgiver Fæste for Bevægelsesorganerne: Vinger og Ben, og kaldes: Pro-, Meso- og Metathorax. Paa Thorax skelner man endvidere Ryggen [notum], Siderne [pleurae] og Undersiden [sternum], og man taler derfor om Pro-, Meso- og Metanotum, Pro-, Meso- og Metapleura og Pro-, Meso- og Metasternum.

Prothorax er meget kort og naar ikke Vingernes Rod; paa Ryggen er det kun synligt som en smal Rand, og paa hver Side foran Vingeroden danner det en rundagtig Fortykkelse, den saakaldte Skuldercallus. Mesothorax udgør den mellemste og langt den største Del af Forkroppen; dets bageste og ligesom afsnørede, halvcirkelformede Del af Oversiden kaldes Scutellum, der kan være plan eller tydeligt een- eller topuklet og undertiden forsynet med Tænder eller Torne. Metathorax er Forkroppens bageste Del. Tæt bag Scutellen ligger et lille, knudeagtigt Parti, den saakaldte Bagscutel [postscutellum]. Metathorax'

Rygside har i Reglen fortil et af Lister afgrænset Felt, der paa Grund af sin Form kaldes det hjærteformede Felt [spatium cordiforme].

Bagkroppen [abdomen] er ved en kort, tynd Stilk bevægeligt forbundet med Thorax og bestaar hos Hunnen af 6, hos Hannen af 7 Segmenter, men ofte er et eller flere af disse, særlig paa Undersiden, ikke synlige. Oversiden kaldes Ryg- eller Dorsalsiden og Undersiden Bug- eller Ventralsiden. Da hvert Segment falder i en øverste og en nederste Del, taler man derfor om Ryg- eller Dorsalsegmenter og Bug- eller Ventralsegmenter. Første Segment er i Reglen fortil jævnt afsmalnet, kegleformet, men kan ogsaa være lige afstudset eller endog udhulet. Det sidste Segment kaldes Analsegmentet og er tilligemed bageste Del af næstsidste Rygsegment hos en stor Del Hunner forsynet med længere og tættere, mere børsteagtig, ofte anderledes farvet Behaaring end de andre Segmenter, de saakaldte Analfrynser [fimbria analis]. Sidste Segment indeslutter Kønsorganerne og for Hunnernes Vedkommende tillige Giftbrodden. Rygsegmenternes Bagrande er i Almindelighed forsynet med en temmelig bred og skarp Nedtrykning, der ofte ved Farve, Glans, Skulptur eller Behaaring afviger fra Segmenternes øvrige Del.

Benene [pedes] er almindelige Gangben, der for en stor Mængde Biers Vedkommende anvendes ved Gravearbejde. De falder i de sædvanlige 5 Dele: Hofte [coxa], Hoftering [trochanter],

Laar [femur], Skinneben [tibia] og Fod [tarsus]. Skinnebenet er i Reglen slankt, ofte fladt eller fortykket mod Spidsen og bærer her paa Indersiden 2 kortere eller længere Torne, de saakaldte Sporer [calcariae], der ofte er anderledes farvet end Skinnebenet; de mangler hos Slægten Apis. I Spidsen paa Ydersiden af Skinnebenet har mange Arter nogle smaa Torne, hvis Antal, Form og Farve spiller en Rolle i systematisk Henseende. Foden bestaar af 5 Led. Det første [inderste] Led er det tykkeste og største, noget fladtrykt og kaldes Metatarsus. Sidste Fodled, Kloleddet, er i Reglen slankt og bærer i Spidsen 2 Kløer [unguiculi], mellem hvilke der hos Størstedelen af Bierne findes en blød, rundagtig Dannelse, den saakaldte Hefteskive [pulvillus].

Vingerne [alae] er altid tilstede i et Antal af 4. Forvingerne er større end Bagvingerne og ved Basis dækkede af hudagtige, hvælvede Plader, der kaldes Vingeskæl [tegulae]. Da Vingernes Nervatur er af stor Betydning i Systematiken, maa kendes de vigtigste af de Ribber [venae] og Celler [areae], der i saa Henseende kommer i Betragtning.

Forvingernes første Længderibbe, Costalribben, ligger i Vingens Forkant. Parallelt med og i kort Afstand fra denne løber den 2. Længderibbe, Subcostalribben. Omtrent i Vingens Midte løber 3. Længderibbe, Medialribben og bag denne fjerde Længderibbe, Analribben. Mellem Subcostal- og Medialribben ligger Me-

diancellen, der udad afgrænses af Basalribben, og mellem Medial- og Analribben ligger Submediancellen, som udad afgrænses af Nervulus. Hvis Nervulus træffer Basalribbens Basis, siges den at være interstitiel, træffer den Medialribben længere udad mod Vingespidsen, er den postfurcal, i modsat Fald antefurcal.

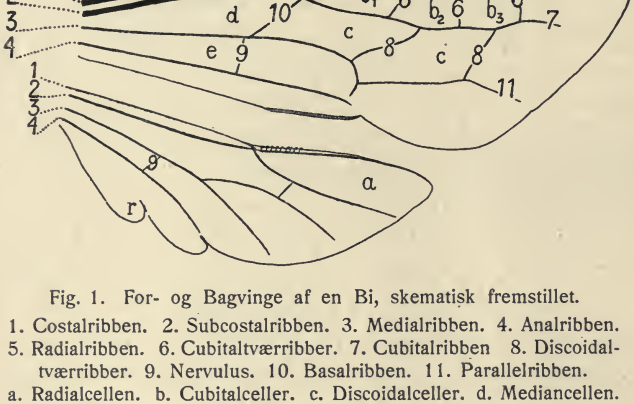

Fig. 1. For- og Bagvinge af en Bi, skematisk fremstillet.
1. Costalribben. 2. Subcostalribben. 3. Medialribben. 4. Analribben. 5. Radialribben. 6. Cubitaltværribber. 7. Cubitalribben 8. Discoidaltværribber. 9. Nervulus. 10. Basalribben. 11. Parallelribben. a. Radialcellen. b. Cubitalceller. c. Discoidalceller. d. Mediancellen. e. Submediancellen. r. Basallap. s. Vingemærke.

Omtrent midt paa Vingens Forkant findes i Reglen et halvelliptisk, mørkt Sted, der kaldes Vingemærket eller Stigma [pterostigma]. Fra dette udgaar en Ribbe, der efter et bueformet Løb udmunder længere ude i Vingeforkanten; den kaldes Radialribben og afgrænser Radialcellen. Som oftest er denne Celle udad jævnt afsmalnet og har en afrundet Spids, men undertiden er dens Spids lige afskaaret, og

der ligger da udenfor den en lille, trekantet Celle, Tillægscellen. Under Vingemærket og Radialcellen ligger Cubitalcellerne, hvis Antal er 2 eller 3*). De adskilles fra hinanden af Cubitaltværribberne og afgrænses nedad af Cubitalribben. Under Cubitalcellerne ligger de 2 Discoidalceller, adskilte ved Discoidaltværribberne og afgrænset nedad for den førstes Vedkommende af Medialribben og for den andens Vedkommende af Parallelribben.

Bagvingernes Ribbesystem er mindre kompliceret end Forvingernes. Her mærker man sig Nervulus og Analribben, der danner den underste Begræsning for Submediancellen [Analcellen] og forlænger sig ud over denne til Vingens Bagkant, hvor den udmunder i et dybt Udsnit. Ved Vingens Basis findes paa Bagranden en kortere eller længere Flig, Basallappen.

Vingenervaturen er temmelig konstant; individuelle Aberrationer forekommer undertiden.

For at Vingerne under Flugten kan virke som sammenhængende Flader, lægges Forvingernes Bagrande lidt ind over Bagvingerne og hæftes sammen med disse ved nogle smaa Hager, de saakaldte Heftehager, der findes i en Række paa Bagvingernes Forkant fra Radialcellens Basis og ud imod Vingespidsen. De varierer i Antal og spiller en, forøvrigt tvivlsom, Rolle i Systematiken til Adskillelse af nærstaaende Arter.

*) Hos Bierne tælles kun de fuldstændigt begrænsede Celler, altsaa ikke det Areal, der ligger udenfor 3. Cubitaltværribbe.

Bierne er beklædt med Haar, som under stærk Forstørrelse viser sig grenede. Hos nogle Slægter, som Bombus, Psithyrus og Anthophora, danner Haarlaget en tæt, pelsagtig Beklædning, der næsten helt skjuler Huden, hos andre Slægter, som Prosopis og Nomada, er Haarene saa sparsomt til Stede, at disse Dyr næsten er nøgne. Haarene afbleges hurtigt, saa den oprindelige Farve bliver hvidlig eller graalig, og hos mange Hunner afslides Haarklædningen i større eller mindre Grad paa et tidligt Tidspunkt. Derved bliver Dyrene vanskelige at bestemme, og Begyndere maa det tilraades kun at give sig af med friske, rene Eksemplarer.

* * *

Man har kaldt Bierne for Blomsterhvepsene og med Rette, idet de baade som Larver og som fuldt udviklede Dyr er henvist til at leve af de vegetabilske Stoffer Blomsterhonning og Blomsterstøv.

Larverne er blege, hvidagtige, fodløse Væsener, der ikke er i Stand til at bevæge sig, men tilbringer hele deres Tilværelse i Cellen, hvor Forpupningen ogsaa finder Sted, og ernæres af Blomsterstøv, der i større eller mindre Grad er blandet og sammenæltet med Honning.

Som Imagines lever Bierne udelukkende af Blomsternektar, som de opsuger med Tungen, der hos de fleste Bier er kort, men hos andre af betydelig Længde og derved i Stand til at naa Bunden i temmelig dybe Blomsterkalke. Humlernes Tunge f. Eks. er saa lang, at den kan naa Nektargruberne paa Bunden af Rødkløverens Blomster, og herved bliver disse Bier af stor landøkonomisk Betydning, idet deres Tilstedeværelse i Blomstringstiden er Betingelsen for en rigelig Frødannelse hos denne vigtige Kulturplante.

* * *

Omtrent Fjerdedelen af vore Bier er Foder-Parasiter, der lever snyltende hos andre Bier. I et ubevogtet Øjeblik smutter Snylteren ind i en arbejdende Bis Rede. Efter at have aflagt sine Æg paa den i Cellerne tilstedeværende Fodermasse fjærner den sig igen og bekymrer sig ikke det mindste om sit Afkom, men overlader Udrugning og Opfostring af dette til Værten.

Alle andre Bier er arbejdende. Hunnerne anlægger Reder og bygger Celler, som de forsyner med Næring for Afkommet. Nektaren hjemføres i Kroen. For Indsamling og Transport af Blomsterstøvet er de udstyret med Apparater, der muliggør dette. Saadanne findes i Haarklædningen, der hos alle arbejdende Bier staar i Yngelplejens Tjeneste og danner Samle- og Børsteværktøj. Kun en enkelt Slægt, Prosopis, danner en Undtagelse. Dens Hunner har intet Indsamlingsværktøj, men hjembærer Støvet sammen med Nektaren i Munden eller Kroen. Enkelte Bier, som Panurgus, samler med hele Kroppen og børster først Støvet af efter Hjemkomsten i Reden, men hos de allerfleste samlende Bier er Samleapparaterne lokaliseret til bestemte Dele af Kroppen, hovedsagelig enten Bugen eller Bagbenene, og man taler derfor om Bugsamlere og Bensamlere. Hos Bugsamlerne er Bagkroppens Underside dækket med en tæt Børste af lange, stive, noget bagudrettede Haar, der danner den saakaldte Bugbørste [scopa ventralis]. Hos Bensamlerne samles Støvet paa Arbejdspladsen med hele Kroppen, men afbørstes straks og samles paa Bagbenene, hvor det fastholdes og hjemtransporteres i særlige Haardannelser. Hos de sociale Bier [Bombus og Apis] findes den saakaldte Kurv [corbicula], der dannes ved, at Bagskinnebenene er fladt udvidede, paa Ydersiden konkave, glinsende glatte og nøgne, kun i Kanten forsynet med en Række af tætsiddende, lange og indad krummede Haar. De øvrige Bensamlere er enten Skinnebenssamlere eller Laarsamlere. Hos de første er Bagskinnebenene forsynet med en lang og tæt Samlebørste [scopa], hos

de sidste er Skinnebenene ogsaa forsynet med en veludviklet Scopa, men desuden er ogsaa Hofter, Laar og særlig Trochanter udstyret med iøjnefaldende Duske af lange, nedad krummede Haar [flocculus]. Paa Metanotens Sider og paa Bagkroppens Basis findes ofte nogle flade, nøgne Pletter, der er overhvælvede af lange, nedad krummede Haar, og som ogsaa staar i Indsamlingens Tjeneste.

Rederne anlægges i Jorden, i Plantestængler, i Træstød, Lervægge, Revner i Mure og lignende Steder. Undertiden er Rederne anbragt paa Jordoverfladen, kun dækkede med et Lag Mos eller Græs, og i sjældnere Tilfælde frit anbragte paa Sten. Cellerne forfærdiges enten af hjembragt Materiale, som Ler og Jord, Harpiks, afskaarne Bladstykker og Planteuld, eller af Stoffer, som Dyrene selv afsondrer.

Hun = ♀, Arbejder = ☿, Han = ♂.

Systematik.

Efter deres Levevis er Bierne fra gammel Tid af inddelt i 3, i biologisk Henseende temmelig skarpt adskilte Grupper:

A. Solitære eller enligt levende Bier [Apidae solitariae]. Ofte bygger de kolonivis, men hver Hun anlægger uafhængig af sine Naboersker sine Reder; dog hænder det ofte, at to eller flere Redebyggersker benytter samme Indflyvningshul og Hovedgang, men herfra hver for sig anlægger sine Gallerier i forskellig Højde og i forskellige Retninger. Efter Indsamlingsapparaternes Form og Anbringelse inddeles de i

I. Urbier [Archiapidae], de lavest staaende Bier, der intet Indsamlingsværktøj besidder og dog alligevel ikke er Snyltere. Hertil hører kun Slægten Prosopis.

II. Bensamlere [Podilegidae] med særligt udviklede Samleapparater paa Bagbenene. De er enten:

a. Laarsamlere [Femorilegidae], der foruden paa Bagskinnebenene at være forsynet med en tæt Scopa desuden paa Trochanterne er udstyret med Flocculus. Hertil hører Slægterne: Colletes, Halictus, Anthrena, Dufourea, Ha-

lictoides, Rhophites, Panurgus og Dasypoda.

b. Skinnebenssamlere [Crurilegidae], der kun er forsynet med en mer eller mindre tæt Scopa paa Bagskinnebenene. Hertil hører Slægterne: Melitta, Macropis, Eucera og Anthophora.

III. Bugsamlere [Gastrilegidae] med tæt Scopa paa Bagkroppens Bugside. Hertil hører Slægterne: Heriades, Osmia, Megachile, Trachusa og Anthidium.

B. Sociale eller statsdannende Bier [Apidae sociales]. Samfundet grundlægges af en befrugtet Hun og er undertiden forbavsende rigt paa Individer, som foruden de 2 Køn, Han og Hun, endnu repræsenterer et Slags Mellemkøn, Arbejderne, der egentlig kun er forplantningsudygtige Hunner. Samleværktøjet findes paa Bagbenene og er den saakaldte Kurv. Hertil hører Slægterne: Bombus og Apis.

C. Parasitære eller snyltende Bier [Apidae parasiticae]. De mangler Indsamlingsapparater og anlægger ingen Boer. Hunnerne anbringer deres Æg i arbejdende Biers Reder. Naar Larverne er udklækkede, lever de af det Foder, som Værterne har indsamlet til deres eget Afkom. Hertil hører Slægterne: Psithyrus, Stelis, Coelioxys, Ammobates, Melecta, Epeolus, Nomada og Sphecodes.

Efter nyere Systematik, der følges i dette Værk, opføres Bierne i følgende Orden:

1. Prosopis Fabr., 2. Colletes Latr., 3. Epeolus Latr., 4. Halictus Latr., 5. Sphecodes Latr., 6. Heriades Spin., 7. Osmia Latr., 8. Trachusa Jur., 9. Anthidium Fabr., 10. Stelis Panz., 11. Megachile Latr., 12. Coelioxys Latr., 13. Anthrena Fabr., 14. Nomada Fabr., 15. Dufourea Lep., 16. Halictoides Nyl., 17. Rhophites Spin., 18. Panurgus Panz., 19. Dasypoda Latr., 20. Melitta Kirby, 21. Macropis Panz., 22. Eucera Latr., 23. Anthophora Latr., 24. Melecta Latr., 25. Ammobates Latr., 26. Bombus Latr., 27. Psithyrus Lep. og 28. Apis L.

Oversigt over Slægterne.

1. Forvingerne med 3 Cubitalceller 2
   Forvingerne med 2 Cubitalceller 13

2. Radialcellen elliptisk og næsten naaende Vingespidsen. Bagskinnebenene uden Sporer.. 28. Ápis.
Radialcellen kort og endende langt foran Vingespidsen. Bagskinnebenene med Sporer..... 3
3. Cubitalcellerne af omtrent samme Størrelse 4
Cubitalcellerne tydeligt forskellige i Størrelse..... 6
4. 1. Cubitalcelle udelt..... 23. Anthophóra.
1. Cubitalcelle delt ved en bleg, utydelig Tværribbe 5
5. Bagskinneben hos ♀ og ☿ med Kurv, hos ♂ med konkav og næsten nøgen Yderside. Genitalier hos ♂ brunt farvede ..... 26. Bómbus.
Bagskinneben hos ♀ uden Kurv, hos ♂ med konveks eller plan, mer eller mindre stærkt behaaret Yderside. Genitalier hos ♂ lysegult farvede .....
..... 27. Psíthyrus.
6. 1. og 3. Cubitalcelle af omtrent samme Størrelse..
..... 24. Melécta.
1. og 3. Cubitalcelle meget forskellige i Størrelse.. 7
7. Radialcellen elliptisk ..... 3. Epéolus.
Radialcellen udad afsmalnet og tilspidset 8
8. 2. og 3. Cubitalcelle er næsten ens i Størrelse 9
2. og 3. Cubitalcelle er tydeligt forskellige i Størrelse 10
9. Bagkroppen næsten nøgen, broget farvet.....
..... 14. Nomáda.
Bagkroppen behaaret, mørkt farvet.. 2. Collétes.
10. Basalribben næsten ret, kun svagt krummet 11
Basalribben stærkt krummet mod Vingebasis 12
11. Bagtrochanter hos ♀ med Flocculus. Hos ♂ er kun enkelte Svøbeled noget buede. Bagvingernes Nervulus omtrent lodret stillet. Kloleddene er slanke.
..... 13. Anthréna.
Bagtrochanter hos ♀ uden Flocculus. Hos ♂ er Svøbeleddene mere eller mindre buede, saa de fremtræder noget knudeagtige. Bagvingernes Nervulus stærkt skraatstillet. Kloleddene stærkt udvidede...
..... 20. Melítta.
12. Radialcellens Spids ligger ved Vingeforkanten. 5. Rygsegment hos ♀ med en nøgen Længdefure [rima] i Midten. Scopa veludviklet. Hos ♂ er Clypeus næsten snudeagtigt fremtrukket og i Reglen med hvid- eller gulfarvet Forrand... 4. Halíctus.
Radialcellens Spids er lidt fjærnet fra Vingeforkanten. 5. Rygsegment hos ♀ uden Længdefure. Scopa meget svagt udviklet. Hos ♂ er Svøbeleddene i større eller mindre Udstrækning graafiltede, og Clypeus

er ikke stærkt fremtrukket og har aldrig lys Forrand..... 5. Sphecódes.

13. Radialcellen med Spidsen i Vingeforkanten..... 14
Radicalcellen med Spidsen inden for Vingeforkanten 17

14. Bagføddernes 2. Led er indføjet i underste Hjørne af Metatarsens Spids. Bagkroppen, særlig hos ♀, kort, halvkugleformet..... 21. Macrópis.
Bagføddernes 2. Led er indføjet i Metatarsens Spids paa Midten. Bagkroppen langstrakt, cylindrisk..... 15

15. Krop, særlig Thorax, stærkt behaaret. Bagkroppen med lyse Tværbaand..... 17. Rhophítes.
Krop svagt behaaret. Bagkroppen uden Tværbaand 16

16. Nervulus interstitiel. Følehornene hos ♂ saa lange som Hoved og Thorax tilsammen, de enkelte Svøbeled buede..... 16. Halictoídes.
Nervulus antefurcal. Følehornene hos ♂ kortere end Hoved og Thorax tilsammen, de enkelte Led ikke buede..... 15. Dufourea.

17. Radialcellens Spids lige afskaaret. Kindbakkerne spidse, ikke tandede..... 18
Radialcellen ikke med lige afskaaret Spids. Kindbakkerne er tandede..... 19

18. Bagkroppen ensfarvet sort, uden lys Behaaring .. .. 18. Panírgus.
Bagkroppen tildels rødfarvet, med lys Behaaring ..... 25. Ammobátes.

19. 1. Cubitalcelle mindre end 2. Følehornene hos ♂ meget lange..... 22. Eucera.
1. Cubitalcelle mindst saa stor som 2. Følehornene hos ♂ af almindelig Længde..... 20

20. Bagbens Skinneben og Metatarser meget langt behaarede ligesom Kroppen..... 19. Dasýpoda.
Bagben kort behaarede..... 21

21. 1. Cubitalcelle større end 2. Smaa Dyr..... ..... 1. Prosópis.
1. og 2. Cubitalcelle af samme Størrelse..... 22

22. 2. Discoidaltværribbe munder indenfor 2. Cubitaltværribbe..... 23
2. Discoidaltværribbe munder i eller udenfor 2. Cubitaltværribbe..... 27

23. Scutellen paa hver Side med en stærk Tand. Kompleksøjnene behaarede..... 12. Coelióxys.
Scutellen ubevæbnet. Kompleksøjnene nøgne 24

24. Kloleddene uden Hefteskiver. Bagkroppens Overside forholdsvis flad..... 11. Megachíle.

Kloleddene med Hefteskiver. Bagkroppens Overside mere hvælvet 25

25. Kløerne med Subapicaltand. Ansigt hos ♂ er helt gult ..... 8. Trachúsa.
Kløerne uden Subapicaltand. Ansigt hos ♂ helt sort 26

26. Bagkroppen smal, sylindrisk. ♀ med tynd Ventralscopa. Læbepalper treleddede..... 6. Heríades.
Bagkroppen temmelig bred, ofte med metalglinsende Skær. Læbepalper fireleddede .. 7. Ósmia.

27. Kloleddene uden Hefteskiver. ♀ med Ventralscopa. ♂ med Torne og Tænder paa Analsegmentet .... 9. Anthídium.
Kloleddene med Hefteskiver. ♀ uden Ventralscopa. ♂ uden Torne og Tænder paa Analsegmentet ... . 10. Stélis.

1. *Prosópis* Fabr. (= Hylaëus autt.) [Maskebier, Stankbier].

Smaa, sorte, næsten nøgne, solitære Bier med i Reglen gul Ansigtstegning, der hos ♀ indskræn-

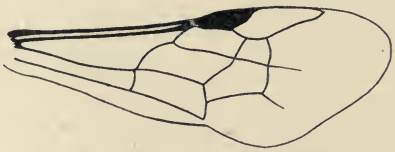

Fig. 2. Forvinge af Prosopis.

kes til to større eller mindre Pletter i Rummet mellem Clypeus og Øjnene [Sidepletter], men hos ♂ dækker Clypeus, Rummet mellem Clypeus og indre Øjerande [Sidepletter] og Rummet mellem Clypeus og Følehornenes Basis [Pandepletten]. Forvingerne med 2 Cubitalceller, hvoraf

Fig. 3. Hoved af Prosopis [set forfra] ♂ og ♀.

den 1. er meget større end den 2. Radialcellen er udad afsmalnet og med den afrundede Spids liggende inden for Vingeforkanten. Bagvingernes Basallap er lang og naar uden for Nervulus. Følehornene med 12 Led hos ♀, 13 hos ♂. Punktøjnene stillede i en flad Trekant. Ingen Indsamlingsapparater. I ydre Habitus minder de meget om visse Arter af Gravehvepse, og man mener, at af alle Bier er det dem, der staar Gravehvepsene nærmest. Det er altsaa de lavest staaende Bier, hvorfor de ogsaa betegnes med Navnet Urbier [Archiapidae]. Enkelte Arter udmærker sig ved en svag, ejendommelig, citronagtig Lugt.

Arterne flyver om Sommeren og kan træffes paa forskellige Blomster. Rederne anlægges i hule Stængler [især Brombær og Hindbær] eller i Huller i Træ og Mure. Cellerne bestaar af en klar Hinde, der er dannet af et Kirtelsekret, og Larvefoderet er en halvtflydende, dejagtig Masse. Om deres Levevis er kun lidet kendt. De overvintrer som Larver.

Oversigt over Arterne.

♀

1. Bagkroppens Basis i større eller mindre Udstrækning rødfarvet ..... 15. variegáta.
   Bagkroppen ensfarvet sort 2
2. 1. Rygsegments Bagrand paa Siderne med mer eller mindre tydelig, hvid, frynseagtig Behaaring. 3
   1. Rygsegment uden Spor af Bagrandsfrynser 11
3. Mesosternum fortil skarpt randet. 10. hyalináta.
   Mesosternum fortil uden skarp Rand 4
4. Bagkroppens 1. Rygsegment med tydelig Punktur 5
   Bagkroppens 1. Rygsegment glinsende glat eller meget svagt punkteret 6
5. 1. Bagkropsegments Punktur tæt og grov. Ansigtspletterne er hvidlige... 16. punctulatíssimus.

1. Bagkropsegments Punktur noget finere og spredt. Ansigtspletterne gule..... 11. praténsis.
6. Hovedet [set forfra] næsten cirkelrundt. Ansigtet nedad kun svagt afsmalnet 7
Hovedet [set forfra] langstrakt, tydeligt længere end bredt. Ansigtet nedad stærkt afsmalnet..... 9
7. Hjærteformede Felt meget grovt rynket. 9. sinuáta.
Hjærteformede Felt finere rynket 8
8. Ansigtets Sidepletter brede, naaende fra Clypeus til indre Øjerande. Vingerne hyaline 8. píctipes.
Ansigtets Sidepletter smalle, ikke naaende ind til Clypeus. Vingerne noget formørkede. 7. minúta.
9. Hjærteformede Felt grovt rynket. 2.—4. Bagkropsegment paa Siderne med hvide Bagrandsfrynser. ..... 12. diffórmis.
Hjærteformede Felt med svagere Rynkning. 2.—4. Bagkropsegment uden Bagrandsfrynser..... 10
10. Kinderne saa lange som Kindbakkernes Basalbredde. Ansigtets Sidepletter i Reglen store, trekantede .. .. 14. gíbba.
Kinderne meget korte. Ansigtets Sidepletter i Reglen smaa..... 13. confúsa.
11. Ansigtet helt sort, uden Sidepletter 12
Ansigtssidepletter til Stede, stundom meget smaa 13
12. Under Følehornenes Basis en valkagtig Fortykkelse. Clypeus paa hver Side udtrukket i en lille Tand ..... 1. cornúta.
Ingen Fortykkelse under Følehornenes Basis. Clypeus uden Torne ..... 2. rínki.
13. 1. Bagkropsegment mat, med temmelig grov og tæt Punktering ..... 6. clypeáris.
1. Bagkropsegment glinsende, med yderst fin og spredt Punktering eller helt glat 14
14. Hovedet [set forfra] næsten cirkelrundt. Ansigtet nedad kun svagt afsmalnet og med smaa Sidepetter 15
Hovedet længere end bredt. Ansigtet nedad tydeligt afsmalnet og med i Reglen store Sidepletter.. 16
15. Ansigtets Sidepletter meget smaa, næsten punktformede og fjærnede baade fra Clypeus og indre Øjerande..... 9. sinuáta.
Ansigtets Sidepletter større, fjærnede fra indre Øjerande, men stødende til Clypeus 3. annuláris.
16. Vingeskællene helt sorte..... 4. annuláta.
Vingeskællene gulplettede ..... 5. commúnis.

♂

1. 1. Bagkropsegments Bagrand paa Siderne med hvid, frynseagtig Behaaring 2
   1. Bagkropsegment uden hvide Bagrandsfrynser.. 13
2. Følehornenes Skaft meget stærkt udvidet og fortykket 3
   Følehornenes Skaft ikke meget stærkt udvidet og fortykket 6
3. Følehornenes Skaft meget stærkt bøjet, foroven stærkt udvidet..... 12. diffórmis.
   Følehornenes Skaft ikke eller kun svagt bøjet ... 4
4. Følehornenes Skaft stærkt fladtrykt, næsten kvadratformet udvidet ..... 15. variegáta.
   Følehornenes Skaft ikke eller kun svagt fladtrykt og ikke kvadratformet udvidet..... 5
5. Følehornenes Skaft kort og tykt, omvendt kegleformet fortykket..... 7. minúta.
   Følehornenes Skaft længere, svagt krummet og tyndere..... 9. sinuáta.
6. Ansigtet med tydelig hvid og strid Behaaring. Mesosternum fortil med skarp Randliste.....
   .... 10. hyalináta.
   Ansigtet nøgent eller kun svagt behaaret. Mesosternum fortil ikke skarpt randet..... 7
7. 1. Bagkropsegments Rygside glinsende og med fin Punktering, der et tættest paa Siderne..... 8
   1. Bagkropsegments Rygside mer eller mindre mat og med ensartet tæt Punktering..... 9
8. 3. Bugsegment ved Basis med en glinsende, pladeagtig Fortykkelse ..... 13. confúsa.
   3. Bugsegment uden en saadan Fortykkelse .....
   ..... 14. gíbba.
9. 3. Bugsegment uden glinsende Fortykkelser ved Basis 10
   3. Bugsegment med glinsende Fortykkelser ved Basis 11
10. Ansigtets Sidepletter har foroven ind imod Følehornenes Basis en rund Indskæring. 9. sinuáta.
    Ansigtets Sidepletter lange og smalle og har foroven ind imod Følehornenes Basis en retvinklet Indskæring ..... 8. pictipes.
11. Clypeus med bred sort Forrand... 6. clypeáris.
    Clypeus helt gullighvidt farvet..... 12
12. Kindbakkerne og Overlæben sorte 11. praténsis.
    Kindbakkerne gulstribede 16. punctulatíssimus.
13. Hovedet helt sort, uden lys Tegning 1. cornúta.
    Ansigtet med lys Tegning 14

14. Svøbens mellemste Led sort- og rødringede .... 2. rínki.
Svøbeleddene ikke sort- og rødringede..... 15
15. Følehornenes Skaft meget stærkt udvidet, næsten rhombisk formet..... 3. annuláris.
Følehornenes Skaft mindre stærkt udvidet og ikke rhombisk formet 16
16. Bagkroppens 1. Segment glinsende, fint og tæt punkteret. Skaftet svagt udvidet... 6. clypeáris.
Bagkroppens 1. Segment glinsende, fint, men ikke tæt punkteret. Skaftet noget udvidet..... 17
17. Metatarserne gule ..... 4. annuláta.
Metatarserne helt sorte..... 5. commúnis.

1. P. cornúta Smith.

♀. Hoved og Thorax sorte med fin og tæt Punktur. Ansigtet helt sort, uden Spor af gul Tegning. Pandeskjoldet [Feltet mellem Clypeus og Følehornenes Basis] fremtrædende som en temmelig skarp Tværvalk. Clypeus ligesom trugformet indtrykket, dets Forrand paa hver Side torn- eller tandagtigt udadbøjet. Følehornene sorte, Svøbens Underside gulrødt farvet. Paa Thorax er Vingeskællene og i Reglen Pronotens Hjørner gule. Hjærteformede Felt fint rynket. Bagkroppen sort, fint punkteret, 1. Segment glinsende med temmelig tæt, i Midten spredt Punktur og uden Spor af hvide Bagrandsfrynser. Benene sorte, Skinnebenenes Basis gul. Vingerne noget formørkede. 6—7 mm.

♂. Hoved og Thorax sorte, fint og tæt punkterede. Hovedet helt sort med en tydelig transvers Fortykkelse under Følehornenes Basis. Clypeus hvælvet. Følehornenes Skaft fladtrykt, behaaret, meget stærkt ovalt eller pæreformet udvidet, lysegult med en sort Stribe paa den øverste Rand, Svøben brunliggul med en sort Stribe paa Bagsiden. Paa Thorax er Vingeskællene og undertiden Pronotens Hjørner lysegule. Hjærteformede Felt med fin Rynkning. Bagkroppen sort, glinsende, meget fint og svagt punkteret. 2. Bugsegment ved Bagranden med en trekantet rødligbrun Filtplet. Benene sorte, Skinnebenenes Ba-

sis og Fødderne lysegule, Forfødderne udvidede, Mellemmetatarser ved Basis indad stærkt trekantet udvidede. Vingerne som hos ♀. 6—7 mm.

Meget sjælden, kun taget paa Lolland [Søholt]. Juli—September. Den kan findes paa Skvalderkaal [Aegopodium].

2. P. rínki Gorski.

♀. Hoved og Thorax sorte, noget grovt, men ikke tæt punkterede. Hovedet kort, ikke længere end bredt, helt sort, uden Spor af Ansigtstegning. Følehornene sorte, Svøbens Underside brunlig farvet. Paa Thorax er Vingeskællene og i Reglen Skuldercallus gule. Hjærteformede Felt grovt længderynket. Bagkroppen sort, glinsende, meget svagt og utydeligt punkteret, 1. Segment meget stærkt glinsende, helt glat og uden Spor af Bagrandsfrynser. Benene sorte, Skinnebenenes Basis gul. Vingerne noget formørkede. 6—8 mm.

♂. Hoved og Thorax sorte, matte, fint og tæt punkterede. Ansigtstegningen gul, Sidepletterne naar i Højde ikke Følehornenes Basis og er foroven lige afstudsede. Skaftet meget stærkt udvidet, temmelig spidst fremtrukket, trapezoidisk, paa Undersiden stærkt udhulet, paa Oversiden tæt ved Svøbens Indføjningssted mer eller mindre stærkt indtrykt og paa yderste Halvdel gulfarvet. Svøbens Led fra 4. af sort- og rødtringede. Hjærteformede Felt tydeligt bølget længderynket. 3.—4. Bugsegment med meget svag, glinsende Tværfold. Benene sorte, Skinneben og Fødder hvidgule, de første for de to bageste Pars Vedkommende med en større eller mindre sort Plet. Vingerne som hos ♀. 6—7 mm.

Meget sjælden. Kendes fra Sjælland [Valby] og Lolland [V. Ulslev Mose]. August—September. Rederne i Plantestængler.

3. P. annuláris Kirby [dilatáta Kirby].

♀. Hoved og Thorax sorte med temmelig fin Punktur. Hovedet ikke længere end bredt og nedad svagt afsmal-

net. Kinderne kortere end Kindbakkernes Basalbredde. Ansigtets Sidepletter smaa, trekantede, gullighvide, tydeligt fjærnede fra Øjerandene og med længste Side stødende til Clypeus. Følehornene sorte, Svøbens Underside fra 3. Led af rødgul. Clypeus, særlig paa Spidshalvdelen, tydeligt hvælvet i sin Længderetning. Paa Thorax er Pronoten, Skuldercallus og Vingeskællene gule. Hjærteformede Felt svagt længderynket og bagtil tydeligt randet. Bagkroppen sort med svagt rødgullige Segmentbagrande, fint og tæt punkteret, 1. Segment meget glinsende, kun ved Bagranden enkeltvis punkteret og uden hvide Bagrandsfrynser. Benene sorte, Skinnebenenes Basis gul. Vingerne svagt formørkede. 5—7 mm.

♂. Hoved og Thorax sorte, fint og tæt punkterede. Hovedet saa bredt som langt og nedad noget afsmalnet. Hele Ansigtet gultfarvet. Kindbakkerne paa Ydersiden med gul Streg eller kun med gul Midtplet. Følehornene sorte, Svøbens Underside rødgul, Skaftet fladt, stærkt, næsten rhombisk udvidet og paa Forsiden med en gul Plet. Paa Thorax er Pronotens Hjørner, Skuldercallus og Vingeskællene gule. Hjærteformede Felt stærkt bølget længderynket og bagtil skarpt og temmelig tykt randet. Bagkroppen sort, temmelig tæt, men fint tværridset punkteret, 1. Segment uden hvide Bagrandsfrynser og med mere spredt Punktering. 4.—6. Bugsegment i Bagrandenes Midte med glat, glinsende, i Midten afbrudt Tværfold. Benene sorte, Skinneben og Fødder gule, Skinnebenene i Spidsen med en sort Plet eller Ring, de to sidste Fodled brunrøde. Vingerne noget formørkede. 5—7 mm.

Meget sjælden. Den kendes fra Sjælland [Strandmøllen] og Jylland [Horsens, Ry og Haderslev]. Juli—August. Den kan træffes paa Tidsler og Rubus-Arter, i hvis Stængler den opgives at bygge.

4. P. annuláta L.

♀. Hoved og Thorax sorte, fint og tæt punkterede. Hovedet tydeligt længere end bredt og nedad stærkt af-

smalnet. Ansigtspletterne i Reglen lange, smalle, gule, liggende langs Øjerandene, afstudsede baade foroven og forneden, konkave paa den øverste Halvdel, forøvrigt varierende i Størrelse, stundom meget smaa og undertiden helt manglende [var. nigrifacies Alfken]. Kindbakker og Overlæbe sorte, Svøbens Underside noget brunrødlig. Thorax er helt sort. Hjærteformede Felt temmelig grovt længderynket og bagtil stærkt randet. Bagkroppen sort, meget svagt og meget fint punkteret, 1. Segment glinsende, næsten uden Punktur og uden hvide Bagrandsfrynser. Benene sorte, Bagskinnebenenes Basis gul. Vingerne næsten hyaline. 5—7 mm.

♂. Hoved og Thorax sorte, matte, med tæt og fin Punktur, Hovedet længere end bredt og nedad stærkt afsmalnet. Ansigtsfarven mørk citrongul, Sidepletterne store, nedad tilspidsede, naaende i Højde med Følehornenes Rod, foroven fjærnede fra Øjerandene og ind imod Følehornene med en dyb, i Reglen retvinklet Indbøjning, Pandepletten opad stumpt tilspidset. Som oftest er Sidepletterne skilt fra Clypeus og Pandepletten ved mørke Grænselinier, der tit er saa brede, at Ansigtstegningen antager Form af skarpt adskilte gule Pletter, Pandepletten mangler da ofte. Kindbakker og Overlæbe sorte. Følehornene sorte, Svøbens Underside brunrød, Skaftet noget udvidet, sjældent fortil med en gul Plet. Thorax helt sort. Hjærteformede Felt grovt længderynket og bagtil stærkt randet. Bagkroppen sort, glinsende, meget fint og utydeligt punkteret, 1. Segment uden hvide Bagrandsfrynser. Benene sorte, Metatarserne hvidgule ligesom Bagskinnebenenes og ofte ogsaa For- og Mellemskinnebenenes Basis. Vingerne som hos ♀. 4—6 mm.

Ikke sjælden og kendes fra alle Landsdele. Juli—August. Den kan træffes paa Stenurt, Brombær, Hindbær og Skærmplanter, desuden paa forskellige Haveplanter. Rederne i gammelt Træværk.

5. P. commúnis Nyl.

♀. I et og alt som forrige Art, men Thorax har gule Pletter paa Vingeskællene og i Reglen ogsaa paa Skuldercallus.

♂. Som forrige Art, men alle Fodleddene er mørke, Bagskinnebenenes Basis i Reglen gulplettet.

Kendes fra alle Landsdele og er lige saa almindelig som P. annulata, af hvilken den vistnok kun er en Varietet. Juli—August. Den træffes paa en Mængde Planter.

6. P. clypeáris Schenck.

♀. Hoved og Thorax sorte, matte, med tæt og temmelig grov Punktur. Hovedet ikke længere end bredt og nedad svagt afsmalnet. Ansigtets Sidepletter store, trekantede, gulhvide, liggende langs indre Øjerande, stødende med korteste Side til Clypeus og i Højde rækkende op over Følehornenes Basis. Kindbakker og Overlæbe sorte. Følehornene sorte, Svøben fra 4. Led af brungul paa Undersiden. Paa Thorax er Skuldercallus, Vingeskællene og undertiden et i Midten afbrudt Tværbaand over Pronoten lysegule. Hjærteformede Felt noget grovt kornet-længderynket. Bagkroppen sort, svagt glinsende, tydeligt og tæt punkteret ogsaa paa 1. Segment, der er uden hvide Bagrandsfrynser. Benene sorte, Skinnebenenes Basis gul. Vingerne svagt formørkede. 4–5 mm.

♂. Hoved og Thorax sorte, matte, tæt og fint punkterede. Hoved rundagtigt, ikke længere end bredt og nedad svagt afsmalnet. Ansigtstegningen er hvidlig og dækker ikke hele Clypeus, men lader forneden en bredere eller smallere Forrand fri, ned i hvilken der strækker sig 3 eller 2 hvide Tænder. Sidepletterne store, trekantede, med længste Side mod Øjerandene og naaende i Højde med Følehornenes Basis. Følehornene sorte, Svøbens Underside med Undtagelse af de to første Led brungul, Skaftet svagt udvidet. Kindbakkerne og Overlæben sorte. Paa Thorax er en afbrudt Tværstreg over Pronoten, Skuldercallus og Vingeskællene lysegule. Hjærteformede Felt

kornet-rynket. Bagkroppen sort, mat, meget tæt og kraftigt punkteret, 1. Segment med svage Spor af hvide Bagrandsfrynser. 3. Bugsement med en svag, glinsende Fortykkelse ved Basis. Benene sorte, Forskinnebenenes Forside, Mellem- og Bagskinnebenenes Basis og Metatarserne hvide. Vingerne som hos ♀. 3½—5 mm.

Meget sjælden og kendes kun fra Sjælland [Tisvilde]. Juli—September. Den kan træffes paa Stenurt [Sedum], Reseda og forskellige Skærmplanter.

7. P. minúta Fabr. [brevicórnis Nyl.].

♀. Hoved og Thorax sorte, matte, tæt og temmelig grovt punkterede, Hovedet kort, ikke længere end bredt og nedad svagt afsmalnet. Følehornene korte, sorte, Svøbens Underside gulligbrun. Ansigtets Sidepletter smaa, stregformede, lysegule, liggende langs indre Øjerande og ikke naaende Clypeus. Kindbakker og Overlæbe sorte. Paa Thorax er Vingeskællene oftest gulplettede. Hjærteformede Felt svagt afbrudt længderynket. Bagkroppen sort, glinsende, meget fint og tæt punkteret og med smalle, hvide, ofte utydelige Bagrandsfrynser paa 1. Segment. Benene sorte, Bagskinnebenenes Basis gulplettet. Vingerne lidt formørkede. 4—5 mm.

♂. Hoved og Thorax sorte, matte, med fin og tæt Punktur. Hovedet saa bredt som langt og nedad noget afsmalnet. Følehornene sorte, korte, Svøbens Underside med Undtagelse af de to første Led brungul, Skaftet kort, meget stærkt udvidet for oven, kun svagt fladtrykt, saa det faar Form af en omvendt Pære eller Kegle. Ansigtstegningen hvidlig, mat, kort, meget bredere end lang, Sidepletterne forlænger sig langs Øjerandene i en Spids og naar op over Følehornenes Rod. Overlæbe og Kindbakker sorte. Paa Thorax er Pronotens Hjørner, Skuldercallus og Vingeskællene i Reglen gulplettede. Hjærteformede Felt fint kornet rynket. Bagkroppen sort, meget tæt og tydeligt punkteret og med svage, hvide Bagrandsfrynser paa 1. Segment. 3. Bugsegment ved Basis med 2 glinsende Fortykkelser. Benene sorte, Forskinnebenenes Forside i Reglen

brungul, paa Mellem- og Bagben er Metatarsernes og Skinnebenenes Basis gul, øvrige Fodled brungule. Vingerne som hos ♀. 4—5 mm.

Ikke sjælden og kendes fra alle Landsdele. Juli—August. Den træffes paa Reseda, Gulerod og Røllike [Achillea millefolium].

8. P. pictipes Schenck.

♀. Hoved og Thorax sorte, fint og tæt punkterede. Hovedet kort, ikke længere end bredt og nedad svagt afsmalnet. Ansigtets Sidepletter gule, temmelig konstante i Form, korte, brede, ovale eller næsten kvadratiske, naaende fra Clypeus til Øjerandene. Kindbakker og Overlæbe sorte. Følehornene sorte, Svøbens Underside for Størstedelen rødbrungul. Paa Thorax er en afbrudt Tværstreg over Pronoten, Vingeskællene og Skuldercallus gule. Hjærteformede Felt tæt, men ikke grovt rynket og bagtil svagt randet. Bagkroppen sort, noget glinsende, med tæt, men yderst svag Punktur, 1. Segment næsten helt glat og med hvide Bagrandsfrynser. Benene sorte, Skinnebenenes Basis gul. Vingerne hyaline. 5—5½ mm.

♂. Ansigtsfarven gul, Sidepletterne store, liggende langs indre Øjerande, naaende i Højde op over Følehornenes Basis, foroven skraat afstudsede og indad mod Følehornene retvinklet indbugtede. Kindbakkerne sorte. Overlæben gul. Skaftet svagt udvidet, undertiden med en lille gul Plet paa Forsiden. Paa Thorax er Skuldercallus og Vingeskællenes Forside gulplettede. Hjærteformede Felt med temmelig svag Rynkning. Bagkroppen fint og tæt punkteret og med smalle, hvide Bagrandsfrynser paa 1. Segment. Benene sorte, Skinneben og Fødder gule, Skinnebenenes Midte i Reglen med en paa Ydersiden afbrudt, bred, sort Ring. Ellers som ♀. 4—5 mm.

Vistnok ikke sjælden, men maaske noget stedegen. Den kendes fra Lolland og Jylland. Juli—September. Kan træffes paa Hindbær, Mjødurt, Reseda, Veronica og forskellige Skærmplanter.

9. P. sinuáta Schenck.

♀. Hoved og Thorax sorte, matte, meget tæt og grovt punkterede. Hovedet kort, saa bredt som langt og nedad svagt afsmalnet. Ansigtspletterne gulhvide, smaa, variable i Form, fjærnede baade fra Clypeus og Øjerande. Kindbakker og Overlæbe sorte. Følehornene sorte, Svøbens Underside med Undtagelse af de to første Led brungul. Paa Thorax er i Reglen en mer eller mindre tydelig, afbrudt Tværstreg over Pronolen og Pletter paa Vingeskæl og Skuldercallus gulhvide. Hjærteformede Felt grovt kornet-længderynket. Bagkroppen sort, noget glinsende, tæt og meget fint punkteret, med korte, hvide Bagrandsfrynser paa 1. Segment. Benene sorte, Skinnebenes Basis i Reglen brungul-hvidgul. Vingerne omtrent hyaline. 5—6 mm.

♂. Ansigtstegningen hvidgul. Sidepletterne naar i Højde med Følehornenes Basis og har foroven en stor, rundagtig Indskæring, saa det ser ud, som krummede de sig om Følehornenes Rod. Kindbakkerne sorte. Overlæben gul. Skaftet noget udvidet og svagt bøjet, paa Forsiden gulstribet. Hjærteformede Felt grovt kornet-rynket og bagtil skarpt randet. Bagkroppen tæt punkteret, 1. Segment næsten mat, temmelig stærkt punkteret og med korte, utydelige Bagrandsfrynser. Benene sorte, Skinnebenenes Forside, Mellem- og Bagskinnebenenes Basis gullig, Fødderne mørkebrune. Ellers som ♀. 5—6 mm.

Meget sjælden og kendes kun fra Lolland [Bremersvold, Maribo]. Juli—August. Den kan træffes i Haver paa Reseda.

10. P. hyalináta Smith.

♀. Hoved og Thorax sorte, matte, tæt punkterede. Hovedet tydeligt længere end bredt og nedad afsmalnet. Kinderne lange, af samme Længde som Kindbakkernes Basalbredde. Ansigtets Sidepletter gule, varierende i Størrelse, i Reglen store, trekantede, nedad tilspidsede, stødende til Øjerandene og naaende i Højde med Følehor-

nenes Basis. Følehornene sorte, Svøbens Underside brungul fra 3. Led af. Kindbakker og Overlæbe sorte. Paa Thorax er Pronotens Hjørner, Skuldercallus og Vingeskællene gule. Hjærteformede Felt kornet længderynket og bagtil med en mindre tydelig Rand. Mesosternum fortil i hele Bredden med en tydelig skarp, ophævet Rand. Bagkroppen sort, glinsende, meget utydeligt punkteret, 1. Segment næsten helt glat, kun paa Siderne hist og her et svagt Punkt, Bagrandsfrynserne tydelige. Benene sorte, Skinnebenenes Basis gul. Vingerne hyaline. 5—6 mm.

♂. Hoved og Thorax sorte med fin og ikke tæt Punktur. Ansigtet glinsende, grovt punkteret og forsynet med temmelig lang, tynd, opstaaende, hvidlig Behaaring. Hovedet længere end bredt og nedad noget afsmalnet. Kinderne saa lange som Kindbakkernes Basalbredde. Ansigtstegningen gulhvid, adskilt ved smalle sorte Linier, Sidepletterne naar i hele Længden indre Øjerande og foroven i Højde med Følehornenes Rod, her lidt skraat afstudsede og svagt indbugtede. Overlæbe og Kindbakker sorte. Følehornene sorte, Svøbens Underside med Undtagelse af de to første Led brungul, Skaftet svagt udvidet. Thorax sort med tydelig rig hvidlig Behaaring, Skuldercallus og Vingeskællene i Reglen gulplettede. Mesosternum fortil afgrænset af en tydelig skarp Randliste. Bagkroppen sort, glinsende, meget fint punkteret og med hvide Bagrandsfrynser paa 1. Segment. Benene sorte, Forskinnebenenes Forside, Mellem- og Bagskinnebenenes Basalhalvdel og alle Fødder hvidgule, de sidste Fodled nærmest brunrøde. Vingerne hyaline. 5—6 mm.

Ikke sjælden og kendt fra alle Landsdele. Juni—September. Den kan træffes paa Reseda, Stenurt [Sedum], Stenbræk [Saxifraga], Hindbær, Brombær og Ager-Tidsel [Circium arvense]. Rederne anlægges næsten altid i Lervægge, sjældent i Træ.

11. P. praténsis Geoffr. [signáta Panz.].

♀. Hoved og Thorax sorte, matte, tæt og temmelig grovt punkterede. Hovedet længere end bredt og nedad

tydeligt afsmalnet. Ansigtets Sidepletter gule, undertiden næsten hvidlige, varierende i Størrelse, næsten trekantede, foroven og forneden afstudsede eller afrundede, naaende i Højde noget over Følehornenes Basis. Følehornene sorte, Svøbens Underside, naar de første 2 Led undtages, brunrød. Pronoten med en afbrudt hvid Tværstreg. Hjærteformede Felt noget grovt, næsten kornet-rynket. Bagkroppen sort, mat, meget fint og tæt punkteret, 1. Segment med mere spredt Punktur og tætte, hvide Bagrandsfrynser. Benene sorte. Vingerne hyaline med sortagtig Nervatur og mælkehvide Rande. 7—8 mm.

♂. Hoved og Thorax sorte, matte, temmelig tæt og grovt punkterede. Hovedet tydeligt længere end bredt og nedad afsmalnet. Ansigtstegningen hvid, noget glinsende, Sidepletterne langs Øjerandene naaende i Højde over Følehornenes Rod, foroven spidse, indad skraat afstudsede og noget indbøjede. Kindbakker og Overlæbe sorte. Følehornene sorte, Skaftet noget bøjet, foroven lidt udvidet, ofte med rødlig Stribe eller Prik, Svøbens Underside fra 3. Led af brunrød. Hjærteformede Felt noget grovt rynket og bagtil randet. Bagkroppen sort, noget mat, fint og tæt punkteret, 1. Segment med stærkere Punktur og tydelige, tætte, hvide Bagrandsfrynser. 3. Bugsegment ved Basis i Midten med en glat, glinsende, halvcirkelformet Plade, der er omgivet af en ophøjet Rand, 4. Bugsegment med en lignende, men langt svagere antydet Fortykkelse. Benene sorte, Forskinnebenenes Forside brunrød. Vingerne hyaline. 6—8 mm.

Meget sjælden og kendes kun fra Fyen [Christiansminde ved Svendborg]. Juli—August. Den kan træffes paa Have-Reseda.

12. P. diffórmis Eversm.

♀. Hoved og Thorax sorte, med tydelig, paa Clypeus temmelig grov Punktering. Hovedet længere end bredt og nedad tydelig afsmalnet. Ansigtets Sidepletter citrongule, i Form og Størrelse variable, for det meste korte, trekan-

tede, forneden skarpt tilspidsede, foroven stumpe og flere Gange indbugtede. Hjærteformede Felt meget grovt rynket og bagtil stærkt randet. Paa Thorax er Pronotens Hjørner og Vingeskællene gule. Bagkroppen sort med svag, utydelig Punktering, 1. Segment næsten punktløs og ligesom 2.—4. Segment med hvide Bagrandsfrynser. Benene sorte med Skinnebenenes Spids gul. Vingerne svagt formørkede. 6—7 mm.

♂. Hoved og Thorax sorte, fint og tydeligt punkterede. Hovedet langagtigt og nedad stærkt afsmalnet. Følehornene sorte. Svøbens Underside mørkebrun, Skaftet fladtrykt, stærkt bøjet og udhulet og meget stærkt, næsten hjærteformet udvidet og i Reglen med en lille gul Stribe eller Plet paa Forsiden. Ansigtet glinsende med gul Tegning, Sidepletterne hvidgule, trekantede, naaende i Højde omtrent Følehornenes Rod, foroven tilspidsede og noget fjærnede fra indre Øjerande. Pandepletten mangler. Thorax helt sort. Hjærteformede Felt meget grovt rynket. Bagkroppen sort, noget glinsende og fint punkteret, 1. Segment helt glat og med hvide Bagrandsfrynser. Benene sorte, Bagskinnebenenes Basis, Mellem- og Bagmetatarser hvidgule. Vingerne som hos ♀. 6—7 mm.

Meget sjælden og kendes kun fra Lolland [Strandby Skole]. Juli—August. Den træffes paa Reseda, Brombær og Hindbær.

13. P. confúsa Nyl.

♀. Hoved og Thorax sorte, matte, fint og tæt punkterede. Hovedet tydeligt længere end bredt og nedad stærkt afsmalnet. Kinderne tydeligt kortere end Kindbakkernes basale Bredde. Clypeus undertiden med rødlig Forrand. Følehornene sorte, Svøbens Underside brunlig. Ansigtets Sidepletter lysegule, i Størrelse og Form meget varierende, trekantede, i Reglen temmelig korte, men stundom naaende langs Øjerandene i Højde med Følehornenes Basis. Paa Thorax er en afbrudt Tværstreg over Pronoten, Skuldercallus og Vingeskællenene gule. Hjærteformede Felt tyde-

ligt bølget længderynket. Bagkroppen sort, glinsende, meget svagt punkteret. 1. Segment har hvide Bagrandsfrynser og er meget glat og glinsende, ligesom poleret, og kun under skarp Lupe kan iagttages en overordentlig fin Tværrynkning og hist og her et indstukket Punkt. Benene sorte, Bagskinneben ved Basis med en temmelig bred, bleggul Ring, For- og Mellemskinneben ofte med en lille gul Basalplet. Vingerne noget formørkede. 6—7 mm.

♂. Hoved og Thorax sorte, meget tæt og fint punkterede. Ansigtsfarven gul, Sidepletterne naar i Højde med Følehornenes Basis og er indad imod denne dobbeltbugtede, Pandepletten er forsynet med en afrundet eller spaltet Spids. Overlæben sort. Kindbakkernes Yderside gulstribet. Følehornene sorte, Svøbens Underside rødbrun, Skaftet forholdsvis langt, foroven lidt udvidet og paa Forsiden med en gul Streg. Paa Thorax er Skuldercallus og i Reglen Vingeskællene og Pronoten gule. Hjærteformede Felt grovt længderynket. Bagkroppen sort, meget fint punkteret, 1. Segment med hvide Bagrandsfrynser, meget fint og tæt tværridset, upunkteret eller højest hist og her med et enkelt Punkt. 3.—4. Bugsement ved Basis med pladeformede, glinsende Fortykkelser. Benene sorte, Forbens Skinneben og Fødder brunrøde, Bagskinnebenene med en bred, gul Basalring. Mellemskinnebenene med en lille hvid Basalplet, Mellem- og Bagmetatarser hvide. Ellers som ♀. 6—7 mm.

Temmelig almindelig og kendes fra alle Landsdele. Juni—September. Den kan træffes paa Reseda, Hindbær, Brombær og forskellige Kurvblomster, især Ager Tidsel [Circium arvense].

14. P. gíbba S. Saund [genális Thoms.].

♀. Hoved og Thorax sorte, tæt og fint punkterede. Hovedet tydeligt længere end bredt og nedad stærkt afsmalnet. Kinderne omtrent saa lange som Kindbakkernes Basalbredde. Clypeus svagt punkteret og ofte med rødlig Forrand. Kindbakker og Overlæbe sorte. Følehornene sorte,

Svøbens Underside rødbrun. Ansigtets Sidepletter gule, store, trekantede, temmelig konstante i Form og Størrelse, nedad stærkt tilspidsede, foroven skraat afstudsede og indbugtede. Paa Thorax er en afbrudt Tværstreg over Pronoten, Skuldercallus og Vingeskællene gule. Hjærteformede Felt kornet-rynket. Bagkroppen sort, meget fint og utydeligt skulpteret, 1. Segment med hvide Bagrandsfrynser. Benene sorte, Skinnebenene med gul Basis. Vingerne svagt formørkede. 6—8 mm.

♂. Ansigtsfarven hvidgul. Sidepletterne noget tilspidsede og naar langs Øjerandene op i Højde med Følehornenes Rod, Pandepletten foroven stumpt tilspidset. Overlæbe og Kindbakker gule. Følehornene sorte, Svøbens Underside rødbrun. Skaftet svagt udvidet. Paa Thorax er Skuldercallus gulplettede. Hjærteformede Felt tydeligt længderynket og bagtil randet. Bagkroppen sort, glat og glinsende med meget fin Punktur, 1. Segment med hvide Bagrandsfrynser. Benene sorte, Skinnebenenes Basis gul, Forskinnebenenes Forside og alle Metatarser gulhvide, de 4 sidste Fodled brune. Ellers som ♀. 6—7 mm.

Temmelig almindelig og kendt fra alle Landsdele. Juli—August. Den kan træffes paa Rubus, Reseda, Potentil og Hvid Stenkløver [Melilotus alba].

15. P. variegáta Fabr.

♀. Hoved og Thorax sorte med tæt og grov Punktering. Hovedet længere end bredt og nedad noget afsmalnet. Følehornene sorte, Svøben overvejende rødbrunlig. Ansigtets Sidepletter hvidgule, store, trekantede, stødende til Clypeus og til indre Øjerande og i Højde naaende langt op over Følehornenes Basis. Overlæbe og Kindbakker sorte. Paa Thorax er Pronoten, Skuldercallus, Vingeskællene og i Reglen 2 Pletter paa Scutellen hvidgule. Hjærteformede Felt kornet-rynket. Bagkroppen sort med hele 1. og en større eller mindre Del af 2. Segment rødtfarvede, Segmentbagrandene paa Siderne med blege tilliggende Frynser. Benene sorte, Skinnebenenes Basis og Forskinne-

benenes Forside hvidgule, de sidste Fodled brunrøde. Vingerne hyaline. 6—7 mm.

♂. Hoved og Thorax sorte, stærkt og meget tæt punkterede. Følehornene sorte, Svøben for Størstedelen brungul, de 2 første Led i Reglen sorte, Skaftet fladt, meget stærk udvidet og hvidfarvet paa yderste Halvdel. Ansigtet hvidglinsende, Sidepletterne strækker sig langs Øjerandene meget højere op end til Følehornenes Rod og er foroven skraat afstudsede og under Følehornene dybt indbøjede, Pandepletten opad spidst forlænget. Kindbakkerne smukt gulstribede paa Ydersiden. Overlæben med en hvidgul Plet. Paa Thorax er Pronoten, Skuldercallus, Vingeskællene og i Reglen ogsaa en Plet paa hver Side af Scutellen gulhvide. Hjærteformede Felt foroven grovt kornet længderynket. Bagkroppen i Reglen helt sort, undertiden i større eller mindre Grad brunrød, meget tæt og tydeligt punkteret og med hvide Bagrandsfrynser paa 1. Segment. 3. Bugsegment med 2 smaa, glinsende Pukler. Benene sorte, Skinnebenenes Basaldel, paa For- og Mellemskinneben næsten hele Forsiden hvid, ligeledes Metatarserne, de 4 sidste Fodled rødlige. Vingerne hyaline. 6—7 mm.

Meget sjælden og kendes kun fra Sjælland [Holmegaards Mose ved Næstved]. Juli—August. Den kan træffes paa Skærmplanter, f. Eks. Gulerod.

16. P. punctulatíssimus Schenck.

♀. Hoved og Thorax sorte, matte, temmelig grovt og tæt punkterede. Hovedet længere end bredt og nedad temmelig stærkt afsmalnet. Ansigtets Sidepletter hvidgule, lange, noget trekantede, stødende til Clypeus og indre Øjerande, forneden tilspidsede, foroven lige afstudsede, naaende noget op over Følehornenes Rod. Kindbakker og Overlæbe sorte. Følehornene sorte, Svøbens Underside mørkebrun. Paa Thorax er Pronotens Hjørner, Skuldercallus og Vingeskællene hvidgule. Hjærteformede Felt grovt rynket. Bagkroppen sort med meget tæt og ikke fin

Punktering, 1. Segment meget grovt punkteret og med hvide Bagrandsfrynser. Benene sorte, Bagskinnebenenes Basis svagt gul. Vingerne noget formørkede. 6—8 mm.

♂. Ansigtsfarven gullighvid, Sidepletterne naar i Højde Følehornenes Basis, foroven skraat afstudsede og under Følehornene med en dyb Indbøjning. Kindbakkernes Yderside med en gul Streg. Skaftet krummet og svagt udvidet. 3. Bugsegment ved Basis med en tydelig, glinsende tvedelt Fortykkelse. Ellers som ♀. 6—8 mm.

Meget sjælden og kendes kun fra Lolland [Rørbæk, Kærstrup]. Juli—August. Den kan træffes paa Stenkløver [Melilotus] og blomstrendende Køkkenurter, især Porre.

2. *Collétes* Latr.
[Silkebier].

Middelstore til smaa, solitære Bier. Forvingerne med 3 Cubitalceller, hvoraf den 1. er den største,

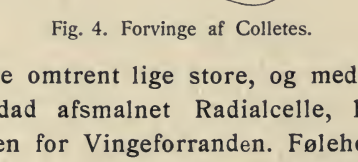

Fig. 4. Forvinge af Colletes.

de to andre omtrent lige store, og med en lancetformet, udad afsmalnet Radialcelle, hvis Spids ligger inden for Vingeforranden. Følehornene hos ♀ med 12, hos ♂ med 13 Led. Punktøjnene stillede i en meget flad Trekant. Bagkroppen kegledannet og fortil lige afstudset. Laarsamlere.

Boerne anlægges i Jorden paa tør, sandet Bund, ofte kolonivis. Gallerierne udgraves i en Dybde af 2—3 dm. og overklistres indvendig med et Kirtelsekret, som størkner til en sammenhængende Flade. Cellerne, der lægges

i et Antal af 2—8, har glasklare, hindeagtige Vægge, dannet af et afsondret Stof. Larvefoderet er en dejagtig, af Blomsterstøv og Honning bestaaende Masse. Med Undtagelse af cunicularius overvintrer de som Larver og forpupper sig først næste Aar.

De træffes paa Foderplanterne eller flyvende lavt hen over Jorden i Nærheden af Yngleplads erne.

Oversigt over Arterne.

♀.

1. Bagkroppen med svage, utydelige Bagrandstværbaand. Stor stærkt bepelset Art. 8. cuniculárius.
   Bagkroppen med tydelige, lyse Bagrandstværbaand 2
2. Kinderne korte, højst saa lange som ⅔ af Kindbakkernes basale Bredde 3
   Kinderne saa lange som Kindbakkernes basale Bredde 7
3. 1. Bagkropsegment glinsende med spredt og, særlig paa Midten, svag Punktering. 2. Bagkropsegment uden Spor af basalt Tværbaand.. 2. daviesánus.
   1. Bagkropsegment mat eller svagt glinsende, tæt punkteret. 2. Bagkropsegment med mer eller mindre tydeligt basalt Tværbaand..... 4
4. 1. Bagkropsegments Bagrand sortfarvet..... 5
   1. Bagkropsegments Bagrand gulrødt farvet 6
5. 1. Bagkropsegment med meget grov Punktur. Længde 9—10 mm ..... 4. picistígma.
   1. Bagkropsegment med finere Punktur. Længde 7—8 mm..... 5. marginátus.
6. Thorax med gulrød Behaaring. Længde 9—10 mm ..... 1. fódiens.
   Thorax med graagul Behaaring. Længde 7—8 mm ..... 3. balteátus.
7. 1. Bagkropsegment tæt punkteret. Bagkroppens Tværbaand er brede..... 6. succínctus.
   1. Bagkropsegment meget fint og spredt punkteret. Bagkroppens Tværbaand smalle. 7. impunctátus.

♂.

1. Bagkroppen med svage, utydelige Tværbaand 2
   Bagkroppen med tydelige Tværbaand..... 3
2. Stor Art, 10—13 mm. Foraarsdyr 8. cuniculárius.
   Mindre Art, 7—9 mm. Sensommerdyr.....
   .....7. impunctátus.

3. 6. Bugsegment paa hver Side med en dyb, sort Grube..... 6. succínctus.
   6. Bugsegment uden saadanne Gruber..... 4
4. 1. Bagkropsegment tydeligt glinsende, svagt og spredt punkteret; Punktmellemrummene bredere end Punkterne..... 5
   1. Bagkropsegment svagt glinsende, tæt punkteret; Punktmellemrummene ikke bredere end Punkterne..... 6
5. 6. Bugsegment paa hver Side med en tydelig Tand ..... 2. daviesánus.
   6. Bugsegment uden Sidetænder .. 3. balteátus.
6. 1. Bagkropsegment med meget grov Punktur..... ..... 4. picistígma.
   1. Bagkropsegment mindre grovt punkteret 7
7. Mesonoten rødgult behaaret. 6. Bugsegment paa hver Side med en tydelig Indtrykning 1. fódiens. Mesonoten graaligt behaaret. 6. Bugsement helt jævnt, uden Spor af Indtrykning 5. marginátus.

1. C. fódiens Geoffr.

♀. Hoved og Thorax sorte, paa Oversiden med gulbrun, paa Ansigt og Underside med hvidlig Behaaring. Kinderne korte, kun halvt saa lange som Kindbakkernes Basalbredde. Følehornene sorte, Svøbens Underside sortebrun. Mesonoten paa Siderne med tæt, paa Midten med mere spredt, men grovere Punktering. Bagkroppen sort, mat, fint og tæt punkteret, 1. Segments Basis, særlig paa Siderne, tydeligt tæt brungult behaaret, paa Basaldelen meget tæt punkteret og med brungult farvet Bagrand. Bagkroppen overalt beklædt med kort, sortebrun Behaaring, der er blandet med længere Haar. 1.—5. Segment paa Bagrandene med tætte, graagule, brede, hele Tværbaand, 2. Segment desuden med tydeligt basalt Tværbaand. Bugen hvidligt behaaret. Benene sorte, med hvidlig Behaaring, de 2 sidste Fodled og Kløerne brunlige. Vingerne hyaline, med brunrød Nervatur. 9—10 mm.

♂. Hoved og Thorax sorte, med graabrun, paa Undersiden og Ansigtet hvidlig Behaaring. Bagkroppen fint og tæt punkteret, 1. Segment temmelig grovt punkteret, Punktmellemrummene højst saa brede som Punkterne,

svagt glinsende, den nedtrykte Bagrand gulrødt farvet, 1.—5. Segment med hele, tætte, gulliggraa Tværbaand. Bugen med utydelige, i Midten afbrudte graa Tværbaand, 6. Segment glinsende, svagt punkteret, paa hver Side med en tydelig Indtrykning, der fortil er temmelig dyb, bagtil mere udfladet, saa der mellem de to Indtrykninger dannes en svag, henimod Bagranden indsnævret Køl. Ellers som ♀. 8—9 mm.

Ikke sjælden og kendes fra alle Landsdele. Juli—August. Den besøger Reseda, Rejnfan, Hvid Stenkløver [Melilotus alba], Eng-Brandbæger [Senecio jacobaea] og Røllike [Achillea millefolium].

2. C. daviesánus Smith.

♀. Hoved og Thorax sorte med smudsig gulbrun, paa Undersiden og Ansigtet lysere Behaaring. Mesonoten stærkt glinsende, paa Midten med meget spredt, paa Siderne tæt Punktering. Bagkroppen sort, stærkt glinsende, meget fint og, særlig paa Midten af 1. Segment, spredt punkteret, 1. Segment har lang, tynd, opstaaende, graagul Behaaring og graagule Bagrandssidepletter, 2.—5. Segment med hele, brede, graagule Bagrandstværbaand. Bugen sort, med smalle, lyse Tværbaand over Segmentbagrandene. Benene sorte med hvidgul Behaaring. Vingerne svagt formørkede, med mørkebrun Nervatur. 8—9 mm.

♂. Følehornene lange. Bagkroppen med fin og tynd, noget utydelig Punktur. 2.—4. Bugsegment med svagt udviklede Bagrandssidepletter, 5.—6. Bugsegment har paa hver Side en skraatgaaende, valkagtig Fortykkelse, det sidste tillige paa hver Siderand en tydelig, sort Tand. Vingerne subhyaline, med rødbrun Nervatur. 7—9 mm.

Ikke sjælden og kendes fra alle Landsdele. Juli—September. Den besøger Rejnfan [Tanacetum]. Rederne anlægges tit i Mørtelen mellem Stenene i ældre Huse, ofte kolonivis.

3. C. balteátus Nyl.

♀. Hoved og Thorax sorte med tynd, brunlig, paa Undersiden lysere Behaaring. Følehornene sorte. Mesonoten stærkt glinsende. Bagkroppen sort, stærkt glinsende, med tydelig, tæt Punktur, 1. Segment paa Basaldelen med lang, brunlig Behaaring og kraftig, men ikke tæt Punktering, paa den gulagtige Bagrand næsten helt glat, 2.—4. Segment med hvide, smalle, indad mod Midten indsnævrede og afbrudte Tværbaand paa Bagrandene, de bageste Tværbaand bredere end de forreste. Benene sorte, hvidligt behaarede. Vingerne næsten hyaline, med mørkebrun Nervatur. 7—8 mm.

♂. Bagkroppen glinsende sort med bredt rødgullige Segmentbagrande og med tydelig, men ikke tæt Punktering, der er kraftigst paa 1. Segment. Bugen med tværbaandsagtige Bagrandssidepletter, 4.—5. Segment med en Tværindtrykning, der paa hver Side afgrænses af en svag Ophøjning, sidste Segment er jævnt og næsten helt glat. Ellers som ♀. 6—7 mm.

Ikke almindelig. Kendes fra Sjælland [Valby, Tisvilde], Falster og Lolland [Bunddragene]. Juli—August.

4. C. picistígma Thoms.

♀. Hoved og Thorax sorte med paa Oversiden rødgullig, paa Ansigt og Underside lysere, næsten hvidlig Behaaring. Mesonoten stærkt glinsende, med kraftig, men noget tynd Punktering. Bagkroppen sort, noget glinsende, med tæt og kraftig, paa 1. Segment meget grov Punktur. 1. Segment ved Basis næsten nøgent eller svagt og kort behaaret, Bagranden sortfarvet og forsynet med et i Midten bredt afbrudt, smalt, hvidligt Tværbaand, 2.—5. Segment med brede, hele, hvide Bagrandstværbaand. Benene sorte, hvidligt behaarede, de sidste Fodled rødlige. Vingerne hyaline, med mørkebrun Nervatur. 8—9 mm.

♂. Følehornene lange. Behaaringen lysere. Bugen med tydelige, brede, i Midten ikke afbrudte, hvide Tvær-

baand. Sidste Bugsement paa hver Side med en flad Indtrykning. Mesonoten brunliggult behaaret. Ellers som ♀. 8—9 mm.

Meget sjælden. Kendes kun fra Sjælland [Lille Esbønderup] og Lolland [Søholt, V. Ulslev]. Juli—August. Den kan træffes paa Rejnfan [Tanacetum vulgare].

5. C. marginátus Smith.

♀. Hoved og Thorax sorte, med smudsig graagul, paa Mesonoten mere sortagtig, paa Ansigt og Underside lysere Behaaring. Mesonoten med grov, paa Midten noget spredt Punktering. Følehornene sorte. Bagkroppen sort, svagt glinsende, med tæt og fin Punktur, 1. Segment grovere og mindre tæt punkteret, Punktmellemrummene omtrent saa store som Punkterne, og med hvide Bagrandssidepletter og sortfarvet Bagrand, 2.—5. Segment med hele, brede, hvide Tværbaand. Benene sorte, med hvidlig Behaaring. 7—8 mm.

♂. Hoved og Thorax sorte med brungul, paa Ansigt og Underside næsten hvid Behaaring. Følehornene sorte, Svøbens Underside svagt mørkebrun. Bagkroppen med graahvide Tværbaand, sort, svagt glinsende, med kraftig Punktur, 1. Segment tydeligt grovere og noget tættere punkteret end de andre Segmenter, Punktmellemrummene større end Punkterne. Bugen med hvide, frynseagtige Tværbaand, det 6. Segment helt jævnt, uden Spor af Indtrykninger. Benene sorte, hvidligt behaarede, Fodledene paafaldende smalle. 7—8 mm.

Meget sjælden. Kendes kun fra Sønderjylland [Sønderborg]. Juli—August. Den kan træffes paa Hvidkløver [Trifolium arvense], Slangehoved og Stenkløver.

6. C. succínctus L.

♀. Hoved og Thorax sorte med rødgul, paa Undersiden hvidlig Behaaring. Kinderne saa lange som Kindbakkernes basale Bredde. Mesonoten glinsende, kraftig og tæt

punkteret. Bagkroppen sort, stærkt glinsende, temmelig fint og tæt regelmæssigt punkteret, 1. Segment med grovere Punktur, brungult farvet Bagrand og paa Basaldelen med rødgul Bekaaring, 1.—5. Segment med hele, brede, gullige Bagrandstværbaand, 2. Segment desuden med helt, bredt Basaltværbaand. Benene sorte med bleggul Behaaring. Vingerne hyaline, med rødgul Nervatur. 10—11 mm.

♂. Følehornene temmelig lange. Pande og Clypeus med tæt, lys, rødliggulbrun Behaaring. Bagkroppens Overside svagt glinsende, 1. Segment tæt og fint punkteret, de andre Segmenter endnu finere punkteret, 1.—6. Segment med hele, smalle, gullighvide Bagrandstværbaand. Bugen med hele, hvide, frynseagtige Tværbaand, 6. Segment paa hver Side ved Basis med en sort, skarpt begrænset Grube. Ellers som ♀. 8—10 mm.

Meget almindelig, hvor Lyng vokser i større Mængde, og, naar Lolland undtages, kendt fra alle Landsdele. Juli - September. Den besøger næsten kun Hedelyng, dog ogsaa Mark Stenkløver [Melilotus arvense] og Ager-Tidsel.

7. C. impunctátus Nyl.

♀. Hoved og Thorax sorte med rødbrun, paa Undersiden graalig Behaaring. Kinderne saa lange som Kindbakkernes basale Bredde. Bagkroppen sort med smalle, hos affløjede Individer manglende, hvide Tværbaand, næsten helt glat, kun yderst fint og spredt punkteret, 1. Segment med meget spredt og næsten manglende Punktur og med sortfarvet Bagrand. Benene sorte, med graalig Behaaring. 7—9 mm.

♂. Hoved og Thorax med gulbrun, paa Undersiden lysere Behaaring, Ansigtet nærmest brungult, ved Følehornenes Basis lysere behaaret. Bagkroppen glinsende, meget tyndt behaaret og meget fint og utydeligt punkteret, paa Bagrandene med svage, frynseagtige, afbrudte, hvide Tværbaand. Ellers som ♀. 7—8 mm.

Meget sjælden og kendes kun fra Skagen. En boreal og alpin Art, der hos os kan ventes at træffes i Klitegne. Juni—August. Den besøger Øjentrøst [Euphrasia officinalis].

8. C. cuniculárius L.

♀. Hoved og Thorax sorte med lang og tæt, pelsagtig, paa Oversiden mørkere, paa Undersiden lysere gulbrunlig Behaaring. Kinderne saa lange som Kindbakkernes Basalbredde. Følehornene sorte. Bagkroppen sort, glinsende, med svag, utydelig Skulptur og brunlig Behaaring, der er lysest og tættest paa 1. Segment, mørkere og kortere paa de andre Segmenter og danner en svag Antydning af Tværbaand over Bagrandene. Bugen med gulbrune Frynser paa Segmentbagrandene og mørkebrun Behaaring paa Analsegmentet. Benene sorte, med lysbrunlig Behaaring. Vingerne næsten hyaline, med brungul Nervatur. Ligner i ydre Habitus Honningbien. 12—14 mm.

♂. Hele Oversiden brunligt behaaret, paa de sidste Segmenter undertiden med Indblanding af sorte Haar og med svag Antydning af Bagrandstværbaand. Kinderne lidt længere end Kindbakkernes Basalbredde. Bugen med graalige Frynser i Segmentbagrandene. Benene med brungul Behaaring. Ellers som ♀. 10—13 mm.

Temmelig sjælden og kendes fra Sjælland [Strandmøllen, Hornbæk, Tisvilde], Lolland [Handermelle, Øllebølle] og Jylland [Frederikshavn]. April—Mai. Den besøger Stikkelsbær og Pil. Rederne i løse Jordskrænter, ofte i Klitter, men her aldrig i det rent vegetationsløse Sand, i Reglen paa mos- og lavbevoksede Steder. De gravede Gange fører i uregelmæssige Krumninger ned til fugtigere og derfor mere fast Sand, hvor de gult gennemskinnelige, skrøbelige Celler anlægges enkeltvis eller parvis.

3. *Epéolus* Latr.
[Filtbier].

Smaa, næsten nøgne, delvis rødbrogede, parasitære Bier. Forvingerne med 3 Cubitalceller,

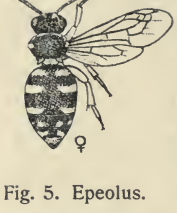

Fig. 5. Epeolus.

hvoraf den 1. er større end de 2 andre tilsammen. Radialcellen elliptisk, med Spidsen tydeligt beliggende indenfor Vingeforkanten. Bagvingernes Basallap meget kort. Følehornene hos ♀ med 12, hos ♂ med 13 Led. Scutellen med 2 store Pukler og paa hver Side en kraftig Tand. Hoved og Krop med tæt tilliggende, hvid eller gullig Behaaring, der danner filtagtige, lyse, i Størrelse variable Pletter eller Baand. Paa den kegleformede Bagkrop danner denne lyse Behaaring paa hver Side af 1. Segment 2 langagtige Tværpletter, der ofte er forbundne ved Siderandene, saa de danner en indad aaben, hesteskoformet Figur, paa de følgende 3 Segmenter paa hver Side en langagtig Plet, der oftest er indsnævret eller helt afbrudt i Midten, paa de næste 2 Segmenter findes ogsaa mer eller mindre tydelige Spor af saadanne Sidepletter eller Tværbaand. ♂ har i Bagrandene af 4.—5. Bugsegment en Frynse af lange og stive, bagud rettede Børster.

Det er Højsommerdyr, der træffes flyvende lavt hen over Jorden paa de Steder, hvor Værterne, forskellige Colletes-Arter bygger.

Oversigt over Arterne.

♀.

1. 2. Bugsegment med uregelmæssig, i Midten spredt og temmelig grov, paa Siderne finere og tættere Punktering. Overlæben med 2 smaa Pukler, der staar omtrent paa Midten ..... 1. notátus.
   2. Bugsegment med temmelig regelmæssig, ens-

artet fin og tæt Punktering. Overlæben med 2 smaa Pukler, der staar tæt ved Forranden..... 2
2. Trochanter og Laar helt eller delvis sorte..... ..... 2. variegátus.
Trochanter og Laar røde..... 3. crucígera.

♂.

1. 2. Bugsegment i Midten grovere og mere spredt, ud mod Siderne tættere og finere punkteret. 4.—5. Bugsegments Børsterækker er sortfarvede i Midten ..... 1. notátus.
2. Bugsegment er temmelig regelmæssigt tæt og fint punkteret..... 2
2. 4.—5. Bugsegments Børsterækker er ensfarvet rødgule..... 2. variegátus.
4.—5. Bugsegments Børsterækker er sortfarvede i Midten..... 3. crucígera.

1. E. notátus Christ [prodúctus Thoms.].

♀. Overlæben i Reglen helt sort, ofte mer eller mindre rødfarvet og med 2 smaa Pukler paa Midten, Forranden temmelig stærkt udskaaret og med 3 smaa Tænder, hvoraf den midterste sidder i selve Udrandingen. Mesonoten tæt rynket punkteret og med meget smaa Mellemrum mellem Punkterne. Scutellen og dens Tænder rødfarvede. 2. Bugsegment glinsende, uensartet punkteret, i Midten spredt, paa Siderne finere og tættere. Analsegmentets Bugplade konkav, idet Spidsen er lidt nedadbøjet. Benene rødgule, Baglaarene for Størstedelen sorte. 7—9 mm.

♂. Analsegmentet med parallelle Sider, 4.—5. Bugsegments Børsterækker rødgule, i Midten sortfarvede. Scutellum sort. Ellers som ♀. 7—9 mm.

Ikke sjælden og kendt fra alle Landsdele. Juli—August. Den besøger Hedelyng, Timian [Thymus serpyllum], Rejnfan og Ager-Tidsel [Circium arvense]. Parasit hos Colletes daviesanus Smith og fodiens Geoffr.

2. E. variegátus L.

♀. Overlæben i Reglen sortfarvet med 2 smaa Pukler tæt ved Forranden, som er svagt udskaaret og forsynet

med en lille Tand i Midten af Udskæringen. Panden og Issen tydeligt besat med længere, opstaaende, gullige Haar. Mesonoten temmelig glinsende, grovt og tæt, men ikke rynket punkteret og med meget store Mellemrum mellem Punkterne. 2. Bugsegment mat, temmelig ensartet fint og tæt punkteret. Analsegmentets Bugside retlinet. Benene rødgule, Trochanter og Laar helt eller delvis sortfarvede; Skinnebenenes Yderside utydeligt betornede. 6—8 mm.

♂. Paa Bagkroppen danner de filtagtige Pletter hele eller ganske svagt afbrudte Tværbaand. 4.—5. Bugsegments Børsterækker er helt igennem rødgule. Analsegmentet bagtil aftagende i Bredde. Ellers som ♀. 6—8 mm.

Ikke sjælden og kendes fra alle Landsdele. August—September. Den træffes vistnok kun især i Kystegne, hvor der er Klitformation, og besøger Rejnfan og Hedelyng. Parasit hos Colletes succinctus L., daviesanus Smith og impunctatus Nyl.

3. E. crucígera Panz. [rúfipes Thoms.]

♀. Overlæben i Reglen sortfarvet og med afrundede Sider, Forranden svagt udskaaret og forsynet med en lille Tand midt i Udrandingen og med 2 smaa Pukler tæt ved Forranden. Mesonoten næsten mat, grovt punkteret, med smalle Mellemrum mellem Punkterne, disse ofte sammenflydende, saa Skulpturen bliver noget rynket. Scutel og Postscutel røde. Bugen ofte rødt farvet, 2. Segment mat, med ensartet tæt og fin Punktering. Analsegmentets Bugplade retlinet. Benene rødgule, Skinnebenene i Reglen med sort Tegning. 6—8 mm.

♂. Analsegmentet brungult farvet og bagtil afsmalnet. Bagkropsegmenterne med bredt afbrudte, filtede Tværbaand. 4.—5. Bugsegments Børsterækker rødgule, i Midten mørktfarvede. Scutellum sort. Ellers som ♀. 6—8 mm.

Ikke sjælden og kendes fra alle Landsdele. August—September. Den besøger Rejnfan, Hedelyng, Hvid Stenkløver [Melilotus alba] og Hvid Kløver [Trifolium

repens]. Parasit hos Colletes daviesanus Smith, fodiens Geoffr. og succinctus L.

4. *Halictus* Latr.
[Vejbier].

Middelstore til smaa, solitære Bier. ♂ er hos de fleste Arter betydelig slankere end ♀. Forvingerne med 3 Cubitalceller, hvoraf den 1. er den største, den 2. den mindste, og en udad afsmalnet og tilspidset Radialcelle. Nervulus stærkt krummet indad mod Vingebasis. Clypeus temmelig stærkt, noget snudeagtigt fremtrukket, sort af Farve, hos ♂ i Reglen med lystfarvet Forrand.

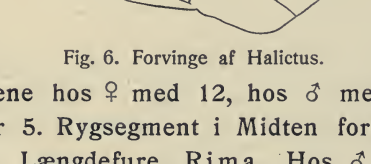

Fig. 6. Forvinge af Halictus.

Følehornene hos ♀ med 12, hos ♂ med 13 Led. Hos ♀ er 5. Rygsegment i Midten forsynet med en nøgen Længdefure, Rima. Hos ♂ er undertiden de 3 første Bagkropsegmenter i større eller mindre Udstrækning rødtfarvede. Laarsamlere, ♀ med veludviklet Scopa.

Arterne forekommer fra det tidlige Foraar til sene Efteraar og kan træffes paa en Mængde forskellige Blomster. Hunnerne overvintrer og grundlægger om Foraaret Boerne. En Del Arter optræder i 2 Generationer. 6—8 Uger efter de overvintrede Hunners Fremkomst udklækkes 1. Generation, hvis Hunner anlægger Reder, af hvilke der sent paa Sommeren, i September—Oktober, fremkommer 2. Generation, hvis Hunner overvintrer i befrugtet Tilstand, medens Hannerne dør bort.

Rederne anlægges i Jorden, i Reglen paa noget haard Bund, som Stier, Vejrande, Havegange o. l. De bestaar af 3—4 dm dybe, næsten lodrette Skakter, hvorfra Sidegange anlægges i forskellige Retninger, hver endende med en Celle, som fyldes med en Fodermasse, bestaaende af Blomsterstøv, sammenæltet med Blomsternektar, og formet som en lille Kage, hvorpaa Ægget lægges. Gallerierne er indvendigt smukt afglattede, og omkring Hovedgangens Munding ligger i Reglen en lille, kraterformet Jorddynge af det udgravede Materiale. Rederne anlægges tit kolonivis, og man ser ofte flere Hunner benytte samme Hovedgang og herfra uafhængigt af hverandre grave sine Sidegange.

Oversigt over Arterne.

♀.

1. Hoved og Thorax sorte, uden blaaligt eller grønligt Metalskær 2
   Hoved og Thorax, stundom ogsaa Bagkroppen, med blaaligt, grønligt eller bronzeagtigt Metalskær ... 24
2. Bagkropsegmenterne med tydelige, hele eller afbrudte Tværbaand 3
   Bagkropsegmenterne uden tydelige Tværbaand ... 19
3. Bagkropsegmenterne 2—4 med Bagrandstværbaand, undertiden ogsaa med basale Tværbaand 4
   Bagkropsegmenterne 2—4 uden Bagrandstværbaand, kun med basale Tværbaand 8
4. Bagbens Skinneben og Fødder rødgule ..... 5. rubicúndus.
   Bagbens Skinneben og Fødder sorte, i det højeste er enkelte Fodled rødlige 5
5. Alle Bagkroppens Tværbaand er hele. Store Arter 6
   Mindst de 2 forreste af Bagkroppens Tværbaand er afbrudte i Midten. Mindre Arter 7
6. Mesonoten glinsende, i Midten meget spredt punkteret. Bagkropsegmenternes Tværbaand er indsnævrede paa Midten. Rima omgivet af mørke Haar ..... 2. quadricínctus.
   Mesonoten mat, tæt og regelmæssigt punkteret. Bagkroppens Tværbaand overalt af samme Bredde. Rima omgivet af lyse Haar ..... 3. sexcínctus.
7. Alle Bagkroppens Tværbaand er meget bredt afbrudte i Midten, næsten reducerede til Sidepletter ..... 1. maculátus.

Kun de to forreste af Bagkroppens Tværbaand er afbrudte i Midten..... 4. tetrazónius.
8. Bagkropsegmenternes Bagrande er sorte..... 9
Bagkropsegmenternes Bagrande er rødgult farvede 16
9. Bagbens Skinneben og Fødder er gulrødt farvede ..... 7. xánthopus.
Bagbenene helt sorte..... 10
10. Metathorax paa hver Side med et tandagtigt fremspringende Hjørne..... 6. laevigátus.
Metathorax uden saadanne tandagtige Fremspring 11
11. Metathorax's bageste, lodrette Parti er ved tydelige, ophøjede Lister baade foroven og paa Siderne skarpt afgrænset fra øvrige Metathorax..... 12
Metathorax's bageste, stejle Parti er foroven ikke skarpt afgrænset fra forreste Parti, men gaar jævnt afrundet over i dette..... 14
12. Pterostigma lysegult..... 12. zónulus.
Pterostigma rødbrunt..... 13
13. Mesonoten tæt punkteret. Vingerne hyaline..... ..... 13. leucozónius.
Mesonoten spredt punkteret. Vingerne temmelig stærkt formørkede..... 9. costulátus.
14. Mesonoten ikke tæt punkteret, tyndt behaaret.... ..... 11. quadrinotátus.
Mesonoten tæt punkteret og behaaret..... 15
15. Hjærteformede Felt fint og tæt bølget længderynket. 1. Bagkropsegment mer eller mindre stærkt og tæt punkteret, særlig paa Bagranden..... ..... 8. sexnotátus.
Hjærteformede Felt fint og tæt retlinet længderynket. 1. Bagkropsegment næsten uden Punktur ..... 10. sexnotátulus.
16. Hjærteformede Felt bagtil ikke randet. 1. Bagkropsegment meget tæt og fint punkteret..... ..... 14. malachúrus.
Hjærteformede Felt bagtil med skarp Randliste. 1. Bagkropsegment uden eller kun med ganske svag Punktur..... 17
17. Mesonoten meget fint punkteret. 1. Bagkropsegment fuldstændig uden Punktur 17. fulvicórnis.
Mesonoten temmelig stærkt punkteret. 1. Bagkropsegment mer eller mindre punkteret..... 18
18. 1. Bagkropsegment meget glinsende, klokkeformet hvælvet, kun hist og her punkteret og med utydelig nedtrykt Bagrand..... 15. calceátus.
1. Bagkropsegment mindre glinsende, fladt, paa Mid-

ten spredt og paa den tydeligt nedtrykte Bagrand tæt punkteret ..... 16. álbipes.

19. Clypeus stærkt fremtrukket. Hovedet tydeligt længere end bredt 20
Clypeus svagt fremtrukket. Hovedet ikke længere end bredt 21

20. 1. Bagkropsegment tæt og fint punkteret. Længde 6—7 mm ..... 23. punctatíssimus.
1. Bagkropsegment ikke punkteret, kun paa den nedtrykte Bagrand overordentlig fint og meget utydeligt punkteret. Lille Art, kun 4—5 mm .... 22. minutíssimus.

21. Mesonoten meget fint punkteret. Hjærteformede Felt utydeligt rynket eller kornet 22
Mesonoten spredt, men temmelig stærkt og grovt punkteret. Hjærteformede Felt tydeligt rynket 23

22. 1. Bagkropsegment med tydelig nedtrykt, punkteret Bagrand. Segmenternes Bagrande bredt rødligt farvede ..... 21. nitidiúsculus.
1. Bagkropsegment uden nedtrykt Bagrand og upunkteret. Segmenternes Bagrande kun meget smalt rødligt farvede ..... 20. minútus.

23. Større Art, mindst 8 mm. Metathorax's bageste, stejle Parti er skarpt randet og paa Siderne udtrukket i en Spids ..... 18. lāevis.
Mindre Art, højst 7 mm. Metathorax's bageste, stejle Parti er uden Randlister og gaar afrundet over i forreste Parti ..... 19. villósulus.

24. Hoved, Thorax og Bagkrop med grønlig eller bronzeagtig Metalglans 25
Kun Hoved og Thorax med grønlig eller blaalig Glans 27

25. Hovedet bagtil paa begge Sider af Issen afskraanet og her forsynet med en grubeagtig Fordybning ..... 24. fasciátus.
Hovedet uden saadanne Indtrykninger 26

26. Hovedet kort, ikke længere end bredt .... 25. tumulórum.
Hovedet tydeligt længere end bredt .... 26. smeathmanéllus.

27. Bagskinnebenenes indre Spore med 3 smaa Torne. Mesonoten meget tæt, læderagtigt rynket og fint punkteret ..... 27. mório.
Bagskinnebenenes indre Spore med 5 smaa Torne. Mesonoten med utydelig læderagtig Rynkning og spredt og stærkere Punktur..... 28. lēucopus.

♂.

1. Kroppen helt sortfarvet, uden grønligt eller blaaligt Metalskær 2
   I al Fald Hoved og Thorax med grønligt eller blaaligt Metalskær..... 25
2. Bagkropsegmenterne med tydelige Tværbaand eller Sidepletter..... 3
   Bagkropsegmenterne uden tydelige Tværbaand eller Sidepletter..... 20
3. Bagkropsegmenterne med Bagrandstværbaand, stundom ogsaa med basale Tværbaand 4
   Bagkropsegmenterne kun med basale Tværbaand. 8
4. Store Arter, mindst 12 mm 5
   Mindre Arter, højest 10 mm 6
5. Svøbens Spidsled tydeligt bøjet.. 3. sexcínctus.
   Svøbens sidste Led ikke krummet..... ..... 2. quadricínctus.
6. Hovedets Underside dybt udhulet 4. tetrazónius.
   Hovedets Underside ikke udhulet 7
7. Bagkropsegmenterne med bredt afbrudte, til Sidepletter reducerede Tværbaand ... 1. maculátus.
   Bagkropsegmenterne med hele Tværbaand..... ..... 5. rubicúndus.
8. Bagkropsegmenternes Bagrande sortfarvede..... 9
   Bagkropsegmenternes Bagrande rødgultfarvede ... 17
9. Bagbens Skinneben og Fødder rødgule .... 7. xánthopus.
   Bagbens Skinneben ikke rødgule, helt eller for Størstedelen sorte..... 10
10. Følehornene saa lange som Hoved og Thorax tilsammen 11
    Følehornene kortere end Hoved og Thorax tilsammen 12
11. Clypeus med gultfarvet Forrand. Kindbakker og Overlæbe i Reglen gule..... 17. fulvicórnis.
    Overlæbe og Kindbakker og i Reglen ogsaa Clypeus helt sorte. ..... 6. laevigátus.
12. Hjærteformede Felt fint rynket..... 13
    Hjærteformede Felt grovt rynket..... 14
13. Bagkropsegmenterne fint, men tydeligt punkterede ..... 8. sexnotátus.
    Bagkropsegmenterne glinsende glatte, kun under en stærk Lupe bliver en yderst fin Punktering synlig..... ..... 10. sexnotátulus.
14. Bagkropsegmenterre 2—4 med i Midten afbrudte Tværbaand 15
    Bagkropsegmenterne 2—4 med hele Tværbaand.. 16

15. Fødderne helt mørke ..... 9. costulátus.
Fødderne hvide ..... 11. quadrinotátus.
16. Fødderne sorte..... 12. zónulus.
Metatarserne lyse ..... 13. leucozónius.
17. Følehornene meget lange, naaende omtrent Bagkroppens Midte..... 17. fulvicórnis.
Følehornene kun af almindelig Længde..... 18
18. Kindbakker og Overlæbe sorte... 15. calceátus.
Kindbakker og Overlæbe gule 19
19. 1. Bagkropsegment tydeligt og tæt punkteret.....
..... 14. malachúrus.
1. Bagkropsegment overordentlig fint og spredt punkteret..... 16. álbipes.
20. Meget lille Art, ikke over 5 mm. Hovedet længere end bredt..... 22. minutíssimus.
Større Arter, mindst 6 mm 21
21. Hovedet tydeligt forlænget. Clypeus stærkt fremtrukket..... 23. punctatíssimus.
Hovedet ikke forlænget. Clypeus normalt fremtrukket 22
22. Følehornene meget længere end Thorax..... 23
Følehornene af omtrent samme Længde som Thorax 24
23. Bagmetatarserne mørke..... 20. minútus.
Bagmetatarserne gullige .... 21. nitidiúsculus.
24. Bagkroppen næsten dobbelt saa lang som Thorax
..... 18. lævis.
Bagkroppen meget kortere end den dobbelte Længde af Thorax..... 19. villósulus.
25. Hoved, Thorax og Bagkrop med grønligt, blaaligt eller bronzeagtigt Skær..... 26
Kun Hoved og Thorax med grønligt eller blaaligt Metalskær..... 28
26. Benene helt mørke..... 26. smeathmanéllus.
Benene i større eller mindre Udstrækning lystfarvede..... 27
27. 5. Bugsegment med en dyb, bueformet, næsten trekantet Udskæring i Bagranden.. 25. tumulórum.
5. Bugsegment med meget svag Udskæring i Bagranden ..... 24. fasciátus.
28. Benene helt mørke ..... 27. mório.
Benene for en stor Del lystfarvede 28. leucopus.

1. H. maculátus Smith.

♀. Hoved og Thorax sorte, noget glinsende, fint og tæt punkterede og med brungul, paa Underside og Ansigt hvidlig Behaaring. Hovedet bagtil stærkt udvidet, saa

at det, set ovenfra, faar en næsten kvadratisk Form. Følehornene sorte, Svøbens Underside mørkebrun. Hjærteformede Felt meget fint rynket. Bagkroppen sort, langstrakt, stærkt glinsende, meget svagt skulpteret og meget svagt behaaret, 1.—4. Segments Bagrande med korte, brede, frynseagtige, hvide Sidepletter. Analfrynserne hvidgule. Bugen sort, med hvidgul Behaaring. Vingerne svagt formørkede, med brunsort Nervatur. 9—10 mm.

♂. Hoved og Thorax sorte, stærkt glinsende, med fin og tæt, men tydelig Punktur og brungul, paa Ansigtet hvidlig Behaaring. Clypeus's Forrand og Overlæben gule. Hovedet stærkt udvidet bagtil. Følehornene sorte, Svøbens Underside overvejende rødgul. Hjærteformede Felt meget svagt rynket. Bagkroppen sort, noget glinsende, tydeligt, tæt og fint punkteret, 1.—4. Segment med hvide Bagrandssidepletter. Bugen sort, grovt og meget spredt punkteret og med svag, brungul Behaaring. Benene brunsorte, Skinnebenenes Basis og Spids og alle Fødder hvidgule. Vingerne som hos ♀. 8—10 mm.

Meget sjælden og kendes kun fra Lolland [V. Ulslev, Padeskov]. April—Oktober. Den kan træffes paa Pil, Mjødurt og Potentil.

2. H. quadricínctus Fabr. [quadristrigátus Latr.].

♀. Hoved og Thorax sorte med brungul Behaaring og tæt, paa Mesonoten mere spredt Punktering. Hjærteformede Felt fint rynket. Følehornene sorte, Svøbens Underside rødbrun. Bagkroppen sort, fint rynket punkteret, med sparsom, kort, brunsort Behaaring og med gulhvide, i Midten stærkt indsnævrede, næsten afbrudte Bagrandstværbaand paa 1.—4. Segment. Analfrynserne gullige. Rima omgivet af mørkere Haar. Bugen sort med gullige Segmentbagrande og brungul Behaaring. Benene sorte med brungul Behaaring, Føddernes Inderside nærmest rødgult behaaret, de 4 sidste Fodled er rødbrune. Vingerne brunligt formørkede, med rødbrun Nervatur. 14—16 mm.

♂. Behaaring nærmest hvidgul. Bagkroppens Tværbaand kun ubetydeligt indsnævrede paa Midten. Benene sorte, For- og Mellemben har Laarenes Forside, Skinnebenene og Fødderne gule, paa Bagbenene er Skinnebenene med Undtagelse af en stor, sort Midtplet og alle Fodled gule. Ellers som ♀. 13—15 mm.

Meget sjælden. Kendes kun fra Sjælland [Nyraad] og Møen [Magleby-Klinten]. April—September. Den besøger Haarrig Høgeurt [Hieracium pilosella], Høst Borst [Leontodon autumnale], Knopurt og Tidsler. Den er lokalt optrædende og anlægger sine Reder kolonivis i den øverste, noget lerholdige Del af Væggene i Grusgrave. „Et stort Larvekammer bestaar kun af en omhyggelig afglattet, ægformet Hulning med mørkebrune, faste Puppehylstre. Indgangen bliver, efterat Hulen er fyldt med Foder, lukket, og dette Dække bliver først gennembrudt af de udviklede Dyr og ikke benyttet som Foder af Larven" [Ferd. Rübow]. „Medens de enlige Biers Hunner altid dør, inden Afkommet fødes, lever denne Bis Hunner længe efter, at dens Yngel er klækket og opholder sig sammen med den i Reden, ja, hvad mere er, denne Bi ordner paa en Maade sine Celler i en Kage og udruger sine Larver. Det synes, som om vi virkelig her har en Overgang mellem enlige og i Samfund levende Bier" [Wesenberg-Lund].

3. H. sexcínctus Fabr.

♀. Hoved og Thorax sorte, med fin, tæt, lidt rynket Punktur og brungul Behaaring. Følehornene sorte, Svøbens Underside brunsort. Hjærteformede Felt meget fint rynket. Bagkroppen sort med meget fin og tæt Punktur og tynd, brungul Behaaring, der er tættest og længst paa 1. Segment, 1.—4. Segment med tætte, brede, hele, hvide i Midten ikke indsvævrede Bagrandstværbaand, 2.—3. Segment paa Basalranden med svage Tværbaand, det paa 3. Segment bredt afbrudt i Midten, saa det egentlig danner Sidepletter, der kun er synlige, naar Segmentet er udtrukket. Analfrynserne blegt guldgule. Rima omgivet af lyse Haar. Bugen sort, glinsende med lyse Segmentbagrande og gulgraa Behaaring. Benene brune med brungul Behaaring. Vingerne svagt formørkede, med gulrød Nervatur. 12—15 mm.

♂. Hoved og Thorax sorte, med fin og tæt Punktur og tæt gulgraa, paa Underside og Ansigt hvidlig Behaaring. Clypeus's Forrand, Overlæben og Kindbakkernes Spids gule. Følehornene sorte, Svøben paa Oversiden med en Række lange, tynde Haar og med 3.—10. Led brungult farvede, Endeleddet tydeligt krummet. Hjærteformede Felt meget fint kornet rynket. Bagkroppen sort med meget fin Skulptur og gulbrun Behaaring, der er længst og tættest paa 1. og de 2 sidste Segmenter, 1.—5. Segment med hele bleggule Tværbaand over Bagrandene, paa 2. Segments Basalrand ses tydeligt et smalt, helt Tværbaand. Bugen sort, næsten nøgen. Benene sorte med tynd, hvidgul Behaaring, Laarenes Spids, Forlaarenes Forside, Skinnebenene og Fødderne gulhvide, Skinnebenenes Bagside og paa Bagskinnebenene ogsaa Forsiden med en sort Plet. Vingerne i Yderranden stærkt baandformigt formørkede og med rødbrun Nervatur. 12—15 mm.

Meget sjælden og kendes kun fra Lolland [Folehaven ved Nysted]. Mai—Oktober. Den kan træffes paa Knopurt, Høst Borst [Leontodon autumnale], Ager-Tidsel og Haarrig Høgeurt [Hieracium pilosella].

4. H. tetrazónius Klug.

♀. Hoved og Thorax sorte, med brungul Behaaring og tæt, fin Punktur. Følehornene sorte. Svøbens Underside lidt sortebrun. Hjærteformede Felt fint længderynket, særlig ved Basis. Bagkroppen sort, glinsende, fint og tæt punkteret, næsten nøgen, kun yderst sparsomt beklædt med korte, brungule Haar; 1.—4. Segment med brede, hvide Bagrandstværbaand, de 2 forreste afbrudte paa Midten, paa stærkt udtrukne Segmenter ses Spor af hvide, basale Tværbaand paa 2.—3. Segment. Analfrynserne gulgraa. Bugen sort, glinsende, paa den bageste Del af Segmenterne stærkt og grovt punkteret og med lang, gulbrun Behaaring. Benene sorte med brungul Behaaring. Vingerne lidt formørkede, med gulbrun Nervatur. 10—11 mm.

♂. Hoved og Thorax sorte med fin og tæt Punktering og graalig, paa Ansigtet og Brystet hvidlig Behaaring. Hovedets Underside nøgen og paa hver Side forsynet med en stor, skaalformet, glinsende, dyb Udhuling. Clypeus med gultfarvet Forrand. Følehornene lange, sorte, Svøben med buede Led og brungul Underside. Hjærteformede Felt fint rynket. Bagkroppen sort, meget svagt brungult behaaret, tæt og fint punkteret, 1.—4. Segment med hvide, hele Bagrandstværbaand. Bugen næsten nøgen, sort, glinsende og med smalt lyse Segmentbagrande. Paa Benene er Hofter, Trochanter og Baglaar med Undtagelse af Spidsen sorte, de andre Laar, alle Skinneben og Fødder lysegule, Laarenes Bagside dog næsten helt sort, og Bagskinnebenene med en sort Midtplet paa hver Side. Vingerne som hos ♀. 10—11 mm.

Kendes fra Sjælland og Lolland og er sine Steder ikke sjælden. April—Oktober. Den kan træffes paa Høgeurt, Borst, Knopurt og Tidsel.

5. H. rubicúndus Christ.

♀. Hoved og Thorax sorte, med meget fin Punktur og temmelig tæt, rødgul, paa Undersiden og Ansigtet lysere Behaaring. Følehornene sorte, Svøbens Underside svagt rødbrun. Hjærteformede Felt meget fint rynket. Bagkroppen sort, glinsende, meget fint punkteret og med sparsom, gulgraa Behaaring, der er længst paa 1. Segment, 1.—4. Segment med hele, hvide Bagrandstværbaand. Analfrynserne tynde, gulligrøde. Bugen sort, tæt og grovt punkteret, med smalt lyse Segmentbagrande og temmelig lang, tynd, graagullig Behaaring. Benene sorte, Mellem- og Bagfødder samt Bagskinneben rødgule, Bagmetatarserne ofte med en mer eller mindre tydelig, sort Plet paa Ydersiden, Behaaringen paa Hofter, Trochanter og Laar gulhvid, paa Skinneben og Fødder rødgul. Vingerne lidt formørkede, med gulbrun Nervatur. 10—11 mm.

♂. Hoved og Thorax sorte, fint og tæt punkterede og med tæt, rødgul, paa Undersiden og paa Ansigtet hvidlig Behaaring. Clypeus's Forrand og Overlæben gule. Følehornene lange, sorte, Svøben med buede Led og mørkebrun Underside. Hjærteformede Felt meget fint rynket. Bagkroppen sort, glinsende, meget fint skulpteret og med kort og tynd brungul Behaaring, der er stærkest paa 1. Segment, 1.—4. Segment med smalle, hvide Bagrandstværbaand. Bugen sort, svagt skulpteret, næsten nøgen, kun med længere gulgraa Haar paa de 2 sidste Segmenter. Benene sorte med hvidgul Behaaring, Skinneben og Fødder hvidgule, Skinnebenene som Regel med en sort Midtplet baade paa For- og Bagside. Vingerne som hos ♀. 9—10 mm.

Meget almindelig og kendes fra alle Landsdele. April—September. Den kan træffes paa Pil, Løvetand, Høst Borst, Rejnfan, Hedelyng, Gyldenris [Solidago canadensis] og flere Blomster.

6. H. laevigátus Kirby.

♀. Hoved og Thorax sorte, glinsende, med spredt og grov Punktur og rødgul Behaaring. Følehornene sorte, Svøbens Underside sortebrun. Hjærteformede Felt grovt længderynket. Metanoten paa hver Side med en spids, fremstaaende Hjørnetand. Bagkroppen sort, stærkt glinsende, sparsomt gulbrunt behaaret og meget fint og spredt punkteret, 2.—4. Segment med gullige, i Midten afbrudte basale Tværbaand. Analfrynserne gulbrune. Bugen sort, med gulhvid Behaaring og smalt lyse Segmentbagrande. Benene sorte, med gulrød Behaaring. Vingerne svagt formørkede med gulbrun Nervatur. 7—8 mm.

♂. Hoved og Thorax sorte, med tydelig, spredt, noget grov Punktur og brungul, paa Undersiden og Ansigtet hvidlig Behaaring. Clypeus helt sort ligesom Overlæbe og Kindbakker. Følehornene lange, sorte, Svøbens Underside mørk rødbrun. Hjærteformede Felt grovt, noget uregelmæssigt længderynket. Bagkroppen sort, stærkt

glinsende, meget fint og spredt punkteret, sparsomt og kort gulbrunt behaaret, 2.—3., stundom ogsaa 4. Segments Basalrande med hvide Sidepletter. Bugen sort, glinsende, meget fint punkteret, næsten nøgen og med smalt lyse Segmentbagrande. Benene brune, Skinnebenenes Spids og Basis og alle Fødder gulhvide. Vingerne som hos ♀. 7—8 mm.

Meget sjælden. Kendes kun fra Sjælland [Klippinge] og Lolland [Torrig]. Mai—August. Den kan træffes paa Høst Borst [Leontodon autumnale] og paa Eng Brandbæger [Senecio jacobaea].

7. H. xánthopus Kirby.

♀. Hoved og Thorax sorte, med fin, noget tæt Punktering og tæt, rødbrun Behaaring. Følehornene sorte. Hjærteformede Felt svagt kornet-rynket. Bagkroppen sort, glinsende, med fin, kornet Skulptur og paa 2.—4. Segment med hvide Basaltværbaand, der er stærkt indsnævrede paa Midten og ofte kun synlige som Sidepletter. Analfrynserne sortebrune, lysere paa Siderne. Bugen sort, noget glinsende, med temmelig kraftig Punktur og lang, rødgul Behaaring paa Segmenternes bageste Parti. Benene sorte med rødgul Behaaring, Bagskinneben, Bag- og Mellemfødder, særlig Metatarserne, brunrøde, ofte med mørke Pletter. Vingerne næsten hyaline, med rødgul Nervatur. 10—11 mm.

♂. Hoved og Thorax sorte, med tæt, fin Punktering og rødbrun, paa Undersiden lysere Behaaring. Clypeus med hvidlig Forrand. Følehornene sorte, Svøben med buede Led og mørkebrun Underside. Hjærteformede Felt meget fint længderynket. Bagkroppen sort, noget glinsende, meget fint punkteret, gulbrunt behaaret og med tydelige, hvide Tværbaand paa 2.—4. Segments Basalrande. Bugen sort, stærkt glinsende, meget fint punkteret, med gullighvide Segmentbagrande og tynd, hvidgraa Behaaring. Ben og Vinger som hos ♀, Bagskinneben nærmest rødgule og Bagmetatarserne gullighvide. 9—11 mm.

Ikke almindelig, men kendes fra alle Landsdele. Mai—September. Den kan træffes paa Kurvblomster, Salvie og Akeleje [Aquilegia].

8. H. sexnotátus Kirby [nítidus Panz.].

♀. Hoved og Thorax sorte, med tæt og fin Punktur og en ikke tæt, noget kort, gulliggraa Behaaring. Følehornene sorte, Svøbens Underside ud mod Spidsen noget mørkebrun. Hjærteformede Felt fint og tæt bølget rynket og bagtil fint og stumpt randet. Bagkroppen sort, glinsende, meget fint og tæt punkteret, svagest paa 1. Segment, og med tynd, hvidgraa Behaaring paa Siderne, 2.—4. Segment med hvide Basaltværbaand, det forreste noget afbrudt i Midten. Analfrynserne sortebrune. Bugen sort, graagult behaaret, Segmenterne med gulbrune Bagrande og meget grov Punktur paa den kaudale Del. Benene sorte, med hvidlig Behaaring. Vingerne noget formørkede, med brunrød Nervatur. 9—10 mm.

♂. Hoved og Thorax sorte, med tæt, fin Punktur og kort, hvidliggraa Behaaring. Clypeus med hvidlig Forrand. Følehornene sorte, Svøbens Underside mørk rødbrun, Hjærteformede Felt fint uregelmæssigt kornet-rynket. Bagkroppen sort, glinsende, meget fint og tæt punkteret og svagt hvidligt behaaret, 2.—4. Segment paa Basalrandene med store, indad indsnævrede, hvide Sidepletter. Bugen sort med sparsom hvidlig Behaaring. Benene sorte med hvidlig Behaaring. Vingerne noget formørkede, med sortebrun Nervatur. 9—10 mm.

Ikke almindelig. Kendes fra Sjælland og Lolland. Mai—September. Den kan træffes paa Knoldet Brunrod [Scrofularia nodosa], Rubus, Galdebær [Bryonia] og forskellige Kurvblomster.

9. H. costulátus Kriechb.

♀. Hoved og Thorax sorte, med tynd, hvidgraa Behaaring. Hovedet med fin, tæt, noget rynket Punktur. Følehornene sorte, Svøbens Underside brunsort. Mesonoten mat, meget grovt, uregelmæssigt længderynket. Bag-

kroppen sort, svagt glinsende, med tæt og meget fin Punktering og yderst svag, tynd, hvidgraa Behaaring, 2. Segment med hvide basale Sidepletter, 3.—4. Segment med hele, i Midten stærkt indsnævrede Baand. Analfrynserne gulgraa. Bugen sort, stærkt og grovt punkteret, med smalt gullige Segmentbagrande og hvidgraa Behaaring. Benene sortbrune, med hvidgraa Behaaring. Vingerne temmelig stærkt formørkede i yderste Trediedel og med mørkebrun Nervatur. 9—10 mm.

♂. Hoved og Thorax sorte, med temmelig grov, noget rynket, men ikke tæt Punktur, lidt glinsende og med kort og sparsom, paa Clypeus lang og tæt hvidlig Behaaring. Clypeus med hvidgul Forrand. Følehornene sorte, Svøbens Underside brun. Hjærteformede Felt meget grovt, uregelmæssigt længderynket. Bagkroppen sort, glinsende med meget fin og tæt, rynket Punktur, 2.—4. Segment med hvide basale Sidepletter. Bugen sort, glinsende, næsten nøgen, med spredt, grov Punktur. Ben og Vinger som hos ♀. 8—10 mm.

Temmelig sjælden, men kendes fra de fleste Landsdele. Mai—Oktober. Den kan træffes paa Haarrig Høgeurt [Hieracium pilosella].

10. H. sexnotátulus Nyl.

♀. Hoved og Thorax sorte, meget fint og tæt punkterede og lysegraat behaarede. Følehornene sorte, Svøbens Underside mørkebrun. Hjærteformede Felt fint og tæt retlinet længderynket. Bagkroppen sort, stærkt glinsende, 1. Segment næsten helt glat, kun paa Siderne findes hist og her et Punkt, de andre Segmenter kun paa Basaldelen med meget fin og utydelig Punktur, 2.—4. Segment med hvide, indad tilspidsede Sidepletter paa Basalrandene. Analfrynserne brune. Vingerne hyaline, med rødbrun Nervatur. 7—8 mm.

♂. Clypeus med hvid Forrand. Følehornene sorte, temmelig lange, rækkende over Midten af Thorax. Bag-

kroppen med tæt og fin Punktering paa Segmenternes Basaldel, ellers glat. Benene sorte, Skinnebenenes Basis og Metatarserne hvide. Ellers som ♀. 7 mm.

Meget sjælden. Kendes kun fra Taasinge [Skov ved Valdemars Slot]. Mai—September. Den besøger Høst Borst [Leontodon autumnale], Jordbær og forskellige Korsblomster.

11. H. quadrinotátus Kirby.

♀. Hovedet sort, med tæt og fin Punktering og med gulbrun Behaaring. Følehornene sorte. Thorax sort, mat, med temmelig tæt og noget grov Punktur og bleg, gulbrun Behaaring. Metathorax med afrundede Hjørner og meget fin Skulptur. Hjærteformede Felt fint bølget længderynket. Bagkroppen sort, glinsende, med fin og tæt Punktur, der er meget svag paa 1. Segment, og sparsom hvidgraa Behaaring, der er tættest paa de sidste Segmenter, 2.—3. Segment med hvidlige Basalsidepletter. Analfrynserne brungule. Bugen sort, med gulgraa Behaaring og lystfarvede Segmentbagrande. Benene sorte, med gulgraa Behaaring. Vingerne svagt formørkede med lysbrunlige Ribber og mørkere Stigma. 7—8 mm.

♂. Hoved og Thorax sorte, tæt og fint punkterede og med paa Oversiden gulbrun, paa Ansigt og Underside hvidlig Behaaring. Følehornene sorte, Svøbens Underside svagt rødbrun. Clypeus med bredt gulfarvet Forrand. Metanoten meget glinsende, med fin kornet Skulptur. Hjærteformede Felt grovt længderynket. Bagkroppen sort, stærkt glinsende, meget fint og noget utydeligt punkteret og meget sparsomt hvidgraat behaaret, 2.—4. Segment med hvide Sidepletter paa Basalrandene; er Segmenterne meget stærkt udtrukne, ses disse Sidepletter danne hele, svage Tværbaand. Bugen sort, glinsende, næsten nøgen. Benene sorte, med svag, hvidlig Behaaring, alle Metatarser gullighvide, øvrige Fodled mer eller mindre gule, Skinnebenenes Spids hvidlig. Vingerne svagt formørkede, med brungul Nervatur. 7—8 mm.

Almindelig og kendt fra alle Landsdele. Mai—Oktober. Den kan træffes paa Høst Borst [Leontodon autumnale] og paa Ærteblomstrede.

12. H. zónulus Smith.

♀. Hoved og Thorax sorte, tæt og fint punkterede og gulbrunt behaarede. Følehornene sorte, Svøbens Underside mørkebrun. Hjærteformede Felt uregelmæssigt, men ikke grovt rynket. Bagkroppen sort, stærkt glinsende, meget fint og tæt punkteret, paa 1. Segment spredt og svagt, og med tynd og svag, gulgraa Behaaring, 2.—4. Segments Basalrande med hvide Tværbaand, der paa indtrukne Segmenter kun er synlige som Sidepletter. Analfrynserne rødliggule. Bugen sort, med smalt gulrøde Segmentbagrande, tæt og grov Punktur og lang, graagul Behaaring paa Segmenternes bageste Parti. Benene sorte, med gulbrun Behaaring, paa Metatarsernes Inderside nærmest guldgul. Vingerne næsten hyaline, med lysegul Nervatur. 8—9 mm.

♂. Hoved og Thorax sorte, med fin og tæt Punktur og tynd, gulgraa, paa Clypeus hvidgraa Behaaring. Følehornene sorte. Clypeus med hvidgult farvet Forrand. Hjærteformede Felt med uregelmæssige, grove Længderynker. Bagkroppen sort, stærkt glinsende, meget svagt og utydeligt punkteret, 2.—4. Segments Basalrande med hele, hvide Tværbaand. Bugen sort, med tynd, graalig Behaaring. Benene sorte, med hvidlig Behaaring. Vingerne næsten hyaline, med mørkebrune Ribber og gulbrunt Stigma. 8—9 mm.

Ikke sjælden og kendes fra alle Landsdele. April—September. Den kan træffes paa forskellige Kurvblomster, Rubus, Tidsler og Knopurt.

13. H. leucozónius Schranck.

♀. Hoved og Thorax sorte, med fin, men tydelig og ikke meget tæt, rynket Punktur og temmelig tæt og lang, graaliggul Behaaring. Følehornene sorte, Svøbens Under-

side svagt rødbrun. Hjærteformede Felt kornet rynket. Metathorax's bageste, stejle Parti med skarpe Sidekanter. Bagkroppen sort, glinsende, 1. Segment næsten mat, tæt og fint regelmæssigt punkteret og med hele basale Tværbaand paa 2.—4. Segment. Analfrynserne rødliggule. Bugen sort, glat og glinsende, paa Segmenternes bageste Del med grov Punktering og lang, brungraa Behaaring. Benene sorte med rødgul Behaaring. Vingerne hyaline, med brungraa Nervatur. 8—9 mm.

♂. Hoved og Thorax sorte, med fin og tæt Punktering og graalighvid, paa Ansigtet skælagtig hvid Behaaring. Clypeus med hvidgult farvet Forrand. Følehornene sorte, Svøben med noget buede Led og sortebrun Underside. Metathorax grovt rynket. Hjærteformede Felt afbrudt længderynket. Bagkroppen sort, glinsende, meget fint og tæt punkteret og med hele, hvide Basaltværbaand paa 2.—4. Segment, hos helt friske Eksemplarer findes desuden et svagt lignende Tværbaand paa 5. Segment. Bugen sort, med svag, gulgraa Behaaring, 6. Segments bageste Parti forsynet med 2 skraatgaaende Valke, saa det ser ud, som Bagranden var forsynet med en dyb, trekantet Udskæring. Benene sorte, med hvidgraa Behaaring, i Reglen er Mellem- og Bagmetatarser og ogsaa Bagtibiernes Spids hvidlige. Vingerne som hos ♀. 7—8 mm.

Temmelig almindelig og kendes fra alle Landsdele. Mai—Oktober. Den besøger forskellige Blomster, især Kurvblomster.

14. H. malachúrus Kirby.

♀. Hoved og Thorax sorte, matte, tydeligt fint og tæt punkterede og blegt brungult behaarede. Følehornene sorte. Hjærteformede Felt fint kornet rynket og bagtil meget svagt randet. Bagkroppen sort, med rødgule Segmentbagrande, svagt glinsende, fint og tæt punkteret, ogsaa paa 1. Segment, og med gulbrun Behaaring, Analfrynserne lysere. Bugen sort, med rødgule Segmentbagrande og gulgraa Behaaring paa Segmenternes bageste Parti.

Benene sorte, med rødgul Behaaring. Vingerne næsten hyaline, med rødgul Nervatur. 8—9 mm.

♀. Hoved og Thorax sorte, kraftigt og tæt punkteret og med brungul, paa Undersiden og paa Clypeus hvidlig Behaaring. Følehornene lange, sorte, Svøbens Underside brunrød. Clypeus's Forrand, Overlæbe og Mandibler gule. Hjærteformede Felt meget grovt kornet længderynket. Bagkroppen sort, svagt glinsende, tæt og fint punkteret, ogsaa paa 1. Segment, og med brungule Segmentbagrande; ofte er bageste Halvdel af 1., hele 2.—3. Segment mer eller mindre brunrøde med sorte Tværbaand eller Sidepletter. Bugen noget glinsende og farvet som Rygsiden. Benene svagt hvidgraat behaarede, Hofter, Trochanter og Laar sorte, Laarenes Spids, Skinneben og Fødder gulrøde, Skinnebenene paa Midten med en mørk, paa de bageste Skinneben ringformet Plet. Vingerne hyaline, med brunrød Nervatur. 7—9 mm.

Noget sjælden. Den kendes enkeltvis fra Lolland og Fyen. April—September. Den besøger Løvetand, Høst Borst og forskellige Korsblomster.

15. H. calceátus Scop. [cylíndricus Fabr.].

♀. Hoved og Thorax sorte, med tæt og fin, men tydelig Punktering og gulbrun Behaaring. Følehornene sorte. Metanotens stejle Parti er paa Siderne afgrænset af en skarp Rand og foroven ikke afrundet, men med noget skarpt fremstaaende Sidehjørner. Hjærteformede Felt grovt længderynket og bagtil skarpt randet. Bagkroppen sort, glinsende, sparsomt rødgult behaaret og med meget fin Punktur, 1. Segment hvælvet, næsten spejlblankt og upunkteret, kun hist og her med et enkelt Punkt, 2. Segment spredt punkteret, Segmentbagrandene rødliggult farvede, 2.—4. Segment med tydelige hele, hvide Tværbaand paa Basalrandene. Analfrynserne rødgule. Bugen sort med rødliggule Segmentbagrande og lang, graagullig Behaaring. Benene brunsorte, med rødgul Behaaring. Vingerne svagt formørkede, med brungul Nervatur. 8—10 mm.

♂. Skulptur og Behaaring som hos ♀, den sidste dog mere hvidlig. Clypeus med lys Forrand. Følehornene lange, sorte. Hjærteformede Felt fint kornet rynket og bagtil omgivet af en fin, ophøjet Linie. Bagkroppen lang og slank, sort, i Reglen med et eller flere af de første tre Segmenter i større eller mindre Udstrækning rødfarvede. Bugen glinsende sort, meget fint punkteret og næsten nøgen. Benene sorte, rødligt behaarede og med alle Fødder og stundom Knæ og Skinnebenenes Spids lyse. Vingerne som hos ♀. 8—10 mm.

Meget almindelig i alle Landsdele. April—September. Den træffes paa Frugttræblomster, Stikkelsbær og andre Blomster, især gule Kurvblomster, som Høst Borst [Leontodon autumnale] og Kongepen [Hippochaeris radicata].

16. H. álbipes Fabr.

♀. Ligner meget forrige Art. Metathorax's Hjørner er afrundede, og det bageste, stejle Parti er ikke skarpt randet paa Siderne. Hjærteformede Felt er bagtil ikke skarpt randet. 1. Bagkropsegment er fladt, mindre glinsende, paa Midten spredt og paa den tydeligt nedtrykte Bagrand tæt punkteret, ofte med blaaligt, ligesom anløbet Skær. 2. Bagkropsegment temmelig tæt punkteret. Ellers som calceatus. 8—10 mm.

♂. Som forrige Art. Overlæben er gul. Hjærteformede Felt er bagtil ikke begrænset af en ophøjet Linie. Alle Fødder er gule og Skinnebenene i Reglen med en bred, gul Ring ved Basis og ved Spids, undertiden er Skinnebenene næsten helt lyse, kun med en sort Længdeplet paa Yder- og Inderside. Ellers som calceatus. 8—10 mm.

Meget almindelig i alle Landsdele. Mai—September. Den træffes paa en Mængde Blomster, især Løvetand, ♂ især paa Tidsler og Hedelyng.

17. H. fulvicórnis Kirby.

♀. Hoved og Thorax sorte, matte, med fin og tæt, kraftig Punktering og kort, brungul Behaaring. Følehornene sorte, Svøben for største Delen rødbrun. Hjærteformede Felt grovt kornet længderynket. Bagkroppen sort, glinsende med bredt gulligrøde Segmentbagrande, 1. Segment spejlblankt og glat, aldeles uden Punktur, de andre Segmenter ved Basis, særligt paa Siderne, tydeligt og temmelig tæt punkteret og med tynd, gulgraa Behaaring, 2.—4. Segment med hvidgraa Tværbaand paa Basalrandene, det første afbrudt i Midten. Analfrynserne gulrøde. Bugen sort med gulgraa Frynser i Segmentbagrandene. Benene sorte, med gulrød Behaaring. Vingerne hyaline, med bleggul Nervatur. 7—8 mm.

♂. Hoved og Thorax sorte, matte, fint punkterede og temmelig langt brungult, paa Undersiden hvidligt behaarede. Følehornene sorte, meget lange, længere end Hoved og Thorax tilsammen, Svøbens Underside brungul til gulbrun. Clypeus med bredt gultfarvet Forrand. Overlæbe og Kindbakker i Reglen gule. Hjærteformede Felt grovt uregelmæssigt længderynket. Bagkroppen sort, glinsende, med smalt gulrødt farvede Segmentbagrande, næsten nøgen og meget fint og utydeligt punkteret, 2.—3. Segment med svage, smalle, tværbaandsagtige Sidepletter. Bugen sort, glinsende glat, nøgen, med gulrøde Segmentbagrande. Benene sorte, alle Fødder og i Reglen Knæene gule. Vingerne hyaline, med brunlig Nervatur. 7—8 mm.

Sjælden. Kendes fra Sjælland [Nordsjælland, Valby] og Jylland [Silkeborg, Ry]. April—September. Den kan træffes paa Rubus, Bittermælk [Picris hieracîoides], Løvetand, Pil, Rejnfan og Potentil.

18. H. lāevis Kirby.

♀. Hoved og Thorax sorte, med fin, men ikke tæt Punktering og tynd, bleg brungul Behaaring. Følehornene sorte, Svøbens Underside rødbrun. Hjærteformede Felt fint og tæt bølget længderynket. Metathorax's Hjørner ud-

trukket i en tydelig Spids. Bagkroppen sort, stærkt glinsende, næsten helt glat, kun paa Segmenternes Basaldel med sparsom og fin Punktering, med smalt gulrødlige Segmentbagrande og uden Tværbaand eller Sidepletter; helt friske Eksemplarer har ved Basis af 2.—3. Segment paa hver Side en meget lille, men skarpt afgrænset hvid Plet. Analfrynserne blegt gulbrune. Bugen sort, med tynd, gulbrun Behaaring. Benene sorte, med brungul Behaaring. Vingerne hyaline, med lysebrun Nervatur. 8—9 mm.

♂. Hoved og Thorax sorte, meget fint og tæt punkterede, med tynd, graalig, paa Clypeus tæt tilliggende, hvid Behaaring. Overlæben sort. Clypeus med gul Forrand, og Kindbakkerne i Reglen gulplettede. Følehornene sorte, Svøbens Underside mørkebrun. Hjærteformede Felt uregelmæssigt kornet rynket, Metanoten iøvrigt glat og med afrundede Hjørner. Bagkroppen næsten dobbelt saa lang som Thorax, sort, stærkt glinsende, helt glat, kun ved Segmenternes Basis med fin, spredt Punktur, 2.—3. Segment ved Basis med en stærk Nedtrykning, intet Spor af Tværbaand eller Sidepletter. Bugen glinsende sort, næsten nøgen. Benene sorte, hvidligt behaarede, Skinnebenenes Basis og Spids gullige, ligeledes Fødderne med Undtagelse af de 2 sidste Led, der er brunlige. Vingerne som hos ♀. 7—8 mm.

Meget sjælden. Den kendes kun fra Sjælland [Dyrehaven ved København]. Mai—September. Den træffes paa Høst Borst [Leontodon autumnale], Haarrig Høgeurt [Hieracium pilosella], Rejnfan, Ager-Tidsel og forskellige Læbeblomstrede.

19. H. villósulus Kirby.

♀. Hoved og Thorax sorte, med fin, men ikke tæt Punktering og forholdsvis lang, ikke tæt, brungul Behaaring. Følehornene sorte, Svøben med brunlig Underside. Hjærteformede Felt glinsende, tydeligt fint bølget længderynket. Bagkroppen sort, glinsende med blegbrune Segmentbagrande, meget fin, paa 1. Segment spredt, paa de

andre Segmenter tæt Punktering, uden Spor af Tværbaand eller Sidepletter og med kort, brungraa Behaaring, der er stærkest udviklet paa Siderne. Analfrynserne blegt rødgule. Bugen glinsende sort, med gulgraa Frynser paa de gullige Segmentbagrande. Benene sorte, med gulbrun Behaaring. Vingerne hyaline, med brunrød Nervatur. 6—7 mm.

♂. Følehornene lange, Svøbens Underside lysebrun. Clypeus helt sort ligesom Overlæbe og Kindbakker. Mesonoten stærkt glinsende, meget spredt og fint, utydeligt punkteret, særlig paa Midten. Hjærteformede Felt fint længderynket. Bagkroppen temmelig kort, glinsende sort, fint punkteret paa alle Segmenter, graaligt behaaret paa Sider og Spids. Bugen sort og overalt graaligt behaaret. Benene sorte med lyse Fødder og rødlige Knæ. Ellers som ♀. 7 mm.

Ikke sjælden og kendes fra alle Landsdele. Mai—September. Den besøger Læbeblomster og Kurvblomster.

20. H. minútus Kirby.

♀. Hoved og Thorax sorte, tæt og fint punkterede og med tynd, graagul Behaaring. Følehornene sorte, Svøbens Underside brunlig. Hjærteformede Felt med meget fin og tæt, utydelig Længderynkning. Bagkroppen sort, stærkt glinsende og med sparsom, graalighvid Behaaring, uden Spor af Tværbaand eller Sidepletter, 1. Segment hvælvet, uden nedtrykt Bagrand, næsten helt glat, kun hist og her med et enkelt Punkt, de andre Segmenter, særlig 2.—3., tæt og fint punkterede. Analfrynserne rødliggule, hvidlige paa Siderne. Bugen sort med grov Punktur og opstaaende, graagule Frynser paa de rødgule Segmentbagrande. Benene brunsorte, med hvidgraa Behaaring. Vingerne næsten hyaline, med brunsort Nervatur. 6—7 mm.

♂. Hoved og Thorax sorte med fin og tæt Punktering og kort, tynd, graalig Behaaring. Følehornene sorte, Svøbens Underside gulbrun. Clypeus's Forrand og Overlæben gule. Hjærteformede Felt fint længderynket. Bag-

kroppen sort, glinsende, næsten nøgen og meget fint skulpteret. Bugen sort, med temmelig tæt, graalig Behaaring. Benene sorte, med brunlige Fødder. Vingerne som hos ♀. 5—7 mm.

Ikke sjælden og kendes fra alle Landsdele. April—September. Den træffes paa Tveskægget Ærenpris [Veronica chamaedrys], Vorterod Ranunkel [Ranunculus ficaria], Løvetand og forskellige Korsblomster.

21. H. nitidiúsculus Kirby.

♀. Hoved og Thorax sorte, ofte med noget bronzeagtigt Skær, tæt og fint punkterede og med sparsom, gulgraa Behaaring. Følehornene sorte, Svøbens Underside lysebrun. Hjærteformede Felts Basaldel fint, læderagtigt rynket. Bagkroppen glinsende sort, med temmelig bredt rødgule Segmentbagrande og med yderst sparsom, graahvid Behaaring, uden Spor af Tværbaand eller Sidepletter. Analfrynserne graahvide. 1. Segment fladt, med tydelig nedtrykt punkteret Bagrand, foran denne med enkelte spredte Punkter, de andre Segmenter, særlig 2.—3., tydeligt og tæt punkterede. Bugen noget glinsende, sort, tydeligt punkteret og med graalig Behaaring paa de lyse Segmentbagrande. Benene sortbrunlige, med lysere Fødder og graalig Behaaring. Vingerne hyaline, med rødbrune Ribber og Stigma. 6 mm.

♂. Clypeus's Forrand, Overlæbe og Kindbakker gule. Bagkroppen tæt og fint punkteret, med rødlige eller brungule Segmentbagrande og tynd, svag, hvidlig Behaaring. Bugen glinsende, med en Dusk af lange, hvide Haar paa Siderne af 3.—5. Segment. Benene sorte, Fødder, Skinnebenenes Spids og Knæene gule. Ellers som ♀. 6 mm.

Temmelig almindelig og kendes fra alle Landsdele. April—September. Den kan træffes paa Pil, Følfod, Løvetand og forskellige andre Kurvblomster, desuden paa enkelte Korsblomster. Rederne anlægges i Jordvolde.

22. H. minutíssimus Kirby.

♀. Hoved og Thorax sorte, med kort, brungraa Behaaring, næsten matte, med meget fin og tæt læderagtig Rynkning og desuden temmelig tæt og fin Punktur. Følehornene sorte, Svøben med brunlig Underside. Hjærteformede Felt fint længderynket. Bagkroppen sort, noget glinsende, med svag, graalig Behaaring, uden Spor af Tværbaand eller Sidepletter og med meget fin Punktering, 1. Segment kun paa den nedtrykte Bagrand med meget fin og næppe kendelig Punktur. Analfrynserne svagt gulrødlige. Bugen sort, glinsende, med lang, graagul Behaaring paa Segmenternes bageste Del. Benene sorte, med gulgraa Behaaring. Vingerne hyaline, med sortbrun Nervatur. 4—5 mm.

♂. Følehornene lange, Svøbens Led buede og paa Undersiden brunrøde. Clypeus's Forrand gullig, Kindbakkerne og tildels Overlæben brunrøde. Bagkroppen temmelig stærkt glinsende, med hvidlig Behaaring og svagt rødlige Sementbagrande, 2.—3. Segment ved Basis tydeligt nedtrykte og bag denne Nedtrykning stærkt hvælvede. Bugen med kort og tynd Behaaring. Benene sorte, med Knæ og de sidste Fodled brunrøde. Ellers som ♀. 4—5 mm.

Ikke sjælden og kendes fra alle Landsdele. April—September. Den træffes paa Tusindfryd [Bellis perennis], Følfod, Løvetand, Haarrig Høgeurt, Blaamunke [Jasione montana] og Høst Borst.

23. H. punctatíssimus Schenck.

♀. Hovedet sort, tydeligt længere end bredt. Thorax sort, næsten mat, fint og tæt, men tydeligt punkteret og mellem Punkterne med læderagtig Rynkning. Behaaringen paa Hoved og Thorax tynd brungul. Hjærteformede Felt kornet rynket. Metathorax's bageste, stejle Parti er svagt randet paa Siderne og gaar jævnt afrundet over i det forreste Parti. Bagkroppen sort, 1. Segment tæt og fint punkteret, 2.—3. Segment med smaa, hvidlige, basale Sidepletter, der paa et meget tidligt Stadium afgnides. Bugen sort,

noget glinsende, med graalig Behaaring og noget grov Skulptur paa de forreste Segmenter. Benene sorte, de sidste Fodled rødlige, med graalig, paa Metatarserne rødgul Behaaring. Vingerne svagt formørkede, med mørkebrun Nervatur. 6—7 mm.

♂. Hoved og Thorax sorte, med tæt og fin Punktering og brunlig, paa Ansigtet hvidlig Behaaring. Hovedet tydeligt forlænget. Følehornene lange, sorte, Svøbens Underside lys rødgul. Clypeus's Forrand, Overlæben og Kindbakkerne gule. Bagkroppen sort, tæt og fint punkteret, noget glinsende, særlig paa 1. Segment, der næsten er helt glat. Bugen glinsende sort og graaligt behaaret. Benene sorte, graaligt behaarede, Skinnebenenes Basis og Spids blege ligesom Fødderne, hvis sidste Led dog er mørke. Vingerne svagt formørkede, med brungul Nervatur. 6 mm.

Meget sjælden. Kendes kun fra Sjælland [Tokkekøb Hegn] og Fyen [Alléskoven ved Faaborg]. April—September. Den besøger Ærteblomstrede, især Visse [Genista anglica] og blomstrende Kløver-Arter.

24. H. fasciátus Nyl.

♀. Hoved og Thorax blaaliggrønne, med tynd, graalig Behaaring og temmelig kraftig, men noget spredt Punktering. Følehornene sorte, Svøbens Underside mørkebrun. Hovedet bagtil paa Siderne afskraanet og paa denne Afskraaning med en indtrykt Grube. Hjærteformede Felt med fin Længderynkning. Bagkroppen med metalagtig Glans og meget fin Skulptur og med brede, graahvide Tværbaand paa Segmenternes Bagrande. Analfrynserne graalige. Bugen sort, noget glinsende med grov Punktur og graabrun Behaaring. Benene sortebrune, de sidste Fodled rødlige. Vingerne næsten hyaline, med bleggul Nervatur. 7—8 mm.

♂. Hoved og Thorax med grønligt Metalskær og tydelig, noget spredt Punktering. Følehornene sorte, tydeligt længere end Hoved og Thorax tilsammen, Svøbens

Underside brungul. Clypeus's Forrand, Overlæbe og Kindbakker gultfarvede. Hjærteformede Felt fint længderynket. Bagkroppen sort, metalglinsende, fint punkteret og med hvidgraa Tværbaand paa Bagrandene af 1.—5. Segment, de 2 forreste afbrudte i Midten. Bugen sort, paa 2.—3. Segment med store, hvidgraa Sidepletter, paa de andre Segmenter med smalle, filtagtige Tværbaand, 5. Segment meget svagt udskaaret i Bagranden, 6. Segment ved Basis med en tydelig Indtrykning. Benene gulbrune, Hofter, Trochanter og Laarenes Basis sorte. Vingerne som hos ♀. 6—7 mm.

Sjælden og træffes hist og her i Sandegne. Mai—September. Den kan træffes paa Potentil, Blaamunke [Jasione montana], Hedelyng og Haarrig Høgeurt [Hieracium pilosella].

25. H. tumulórum L.

♀. Hoved og Thorax bronzegrønne, meget fint punkterede og med kort, gulbrunlig, paa Undersiden lysere Behaaring. Følehornene sorte, Svøbens Underside rødbrun. Hjærteformede Felt fint rynket. Bagkroppen med bronzeagtigt Skær, meget fint skulpteret, paa 1. Segment noget spredt punkteret og med smalle, graahvide Tværbaand over de 4 første Segmenters Bagrande, de 2 første noget indsnævrede paa Midten, ved Basis af 2.—3. Segment ses Spor af lyse Tværbaand. Analfrynserne gulligh vide. Bugen sort med grov Punktering og graabrun Behaaring. Benene sortebrune, gulbrunt behaarede, Fødder nes sidste Led rødlige og For- og Mellembens Knæ utydeligt gultfarvede. Vingerne næsten hyaline, med bleggul Nervatur. 7—8 mm.

♂. Hoved og Thorax med blaaliggrøn Glans, meget svag Punktur og tynd, gulbrun, paa Ansigt og Underside lysere Behaaring. Clypeus's Forrand, Overlæbe og Kindbakker gule. Følehornene lange, sorte, Svøbens Underside brungul, paa de sidste Led sortebrun. Hjærteformede Felt fint længderynket. Bagkroppen sort, metalglinsende, fint

punkteret og med tynd, gulgraa Behaaring og tynde, hvidlige Tværbaand paa de 5 første Segmenters Bagrande, de første afbrudte i Midten. Bugen sort, Segmenternes Bagrande uden eller kun med meget svag Befiltning, 5. Segment dybt bueformet, næsten trekantet udskaaret i Bagranden, 6. Segment ved Basis med en lille, dyb Grube, der fortil er begrænset af en mer eller mindre tydelig Valk. Benene gulbrune, med Hofter, Trochanter og Laarenes Basis sorte. Vingerne som hos ♀. 6—7 mm.

var. flávipes Fabr. [seladónius Fabr.], der af enkelte Systematikere opstilles som Art, skilles fra tumulorum ved følgende Kendetegn:

♀. Hovedets og Thorax's Farve er lysere grøn. Hovedet bag Øjnene lidt indsnævret. Behaaringen tættere. Bagkroppen har brede, kun paa 1. Segment afbrudte Tværbaand.

♂. Tættere Behaaring, særlig paa Pleurerne, hvor den er stedvis filtet. Bagkroppens Tværband tætte. Svøbens 2—3 sidste Led er ikke sortebrune paa Undersiden. Hofter og Trochanter gule.

Meget almindelig i alle Landsdele. April—September. Hovedformen besøger Tveskægget Ærenpris [Veronica chamaedrys], Løvetand, Timian, Potentil og Tusindfryd. Var. flavipes kan træffes paa sandede Steder, især i Klitegne, og besøger Pil, Potentil [Potentilla argentea] og Haarrig Høgeurt [Hieracium pilosella].

26. H. smeathmanéllus Kirby.

♀. Hoved og Thorax med metalgrønligt Skær, stærkt glinsende, med fin, noget spredt og uregelmæssig Punktur og svag, brunlig Behaaring. Følehornene sorte, Svøbens Underside svagt rødbrun. Hjærteformede Felt længderynket. Bagkroppen stærkt glinsende, med grønlig Metalglans, rødlige Segmentbagrande og svag, paa 1. Segment meget spredt Punktering, de nedtrykte Bagrande helt glatte, 2.—3. Segment med hvide, basale Sidepletter, 4. Segment helt hvidligt befiltet. Analfrynserne gulgraa.

Bugen sort, glinsende glat og med brunlige Frynser i de lystfarvede Segmentbagrande. Benene sorte med graabrun Behaaring. Vingerne næsten hyaline, med blegbrun Nervatur. 6—7 mm.

♂. Clypeus's Forrand gul. Følehornene mørkebrune, Svøbens Underside gullig. Bagkroppen stærkt glinsende med hvide, basale Sidepletter paa 2.—4. Segment. Ellers som ♀. 5—6 mm.

Temmelig sjælden, men opgives fundet i alle Landsdele. Mai—September. Den kan træffes paa Høst Borst [Leontodon autumnale].

27. H. mório Fabr.

♀. Hoved og Thorax med stærkt bronzegrønligt Skær, der er mørkere paa Metathorax end paa øvrige Thorax, meget fint punkteret og sparsomt graabrunt behaaret. Hovedet længere end bredt. Følehornene sorte, Svøbens Underside gulbrun. Hjærteformede Felt fint længderynket. Bagkroppen sort, meget glinsende, fint punkteret, med bredt rødligt farvede Segmentbagrande og paa 2.—3. Segment med hvidlige, filtagtige, basale Sidepletter. Analfrynserne graalighvide. Bugen sort, med graabrun Behaaring. Benene sorte, med graalig Behaaring, Bagskinnebenenes indre Spore med 3 Torne i Bagkanten. Vingerne næsten hyaline, med bleggul Nervatur. 5—6 mm.

♂. Clypeus med gultfarvet Forrand. Følehornene lange, sorte, Svøbens Underside lysebrun. Bagkroppen glinsende, sortbrunlig, med svage, hvide, basale Sidepletter paa 2.—4. Segment; undertiden er disse Sidepletter stærkt forlængede indad og nærmer sig hinanden, og paa 3. Segment er de stundom sammenstødende, saa de danner Tværbaand. Ellers som ♀. 5—6 mm.

Meget almindelig i alle Landsdele. April—September. Den træffes paa en Mængde Blomster, især Løvetand og Blaamunke [Jasione montana]. Rederne anlægges i Bindingsværksbygninger og i Mørtelen mellem Stenene i Mure, ogsaa i Lervægge.

28. H. leucopus Kirby.

♀. Hoved og Thorax med mørkgrønligt Skær, fin Punktur og sparsom, brunlig Behaaring. Hovedet ikke længere end bredt. Følehornene sorte, Svøbens Underside gulbrun. Hjærteformede Felt fint rynket. Bagkroppen glinsende sort, med rødlige Segmentbagrande og uden tydelige basale Sidepletter paa 2.—3. Segment. Analfrynserne gulhvide. Bugen med graabrun Behaaring. Benene sorte, med graalig Behaaring, Bagskinnebenenes indre Spore med 5 Torne. Vingerne næsten hyaline, med bleg Nervatur. 5—6 mm.

♂. Clypeus's Forrand, Overlæben og Kindbakkerne gule. Bagkroppen sortebrun, fint og tæt punkteret. Benene sorte, Laarenes Spids, Skinnebenenes Basis og Spids og de 3 første Fodled gulhvide. Ellers som ♀. 4—5 mm.

Temmelig almindelig og kendes fra alle Landsdele. April—September. Den kan træffes paa Tveskægget Ærenpris [Veronica chamaedrys], Haarrig Høgeurt [Hieracium pilosella], Blaamunke [Jasione montana] og forskellige Skærmblomster, som Petersille og Gulerod.

5. *Sphecódes* Latr.

[Blodbier].

Middelstore til smaa, næsten nøgne, i Habitus om Halictus mindende, parasitære Bier. Forvin-

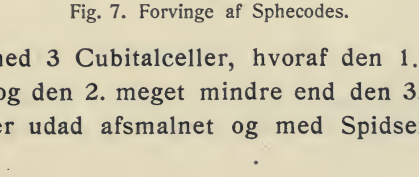

Fig. 7. Forvinge af Sphecodes.

gerne med 3 Cubitalceller, hvoraf den 1. er den største og den 2. meget mindre end den 3. Radialcellen er udad afsmalnet og med Spidsen inden

for Vingeforkanten. Basalribben er stærkt krummet indad mod Vingebasis. Bagvingernes Basallap er lang og naar udenfor Nervulus. Punktøjnene stillede i en flad Trekant. Bagkroppen er i større eller mindre Udstrækning rødfarvet. Følehornene hos ♀ med 12, hos ♂ med 13 Led. Hos ♂ er Svøbeleddene stærkt knudrede, og de sidste 2—3 Led er paa Undersiden ved Basis forsynede med graaagtige Filtpletter, Svøbepletterne, der har forskellig Form og Størrelse hos de forskellige Arter. Hos ♀ er Bagfødderne forsynede med Haar, der, naar Bien aflægger Blomsterbesøg, i større eller mindre Grad fyldes med Blomsterstøv, saa det ser ud, som om en saadan Bi samlede. Det er vel ogsaa dette, der har foraarsaget, at man saa længe har henregnet disse Bier til Samlebierne og stillet dem ved Siden af Prosopis.

Om deres Levevis er kun lidet oplyst. De er sikkert alle Snyltere og lægger deres Æg hos Halicter og hos Anthrena-Arter, der forekommer i 2 Generationer, maaske ogsaa hos enkelte Gravehvepse. De træffes kun sjældent paa Blomster, men derimod ofte flyvende lavt hen over Jorden ved Indgangen til Værternes Reder. Arterne ligner hinanden meget og er meget variable i Størrelse, Farve og Skulptur og derfor yderst vanskelige at bestemme. Som hos Halictus overvintrer befrugtede Hunner, og først hen i Højsommeren fremkommer det nye Kuld Hanner og Hunner. Efter Befrugtningens Afslutning dør Hannerne, og Hunnerne gaar i Vinterkvarter.

Oversigt over Arterne.

♀.

1. I det mindste er 2 af de 3 første Bagkropsegmenter tydeligt punkterede ogsaa paa Bagrandene. Bag-

vingerne i Reglen med mindst 7 Heftehager..... 2
De 3 første Bagkropsegmenters bageste Del er glat og glinsende, uden Punktur. Bagvingerne med i Reglen højst 6 Heftehager 4
2. Hovedet bagtil stærkt udvidet. Bagskinnebenenes Spids paa Ydersiden med nogle smaa, lyse Torne ..... 2. subquadrátus.
Hovedet bagtil ikke udvidet. Bagskinnebenenes Spids paa Ydersiden med nogle smaa, mørke Torne 3
3. Mesonoten med meget grov og spredt Punktur. Bagvingerne med 9—12 Heftehager.. 1. gíbbus.
Mesonoten med grov, men temmelig tæt Punktur. Bagvingerne med 7—8 Heftehager 3. reticulátus.
4. Ved Basis af 3. Bagkropsegment findes paa hver Side en lille, flad, mørk Grube 5
3. Bagkropsegment uden saadanne Gruber..... 6
5. Svøbens Apicaldel er lys baade paa For- og Bagsiden..... 7. ephíppius.
Svøbens Apicaldel kun lys paa Forsiden..... 8. variegátus.
6. Forskinnebenenes Forside gul eller brunlig..... 5. símilis.
Forskinnebenene helt sorte 7
7. Vingerne tydeligt formørkede.... 4. pellúcidus.
Vingerne hyaline..... 6. púncticeps.

♂.

1. I det mindste er 2 af de 3 første Bagkropsegmenter overalt punkterede, ogsaa paa Bagrandene. Bagvingerne i Reglen med mindst 7 Heftehager..... 2
De 3 første Bagkropsegmenter er glatte, uden Punktur, paa Bagrandene. Bagvingerne med i Reglen højst 6 Heftehager 4
2. Metapleurerne regelmæssigt stribede ..... 2. subquadrátus.
Metapleurerne uregelmæssigt stribede eller rynkede 3
3. Sidste Bugsegment med en bred Længdeindtrykning..... 1. gíbbus.
Sidste Bugsegment uden en saadan Længdeindtrykning..... 3. reticulátus.
4. Svøbepletterne naar ikke op til Midten af Leddene 5
Svøbepletterne naar til Leddenes Midte eller derover..... 6
5. 2. Svøbeled dobbelt saa langt som 3. Analsegmentets Rygside næsten helt glat ..... 5. símilis.

2. Svøbeled 3 Gange saa langt som 3. Analsegmentets Overside tydeligt punkteret 6. púncticeps.
6. Analsegmentets Overside grovt, punkteret, svagt glinsende ..... 4. pellúcidus.
Analsegmentets Overside uden Punktur, stærkt glinsende 7
7. Svøbepletterne naar kun Leddenes Midte ..... 8. variegátus.
Svøbepletterne naar langt op over Leddenes Midte ..... 7. ephíppius.

1. Sph. gíbbus L.

♀. Hoved og Thorax sorte, Mesonoten glinsende glat med grov og spredt Punktur, Metapleurerne uregelmæssigt stribede. Følehornene sorte, Svøbens Underside brunlig. Bagkroppen sort, glinsende med de 3 første Segmenter røde, stundom er Basaldelen af 1. Segment sort, og undertiden findes ogsaa rødt paa 4. Segment. De to forreste Segmenter er tydeligt punkterede paa Bagrandene; er Segmenterne indtrukne, ses denne Punktering kun paa Siderne; 2. Segment har en Tværindtrykning ved Basis. Bugen farvet som Rygsiden. Benene sorte med mørkrødlige Fødder. Skinnebenenes Spids har paa Ydersiden nogle smaa, sorte Torne. Vingerne temmelig stærkt graabrunt formørkede, Bagvingerne med 9—12 Heftehager. 8—13 mm.

♂. Følehornene lange og kraftige, Svøbepletterne strækker sig fra Basis til Spids. Mesonoten med kraftig, men ikke tæt Punktur. Metapleurerne grovt, uregelmæssigt rynkede. Bagkroppen sort, glinsende, overalt fint, ikke tæt, men tydeligt punkteret, Apicaldelen af 1. og hele 2.—3. Segment røde. Sidste Bugsegment med en bred, tydelig Længdeindtrykning. Bagvingerne med 9—10 Heftehager. Ellers som ♀. 8—10 mm.

Almindelig og kendt fra alle Landsdele. Mai—September. Den træffes paa Pil, Løvetand, Rejnfan, Hedelyng, Timian, Agertidsel og forskellige Skærmblomster. Den er fundet som Snylter hos Halictus 4-cinctus Fabr. og H. rubicundus Christ.

2. Sph. subquadrátus Smith.

♀. Hoved og Thorax sorte. Hovedet stort og tykt. Medens Hovedet hos foregaaende og efterfølgende Art er stærkt afsmalnet bag Øjnene, er det hos denne Art udvidet med næsten parallele Sider saa langt som en Øjebrede. Mesonoten glinsende glat med fin og spredt Punktur. Metapleurerne tydeligt, næsten regelmæssigt buestribede. Bagkroppen sort med de tre første, undertiden ogsaa fjerde Segments Bagrand, røde, 1. Segment er altid helt glinsende glat, 2.—3. Segment fint punkterede ogsaa paa de nedtrykte Bagrande. Benene sorte, Bagskinnebenene har i Spidsen paa Ydersiden nogle smaa lyserødgule Torne. Vingerne svagt brungult skyggede, Bagvingerne med 7—9 Heftehager. 6—10 mm.

♂. Følehornene lange, slanke, Svøbepletterne korte og naar ikke nær Leddenes Midte. Metapleurerne regelmæssigt rynkede. Bagkroppen sort, temmelig glinsende med i Reglen Bagranden af 1. og hele 2.—3. Segment med Undtagelse af en stor Tværplet røde. Vingerne næsten hyaline, Bagvingerne med 8—9 Heftehager. Ellers som ♀. 6—10 mm.

Ikke sjælden og kendes fra alle Landsdele. Mai—August. Den kan træffes paa Løvetand, Rejnfan, Høst Borst og Tidsler. Den er Parasit hos Halictus rubicundus Christ., H. calceatus Scop., H. albipes Fabr., H. zonulus Smith og H. 4-notatus Kirby.

3. Sph. reticulátus Thoms.

♀. Hoved og Thorax sorte. Følehornene sorte. Mesonoten glinsende, kraftigt og noget tæt punkteret. Metapleurerne netformet rynkede, i det højeste med en 2—3 Streger paa den bageste Del. Bagkroppen sort med de tre forreste Segmenter røde, undertiden ogsaa med røde Pletter paa 4. Segment, 1.—3. Segment fint og tæt punkterede, ogsaa paa Bagrandene. Benene sorte, Bagskinnebenenes Spids paa Ydersiden med nogle smaa, sorte Torne.

Vingerne tydeligt gulligbrunt formørkede, Bagvingerne med 7—8 Heftehager. 7—10 mm.

♂. Følehornene lange, slanke, Svøbepletterne hæver sig ikke meget fra Leddenes Basis og naar langtfra deres Midte. Metapleurerne uregelmæssigt og grovt rynkede. Bagkroppen sort med de 2 første Segmenter helt og 3. Segment delvist rødfarvede, ofte er Basis af 1. Segment og Partier af 2. Segment mørktfarvede. Ellers som ♀. 7—8 mm.

Ikke almindelig, men kendes fra de fleste Landsdele. Mai—September. Den kan træffes paa Blaamunke [Jasione montana], Haarrig Høgeurt, Ager-Tidsel og Timian. Den er fundet som Snylter hos Anthrena argentata Smith og A. sericea Christ.

4. Sph. pellúcidus Smith [pílifrons Thoms.].

♀. Hoved og Thorax sorte. Følehornene sorte, undertiden er et eller flere af de mellemste Svøbeled helt eller delvis røde. Mesonoten tæt rynket punkteret, paa Midten mere spredt og her med Punktmellemrummene saa store som Punkterne selv. Bagkroppen sort med de 3 første Segmenter for Størstedelen røde, 3. Segments Basaldel meget tæt og fint punkteret. Benene sorte, i det højeste er de 2 sidste Fodled rødgule. Vingerne noget formørkede, Bagvingerne med 5, yderst sjældent 6 Heftehager. 7—9 mm.

♂. Følehornene korte, sorte. Svøbepletterne er stærkt udviklede og strækker sig fra Basis over de tre Fjerdedele af Leddenes Længde. Mesonoten fint og meget tæt, næsten kornet rynket. Bagkroppen sort, 1. Segment med rød Bagrand, 2. helt rødt, og 3.—4. Segment er røde med større eller mindre sorte Pletter. Analsegmentets Overside grovt punkteret. Vingerne hyaline, Bagvingerne med 6 Heftehager. 6—9 mm.

Temmelig almindelig, særlig i sandede Egne, og kendes fra alle Landsdele. Mai—September. Den træffes paa Pil, Følfod, Tusindfryd, Løvetand og Haarrig Høgeurt.

Den snylter hos Anthrena sericea Christ., A. argentata Smith, A. chrysopyga Schenck og A. xanthura Kirby.

5. Sph. símilis Wesm.

♀. Hovedet sort, temmelig tæt og fint punkteret, noget udvidet bag Øjnene, dog ikke saa stærkt som hos subquadratus. Mesonoten tæt, næsten rynket punkteret. Metapleurerne uregelmæssigt rynkede. Bagkroppen sort med de 3 første Segmenter for Størstedelen røde, 3. Segment tydelig spredt og mere grovt punkteret paa Basaldelen end hos foregaaende Art. Benene sorte, Forskinnebenenes Forside brungul. Undertiden er Forskinnebenene helt sorte, og Arten er da meget lig pellucidus, men skilles fra denne ved det bagtil meget svagere indsnævrede Baghoved og ved, at 1. Bagkropsegments Basaldel er nøgen og ikke som hos pellucidus med opstaaende Behaaring. Vingerne noget formørkede, Bagvingerne med 5 Heftehager. 7—9 mm.

♂. Følehornene korte, slanke, Svøbepletterne naar knap op til Leddenes Midte. Mesonoten tæt punkteret. Bagkroppen sort, glat, kun fint og spredt punkteret paa Segmenternes Basaldel, 1.—3. Segment for Størstedelen røde, 1. Segment med sort Basis. Analsegmentets Rygplade uden Punktur. Ellers som ♀. 6—8 mm.

Almindelig og kendes fra alle Landsdele. April—September. Den træffes paa Skovpil [Salix capraea], Tusindfryd, Følfod, Løvetand og Haarrig Høgeurt. Den er Parasit hos Halictus villosulus Kirby, Anthrena chrysopyga Schenck og A. sericea Christ.

6. Sph. púncticeps Thoms.

♀. Hoved og Thorax sorte. Følehornene sortebrune, Svøbens Underside rødgul paa Spidshalvdelen. Mesonoten glinsende, fint, men spredt punkteret. Bagkroppen sort, glinsende, de 2 første Segmenter næsten helt glatte, 3. Segment fint og tæt punkteret paa Basaldelen; Bagranden af 1., hele 2.—3. Segment røde, stundom er Bagran-

den af 3. Segment sort. Benene sorte. Vingerne hyaline. 6—8 mm.

♂. Følehornene korte, sorte. Svøbepletterne korte og strækker sig kun over en Trediedel af Leddenes Længde. Mesonoten glinsende, meget fint og meget spredt punkteret. Bagkroppen glinsende, meget fint og meget spredt punkteret, sort med Bagranden af 1. og de 2 følgende Segmenter røde, men i Reglen er den røde Farve stærkt reduceret, saa Bagkroppen ofte er helt sort, kun med rødlige Segmentbagrande. Analsegmentets Rygside er tydeligt punkteret. Benene sortebrune med rødlige Fødder. Vingerne som hos ♀. 6—7 mm.

Ikke almindelig og kendes kun fra Sjælland og Lolland. April—September. Den kan træffes paa Løvetand, Tusindfryd og Blaamunke [Jasione montana]. Den ligner meget smaa Individer af similis og er Parasit hos Halictus villosulus Kirby, H. fulvicornis Kirby og H. nitidiusculus Kirby.

7. Sph. ephippius L.

♀. Hovedet sort, tykt, bagtil stærkt udvidet, saa det, set ovenfra, næsten er kvadratisk. Følehornene sorte, Svøbens Spids og Størstedelen af Undersiden lys. Mesonoten glinsende glat med fin og spredt Punktur. Bagkroppen sort, med de 2 forreste Segmenter røde, 2.—3. Segment med fin og tæt Punktur, Bagrandene glatte, 3. Segment har paa hver Side ved Basis en lille mørk Fordybning. Benene sorte, Skinneben og Fødder rødlige. 5—6 mm.

♂. Følehornene lange, sorte, Svøben mørk rødgullig, paa Oversidens Basaldel sort. Svøbepletterne naar omtrent til Leddenes Spids. Mesonoten fint, men dybt og temmelig tæt punkteret. Bagkroppen sort, Bagranden af 1., hele 2. og 3. Segment med Undtagelse af nogle store Midtpletter røde. Benene sorte, alle Fødder og Forskinnebenene lys rødgule. 5—6 mm.

Sjælden, men kendt fra alle Landsdele. Mai—September. Den er truffet paa Haarrig Høgeurt [Hieracium pilosella]. Vært ukendt.

8. Sph. variegátus Hagen [crássus Thoms.].

♀. Hovedet sort, tykt, stærkt udvidet bagtil. Følehornene sorte, Svøbens Spidshalvdel lys paa Undersiden. Mesonoten stærkt glinsende, meget fint og spredt punkteret. Bagkroppen sort, de forreste Segmenter røde, Segmenternes Bagrande glatte, upunkterede, 2. Segment ved Basis med en tydelig Indtrykning, 3. Segment paa hver Side ved Basis med en lille, mørk Grube, der undertiden kun er antydet ved et mat Punkt. Benene sorte, Skinneben og Fødder voksgule. 6—7 mm.

♂. Følehornene helt sorte, Svøbepletterne naar ikke nær Leddenes Midte. Mesonoten tæt og stærkt punkteret. Bagkroppen med meget fin Punktur, sort med højst variabel rød Tegning, 1. Segment helt sort med Undtagelse af den smalle, røde Bagrand, 2.—3. Segment røde, 3. ofte med en større eller mindre sort Midtplet, og 4.—5. Segments Rande er undertiden røde. Analsegmentets Rygplade stærkt glinsende, glat, uden Punktering, kun fint naaleridset. Bagvingerne med 5—6 Heftehager. 6—7 mm.

Ikke almindelig, men kendes fra de fleste Landsdele. Mai—August. Den kan træffes paa Haarrig Høgeurt [Hieracium pilosella] og er Parasit hos H. nitidiusculus Kirby.

6. *Heriádes* Spinola.

Fig. 8. Forvinge af Heriades.

Smaa til middelstore, sorte, solitære Bier af langstrakt, smal, cylindrisk Kropform og med fin, spredt, rynket Punktur. Forvingerne med 2 omtrent lige store Cubitalceller og en udad afsmalnet Radialcelle, hvis Spids ligger inden for Vingeforkanten. Følehornene hos ♀ med 12, hos ♂ med 13 Led, Svøbens 1. Led af samme Længde som 2. Klo-

leddene med Hefteskiver. Bugsamlere, ♀ med tynd, gulhvid Scopa.

Det er Højsommerdyr, der kan træffes paa forskellige Blomster, især Campanula, eller foran Indgangen til Boerne. Rederne anlægges i hule Plantestængler eller i gammelt Træværk. Larverne indspinder sig i en Kokon før Forpupningen og overvintrer enten som Larve eller Puppe.

Oversigt over Arterne.

♀.

1. Bagkropsegmenternes Bagrande uden tydelige, hvide Frynser ..... 3. campanulárum.
   Bagkropsegmenternes Bagrande med tydelige, hvide Frynser 2
2. Clypeus paa Forrandens Midte med en stor, opstaaende Lamelle ..... 4. florisómnis.
   Clypeus uden nogen saadan Lamelle 3
3. 1. Bagkropsegments forreste, lodrette Parti er foroven afgrænset af en tydelig, smal Rand. Scutellen paa hver Side med en lille Tand 1. truncórum.
   1. Bagkropsegments lodrette Parti uden skarp Afgrænsning foroven. Scutellen uden Sidetænder ... . 2. fuliginósus.

♂.

1. 2. Bugsegment uden Pukkel..... 1. truncórum.
   2. Bugsegment med en fremstaaende Pukkel 2
2. Svøbens mellemste Led stærkt knudrede .... 4. florisómnis.
   Svøbens Led ikke knudrede 3
3. Analsegmentets Bagrand med 3 Tænder. 8—10 mm ..... 2. fuliginósus.
   Analsegmentets Bagrand med 2 Tænder. 5—6 mm ..... 3. campanulárum.

1. H. truncórum L.

♀. Sort, med tynd, hvidgraa Behaaring. Clypeus ved Forranden med 2 smaa, nærstaaende Pukler. Kindbakkernes Spids bred med en Indbugtning. Følehornene korte, sorte. Scutellen paa hver Side med en kort, bagudrettet

Tand. Bagkroppen forholdsvis kort, sammentrængt, det forreste, lodrette Parti paa 1. Segment er foroven tydeligt og skarpt afgrænset, 1.—5. Segment med svage, frynseagtige Bagrandstværbaand. Analsegmentet gulligt behaaret. Scopa lidt rødgullig. 6—8 mm.

♂. Ansigtet tæt og langt, tilliggende hvidt behaaret. Bagkroppens 2 første Segmenter med tydelige, hvide Bagrandstværbaand. Analsegmentet har tæt inden for Bagranden 2 store, tværsgaaende Fordybninger, adskilte ved en svag Kam, selve Bagranden er lige, uden tandagtige Fremspring. Bugen temmelig langt, hvidligt behaaret. Ellers som ♀. 6—7 mm.

Meget sjælden og kendes kun fra Taasinge [Braten]. Juli—August. Den besøger forskellige Kurvblomster, som Rejnfan, Høst Borst [Leontodon autumnale], Haarrig Høgeurt [Hieracium pilosella], Knopurt og Ager Tidsel. Rederne anlægges i gammelt Træværk. Dens Snylter Stelis breviuscula Nyl. er ikke kendt her fra Landet.

2. H. fuliginósus Panz. [nigricórnis Nyl.].

♀. Sort, med tæt og fin, hvidgraa Behaaring. Kindbakkerne korte med tretandet Spids. Clypeus højthvælvet, med en lille Fordybning i Midten bag Forranden. Bagkroppens 4 første Segmenter med tydelige, i Midten ofte afbrudte Frynsebaand i Bagrandene. 8—10 mm.

♂. Hoved og Thorax med bleg, rødbrun Behaaring. Bagkroppen med graagule Frynsebaand i Segmentbagrandene. 2. Bugsegment med en pyramideformet, opstaaende Pukkel. Analsegmentet stort, fladt, med bred Bagrand, der er forsynet med 3 tykke, stumpe Tænder. Ellers som ♀. 8—10 mm.

Noget sjælden og kendes kun fra Sjælland [Nordsjælland, Strandmøllen], Lolland [Strandby Skole] og Sønderjylland [Sønderborg]. Juni—August. Den besøger Løvetand, Slangehoved [Echium vulgare], Weigelia og især Liden Klokke [Campanula rotundifolia] og Nældebladet Klokke [C. trachelium], i hvis Blomster

den ogsaa søger Ly i daarligt Vejr. Rederne anlægges i gammelt Træværk.

3. H. campánularum Kirby [florisómnis Thoms.].

♀. Sort, med svag, gulgraalig Behaaring. Kindbakkernes Spids tretandet. Følehornene korte, tykke, kølleformede, brunlige. 5—6 mm.

♂. Næsten nøgen. 2. Bugsegment med en afrundet Pukkel. Analsegmentets Bagrand dybt udsnittet, saa det ser ud, som endte det i 2 temmelig spidse, parallelle Torne. Ellers som ♀. 5—6 mm.

Temmelig almindelig og kendes fra alle Landsdele. Juli—August. Den besøger Løvetand, Blaamunke [Jasione montana] og Klokkeblomster, i hvilke den ofte overnatter og opholder sig i daarligt Vejr. Rederne anlægges i gammelt Træværk og i de hule Straa i Straatage.

4. H. florisómnis L. [maxillósa L.].

♀. Sort, med gulgraa Behaaring. Kindbakkerne lange, smalle, med totandet Spids og lange, stive Haar paa Undersiden. Clypeus med en stor, opstaaende Lamelle paa Forrandens Midte. Følehornene korte, kølleformede, sorte, med lidt lysere Underside. Bagkroppen med hvide, frynseagtige Tværbaand paa Bagrandene af 1.—4. Segment. 9—12 mm.

♂. Behaaringen stærkere. Clypeus uden Lamelle. Svøbens mellemste Led rødbrune og stærkt knudrede paa Undersiden. Bagkroppen uden Tværbaand, kun med frynseagtige Sidepletter. 2. Bugsegment med en stor, fremadrettet, spids, paa Bagsiden udhulet og glinsende Pukkel. Analsegmentets Bagrand dybt rundagtigt udsnittet. Ellers som ♀. 9—11 mm.

Almindelig i alle Landsdele. Mai—Juli. Den besøger Hindbær, Tveskægget Ærenpris [Veronica chamaedrys] og Ranunkler [R. acris og repens]. I Mængde træffes den ofte ved Straatage, der er lagt af Tagrør [Phragmites communis], i hvis hule Straa den bygger.

7. *Ósmia* Panz.
[Murerbier].

Smaa til middelstore, solitære Bier. Forvingerne med 2 omtrent lige store Cubitalceller og en udad afsmalnet Radialcelle, hvis Spids er tydeligt liggende inden for Vingeforranden. Følehornene hos ♀ med 12, hos ♂ med 13 Led, Svøbens 1. Led er lidt kortere end 2. Kitinskelettet har ofte en grønlig, blaalig eller bronzeagtig Metalglans. Hos ♂ er Bagkropspidsen stærkt indadbøjet, og 7. Rygsegment er lille og ofte næsten skjult af det store 6. Segment, Bugsegmenterne ofte med Pukler eller Tænder. Bugsamlere, ♀ med tæt og stærk Scopa. Kloleddene med Hefteskiver.

Fig. 9. Fodled af Osmia. a. Hefteskive.

Rederne anlægges i Hulheder i Træ- og Murværk, hule Stængler o. lign. Steder. Cellerne, i hvilke Larverne forpupper sig i en Kokon, opføres af Ler eller sammentygget Plantemateriale.

Oversigt over Arterne.

♀.

1. Clypeus paa hver Side med en stor, fremadrettet Tand ..... 14. rúfa.
   Clypeus uden en saadan Bevæbning..... 2
2. Kroppen helt sort, uden Metalglans 3
   Kroppen helt eller delvis blaa eller grøn, bronze- eller kobberfarvet eller i al Fald med blaaligt eller grønligt Skær 13
3. Scopa helt eller for Størstedelen sort..... 4
   Scopa ikke sort 7
4. Bagkroppens 2 første Segmenter lyshaarede..... 5
   Kun Bagkroppens 1. Segment er lysthaaret 6
5. Hjærteformede Felt mat ..... 10. pilicórnis.

Hjærteformede Felt noget glinsende ..... 12. xanthomelaëna.

6. Mesonoten med rødgul Behaaring. 11. marítima.
Mesonoten med gulbrun Behaaring. 9. uncináta.

7. Scopa rød eller rødliggul 8
Scopa hvid eller hvidlig 10

8. Bagskinnebenenes Sporer lyse. Hjærteformede Felt mat ..... 13. aurulénta.
Bagskinnebenenes Sporer sortebrune. Hjærteformede Felt glinsende 9

9. Clypeus med lige afstudset Forrand 7. ventrális.
Clypeus med dybt og bredt udskaaret Forrand ... 6. fulvivéntris.

10. Bagskinnebenenes Sporer sorte 11
Bagskinnebenenes Sporer lyse 12

11. Lille Art, 6—8 mm. Clypeus's Forrand med korte Frynser..... 1. párvula.
Større Art, 9—13 mm. Clypeus's Forrand med lange Frynser..... 3. adúnca.

12. Hjærteformede Felt glinsende glat ..... 2. leucomelaëna.
Hjærteformede Felt næsten helt mat 4. spinólae.

13. Scopa sort ..... 8. coeruléscens.
Scopa rød eller rødliggul 14

14. Hjærteformede Felt mat..... 5. pánzeri.
Hjærteformede Felt stærkt glinsende 15

15. Clypeus med lige afstudset Forrand. Bagkroppen med grønligt Skær ..... 7. ventrális.
Clypeus med bredt og dybt udskaaret Forrand. Bagkroppen med svagt blaaligt Skær..... 6. fulvivéntris.

♂.

1. Kroppen helt sort, uden Metalskær 2
Kroppen med blaat, grønligt eller bronzeagtigt Skær 10

2. Bagskinnebenenes Sporer lyse 3
Bagskinnebenenes Sporer mørke 5

3. 2. Bugsegment med en stor Pukkel ..... 2. leucomelaëna.
2. Bugsegment uden eller kun med en ganske lille Pukkel 4

4. Analsegmentets Bagrand tydeligt udskaaret ..... 13. aurulénta.
Analsegmentets Bagrand ikke udskaaret..... 4. spinólae.

5. Sidste Svøbeled tydeligt bøjet og tilspidset..... 1. párvula.

Sidste Svøbeled ikke bøjet og tilspidset..... 6
6. Svøbens Overside med en tynd Række af blege Haar..... 7
Svøbens Overside uden en saadan Række af Haar 8
7. Svøbens Frynsehaar er længere end Leddenes Brede..... 10. pilicórnis.
Svøbens Frynsehaar er ikke længere end Leddenes Brede..... 11. marítima.
8. Analsegmentet med hel, ikke udskaaret Bagrand ..... 3. adúnca.
Analsegmentets Bagrand tydeligt udskaaret 9
9. Hjærteformede Felt mat..... 9. uncináta.
Hjærteformede Felt glinsende glat .....
..... 12. xanthomelaena.
10. Bagskinnebenes Sporer lyse 11
Bagskinnebenenes Sporer mørke 12
11. Bagkroppen med tæt, rødgul Behaaring. 14. rúfa.
Bagkroppen med sparsom, graagullig Behaaring..
..... 5. pánzeri.
12. 6. Rygsegment meget svagt udrandet.....
..... 8. coeruléscens.
6. Rygsegment med tydelig Udskæring 13
13. Clypeus med lige afskaaret Forrand 7. ventrális.
Clypeus med noget udskaaret Forrand.....
..... 6. fulvivéntris.

1. O. párvula Dufour et Perris.

♀. Hoved og Thorax sorte, med tæt og fin Punktur og tynd, graagullig Behaaring. Følehornene korte, sorte, noget kølleformede. Clypeus noget fremtrukket og med korte Frynser paa Forranden. Hjærteformede Felt glat og noget glinsende. Bagkroppen lang-oval, sort, glinsende, tæt og fint punkteret, med meget kort, graalig Behaaring og hvide Bagrandstværbaand paa 1.—4. Segment, de 2 første bredt, det 3. svagere afbrudt i Midten. Scopa hvid. Benene sorte, med hvidlig Behaaring. Bagskinnebenenes Sporer sorte. Vingerne noget formørkede, Nervulus interstitiel. 7—8 mm.

♂. Hoved og Thorax sorte, med tæt, graagullig Behaaring og fin Punktur. Følehornene sorte, sidste Svøbeled tydeligt tilspidset og krummet, Skaftet noget fortykket og svagt bøjet. Hjærteformede Felt meget svagt glin-

sende. Bagkroppen sort, stærkt glinsende, fint punkteret, med kort og tynd, graalig Behaaring og smalle, hvide, afbrudte Tværbaand over Segmenternes Bagrande. 6. Rygsegment paa hver Side med en tydelig Tand og bag denne en Udbugtning. Analsegmentet helrandet. 2. Bugsegment med en lille Pukkel. Ben og Vinger som hos ♀. 6—7 mm.

Meget sjælden og kendes kun fra Lolland [Høvænge Skov]. Juni—Juli. Den kan træffes paa en Mængde Ærteblomstrede, som Kællingetand, Humleagtig Sneglebælg, Hvid Stenkløver [Melilotus alba] og Skov Fladbælg [Lathyrus silvestris], desuden paa Klokke [Campanula]. Rederne anlægges i tørre Brombærstængler.

2. O. leucomelaëna Kirby [clavivéntris Thoms.].

♀. Hoved og Thorax sorte, meget fint og tæt punkterede og tyndt, graalighvidt behaarede. Følehornene sorte. Clypeus noget fremstaaende og med korte Frynser paa Forranden. Hjærteformede Felt glat og noget glinsende. Bagkroppen sort, med tæt og fin Punktering, meget kort, graaligt behaaret og med hvide Bagrandstværbaand paa 1.—4. Segment, de 3 første afbrudte i Midten. Scopa hvidlig. Benene sorte, med hvidlig Behaaring. Bagskinnebenenes Sporer gulrøde. Vingerne noget formørkede, Nervulus interstitiel. 7—9 mm.

♂. Hoved og Thorax sorte, meget tæt og fint punkterede og med temmelig tæt, gulliggraa, paa Ansigt og Underside hvidlig Behaaring. Følehornene sorte. Hjærteformede Felt glat og noget glinsende. Bagkroppen sort, tæt og fint punkteret og med kort og sparsom, hvidliggraa Behaaring, 1.—5. Segment paa Bagrandene med svage, hvide Tværbaand, de forreste bredt afbrudte i Midten. 6. Rygsegment paa hver Side med en tydelig Udbugtning og foran denne en lille Tand. Analsegmentet med hel Bagrand og en dyb, rund Grube ved Basis. 2. Bugsegment med en stor, fladtrykt, transvers Pukkel. Benene sorte med hvidlig, paa Fødderne noget rødlig Behaaring. Bagskinnebenenes Sporer bleggule. Vingerne som hos ♀. 7—9 mm.

Ikke sjælden og kendes fra alle Landsdele. Juni—August. Den besøger Kællingetand [Lotus corniculatus], Hvid Kløver [Trifolium repens], Haarrig Høgeurt [Hieracium pilosella] og Hindbær. Rederne anlægges i Stængler af Brombær og Burre.

3. O. adúnca Panz.

♀. Hoved og Thorax sorte, med tæt og fin Punktur og kort, brungraa, paa Ansigt og Underside hvidlig Behaaring. Clypeus med lige afskaaret, fint savagtigt takket Forrand, der er dækket med lange, brungule Frynser. Følehornene sorte, Svøbens Underside for Størstedelen rødbrun, Leddene noget fladtrykte. Hjærteformede Felt mat, næsten glat. Bagkroppen sort, fint og tæt punkteret, med sparsom og kort, graalig Behaaring, 1.—5. Segment med hvide Bagrandstværbaand, de forreste temmelig brede og bredt afbrudte. Analsegmentet hvidligt befiltet. Scopa hvidlig. Benene sorte med hvidlig, paa Føddernes Inderside gulrødlig Behaaring. Bagskinnebenenes Sporer sorte. Vingerne temmelig stærkt formørkede, Nervulus antefurcal. 9—11 mm.

♂. Hoved og Thorax sorte, noget glinsende, tæt og fint punkterede, paa Oversiden med tæt, gulbrun, paa Undersiden med gulgraalig Behaaring. Hjærteformede Felt glinsende. Bagkroppen sort, tæt punkteret, med brungul Behaaring, der ofte optræder baandagtigt paa Segmentbagrandene. 6. Rygsegment med en Tand paa hver Side og en lille rund Udskæring i Bagrandens Midte. Analsegmentet med hel, afrundet Bagrand. Bugen glinsende, nøgen. Ellers som ♀. 9—11 mm.

Sjælden og kendes kun fra Lolland. Juni—Juli. Den besøger Tandbæger [Ballota nigra], Slangehoved [Echium] og Katost [Malva silvestris].

4. O. spinólae Schenck [caementária Gerst].

♀. Hoved og Thorax sorte, lidt glinsende, tæt og fint punkterede, paa Oversiden med gulbrunlig, paa Undersiden

med gullighvid Behaaring. Clypeus med lige Forrand, der er besat med lange, gulgraa Frynser. Følehornene sorte med brungul Underside. Hjærteformede Felt mat. Bagkroppen sort, fint rynket punkteret, paa 1. Segment med lang og tynd, paa de andre Segmenter med meget kort og sparsom, gullig Behaaring, der danner svage Tværbaand paa Bagrandene. Scopa hvidliggul. Benene sorte med hvidlig, paa Fødderne gullig Behaaring. Bagskinnebenenes Sporer bleggule. Vingerne svagt formørkede, Nervulus antefurcal. 8—10 mm.

♂. Hoved og Thorax sorte, glinsende, meget fint punkterede, med paa Oversiden rødgul, paa Undersiden gulhvid Behaaring. Hjærteformede Felt mat. Bagkroppen sort, glinsende, tæt og fint punkteret, med sparsom, rødbrun Behaaring, der danner svage Tværbaand over de skarpt nedtrykte Segmentbagrande. 6. Rygsegment med Sidetorne og lige afstudset Bagrand. Analsegmentet med jævnt afrundet Bagrand. Ellers som ♀. 8—10 mm.

Noget sjælden. Kendes fra Sjælland [Vordingborg], Lolland [Søholt] og Jylland [Ræbild Bakker]. Juni—Juli. Den besøger Slangehoved [Echium] og Galtetand [Stachys], i daarligt Vejr søgende Ly i den sidstes Kroner. Rederne anlægges i Kløfter og Huller paa Sten.

5. O. pánzeri Morawitz.

♀. Hoved og Thorax sorte, med grønligblaat Skær, tæt og fint punkterede og med tynd, bleg, gulbrun, paa Ansigt og Underside lysere Behaaring. Følehornene sorte. Clypeus med lige afstudset, i Midten fortykket Forrand. Hjærteformede Felt mat. Bagkroppen grønligblaa, tæt og fint punkteret og med gullig Behaaring, der paa Siderne og paa 1. Segment er lang, paa Resten af Segmenterne meget tynd og paa Analsegmentet kort og tæt. Scopa rødgul. Benene sorte med graaliggul Behaaring. Bagskinnebenenes Sporer sorte. Vingerne temmelig stærkt formørkede, Nervulus interstitiel. 9—10 mm.

♂. Hoved og Thorax med mørkgrønligt Metalskær,

fin og tæt Punktering og med bleg, gulligbrun, paa Undersiden hvid Behaaring. Følehornene sorte, Svøbens 3.—12. Led med bueformet Underside. Hjærteformede Felt mat. Bagkroppen sort med grønligt Skær, fin og tæt Punktering og med sparsom, kun henimod Apex lidt stærkere, gulgraalig Behaaring. 6. Rygsegment med lige, ikke udskaaret Bagrand. Analsegmentet svagt udrandet i Bagkanten. Ellers som ♀. 8—10 mm.

Meget sjælden og kendes kun fra Lolland [Maribo, Strandby Skole]. Juni—August. Den besøger Løvetand, Høgeurt, Ranunkler og Katost. Rederne anlægges i Murhuller og i gammelt Træværk i forladte Billelarvegange.

6. O. fulvivéntris Panz.

♀. Hoved og Thorax sorte eller med svagt blaaligt Skær, fin og tæt Punktering og rødgul Behaaring. Følehornene sorte. Clypeus's Forrand bredt og dybt udsnittet og med brungule Frynser. Hjærteformede Felt glat og glinsende. Bagkroppen sort med svagt blaaligt Skær, fint rynket punkteret, noget glinsende og med sparsom, rødgul Behaaring. Scopa hvidgul. Bagskinnebenenes Sporer sorte. Vingerne lidt formørkede, Nervulus interstitiel. 9—10 mm.

♂. Hoved og Thorax sorte, matte, med svagt blaat Metalskær, fin og tæt Punktering og med paa Oversiden tæt, rødgul, paa Undersiden og Ansigtet hvidgul Behaaring. Følehornene sorte, Svøbens Underside noget brunlig. Clypeus med svagt udskaaret Forrand. Hjærteformede Felt glinsende. Bagkroppen sort, med grønligt Metalskær og fint rynket Punktur, 1. Segment med længere, de andre Segmenter med kortere, tynd, brungul Behaaring. 6. Rygsegment i Bagranden med en lille, men tydelig Udskæring. Analsegmentet tydeligt endende i 2 Lapper eller Tænder. Ellers som ♀. 8—9 mm.

Sjælden. Kendes kun fra Lolland [Strandby Skole, Merritzskov] og Jylland [Laven, Silkeborg]. Mai—Juni. Den kan træffes paa Haarrig Høgeurt [Hieracium pilosella], Knopurt og Tidsler. Rederne anlægges i gammelt Træværk.

7. O. ventrális Panz.
[sólskyi Morawitz, leaiána Kirby].

♀. Hoved og Thorax sorte, med svagt grønligblaat Skær, stærkt, men ikke tæt punkterede, noget glinsende og med tynd, ikke synderlig lang, graalig Behaaring. Følehornene sorte, Svøbens Underside rødligbrun. Clypeus med lige Forrand. Hjærteformede Felt glat og glinsende. Bagkroppen sort, med grønligblaat Skær, glinsende, fint, men ikke tæt punkteret og med svag, gulgraa Behaaring. Analsegmentet gulligt filtet. Scopa gulligrød. Benene sorte, med gulliggraa Behaaring. Bagtibiernes Sporer sorte. Vingerne noget formørkede, Nervulus lidt antefurcal. 9—10 mm.

♂. Hoved og Thorax sorte, tæt og fint punkterede, med grønligt Metalskær og temmelig lang, gulrødlig Behaaring, der er lysere, næsten hvidlig paa Undersiden. Følehornene helt sorte. Hjærteformede Felt glat og meget glinsende. Bagkroppen sort med grønligt-bronzeagtigt Skær, tæt og fin Punktering og gulrødlig Behaaring, der er tættest over Bagrandene af Segmenterne. 6. Rygsegment med en tydelig, halvcirkelformet Udskæring i Bagranden. Analsegmentet ender i 2 Lapper. Ellers som ♀. 9—10 mm.

Almindelig og kendes fra alle Landsdele. Mai—Juli. Den træffes især paa Kurvblomster, som Tidsler, Scabiosa og Høgeurt, desuden paa Hindbær, Weigelia og Lonicera. Rederne anlægges i Træ i forladte Billelarvegange og i hule Stængler, f. Eks. i Rørtage.

8. O. coeruléscens L. [aenea L.].

♀. Hoved og Thorax sorte, med blaalig Glans, tæt og fin Punktering og med tynd, rødlig, paa Undersiden lysere Behaaring. Clypeus med lige afstudset Forrand. Følehornene sorte. Hjærteformede Felt glat. Bagkroppen blaalig, med fin og tæt Punktur og graalig Behaaring, der er længst paa 1. Segment og danner Tværbaand over Segmentbagrandene, de forreste bredt afbrudte i Midten. Analsegmentet for Størstedelen hvidligt befiltet. Scopa sort. Be-

nene sorte, med graalig Behaaring. Bagskinnebenenes Sporer sorte. Vingerne svagt formørkede, Nervulus svagt antefurcal. 9—10 mm.

♂. Hoved og Thorax sorte med blaalig Glans, tæt og fin Punktering og temmelig tæt, rødliggul, paa Undersiden lysere Behaaring. Følehornene sorte. Øjnene i levende Live graagrønne. Hjærteformede Felt stærkt glinsende. Bagkroppen tæt og fint punkteret, af rund-oval Form, med stærk bronzeagtig Glans og brunliggul Behaaring, der er længst paa 1. Segment og danner Bagrandstværbaand, som særligt er udviklede paa 4.—5. Segment. 6. Rygsegment med en lille svag Udranding i Bagkanten. Analsegmentet stærkt udsnittet, endende i 2 Lapper. Ellers som ♀. 8—9 mm.

Almindelig og kendes fra alle Landsdele. Mai—Juli. Den besøger en Mængde Blomster som Løvetand, Kællingetand, Høgeurt, Knopurt, Krybende Læbeløs [Ajuga reptans], Rød Kløver [Trifolium pratense], Weigelia, Brombær og Hindbær. Rederne anlægges i gammelt Træværk.

9. O. uncináta Gerst.

♀. Hoved og Thorax sorte, med fin og tæt Punktering. Hovedet mørkt behaaret, paa Issen gulrødt, paa Panden med talrige indblandede lyse Haar. Følehornene sorte. Clypeus med lige afstudset, fortykket Forrand. Thorax paa Oversiden og Pleurerne med gulbrun, paa Undersiden sort Behaaring. Hjærteformede Felt mat. Bagkroppen sort, med tæt og fin, rynket Punktur, 1. Segment med lang, tynd, gulliggraa, de andre Segmenter med kortere, mørkebrun Behaaring. Analsegmentet gulliggraat befiltet. Scopa sort. Benene sorte, med graasort Behaaring, de sidste Fodled brunrøde. Bagskinnebenenes Sporer sorte. Vingerne svagt formørkede, Nervulus næsten interstitiel. 8—9 mm.

♂. Hoved og Thorax sorte, fint og tæt punkterede og med graalig Behaaring. Bagkroppen oval, glinsende sort, rynket punkteret og med gulgraa Behaaring. 6. Ryg-

segment tydeligt udsnittet i Bagrandens Midte. Analsegmentet tolappet. Ellers som ♀. 8—9 mm.

Meget sjælden og kendes kun fra Lolland [Merritzskov]. Mai—Juni. Den kan træffes paa Pil, Løvetand, Violer, Brombær og Hindbær.

10. O. pilicórnis Smith.

♀. Hoved og Thorax sorte, med tæt og fin Punktur. Hovedet sorthaaret, paa Issen overvejende rødgult. Thorax paa Oversiden og Pleurerne med rødgul, paa Undersiden med sort Behaaring. Følehornene sorte. Clypeus med lige afstudset Forrand. Hjærteformede Felt næsten helt mat. Bagkroppen kort, oval, sort, glinsende, med rødgule Segmentbagrande, paa de 2 forreste Segmenter med længere, rødbrun, paa de 4 sidste Segmenter med kortere, sort Behaaring. Scopa sort. Benene sorte med sort Behaaring. Bagskinnebenenes Sporer sorte. Vingerne svagt formørkede, Nervulus interstitiel. 9—10 mm.

♂. Hovedet med bleg gulgraa Behaaring, der er lysere paa Clypeus. Svøbens Overside med en tynd Række af hvide Haar, som er længere end Leddenes Brede. Bagkroppen sort, fint punkteret og med kort, brungul Behaaring, der er længere og mere graalig ved Basis og Spids. Benene sorte, med graalig Behaaring, Laar og Skinneben stærkt fortykkede. Ellers som ♀. 9—10 mm.

Noget sjælden. Kendes fra Sjælland [København, Charlottenlund, Rudehegn, Brede], Bornholm, Lolland [Kældskov], Jylland [Vejle, Randers] og Sønderjylland [Satrupholt ved Sønderborg]. Mai—Juni. Den kan træffes paa Violer og Lungeurt [Pulmonaria vulgaris]. Rederne anlægges i gammelt Træværk, f. Eks. Bøgestubbe.

11. O. marítima Friese.

♀. Hoved og Thorax sorte, med meget fin Punktur og tæt, sort Behaaring, Issen og Thorax's Overside rødgult behaarede. Følehornene sorte. Clypeus med lige afstudset Forrand. Hjærteformede Felt svagt glinsende, ved Basis mat og fint rynket. Bagkroppen sort, meget fint og

tæt rynket punkteret, 1. Segment med lang, rødgul, de andre Segmenter med kort, sort Behaaring. Scopa sort. Benene sorte, med sort Behaaring. Bagskinnebenenes Sporer sorte. Vingerne stærkt formørkede, særlig i Radialcellen, Nervulus interstitiel. 13—14 mm.

♂. Hoved og Thorax sorte, med fin og tæt, rynket Punktur. Hovedet med lang og tæt, gulgraa Behaaring. Følehornene sorte, Svøbens Overside med en tynd Række hvide Haar, der kun er halvt saa lange som Leddenes Bredde. Thorax paa Oversiden med tæt og lang, gulgraa, paa Undersiden hvidlig Behaaring. Hjærteformede Felt næsten mat, ved Basis med fin Rynkning. Bagkroppen sort, fint rynket punkteret, med temmelig lang, paa 1. Segment gulgraa, paa 2.—7. Segment brunlig Behaaring, der paa Bagrandene danner tætte, rødgule Tværbaand. 6. Rygsegment dybt, rundagtigt udsnittet. Analsegmentet dybt tospidset udskaaret. Benene sorte, med hvidgul Behaaring. Ellers som ♀. 13—14 mm.

Ikke sjælden og kan ventes at træffes i alle Kystegne, hvor der er Klitformation. Den kendes fra Sjælland [Hillerød, Gilleleje, Tisvilde, Lynæs], Lolland [Bunddragene] og Jylland [Als, Skagen]. Juni—Juli. Den besøger Kællingetand, Have Bønne [Phaseolus vulgaris], Tveskægget Ærenpris, Korsknap [Glechoma hederacea], Løvetand og enkelte Korsblomster. Rederne anlægges i Klitsandet ved Rødderne af Marehalm.

12. O. xanthomelaēna Kirby [fucifórmis Latr.].

♀. Hoved og Thorax sorte, med meget tæt og fin Punktur. Hovedet paa Issen med rødgul Behaaring, forøvrigt beklædt med en Blanding af lyse og mørke Haar. Følehornene sorte. Clypeus med lige Forrand. Thorax paa Oversiden rødgult, paa Underside og Pleurer gulhvidt behaaret. Hjærteformede Felt glinsende glat. Bagkroppen sort, glinsende, fint rynket punkteret, 1.—2. Segment med lang, rødgul, 3.—6. Segment med kortere, mørkebrun Behaaring. Scopa sort. Benene sorte, med sort Behaaring.

Bagskinnebenenes Sporer sorte. Vingerne svagt formørkede, Nervulus interstitiel. 11—12 mm.

♂. Hoved og Thorax sorte, fint og tæt punkterede, med hvidgraa, paa Isse og Thorax's Overside rødgul Behaaring. Hjærteformede Felt glat og temmelig glinsende. Bagkroppen sort, paa 1. Segment med lang, gulgraa, paa de andre Segmenter med kortere, brunsort Behaaring, der danner Tværbaand over Bagrandene, de sidste Segmenter nærmest rødgult behaarede. 6. Rygsegment i Bagrandens Midte med en tydelig, halvcirkelformet Udskæring. Analsegmentets Bagrand tydelígt tospidset. Bugen med rødgullige Frynser i Segmentbagrandene, 1. Segment bredt og dybt, rundt udskaaret, 2. Segment bredt, vinkelformet udtrukket og 3. Segment i Bagranden med en dyb, trekantet Udskæring. Benene sorte, med graalig Behaaring. Vingerne som hos ♀. 9—11 mm.

Ikke sjælden paa tørre, græsbevoksede Steder i Nærheden af Kysten og kendes fra Sjælland [Rødvig, Hornbæk, Tisvilde, Rørvig], Lolland [Kærstrup] og Jylland [Skagen, Frederikshavn, Aalborg, Harboøre]. Juni—Juli. Den kan træffes paa Kællingetand. Rederne anlægges i Sand.

13. O. aurulénta Panz.

♀. Hoved og Thorax sorte, tæt og fint punkterede, med paa Oversiden brunrød, paa Undersiden gulliggraa Behaaring. Clypeus med lige afstudset Forrand. Følehornene sorte. Hjærteformede Felt mat og meget fint kornet skulpteret. Bagkroppen sort, bred, oval, fint og tæt punkteret, med paa 1. Segment lang, paa de andre Segmenter kort, rødbrun Behaaring, der paa Bagrandene af 2.—3. Segment er tilliggende og danner smalle Tværbaand, det første bredt afbrudt i Midten. Scopa rød. Benene sorte med gulrød Behaaring. Bagskinnebenenes Sporer lange, gulrøde. Vingerne svagt formørkede, Nervulus postfurcal. 10 mm.

♂. Hoved og Thorax sorte, med grønligblaa Glans, tæt og fin Punktur og graaligbrun, paa Underside og An-

sigt lysere Behaaring. Følehornene sorte, Svøbens Underside rødbrunlig. Hjærteformede Felt uden Skulptur, mat og glat. Bagkroppen sort, glinsende, fint og tæt punkteret, med tynd, graaligbrun Behaaring, der er lang paa 1., kortere paa de andre Segmenter, og med gulrøde Tværbaand paa Bagrandene af 3.—5. Segment. 6. Rygsegment i Bagrandens Midte med en lille, grund, paa Siderne med en dybere Udskæring, der udad afgrænses af en Tand. Analsegmentet bagtil tospidset. Bugen sort, 6. Segment brungult. Benene sorte, hvidligt behaarede, Kloleddet og Spidsen af næstsidste Fodled brungult farvede. Bagskinnebenenes Sporer gulbrune. Vingerne som hos ♀. 9—10 mm.

Ikke almindelig og kendes fra Sjælland [Rødvig, Strandmøllen, Helsingør, Rørvig], Møen og Lolland [Kældskov, V. Ulslev, Kærstrup]. Mai—Juni. Den træffes paa Primula, Potentil, Kællingetand, Krybende Læbeløs [Ajuga reptans], Rød Tvetand [Lamium purpureum] o. fl. Blomster. Rederne anlægges i tomme Sneglehuse [Helix], hvis Vindinger afdeles i flere Celler ved Tværvægge af sammentyggede Plantedele. Naar Reden er færdig, dækkes den med en Dynge Straa, Mos eller Grannaale.

14. O. rúfa L. [bicórnis L.].

♀. Hoved og Thorax tæt og fint punkterede. Hovedet blaaligt, Thorax grønligt, begge med mørkebrun, paa Undersiden lysere Behaaring. Clypeus med glinsende, i Midten fremtrukket Forrand og paa hver Side med en stor, fremadrettet Tand. Følehornene sorte. Hjærteformede Felt mat. Bagkroppen sort, noget glinsende, med bronzeagtigt Skær og tæt rødgul, paa de forreste Segmenter længere, paa de bageste Segmenter kortere Behaaring. Scopa gulrødlig. Benene sorte, med paa Hofter, Trochanter og Laar graaliggul, paa Skinneben og Fødder gulrødlig Behaaring. Bagskinnebenenes Sporer brunrøde. Vingerne svagt formørkede, Nervulus interstitiel. 10—12 mm.

Variabel i Pelsfarve. Ofte træffer man Individer, hvor de 3 sidste Bagkropsegmenter er sort behaarede.

♂. Hovedet blaaligt, med graalig Behaaring, paa Isse og langs indre Øjerande med en Del indblandede sorte

Haar. Clypeus uden de 2 store, fremadrettede Tænder. Følehornene lange, sorte. Thorax grønligt, paa Oversiden med lang, rødgul, paa Undersiden med gulgraa Behaaring. Bagkroppen med bronzeagtigt Skær og tæt og fin Punktering, paa 1.—4. Segment med lang og tæt, rødgul, paa 5.—7. Segment med kortere og mørkere, undertiden næsten sort Behaaring. Ellers som ♀. 8—10 mm.

Almindelig i alle Landsdele. April—Juni. Den besøger en Mængde Blomster, især Pil, Løvetand og Rød Tvetand [Lamium purpureum], i Haver besøger den Violer, Hyazinther og Frugttræblomster. Rederne anlægges paa de mest forskellige Steder, i alle mulige Hulheder, der nogenlunde lader sig benytte hertil, ofte i forladte Anthophora-Gange. Cellerne forfærdiges af Ler.

8. *Trachúsa* Jurine.

Middelstore, solitære Bier. Forvingerne med 2 omtrent lige store Cubitalceller og en udad afsmalnet Radialcelle, hvis afrundede Spids tydeligt er beliggende inden for Vingeforkanten. Punktøjnene stillede i en flad Trekant. Følehornene hos ♀ med 12, hos ♂ med 13 Led, Svøbens 1. Led tydeligt kortere end 2. Kloleddene med Hefteskiver. Bugsamlere.

T. byssína Panz. [serrátulae Panz.].

♀. Hoved og Thorax sorte, tæt og fint punkterede og med kort og tæt Behaaring, der paa Oversiden er brungul, paa Ansigt og Underside hvidlig, Følehornene sorte, korte og tykke. Bagkroppen sort, med tæt og fin Punktering og graagul Behaaring, der danner svage Tværbaand paa de rødligt farvede Segmentbagrande. Scopa temmelig tæt, gullighvid, noget silkeglinsende. Benene sorte, For- og Mellemskinneben med gulhvid Spids. Bagskinnebenene stærkt kølleformede og med rødgule Sporer. Benenes Behaaring hvidgul, paa Metatarsernes Inderside rødgul. Vingerne noget formørkede med sortebrune Ribber og Stigma, de første med rødgul Basis. 9—12 mm.

♂. Hele Ansigtet gultfarvet. 6. Bugsegment paa hver Side med en Pukkel, der ender i en fremspringende Hjørnetand. Bagskinnebenenes Sporer lysegule. Ellers som ♀. 9—10 mm.

Meget sjælden og kendes kun fra Lolland [Kældskov]. Juni—August. Den besøger Kællingetand [Lotus corniculatus], Krageklo [Ononis spinosa], Kløver, Skov Fladbælg [Lathyrus silvestris] og Timian [Thymus serpyllum]. Forekommer især i Nærheden af Naaleskove, hvor den har let Adgang til at forskaffe sig Harpiks, der anvendes til Redebygningen. Boerne anlægges i Jordvolde. Cellerne dannes for det meste af Harpiks og omhylles med et Lag af afbidte Bladstykker.

9. *Anthídium* Fabr.

[Uldbier].

Middelstore til smaa, solitære Bier. Forvingerne med 2 omtrent lige store Cubitalceller og en udad afsmalnet Radialcelle, hvis Spids ligger inden

Fig. 10. Forvinge af Anthidium.

for Vingeforkanten. Følehornene hos ♀ med 12, hos ♂ med 13 Led. Punktøjnene stillede i en flad Trekant. Bagkroppen noget halvkugleformet med gule Tegninger. Analsegmentet hos ♂ med 1 eller 3 Tænder. Bugsamlere. Kloleddene uden Hefteskiver.

Rederne anlægges i Jorden, i Træværk o. l. Steder. Cellerne dannes af smaa Kugler af Planteuld. Denne er enten Frøuld af f. Eks. Krybende Pil [Salix repens]

eller af Høgeskæg [Crepis], Kongepen [Hypochaeris radicata] og andre Kurvblomster, eller den bestaar af den uldagtige Beklædning paa Undersiden af Bladene eller paa Stænglerne af Galtetand [Stachys] og Tandbæger [Ballota nigra].

Oversigt over Arterne.

♀.

1. Ansigtet helt sort ..... 3. punctátum.
   Ansigtet med gul Tegning 2
2. Clypeus helt sort ..... 1. strigátum.
   Clypeus ikke helt sort ..... 2. manicátum.

♂.

1. Analsegmentet med 1 Tand ..... 1. strigátum.
   Analsegmentet med 3 Tænder 2
2. Bagkroppen med 2 Rækker gule Pletter. Stor Art ..... 2. manicátum.
   Bagkroppen med 4 Rækker gule Pletter. Lille Art ..... 3. punctátum.

1. A. strigátum Panz.

♀. Hoved og Thorax sorte, med stærk, tæt Punktur og kort, gulbrun Behaaring. Paa Hovedet er en Plet mellem Clypeus og Øjnene og 2 transverse Issepletter gule. Følehornene sorte. Paa Thorax er Pronotens Hjørner, Skuldercallus, Vingeskæl og 2 store Pletter paa den firkantede Scutel gule. Bagkroppen sort med grov, tæt Punktering og næsten uden Behaaring, 1.—5. Segment med gule Tværpletter, paa de 2 første Segmenter er Pletterne rykkede ned mod Siderandene, paa de 3 sidste ind mod Midten. Scopa gullig. Benene kort, gulbrunt behaarede, Hofter, Trochanter og Laarene med Undtagelse af Spidsen sorte, Laarenes Spids, Skinneben og Fødder gule, Skinnebenene med sorte Pletter. Vingerne noget formørkede og med sortebrun Nervatur. 5—7 mm.

♂. Hele Ansigtet og Kindbakkerne hvidgule. Foruden de 2 store, indad mod Midten rykkede Tværpletter findes paa 3.—5. Segment smaa, rundagtige Sidepletter, 6. Segment med helt, gult Bagrandstværbaand, Analseg-

mentet næsten helt gult og endende i en Tand. Bugen sort med lang, hvid Frynsebehaaring i Segmentbagrandene. Vingerne temmelig stærkt formørkede. Ellers som ♀. 6—7 mm.

Meget sjælden og kendes kun fra Lolland [Fagersted Skov]. Juni—August. Den besøger Korsknap [Glechoma hederacea], Blaamunke [Jasione montana] og forskellige Ærteblomstrede, som Krageklo, Kællingetand, Læge Stenkløver [Melilotus officinalis] og Kløver [Trifolium repens og T. arvense].

2. A. manicátum L.

♀. Hoved og Thorax sorte, tæt og fint punkterede, paa Oversiden med rødbrunlig, paa Undersiden med hvidlig Behaaring. Paa Hovedet er 2 Issepletter, Feltet mellem Clypeus og Øjnene, Kindbakkerne og Clypeus gule, det sidste med tandet Forrand og en stor, trekantet, sort Længdeplet. Paa Thorax er Skuldercallus, Størstedelen af Vingeskællene og i Reglen halvmaaneformede Pletter indenfor disse gule. Bagkroppen sort, tæt og grovt rynket punkteret, paa alle Segmenter med brede, gule, i Midten bredt afbrudte Tværbaand, der ofte er reducerede til temmelig korte Sidepletter. Scopa rødliggul. Benene gule, Hofter, Trochanter og Laarenes Basis sorte, Forlaarene helt sorte, Skinnebenenes Inderside sort, deres Yderside med en sort Streg. Vingerne svagt formørkede og med sortebrun Nervatur. 8—11 mm.

♂. Clypeus i større Udstrækning gultfarvet. Bagkroppen paa Siderne med brunlighvide, stærkt nedad krummede, tætte Frynser, Segment 1—6 med gule Sidepletter, paa 3.—6. Segment tværbaandsagtige, kun temmelig bredt adskilte paa Midten, eller ogsaa opløste i flere Pletter, 6. Segment paa hver Side med en sort Torn, Analsegmentet helt sort, glinsende, i Bagranden udtrukket i 2 kraftige Hjørnetænder og en svagere Midttand. Paa Benene er alle Laar sorte og Skinnebenene i større eller mindre Grad sortplettede, stundom næsten helt sortfarvede. Ellers som ♀. 11—15 mm.

Temmelig almindelig og kendes fra alle Landsdele. Juli—September. Den besøger Høst Borst [Leontodon autumnale], forskellige Læbeblomstrede og Ærteblomstrede. Hannerne er i Reglen betydeligt større end Hunnerne. Den afgnaver Ulden paa Bladene af Smalbladet Galtetand [Stachys palustris] og Tandbæger [Ballota nigra].

3. A. punctátum Latr.

♀. Hoved og Thorax sorte, tæt og fint punkterede, paa Oversiden med gulbrun, paa Ansigt og Underside med hvidlig Behaaring. Paa Hovedet er 2 smaa, ovale Issepletter gule. Paa Thorax er Skuldercallus og Vingeskæl gullige. Bagkroppen sort, svagt gullighvidt behaaret, fint og tæt punkteret, 1.—5. Segment med gule, i 4 Pletter opløste Tværbaand, de yderste Sidepletter smaa, runde, de indre danner Tværpletter. Denne Fordeling af Pletterne er i Reglen kun til Stede paa 3.—4. Segment, paa de 2 første Segmenter kan de indre Pletter mangle og paa 5., stundom ogsaa paa 4. Segment Sidepunkterne. Scopa gulligrød. Benene sorte med gulbrun Behaaring, de 2 første Par Skinneben rødgule paa Forsiden, alle Fødder rødgule. Vingerne svagt formørkede og med sortebrun Nervatur. 8—10 mm.

♂. Hele Ansigtet og Kindbakkerne, de sidste med Undtagelse af Spidsen, hvidgult farvede. Bagkroppen med rig, gul Tegning, paa 1. Segment 2 ovale Sidepletter, paa 2.—5. Segment store, tværbaandsagtige, i Midten næsten sammenstødende Sidepletter, der paa noget under Midten er forsynet med en stor, sort Plet, hvorved disse Segmenter faar Udseende af at være udstyrede med 4 gule Pletter, 6. Segment har et gult Tværbaand, og Analsegmentet er næsten helt gult og i Bagranden forsynet med en stor, dyb Udskæring, i hvis Midte der sidder en lille, sort Tand. Benene sorte, alle Metatarser, Skinnebenenes Spids og Størstedelen af Forskinnebenene gule. Ellers som ♀. 7—10 mm.

Sjælden og vistnok stærkt lokalt optrædende. Den kendes fra Sjælland [Tisvilde, Hillerød, Vedbæk] og Jylland [Skagen]. Juni—August. Den besøger Kællingetand, Hvid Kløver, Galtetand, Slangehoved og Knopurt.

10. *Stélis* Panzer.

Middelstore til temmelig smaa, parasitære Bier. Forvingerne med 2 omtrent lige store Cubitalceller og en udad afsmalnet Radialcelle, hvis Spids er tydeligt beliggende indenfor Vingeforkanten. Følehornene hos ♀ med 12, hos ♂ med 13 Led. Skinnebenenes Yderside i Spidsen med 2 stumpe Torne. Analsegmentet hos ♂ stærkt indkrummet. Kloleddene med Hefteskiver.

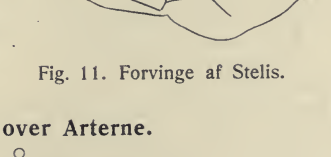

Fig. 11. Forvinge af Stelis.

Oversigt over Arterne.

♀.

1. Bagkroppen uden hvide Sidepletter..... 2
   Bagkroppen med hvide Sidepletter 3
2. Bagkropsegmenternes Bagrande lystfarvede .....
   ..... 1. atérrima.
   Bagkropsegmenternes Bagrande sortfarvede .....
   ..... 2. phæoptera.
3. Bagmetatarserne kølleformet fortykkede. Analsegmentets Sider bueformede..... 4. ornátula.
   Bagmetatarserne ikke kølleformet fortykkede. Analsegmentets Sider stumpvinklede..... 3. minúta.

♂.

1. Bagkroppen uden hvide Sidepletter..... 2
   Bagkroppen med hvide Sidepletter 3
2. Bagkropsegmenternes Bagrande lystfarvede .....
   ..... 1. atérrima.
   Bagkropsegmenternes Bagrande sortfarvede .....
   ..... 2. phæoptera.
3. 3. Bugsegment paa Midten med en tydelig Fortykkelse ..... 4. ornátula.
   3. Bugsegment uden Fortykkelse..... 3. minúta.

1. St. atérrima Panz.

♀. Hoved og Thorax sorte, noget glinsende med grov, rynket Punktering og tynd og kort, gulbrun Behaaring. Hjærteformede Felt med finere Skulptur og tydelig Midtlinie. Bagkroppen sort, grovt punkteret og næsten nøgen, 1.—4. Segment med temmelig bredt bleggule Bagrande. Benene sorte med grov Punktur, de sidste Fodled og Kløerne brunsorte. Bagskinnebenenes Sporer sorte. Vingerne stærkt brunsort formørkede. 8—11 mm.

♂. Følehornene noget længere. 3.—4. Bugsegment med rødgule Frynser i Bagrandene. Analsegmentet afstudset med stumpe Hjørner. Ellers som ♀. 7—11 mm.

Ikke almindelig. Kendes fra Sjælland [København], Lolland [Sandager, Strandby Skole, Kærstrup], Fyen [Odense, Faaborg] og Jylland [Skanderborg, Horsens]. Juli—August. Den besøger Høst Borst [Leontodon autumnale], Blaamunke [Jasione montana], Knopurt, Tidsler, Timian og Asters. Parasit hos Osmia adunca Panz, O. fulviventris Panz. og O. aurulenta Panz. og hos Anthidium manicatum L.

2. St. phæoptera Kirby.

♀. Hoved og Thorax sorte, glinsende og sparsomt graaligt behaarede, med temmelig tæt og tydelig Punktering. Hjærteformede Felt mat med enkelte Punkter. Bagkroppen sort, stærkt glinsende, spredt og fint punkteret, med smalt nedtrykte, sorte Segmentbagrande og med meget sparsom, gulbrun Behaaring, der paa de sidste Segmenter optræder lidt frynseagtig. Benene sorte, tyndt gulbrunt behaarede. Bagskinnebenenes Sporer brune. Vingerne noget formørkede, særlig ud imod Apex. 8—9 mm.

♂. Følehornene længere, Svøbens Underside brunlig. 3.—4. Bugsegment med graagule Bagrandsfrynser. Ellers som ♀. 7—8 mm.

Meget sjælden og kendes kun fra København og Lolland [Engestofte, V. Ulslev]. Juni—August. Den træffes paa gammelt Træværk og besøger Løvetand, Knopurt, Haarrig Høgeurt og Kruset Tidsel [Carduus crispus].

Den snylter hos Heriades truncorum L., Osmia parvula Duf., O. fulviventris Panz. og O. ventralis Panz.

3. St. minúta Lep.

♀. Hoved og Thorax sorte med fin, tydelig Punktur og kort, graalig Behaaring. Følehornene sorte, Svøbens Underside noget rødbrun. Hjærteformede Felt næsten helt glat og glinsende. Bagkroppen sort, næsten nøgen, kun henimod Spidsen med svag, graalig Behaaring, 1.—2. Segment har gulhvide Sidepletter, der paa 1. Segment er næsten cirkelrunde, paa 2. ovale, undertiden findes ogsaa Spor af hvide Sidepletter paa 3. Segment. Analsegmentets Sider stumpvinklede. Benene sorte, graat behaarede. Bagtibiernes Sporer bleggule. Vingerne næsten hyaline, kun ud imod Spidsen svagt formørkede. 6—7 mm.

♂. Thorax med tydeligere Punktering og længere, graa, særlig paa Ansigtet tættere Behaaring. Ellers som ♀. 5—6 mm.

Sjælden. Kendes kun fra Nordsjælland og Lolland [Strandby Skole, Kældskov]. Juli—August. Den træffes paa Klokke, Løvetand, Katost og Smalbladet Høgeurt [Hieracium umbellatum], desuden paa gammelt Træværk i Nærheden af Værternes Reder. Parasit hos Heriades truncorum L., H. campanularum Kirby og Osmia parvula Duf. et Perr.

4. St. ornátula Klug.

♀. Hoved og Thorax sorte, med temmelig grov, meget tæt Punktering og graalig Behaaring. Følehornene sorte. Bagkroppen sort, fint og tæt punkteret, 1. Segment paa hver Side med en cirkelformet, 2.—4. Segment med ovale, gullighvide Sidepletter, der er størst paa 4. Segment. Benene sorte, graat behaarede, de bageste Metatarser tydeligt fortykkede mod Spidsen. Bagskinnebenenes Sporer brune. Vingerne hyaline, med lidt formørket Spids. 6—8 mm.

♂. 1.—2. Bagkropsegment har paa hver Side en oval, 3. Segment en ægformet, indad smalt stregformet forlæn-

get, 4. Segment en smal og 5. Segment undertiden en lille, hvidgul Plet. 3. Bugsegment har paa Bagrandens Midte en tydelig Fortykkelse. Ellers som ♀. 6—8 mm.

Meget sjælden og kendes kun fra Sjælland [Jyderup]. Juni—Juli. Den besøger Almindelig Kongepen [Hypochaeris radicata], Kællingetand og Brombær og er truffet som Parasit hos Osmia parvula Duf. et Perr. og O. leucomelaena Kirby.

11. *Megáchile* Latr.

[Bladskærebier].

Middelstore til temmelig store, sorte, solitære Bier. Forvingerne med 2 omtrent lige store Cubitalceller og en udad afsmalnet Radialcelle, hvis

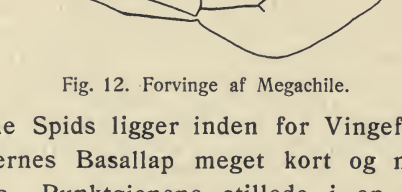

Fig. 12. Forvinge af Megachile.

afrundede Spids ligger inden for Vingeforkanten. Bagvingernes Basallap meget kort og naar ikke Nervulus. Punktøjenene stillede i en ligebenet Trekant. Følehornene hos ♀ med 12, hos ♂ med 13 Led. Bagkroppen bred, noget fladtrykt, 1. Segment ved Basis lige afskaaret og skaalformet udhulet. Kloleddene uden Hefteskiver. Bugsamlere, ♀ med stærkt udviklet Scopa. ♂ ofte med stærkt udvidede Forfødder.

Rederne anlægges i Jorden eller i gammelt Træværk i fundne eller maaske ogsaa stundom i selvgnavede Gange. Cellerne udfores med afskaarne, ovale og cirkelrunde Bladstykker og ligger tubeagtigt indskudt i hinanden.

Oversigt over Arterne.

♀.

1. Scopa hvid, paa sidste eller to sidste Segmenter sort 2
   Scopa ikke hvid 3
2. Analsegmentets Rygside med 2 runde, hvide Filtpletter ..... 1. argentáta.
   Analsegmentet uden saadanne Pletter 2. apicális.
3. Bagkroppen uden tydelige Tværbaand 4
   Bagkroppen med tydelige Tværbaand 6
4. Analsegmentets Rygside hvidligt befiltet 9. anális.
   Analsegmentets Rygside sorthaaret 5
5. Scopa sort. De 4 sidste Rygsegmenter paa Bagkroppen er sorthaarede ..... 7. nigriventris.
   Scopa rød. Bagkroppens 3 sidste Rygsegmenter er sorthaarede ..... 8. circumcincta.
6. Scopa gulligrød, paa de 2 sidste Segmenter brunsort ..... 5. marítima.
   Scopa rød, ialfald paa de 4 første Segmenter 7
7. Scopa rød, paa de 2 sidste Segmenter sort ..... 6. willughbiélla.
   Scopa rød, kun paa Analsegmentet sort 8
8. Bagkroppen med brunliggule, hele Tværbaand. Kindbakkernes Yderside med en Længdefure, der naar fra Basis til Spids ..... 4. lagópoda.
   Bagkroppen med hvide, for Størstedelen afbrudte Tværbaand. Kindbakkernes Yderside med en Fure, der kun naar fra Spids til Midte 3. centunculáris.

♂.

1. Forfødderne ikke udvidede. Metatarserne smallere end Skinnebenenes Spids 2
   Forfødderne udvidede. Metatarserne saa brede som eller bredere end Skinnebenenes Spids 4
2. Forlaarenes Spids gul paa Undersiden 1. argentáta.
   Forlaarene helt sorte 3
3. 6. Rygsegment næsten helt hvidt behaaret ..... 2. apicális.
   6. Rygsegment ikke hvidt behaaret ..... 3. centunculáris.
4. Sidste Svøbeled ikke bredere end næstsidste Led 5
   Sidste Svøbeled tydeligt bredere end næstsidste Led 6
5. Stor Art, 15 mm ..... 4. lagópoda.
   Mindre Art, 10—11 mm ..... 9. anális.
6. Forskinnebenenes Yderkant i Spidsen med en dyb, rund Udskæring ..... 5. marítima.

Forskinnebenenes Yderkant uden en saadan Udskæring 7

7. Bagkropsegmenterne uden lyse Tværbaand. Bagskinnebenenes Sporer krumme 7. nigrivéntris. I det mindste 4. Bagkropsegment med lyst Bagrandstværbaand. Bagskinnebenenes Sporer rette .. 8

8. Kindbakkernes Underkant lige. Formetatarserne ikke bredere end Skinnebenenes Spids .... 8. circumcíncta. Kindbakkernes Underkant stærkt vinkelagtigt bøjet. Formetatarserne er bredere end Skinnebenenes Spids..... 6. willughbiélla.

1. M. argentáta Fabr.

♀. Hoved og Thorax med tæt og fin, rynket Punktering og med paa Oversiden graagul, paa Undersiden hvid Behaaring. Clypeus noget glinsende med ophævet, glat Midtlinie. Følehornene sorte. Bagkroppen glinsende, paa de 2 første Segmenter med længere graalig, paa de 4 sidste Segmenter kort, sort Behaaring, 2.—5. Segment med hele, hvide Bagrandstværbaand, Analsegmentet med 2 runde, hvidfiltede Pletter, der undertiden dækker næsten hele Segmentet og kun lader en lille Trekant i Spidsen fri. Scopa hvid, paa Analsegmentet sort. Benene sorte med hvidlig Behaaring, der paa Føddernes Inderside har et gulligrødt Skær. 8—11 mm.

♂. Hovedet tykt, tilligemed Thorax tæt og fint punkteret, begge paa Oversiden med lang og tæt, gulligbrun, paa Undersiden med hvidlig Behaaring. Følehornene sorte. Bagkroppen glinsende, tæt og fint punkteret, med kort og tynd, gulbrunlig Behaaring, der danner smalle Tværbaand over 2.—5. Segments Bagrande, 4.—5. Segment tværs over Midten bredt sorthaarede, 6. Segment sorthaaret med 2 store, runde, sammenflydende, hvidfiltede Pletter, der næsten dækker hele Segmentet. Bugen med hvide Tværbaand, 6. Segment i Bagranden med en Udskæring og paa hver Side med en større og flere mindre Tænder. Benene sorte med hvidlig Behaaring, der er temmelig lang paa Undersiden. Forhofternes Underside med en Tand.

Forlaarenes Spids paa Undersiden gulfarvet. Forfødderne ikke udvidede, Metatarserne smallere end Skinnebenenes Spids. 8—10 mm.

Er kendt fra alle Landsdele og er sine Steder meget almindelig. Den findes vistnok overalt ved Havet, hvor der er Klitter. Juli—August. Den besøger Kløver, Hvid Stenkløver [Melilotus alba], Kællingetand og Timian [Thymus serpyllum]. Rederne anlægges i Klitsand med sparsom Vegetation.

2. M. apicális Spinola.

♀. Hoved og Thorax med tæt og fin Punktering og hvidlig Behaaring. Clypeus paa Forrandens Midte med en lille, trekantet Lap. Følehornene sorte, Svøbens Underside rødbrunlig. Bagkroppen glinsende, tæt og grovt skulpteret, særlig paa Segmenternes bageste Del, og med hvide, i Midten bredt afbrudte Tværbaand over de svagt rødlige Segmentbagrande. Scopa hvid, paa de 2 sidste Segmenter sort. Benene sorte med hvidlig, paa Fødderne Underside rødliggul Behaaring. 9—10 mm.

♂. Hoved og Thorax med tæt og fin, rynket Punktering og med hvidagtig, paa Ansigtet meget tæt Behaaring. Følehornene sorte, Svøbens Underside rødbrun. Bagkroppen glinsende sort, tæt rynket punkteret og med hele, hvide Tværbaand over Segmentbagrandene, 6. Segment næsten helt hvidligt befiltet. Bugen med hele, hvide Tværbaand over Segmentbagrandene. Benene sorte med hvidlig Behaaring. 7—9 mm.

Meget sjælden og kendes kun fra Jylland [Glatved i Djursland]. Juni—August. Den besøger Knopurt, Tidsel, Kællingetand og Foder Vikke [Vicia sativa]. Rederne anlægges i gammelt Træ.

3. M. centunculáris L.

♀. Hoved og Thorax med noget grov, men ikke synderlig tæt Punktur, paa Isse og Mesonotum med mørkebrun, paa Ansigt og Underside med lys brungul Behaaring. Følehornene sorte. Bagkroppen glinsende, fint og tæt

rynket punkteret, paa 1. Segment med lang, brungul, paa de øvrige Segmenter med kort, mørkebrun Behaaring og smalle, gullighvide Tværbaand over Bagrandene af 2.—5. Segment, de forreste bredt afbrudte i Midten. Scopa hvidlig rødgul. Benene sorte med graalig, paa Fødderne gulrød Behaaring. Kløerne røde. 11—12 mm.

♂. Hoved og Thorax tæt og fint punkterede, paa Oversiden med mørkebrun, paa Ansigt og Underside med gulbrun Behaaring. Følehornene sorte. Bagkroppen noget glinsende, fint og tæt rynket punkteret, paa 1., ofte ogsaa paa 2. Segment med lang, gulbrun, paa de andre Segmenter med kort, mørkebrun Behaaring, og med 4 gullige Tværbaand, det 1. ofte reduceret til Sidepletter, de 2 mellemste afbrudte i Midten, det bageste helt. Bugen med brungraa Behaaring. Benene sorte, brungraat behaarede. Kløerne rødlige med sort Spids. 8—10 mm.

Almindelig og kendes fra alle Landsdele. Juni—September. Den besøger Kællingetand, Caprifolium, Hindbær og forskellige Kurvblomster. Rederne anlægges i Jorden, under Sten og i Træer i Sprækker og i forladte Billelarvegange.

4. M. lagópoda L.

♀. Hoved og Thorax med brungul Behaaring, paa Isse og Mesonotum med indblandede mørke Haar. Clypeus med glat Midtlinie og glinsende, noget bugtet og fremstaaende Forrand. Kindbakkernes Yderside med en tydelig Længdefure, der naar fra Spids til Basis. Følehornene sorte. Bagkroppen med brungul Behaaring og hele, frynseagtige, hvidlige Tværbaand over 2.—5. Segments Bagrande. Analsegmentet sorthaaret. Scopa rød, blegere ved Basis, sort paa Analsegmentet. Benene sorte med graalig Behaaring. 14—16 mm.

♂. Hoved og Thorax paa Oversiden med gulgraa, paa Undersiden næsten hvidlig Behaaring. Følehornene sorte, sidste Svøbeled ikke bredere end næstsidste Led. Bagkroppen gulgraat behaaret, 6. Segment dybt udrandet i Bagkanten, Analsegmentet lige afstudset. Benene sorte,

graaligt behaarede. Forhofterne med en lang, sort Torn. Forfødderne stærkt udvidede, blegt gullige og med en lang og tæt Frynse af hvide og sorte Haar. Bagskinnebenene og Bagmetatarserne stærkt fortykkede, de sidste krumme. 13—15 mm.

Meget sjælden. Fra ældre Tid er den opgivet at være fundet paa Sjælland [Hornbæk, Tisvilde], Bornholm, Møen og Lolland. Juni—September. Den træffes enkeltvis i Skovegne ved Havet og søger Knopurt og Tidsel. Rederne anlægges i Træ, særlig i Bøgestubbe med Gange af Dorcus-Larver.

5. M. marítima Kirby.

♀. Hoved og Thorax tæt og fint punkterede, paa Oversiden med brunrødlig, paa Undersiden med graalighvid Behaaring. Følehornene sorte. Bagkroppen noget glinsende, fint skulpteret, paa 1.—2. Segment med brungul, paa 3.—6. Segment med sort Behaaring, 2.—5. Segment med svage, smalle, hvidgule Bagrandstværbaand. Scopa rød, paa de 2 sidste Segmenter brunsort. Benene sorte, med kort, graalig, paa Føddernes Inderside rødlig Behaaring. Bagskinnebenenes Sporer gulrøde. 13—15 mm.

♂. Hoved og Thorax med fin kornet rynket Skulptur og paa Oversiden med brungul, paa Ansigtet og Undersiden med hvidgul Behaaring. Bagkroppen med fin Skulptur, 1.—2. Segment med gulbrun, paa de andre Segmenter med mørkebrun Behaaring, 2.—5. Segment med hele, brungule Tværbaand over Bagrandene. Benene sorte med graalig Behaaring, Forfødderne stærkt udvidede, hvidgule ligesom Skinnebenenes Spids, denne i Yderkanten forsynet med en dyb, halvcirkelformet Udskæring, der afgrænses af 2 Tornspidser. Forfødderne med en tæt Frynse af hvidgule Børster, der er brungule i Spidsen. 13—15 mm.

Meget sjælden og kendes kun fra Lolland [Røgebølle Sø]. Juni—September. Den kan træffes paa Kællingetand, Krageklo, Skov Fladbælg [Lathyrus silvestris], Liden Klokke [Campanula rotundifolia], Knopurt og for-

skellige Skærmblomster. Rederne anlægges i løst Sand, f. Eks. i Klitter. Cellecylindrene udfærdiges med stor Omhyggelighed.

6. M. willughbiélla Kirby.

♀. Hoved og Thorax med fin, tæt Punktur og ensartet gulbrun, paa Undersiden noget lysere Behaaring. Clypeus med glinsende glat Midtlinie og glat, noget fortykket Forrand. Følehornene sorte, Svøbens Underside brunsort. Bagkroppen forholdsvis kort og bred, fint skulpteret, med smalle, filtagtige, lyse Tværbaand paa 2.—5. Segments Bagrande. Scopa rød, paa de 2 sidste Segmenter sort. Benene sorte med hvidlig, paa Fødderne rødgullig Behaaring. 13—15 mm.

♂. Hoved og Thorax med fin og tæt Skulptur og med gulbrun, paa Undersiden hvidlig Behaaring. Følehornene sorte, Svøbens sidste Led tydeligt bredere end næstsidste Led. Bagkroppen paa de 2 første Segmenter med længere brungul, paa de andre Segmenter med kortere og mørkere Behaaring og med smalle, hvidlige Tværbaand over Bagrandene af 2.—4. Segment, de 2 første afbrudte i Midten. Bugen med lang, tynd, frynseagtig Behaaring i Segmentbagrandene, 6. Segment med dybt udskaaret Bagrand. Benene sorte med hvidlig Behaaring. Forlaarene rødgule med sorte Længdestreger paa Indersiden, Forskinnebenenes Spids og Forfødderne hvidgule, de sidste stærkt udvidede og med lange, hvidgule Børstehaar i Bagranden. 13—14 mm.

Ikke sjælden og kendes fra de fleste Landsdele. Juni—August. Den besøger Kællingetand, Krageklo, Hindbær, Liden Klokke [Campanula rotundifolia], Scabiosa og forskellige Skærmblomster. Rederne anlægges i Jorden, i Lermure og i gammelt Træværk, undertiden i forladte Anthophora vulpina Reder, ogsaa i de af Cossus cossus forladte Larvegange.

7. M. nigrivéntris Schenck [úrsula Gerst.].

♀. Hoved og Thorax fint og tæt punkterede og med brungul, paa Undersiden lysere Behaaring, Ansigtet nær-

mest sortebrunt behaaret. Følehornene sorte, Svøbens Underside svagt rødbrun. Bagkroppen svagt rynket punkteret, paa de 2 første Segmenter gulligt, paa de 4 sidste Segmenter sortebrunt behaaret. Scopa sort med brunrødt Skær. Benene sorte med tynd, gullighvid Behaaring. 14—15 mm.

♂. Hoved og Thorax fint og tæt punkterede og med gulbrun, paa Undersiden hvidlig Behaaring. Følehornene sorte, sidste Svøbeled tydeligt bredere end næstsidste Led. Bagkroppen lidt glinsende, fint rynket, de 2 første Segmenter gulbrunt, 3.—5. Segment mørkebrunt, 6. Segment graaagtigt behaaret, paa alle Segmenter langt og tyndt og uden Spor af Tværbaand, 6. Segments Bagrand dybt udsnittet og Analsegmentet med 3 temmelig ensartede Tænder. Bugen med sparsom, hvidgraa Behaaring. Benene sorte med tynd, gulgraa Behaaring. Forfødderne udvidede, Metatarserne saa brede som Skinnebenenes Spids og bagtil med lang, hvidgul Behaaring. Forhofterne paa Undersiden med en lang, sort Tand. Bagskinnebenenes Sporer sortebrune, krumme og meget spidse. 12—14 mm.

Temmelig sjælden. Kendes fra Sjælland [Hillerød, Tisvilde], Lolland [Bremersvold] og Jylland [Tvilum, Thorsager]. Juni—Juli. Rederne anlægges i gammelt Træ.

8. M circumcíncta Kirby.

♀. Hoved og Thorax lidt glinsende, fint punkterede og med gulbrun, paa Isse og Pande lidt mørkere Behaaring. Følehornene sorte, Svøbens Underside svagt rødbrunlig. Bagkroppen glinsende, fint rynket punkteret, uden Spor af Tværbaand, Segment 1—3 med længere, gulbrun, Segment 4—6 med kortere, sort Behaaring. Scopa rød, paa de 2 sidste Segmenter sort. Benene sorte med rødgule Kløer og gulbrun Behaaring. 12—15 mm.

♂. Hoved og Thorax fint og tæt punkterede med gullighvid, paa Isse og Mesonotum rødlig Behaaring. Følehornene sorte, Svøben med rødbrun Underside og med sidste Led tydeligt bredere end næstsidste Led. Bagkroppen

glinsende med meget fin, rynket Skulptur, Segment 1—3 med gulbrun, de andre Segmenter med kortere, mørkebrun Behaaring, 3.—5. Segment med smalle, graalige Tværbaand, det første afbrudt i Midten, 6. Segments Bagrand rundt udskaaret, Analsegmentet tretandet. Bugen med tynd, graagul Behaaring. Benene sorte, Forhofterne med en stump Tand paa Undersiden, Forfødderne noget udvidede, lidt smallere end Skinnebenenes Spids og ligesom disse bleggule og med stærke, gulhvide Frynser i Bagkanten. Kløerne brune. 10—11 mm.

Almindelig, særlig i sandede Egne og kendes fra alle Landsdele. Juni—August. Den besøger Kællingetand, Krageklo, Gul Fladbælg [Lathyrus pratensis], Rød Kløver [Trifolium pratense], Knopurt og Tidsel. Rederne anlægges i Jorden. I daarligt Vejr søger den Ly i Spalter i Træværk, f. Eks. Telefonpæle, Flagstænger.

9. M. anális Nyl.

♀. Hoved og Thorax med tæt og fin Punktur og brungul Behaaring, paa Isse og Mesonotum med svagere eller stærkere Indblanding af mørkere Haar. Følehornene sorte, Svøbens Underside svagt rødbrunlig. Bagkroppen med fin rynket Skulptur, paa 1.—3. Segment med gulbrun, paa 4.—5. Segment med sort Behaaring, Analsegmentet hvidligt befiltet. Scopa rød, paa de 2 sidste Segmenter sort, undertiden ogsaa sort paa Siderne af 3.—4. Segment. Benene sorte med hvidgul, paa Bagmetatarserne rødgul Behaaring. 11—13 mm.

♂. Hoved og Thorax tæt og fint punkterede og brungult behaarede. Følehornene korte, sorte. Bagkroppen fint rynket og gulligbrunt behaaret, med svage, frynseagtige, lyse Tværbaand over Bagrandene paa 4.—5. Segment, 6. Segment i Bagrandens Midte med 2, Analsegmentet med 3 Tænder. Benene sorte med gulbrun Behaaring. Forfødderne svagt udvidede, Metatarserne ikke bredere end Skinnebenenes Spids. 10—11 mm.

Meget sjælden. Kendes gennem ældre Fund fra Sjælland [Strandmøllen, Korsør] og Jylland [Klitmøller]. Juli—

August. Den besøger Klokkelyng [Erica tetralix], Kællingetand [Lotus corniculata] og Liden Klokke [Campanula rotundifolia]. Den er uden Tvivl knyttet til Sand, i hvilket Rederne anlægges.

12. *Coelióxys* Latr.
[Keglebier].

Middelstore, sorte, paa Hoved og Thorax grovt punkterede, parasitære Bier. Forvingerne med 2 omtrent lige store Cubitalceller og en næsten elliptisk Radialcelle, hvis Spids ligger tydeligt inden for Vingeforranden. Hovedet stort, næsten

Fig. 13. Analsegmentet af C. elongata ♀ [set fra Siden].

altid bredere end Thorax. Komplexøjnene tydeligt behaarede. Punktøjnene stillede i en ligebenet Trekant. Følehornene hos ♀ med 12, hos ♂ med 13 Led. Scutellen paa hver Side med en kraftig Tand. Bagkroppen hos ♀ kegleformet, Analsegmentet langt, noget fuglenæbagtigt forlænget, dets Bugplade i Reglen længere end Rygpladen og ikke sluttende til denne. Hos ♂ er Analsegmentet forsynet med 6 Torne. Kloleddene uden Hefteskiver. Forhofterne hos ♂ med en kraftig stump Tand.

Oversigt over Arterne.

♀.

1. Analsegmentet forholdsvis kort, dets Ryg- og Bugplade af omtrent samme Størrelse 1. rufés cens.
   Analsegmentet stærkt forlænget, Bugpladen betydeligt længere end Rygpladen 2
2. Analsegmentets Bugplade tydeligt bredere end Rygpladen 3
   Analsegmentets Bugplade ikke bredere end Rygpladen 4
3. Analsegmentets Bugplade noget over Midten indsnævret til halv Brede..... 3. quadridentátus.
   Analsegmentets Bugplade regelmæssigt lancetformet tilspidset..... 2. trigónus.
4. Bagskinnebenenes Sporer sorte 5. mandibuláris.
   Bagskinnebenenes Sporer lyse 5
5. Bagkropsegmenterne 2—4 med hele Bagrandstværbaand ..... 4. elongátus.
   Bagkropsegmenterne 2—4 med i Midten afbrudte Bagrandstværbaand ..... 4. elongátus var. acuminátus.

♂.

1. 4. Bugsegments Bagrand med et Udsnit i Midten. 2
   4. Bugsegment med lige, ikke udskaaret Bagrand . 4
2. Bagkropsegmenterne med store, trekantede, hvide Sidepletter ..... 2. trigónus.
   Bagkropsegmenterne med Bagrandstværbaand 3
3. Bagkroppens Tværbaand svagt gullige, noget indsnævrede paa Midten. 1. Segment nøgent paa Midten..... 1. rufés cens.
   Bagkroppens Tværbaand hvide, ikke indsnævrede. 1. Segment overalt behaaret 3. quadridentátus.
4. Bagskinnebenenes Sporer sorte 5. mandibuláris.
   Bagskinnebenenes Sporer lyse 5
5. 4. Bugsegment tydeligt finere og tættere punkteret end 2.—3. Segment..... 4. elongátus.
   4. Bugsegment med samme Punktur som 2.—3. Segment..... 4. elongátus var. acuminátus.

1. C. rufés cens Lep.

♀. Hoved og Thorax med brungul Behaaring. Paa Bagkroppen er 1. Segment nøgent i Midten, paa Siderne med store, gullighvide, trekantede Pletter, 2.—5. Segment med hele, i Midten noget indsvævrede, gulhvide Bag-

randstværbaand. Analsegmentets Ryg- og Bugplade af omtrent samme Størrelse, den sidste en Ubetydelighed længere end den første. Bugen med hele, brungule Tværbaand over Segmentbagrandene. Benene med sparsom, brungul Behaaring. Vingerne noget formørkede ud imod Yderkanten og med brunsort Nervatur. 11—13 mm.

♂. Bagkroppen med store, brungule, trekantede Sidepletter paa 1. Segment. 2.—4. Segment med hele, brun-

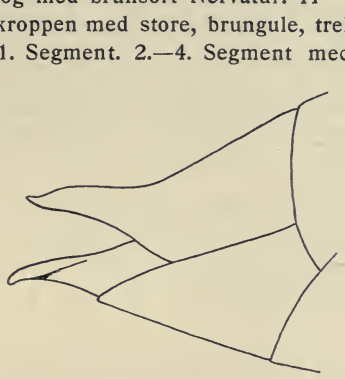

Fig. 14. Analsegment af C. rufescens ♀ [set fra Siden].

gule, i Midten lidt indsnævrede Bagrandstværbaand, 5. Segment uden Tværbaand. Bugen med gullighvide Tværbaand, 4. Segments Bagrand udsnittet i Midten og i Reglen — ligesom 5. Segment — forsynet med smaa, spidse, tandagtige Bagrandshjørner. Ellers som ♀. 11—12 mm.

Ikke sjælden og kendes fra alle Landsdele. Juni—August. Den besøger Slangehoved [Echium vulgare] og Almindelig Katost [Malva silvestris]. Snylter hos Anthophora bimaculata Panz. og A. parietina Fabr.

2. C. trigónus Schranck [conoídeus Klug].

♀. Hoved og Thorax med paa Oversiden gullig, paa Undersiden hvidlig Behaaring. Clypeus hvidgraat, paa Forranden kort, rødligt behaaret og her med en Række længere Børster af rødgul Farve. Paa Bagkroppen findes paa 1.—5. Segment store, trekantede, hvide Sidepletter.

Analsegmentets Bugplade noget længere og lidt bredere end Rygpladen, der er stærkt kølet. Bugen med en hvid Midtplet paa 1. Segment, paa 2.—4. Segment med smalle, i Midten bredt afbrudte Tværbaand. Benene med tynd, gulrød, paa Laarene hvid Behaaring. Bagskinnebenenes indre Spore er tyk og stump, den ydre tyndere og spids. Vingerne noget formørkede, med brun Nervatur. 12—13 mm.

♂. Hoved og Thorax med stærkere Behaaring. Clypeus uden rødlig Behaaring og rødlige Forrandsbørster. 4. Bugsegment med en tydelig og skarp Udskæring i Bagrandens Midte. Ellers som ♀. 11—13 mm.

Sjælden. Den kendes fra Sjælland [Nordsjælland, Strandmøllen], Falster og Lolland [Sløsse]. Juni—September. Den besøger Kællingetand, Hvid Kløver, Timian, Knopurt og Tidsler. Den snylter hos Anthophora parietina Fabr., Megachile maritima Kirby og M. lagopoda L.

3. C. quadridentátus L. [cónica L.].

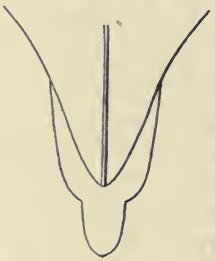

Fig. 15. Analsegment af C. 4-dentatus [set fra oven].

♀. Hoved og Thorax med graalig Behaaring. Clypeus tættere behaaret og paa Forranden med Indblanding af længere brunrøde Haar og Børster. Paa Bagkroppen er hele 1. Segment graaligt behaaret og med store, hvide, trekantede Sidepletter, 2.—5. Segment med hvide, i Midten indsnævrede Tværbaand. Analsegmentet stærkt forlænget. Bugpladen betydeligt længere end den stærkt kølede Rygplade, noget over Midten temmelig brat indsnævret til den halve Bredde og herfra med næsten parallele Siderande til den jævnt afrundede Spids. Bugen med smalle, hvide Bagrandstværbaand paa 2.—4. Segment. Benene kort, graahvidt behaarede. Vingerne noget formørkede, med brunlig Nervatur. 11—13 mm.

♂. Stærkere behaaret. 1. Bagkropsegment med 2 smaa, hvide Sidepletter, 2.—5. Segment med tæt, tilliggende, i Midten ikke indsnævrede Tværbaand. 4. Bugsegment med udskaaret Bagrand. Ellers som ♀. 10—11 mm.

Temmelig almindelig og kendes fra alle Landsdele. Juni—August. Den besøger Klokkelyng [Erica tetralix], Kællingetand [Lotus corniculata], Timian [Thymus serpyllum], Hvid Kløver [Trifolium repens] og Stor Knopurt [Centaurea scabiosa]. Parasit hos Megachile willughbiella Kirby og M. circumcincta Kirby, Anthophora bimaculata Panz. og A. parietina Fabr. og maaske hos Trachusa byssina Panz.

4. C. elongátus Lep.

♀. Hoved og Thorax med kort, brungraa Behaaring. Clypeus's Forrand kort, rødgult behaaret. Paa Bagkroppen har 1. Segment store, trekantede, hvidlige Sidepletter. 2.—4. Segment hele, hvide, ikke indsnævrede Bagrandstværbaand. Analsegmentet stærkt forlænget, Rygpladen tydeligt længdekølet og meget kortere end Bugpladen, der er jævnt tilspidset og noget før Spidsen forsynet med en lille Tand paa hver Side. Bugen med hvidlige Bagrandstværbaand paa 2.—5. Segment, 4. Segment med tydeligt finere og tættere Punktur end 2.—3. Segment. Benene med tynd, gulgraa Behaaring. Vingerne noget formørkede, med brunrød Nervatur. 12—13 mm.

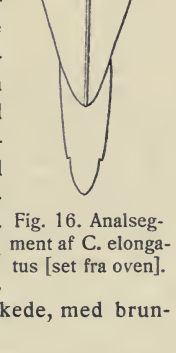

Fig. 16. Analsegment af C. elongatus [set fra oven].

♂. Bagkroppens Tværbaand mer eller mindre indsnævrede, ofte afbrudte i Midten. Paa Siderne af 2. Segment findes en lille Grube, der er omtrent dobbelt saa lang som bred. Ellers som ♀. 11—12 mm.

Temmelig almindelig og kendes fra alle Landsdele. Juli—September. Den besøger Kløver [Trifolium repens og arvense], Hindbær, Almindelig Katost [Malva

silvestris] og Eng Brandbæger [Senecio jacobaea]. Den er fundet som Snylter hos Megachile willughbiella Kirby, M. circumcincta Kirby og M. centuncularis L.

var. acuminátus Nyl.

♀. Clypeus ensartet brungraat behaaret. Bagkropsegmenterne 2—4 med hvide Bagrandstværbaand. 4. Bugsegment med samme Punktering som 2.—3. Segment, 2.—4. Bugsegment med fine, ofte afbrudte Tværbaand. Ellers som elongatus. 11—12 mm.

♂. Gruberne paa 2. Bagkropsegments Sider er næsten 4 Gange saa lange som brede. 4. Bugsegment med samme Punktering som 2.—3. Segment. Ellers som elongatus. 9—10 mm.

Maaske lidt mere almindelig end Hovedformen og kendes som denne fra alle Landsdele. Den besøger en Mængde Blomster og er fundet snyltende hos Megachile centuncularis L.

5. C. mandibuláris Nyl.

♀. Hoved og Thorax med hvidgraa Behaaring. Kindbakkerne paa Ydersiden stærkt vinkelagtigt fremspringende og temmelig stærkt behaarede. Paa Bagkroppen er 1. Segment forsynet med hvide Sidepletter, 2.—4. Segment med hvide Bagrandstværband, der i Midten er saa stærkt afbrudte, at de ogsaa kan opfattes som Sidepletter. Analsegmentet stærkt forlænget, Bugpladen ikke bredere, men meget længere end Rygpladen og et Stykke foran Spidsen med en fin, lille Tand paa hver Side. Bugen stærkt glinsende med svage Spor af Tværbaand. Benene med sparsom, hvid Behaaring. Bagskinnebenenes Sporer sorte. Vingerne lidt formørkede, med brunrød Nervatur. 9—11 mm.

♂. Kindbakkerne normalt udviklede. Behaaringen temmelig stærk, paa Hoved og Oversiden af Thorax gulbrun, paa Undersiden graalig. 1.—5. Bagkropsegment med hvide, i Midten stærkt indsnævrede Bagrandstværbaand. Paa Siderne af 2. Rygsegment findes 2 smaa, ovale Gru-

ber, der er omtrent 3 Gange saa lange som brede. Bugsegmenterne med brede, hvide Tværbaand, 4. Segment med hel, ikke udrandet Bagkant. Ellers som ♀. 9—10 mm.

Ikke sjælden. Kendes fra Sjælland [Tisvilde, Boserup], Falster [Gedser], Lolland [Bunddragene] og Jylland [Aarhus, Skagen]. Den besøger Kællingetand [Lotus corniculata], Blaamunke [Jasione montana] og Sump Høgeskæg [Crepis paludosa]. Den er fundet som Parasit hos Megachile argentata Fabr. og M. circumcincta Kirby.

13. *Anthréna* Fabr.

[Jordbier].

Middelstore til smaa, solitære Bier. Forvingerne med 3 Cubitalceller, hvoraf den 1. er den største, den 2. den mindste. Radialcellen udad afsmalnet

Fig. 17. For- og Bagvinge af Anthrena.

og tilspidset og med Spidsen liggende ubetydeligt inden for Vingeforkanten. Basalribben næsten ret. Bagvingernes Basallap er lang og naar ud over den næsten lodret staaende Nervulus. Punktøjnene stillede i næsten retvinklet Trekant. Følehornene hos ♀ med 12, hos ♂ med 13 Led. Hos ♀ er 2. Svøbeled altid langt og længere end 3. og 4. tilsammen, hos ♂ af forskellig Længde og derfor af Betyd-

ning i systematisk Henseende. Paa Panden findes, særlig hos ♀, langs indre Øjerande paa hver Side en ikke synderlig dyb, bred Længdefure, der er beklædt med forskelligt farvede, korte, silkeagtige Haar; man kalder disse Furer for Pandestreger [striga frontalis]. Laarsamlere, ♀ med veludviklet Scopa og paa Bagtrochanterne med en lang og tæt, lidt krummet Haardusk [flocculus].

Anthrena er vor paa Arter rigeste Bislægt. De er alle Gravebier, der anlægger deres Boer paa tørre, helst lidt sandede, græsbevoksede Skraaninger, ofte kolonivis. Alle Gange og Cellerum er indvendigt smukt afrundede og afglattede, ligesom polerede. Cellerne fyldes med hjembaaret Blomsterstøv, der kun i ringe Grad blandes med Honning og ligger temmelig løst sammenhobet og kun sjældent er formet som Kugler eller Kager. Paa Oversiden af Fodermassen lægges Æggene, et i hver Celle.

Deres hyppigst forekommende Snyltere er Nomadaer [Hvepsebier], Chrysider [Guldhvepse] og Stylops, en Slægt af Ordenen Strepsiptera. Medens de to første holder sig til Cellernes Indhold, snylter Stylops i selve Dyrene og kan i udvokset Tilstand ses siddende i et Antal af 1—3 mellem Bagkropsegmenterne med kun Hovedet og den forreste Del af Kroppen ragende frem som en lille Skive. Disse mærkelige Dyr, der lever i Larverne og først udvikles til fuldkomne Dyr samtidig med Værterne, har en ejendommelig Indvirkning paa disse, idet de Individer, der er befængte med dem, udvikles til Imagines 1—2 Uger tidligere, er ofte i Besiddelse af en rigere Haarbeklædning og naar ikke at blive fuldt udfarvede paa alle Legemsdele, men holder sig paa disse Steder gulagtige i Stedet for sorte. Stylopiserede Individer har tit saa godt som ingen Lighed med rene Eksemplarer og er i mange Tilfælde ubestemmelige.

De fleste Anthrener er Foraarsdyr, der kommer frem

af Cellerne med de første Foraarsblomster, og de besøger med Forkærlighed Pil, Violer, Stikkelsbær o. s. v. En Del Arter forekommer i 2 Generationer.

Oversigt over Arterne.

♀.

1. Mesonoten med tæt, skælagtig Haarbeklædning .. .. 33. curvúngula.
   Mesonoten med mer eller mindre tæt, men ikke skælagtig Behaaring 2
2. Et eller flere af Bagkropsegmenterne er rødfarvede, undertiden er den røde Farve reduceret til bredt farvede Segmentbagrande 3
   Bagkroppen sort, ikke rødfarvet, idet højeste med smalt rødligt farvede Segmentbagrande 7
3. Analfrynserne lysegule 4
   Analfrynserne mørke 5
4. Stor Art, 13—15 mm ..... 24. hattorfiána.
   Mindre Art, 9—10 mm ..... 22. margináta.
5. Hjærteformede Felt grovt rynket 3. bimaculáta.
   Hjærteformede Felt med fin Skulptur 6
6. Større Art, 12—14 mm ..... 32. labiáta.
   Lille Art, 8—9 mm .. .. 25. cinguláta.
7. Bagkroppen uden tydelige, tilliggende Tværbaand, i det højeste med frynseagtige Haar paa Segmentbagrandene 8
   Bagkroppen med tydelige Tværbaand eller Sidepletter paa Segmenternes Bagrande 38
8. Smaa Arter, højst 8 mm 9
   Større Arter, mindst 9 mm 12
9. Hoved og Thorax med blaaligt Skær .... 23. cyanéscens.
   Hoved og Thorax uden blaaligt Skær 10
10. Bagkroppen, særlig paa Segmenternes Basaldel, med tydelig Punktur ..... 36. nána.
    Bagkroppen uden Punktur, fint tværrynket 11
11. Svøben helt sort. Scopa paa Oversiden gullig, paa Undersiden hvid ..... 35. párvula.
    Svøben brungul paa Spidshalvdelens Underside. Scopa er ensfarvet hvid .... 35. párvula var. minútula.
12. Hjærteformede Felt med grov, rynket Skulptur .. 13
    Hjærteformede Felt med finere Skulptur eller næsten glat 17

13. Bagskinnebenene sorte 14
Bagskinnebenene rødgule 15
14. Bagskinnebenenes Sporer sorte.. 2. carbonária.
Bagskinnebenenes Sporer lyse .. 3. bimaculáta.
15. Hovedet helt sorthaaret ..... 5. morawítzi.
Hovedet ikke helt sorthaaret 16
16. Pandestregerne hvide ..... 1. álbicans.
Pandestregerne mørke ..... 4. tibiális.
17. Scopa tydeligt mørkere paa Oversiden end paa Undersiden 18
Scopa ensfarvet, undertiden svagt mørkere paa Oversiden end paa Undersiden 24
18. Større Arter, 14—18 mm 19
Mindre Arter, 10—12 mm 21
19. Pandestregerne graagule .....
..... 24. hattorfiána var. haemorrhoidális.
Pandestregerne mørke 20
20. Clypeus med tydelig, glat Midtlinie .....
..... 11. trimmeránа.
Clypeus uden glat Midtlinie ..... 6. nítida.
21. Ansigtet sorthaaret 22
Ansigtet lysthaaret 23
22. Bagkroppen tydeligt punkteret ved Basis og med 1.—2. Segment tæt, gulbrunt behaarede .....
..... 14. várians.
Bagkroppen ikke punkteret ved Basis, kun fint tværrynket og med de to første Segmenter svagt behaarede ..... 13. lappónica.
23. Clypeus med en dyb Udskæring i Forkanten og med tydelige Sidetænder ..... 12. fucáta.
Clypeus uden Udskæring i Forkanten 15. hélvola.
24. Scopa ensfarvet lys, undertiden med lidt mørkere Overside end Underside 25
Scopa ensfarvet mørk 35
25. Bagskinnebenene rødgule 26
Bagskinnebenene sorte — sortebrune — mørkrødlige 28
26. Bagkroppen med lang og tæt, sort Behaaring ....
..... 17. clarkélla.
Bagkroppen anderledes behaaret 27
27. Analfrynserne sortebrune ..... 19. rufitársis.
Analfrynserne guldgule ..... 29. fulvágo.
28. Analfrynserne guldgule 29
Analfrynserne sortebrune 30
29. Pandestregerne gulgraa. Mesonoten næsten ube-

haaret ....
.... 24. hattorfiána var. haemorrhoidális.
Pandestregerne sortebrune. Mesonoten kort gulbrunt behaaret ..... 30. húmilis.
30. Stor Art, 12—15 mm..... 10. nigro-aënea.
Mindre Arter, i Reglen ikke over 10 mm..... 31
31. Ansigtet lyst behaaret 32
Ansigtet helt eller overvejende sort behaaret..... 34
32. Clypeus med dybt udskaaret Forrand. Bagkroppen kort behaaret ..... 12. fucáta.
Clypeus uden Udranding. Bagkroppen med lang og tæt, rødliggul Behaaring 33
33. Mesonoten med graalig-gulbrun Behaaring.....
..... 16. praecox.
Mesonoten med rødbrun Behaaring 15. hélvola.
34. Bagkroppens 3.—4. Segment med kort, sort Behaaring ..... 18. gwynána.
Bagkroppens 3.—4. Segment med lys Behaaring..
..... 18. gwynána var. bícolor.
35. Mesonoten med hvidlig Behaaring..... 36
Mesonoten med rødgul Behaaring..... 37
36. Mesonoten med sort Tværbaand mellem Vingerne
.. .. 9. cinerária.
Mesonoten uden saadant Tværbaand.... 8. vága.
37. Bagskinnebenenes Sporer sorte... 7. thorácica.
Bagskinnebenenes Sporer rødgule.....
..... 6. nítida var. pectorális.
38. Alle Bagkroppens Tværbaand er hele 39
Et eller flere af Bagkroppens Tværbaand er tydeligt afbrudte i Midten 44
39. Ansigtet sorthaaret ..... 40. nígriceps.
Ansigtet lysthaaret 40
40. Scopa paa Oversiden brunsort, paa Undersiden lysere..... 39. fúscipes.
Scopa ensfarvet rødliggul 41
41. Analfrynserne brunsorte 42
Analfrynserne gule eller graagullige 43
42. Nervulus interstitiel..... 38. grávida.
Nervulus antefurcal ..... 37. flávipes.
43. Bagskinnebenene sorte. Stor Art, 14—16 mm ....
..... 42. chrysopýga.
Bagskinnebenene rødbrune. Mindre Art, 11—12 mm
..... 41. denticuláta.
44. Bagkroppen uden Punktur, kun fint rynket 45
Bagkroppen med tydelig, om end fin Punktur.... 47
45. Analfrynserne sortebrune ..... 20. serícea.

Analfrynserne lyse 46
46. Analfrynserne rødgule ..... 43. lathýri.
Analfrynserne graaliggule ..... 34. próxima.
47. Scopa paa Oversiden brunlig, paa Undersiden hvidlig ..... 28. shawélla.
Scopa ensfarvet lys 48
48. Bagskinnebenene sorte 49
Bagskinnebenene rødliggule 50
49. Stor Art, 12—14 mm ..... 31. labiális.
Mindre Art, 9—10 mm ..... 21. argentáta.
50. Bagkroppen glinsende, meget fint punkteret. 1. Segment næsten helt glat 51
Bagkroppen mat, tæt punkteret, ogsaa paa 1. Segment 52
51. Analfrynserne rødgule ..... 26. chrysoscéles.
Analfrynserne brungraa, hvidlige paa Siderne ..... 27. tarsáta.
52. Bagkroppen med fin Rynkning mellem den tætte Punktering. 3. Bagkropsegments Tværbaand er bredt afbrudt i Midten ..... 44. xanthúra.
Bagkroppen uden Rynkning, kun med temmelig stærk Punktering. 3. Segments Tværbaand helt, ikke afbrudt ..... 45. afzeliélla.

♂.

1. Af Ansigtet er i al Fald Clypeus hvidt- eller gultfarvet 2
Ansigtet helt sort 12
2. Et eller flere af Bagkropsegmenterne er rødtfarvede 3
Bagkroppen helt sort, i det højeste er Segmentbagrandene mer eller mindre rødlige 6
3. Kun Clypeus er lystfarvet 4
Ogsaa Pletter mellem Clypeus og Øjnene er lystfarvede 5
4. Clypeus med 4 smaa, sorte Pletter. Stor Art, 13—14 mm ..... 24. hattorfiána.
Clypeus med 2 smaa, sorte Pletter. Lille Art, 8—9 mm ..... 22. marginata.
5. Ansigtstegningen gul. Stor Art, 12—13 mm ..... 32. labiáta.
Ansigtstegningen hvid. Lille Art, 8—9 mm ..... 25. cinguláta.
6. Kun Clypeus er lystfarvet 7
Ogsaa Pletter mellem Clypeus og Øjnene er lystfarvede 11

7. Hoved og Thorax med tydeligt blaaligt Skær .... 23. cyanéscens.
Hoved og Thorax helt sorte, uden blaaligt Skær . 8
8. Clypeus med 4 smaa, sorte Pletter..... .... 24. hattorfiána var. haemorrhoidális.
Clypeus med 2 smaa, sorte Pletter..... 9
9. Bagfødderne sorte ..... 30. húmilis.
Bagfødderne rødgule 10
10. 2. Svøbeled saa langt som de 3 følgende tilsammen..... 27. tarsáta.
2. Svøbeled saa langt som de 2 følgende tilsammen..... 26. chrysoscéles.
11. De lyse Pletter mellem Clypeus og Øjnene smaa ..... 28. shawélla.
De lyse Pletter mellem Clypeus og Øjnene store ..... 31. labiális.
12. Bagkropsegmenterne uden tydelige Tværbaand ... 13
Bagkropsegmenterne med tydelige, hele eller afbrudte Tværbaand..... 37
13. Kindbakkerne meget lange og stærkt krydsende hinanden langt foran Spidsen. Kinderne i Reglen brede 14
Kindbakkerne normalt eller omtrent normalt udviklede. Kinderne smalle 21
14. Kindbakkerne ved Basis med en stor, nedadrettet Tand..... 15
Kindbakkernes Underside uden nogen stor, tydelig Tand ved Basis..... 17
15. 2. Svøbeled tydeligt længere end 3. Mesonoten graaligt behaaret..... 16. praecox.
2. Svøbeled af samme Længde som 3. Mesonoten med rødgul Behaaring..... 16
16. Bagskinnebenene helt sorte..... 13. lappónica.
Bagbenenes Fødder og Skinnebenenes Spids rødlige ..... 12. fucáta.
17. 2. Svøbeled kun halvt saa langt som 3..... ..... 11. trimmerána.
2. Svøbeled tydeligt længere end 3. 18
18. 2. Svøbeled kun lidt længere end 3.. 15. hélvola.
2. Svøbeled dobbelt saa langt eller næsten dobbelt saa langt som 3. 19
19. Paa Bagben er Fødder og Skinnebenenes Spids røde..... 17. clarkélla.
Bagben helt sorte..... 20
20. Mesonoten med graalighvid Behaaring.. 8. vága.
Mesonoten rødgult behaaret..... 14. várians.

21. Smaa Arter, højest 7 mm 22
Større Arter, mindst 8 mm 24
22. Bagkrop med tydelig, fin Punktur, særlig paa Segmenternes basale Del ..... 36. nána.
Bagkroppen uden Punktur, kun fint tværrynket... 23
23. Ansigtet for Størstedelen sorthaaret 35. párvula.
Ansigtet lysthaaret, i det højeste med faa indblandede sorte Haar.. 35. párvula var. minútula.
24. Hjærteformede Felt med grov, rynket Skulptur... 25
Hjærteformede Felt med finere Skulptur eller næsten helt glat 29
25. Bagskinnebenene sorte 26
Bagskinnebenene gulbrune 27
26. Bagskinnebenenes Sporer sorte. 2. Svøbeled lidt kortere end 3. ..... 2. carbonária.
Bagskinnebenenes Sporer blege. 2. Svøbeled af samme Længde som 3..... 3. bimaculáta.
27. Ansigtet helt lysthaaret..... 1. álbicans.
Ansigtet helt sorthaaret eller med stærkere eller svagere Indblanding af lyse Haar 28
28. Ansigtet helt sorthaaret eller med svag Indblanding af lyse Haar..... 5. morawítzi.
Ansigtet sorthaaret med stærk Indblanding af lyse Haar..... 4. tibiális.
29. Ansigtet helt sorthaaret eller med stærk Indblanding af mørke Haar eller mørkt brungult behaaret. 30
Ansigtet lysthaaret, undertiden med svag Indblanding af mørke Haar..... 32
30. 2. Svøbeled af samme Længde som 3. Bagkroppen sorthaaret ..... 7. thorácica.
2. Svøbeled noget længere end 3. Bagkroppens Basis rødgult behaaret..... 31
31. Ansigtet helt sorthaaret. Mindre Art, 8—10 mm.. .
..... 18. gwynána.
Ansigtet mørkt brungult behaaret. Større Art, 12—15 mm ..... 10. nigro-aënea.
32. 3.—4. Bugsegment med buede Tværindtryk 33
3.—4. Bugsegment uden Tværindtryk..... 34
33. Foraarsdyr, April—Mai..... 6. nítida.
Sommerdyr, Juni—Juli 6. nítida var. pectorális.
34. Bagskinnebenene for Størstedelen gule.....
..... 29. fulvágo.
Bagskinnebenene helt eller for Størstedelen sorte 35
35. 2. Svøbeled kun halvt saa langt som 3.....
..... 11. trimmerána.
2. Svøbeled mindst saa langt som 3. 36

36. 2. Svøbeled af samme Længde som 3. .... 9. cinerária.
2. Svøbeled betydeligt længere end 3. .... 19. rufitársis.
37. Alle Bagkroppens Tværbaand hele 38
Et eller flere af Bagkroppens Tværbaand er tydeligt afbrudte i Midten 41
38. 2. Svøbeled af omtrent samme Længde som 3. .. 39
2. Svøbeled dobbelt saa langt som 3. 40
39. Ansigtet sorthaaret .... 40. nígriceps.
Ansigtet lysthaaret ..... 39. fúscipes.
40. Nervulus interstitiel. Ansigtet hvidhaaret .... 38. grávida.
Nervulus antefurcal. Ansigtet brungult behaaret .. .. 37. flávipes.
41. 2. Svøbeled mindst Halvdelen længere end 3..... 42
2. Svøbeled af omtrent samme Længde som 3. .. 48
42. Kindbakkerne stærkt forlængede med en lille Tand paa Undersiden ved Basis .... 41. denticuláta.
Kindbakkerne normale eller mindre stærkt forlængede 43
43. Bagbenenes Skinneben og Fødder rødliggule .... 43. lathýri.
Bagben helt sorte 44
44. Bagkroppen uden Punktur, fint tværrynket .... 20. serícea.
Bagkroppen med tydelig Punktur..... 45
45. Bagkropsegmenterne 3—6 sorthaarede. 3. Bugsegment med Tværindtryk..... 42. chrysopýga.
Bagkroppen gulligt eller hvidligt behaaret. 3. Bugsegment uden Tværindtryk..... 46
46. Kloleddene lange og krumme. Stor Art, 12—15 mm ..... 33. curvúngula.
Kloleddene normale. Mindre Arter, højst 10 mm. 47
47. Bagkroppen stærkt glinsende. Segmenterne 2—5 med hvide Tværbaand, det 1. afbrudt i Midten .. .. 21. argentáta.
Bagkroppen mindre glinsende. Segmenterne 2—4 med hvide Tværbaand..... 34. próxima.
48. Bagskinnebenene helt rødgule..... 29. fulvágo.
Bagskinnebenene ikke helt rødgule 49
49. Ansigtet hvidligt behaaret. Tværbaandet paa 3. Bagkropsegment bredt afbrudt i Midten. 2. Svøbeled lidt længere end 3. ..... 44. xanthúra.
Ansigtet gulgraat behaaret. 3. Bagkropsegments

Tværbaand er helt. 2. Svøbeled ubetydeligt kortere end 3. ..... 45. afzeliélla.

1. A. álbicans Müll.

♀. Hovedet sort, med regelmæssig Punktur og hvid Behaaring. Pandestregerne hvidlige. Følehornene sorte. Thorax sort, temmelig grovt punkteret. Hjærteformede Felt meget grovt længderynket. Mesonoten med kort, rød eller rødgul, øvrige Thorax med hvid Behaaring. Bagkroppen sort, glinsende, tæt og grovt punkteret, næsten nøgen, kun paa 1. Segment og Basis af de følgende Segmenter tyndt, hvidt behaaret. Analfrynserne smukt guldgule med lange, hvide Haar paa Siderne. Bugen er sort og kraftigt punkteret, med lange, hvidlige Frynsehaar i Segmentbagrandene, de 2 sidste Segmenter guldgult behaarede. Benene sorte, Fødder og Bagskinneben rødgule, Behaaringen hvidlig, paa Skinneben og Fødder gullig. Scopa ensfarvet guldgul. Bagskinnebenenes Sporer rødgule. Vingerne næsten hyaline, med gulbrun Nervatur, Nervulus interstitiel. 9—11 mm.

♂. Hovedet tæt, brungult behaaret. Følehornene sorte, lange, 2. Svøbeled lidte kortere end 3. Thorax tæt brunliggult, paa Mesonoten noget mørkere behaaret. Hjærteformede Felt grovt rynket. Bagkroppen sort, stærkt glinsende, tæt og temmelig fint punkteret, ensartet tyndt og kort gullighvidt, paa de sidste Segmenter tættere og længere og mere rødgult behaaret. Bugen med korte, gullige Frynser i Segmentbagrandene. Benene sorte med brungul Behaaring, alle Fødder og Bagskinneben rødgule, de sidste i større eller mindre Grad sortplettede paa Ydersiden. Ellers som ♀. 8—11 mm.

Meget almindelig i alle Landsdele. Marts—Mai. Den besøger Følfod, Pil, Løvetand, Stikkelsbær, Ribs, Slaaen og Frugttræblomster.

2. A. carbonária L. [pílipes Fabr.].

♀. Hoved og Thorax sorte, med meget grov Punktur. Hovedet sorthaaret. Pandestregerne variable fra sortebrunt

gennem graat til hvidligt farvede. Følehornene korte, sorte. Thorax sorthaaret, paa Oversiden med større Indblanding af hvidgraa Haar. Hjærteformede Felt grovt rynket. Bagkroppen sort, glinsende, med fin, rynket Skulptur og bredt, skarpt nedtrykte Segmentbagrande, 1. Segment med lang, tynd og hvid, de andre Segmenter med kort, sort Behaaring. Analfrynserne sorte, stundom brunlige. Bugen fint punkteret og med lange, sortbrunlige Frynser i Segmentbagrandene. Benene sorte, sorthaarede, Hofter, Trochanter og Baglaar med lang, hvidlig Behaaring. Vingerne stærkt formørkede, med hyalin Basis og brunlig Nervatur, Nervulus interstitiel. 12—15 mm.

♂. Paa Hoved og Thorax's Overside svinger Haarenes Farve fra sort over mørkebrunt til askegraat, saa disse Partier ser ud, som var de graat bestøvede. 2. Svøbeled lidt kortere end 3. Benene sorte med sort Behaaring. Vingerne svagere formørkede. Ellers som ♀. 12—15 mm.

Almindelig i alle Landsdele. April–Juli i 2 Generationer. Den besøger Pil, Løvetand, Mjødurt [Spiraea], Ager Tidsel [Cirsium arvense] og Eng Brandbæger [Senecio jacobaea]. Rederne anlægges kolonivis paa temmelig fast, noget leret Bund.

3. A. bimaculáta Kirby.

♀. Hovedet sort, fint punkteret, med smudsig graagul Behaaring, der paa Panden og langs indre Øjerande er blandet med talrige mørke Haar. Clypeus temmelig grovt rynket. Følehornene sorte, Svøbens Underside lidt brunlig. Pandestregerne sortebrune. Thorax sort med graagul Behaaring, Mesonoten grovt, men ikke tæt punkteret. Hjærteformede Felt grovt rynket. Bagkroppen sort, glinsende, med fin, rynket Punktur, gultrødt farvede Segmentbagrande og lang, tynd, graagullig Behaaring. Analfrynserne sortebrune. Bugen sort med tæt, fin Punktur og gulbrune Frynser i Segmentbagrandene. Benene sorte med rødlige Fødder, Hofter, Trochanter og Laar gulbrunt,

Skinneben og Fødder brunligt behaarede. Scopa smudsig gul med lidt mørkere Underside. Bagskinnebenenes Sporer bleggule. Vingerne hyaline, kun svagt formørkede i Randen, og med gul Nervatur, Nervulus interstitiel. 13—14 mm.

Hos en Varietet, der dog maaske ikke forekommer i Danmark, er de to første Bagkropsegmenter i større eller mindre Udstrækning rødfarvede.

♂. Hovedet sort, tæt brunsort behaaret, paa Issen og Kindernes Underside med en Del indblandede gule Haar. Følehornene lange, sorte, Svøben med brunlig Underside og buede Led, det 2. af samme Længde som 3. Thorax sort, temmelig tæt, brungult behaaret. Mesonoten kornet punkteret. Hjærteformede Felt grovt rynket. Bagkroppen sort, glinsende glat, med fin, spredt Punktur og kort, tynd, gulgraa Behaaring, der er lidt længere paa de to forreste Segmenter, Analsegmentet brunligt behaaret. Bugen sort, stærkt glinsende og fint rynket, med bredt rødgule Segmentbagrande, der er beklædt med svage, gullige Frynser. Benene sorte med graabrun Behaaring. Vingerne som hos ♀. 11—13 mm.

Meget sjælden og kendes kun fra Jylland [Marselisborg ved Aarhus]. April—Mai. Den besøger Pil, Løvetand, Hvid Stenkløver [Melilotus alba] og Engelskgræs [Armeria vulgaris].

4. A. tibiális Kirby.

♀. Hovedet sort, tæt og fint punkteret, graalighvidt behaaret, Issen nærmest rødliggraat behaaret, og paa Panden og ved indre Øjerande findes stærk Indblanding af sorte Haar. Pandestregerne svagt graalige. Følehornene sorte. Clypeus uden Spor af glat Midtlinie. Thorax sort, paa Oversiden med rødliggraa, paa Undersiden med askegraa Behaaring. Mesonoten paa Midten noget grovt og spredt punkteret. Hjærteformede Felt grovt rynket. Bagkroppen sort, stærkt glinsende, med bredt og stærkt nedtrykte Segmentbagrande, fin og tæt rynket Punktur

og med, paa de 2 første Segmenter noget tynd, gulligh-vid, paa de følgende Segmenter kortere, paa Siderne ved Bagrandene næsten baandagtigt optrædende, hvid Behaaring. Analfrynserne sortebrune. Bugen sort, kort gulligt behaaret og med lange, hvidlige Frynser i Segmentbagrandene. Benene sorte, Bagskinnebenene og alle Fødder rødgule, med rødgul, paa Hofter, Trochanter og Laar hvidlig Behaaring. Scopa ensfarvet bleg guldgul. Bagskinnebenenes Sporer bleggule. Vingerne subhyaline, med rødgul Nervatur, Nervulus interstitiel. 12—15 mm.

♂. Hoved og Thorax sorte, med fin, tæt Punktering. Hovedet smudsigt rødgult behaaret, paa Ansigtet sortebrunt. Følehornene lange, sorte, 2. Svøbeled lidt kortere end 3. Thorax temmelig tæt, rødgult behaaret. Hjærteformede Felt grovt rynket. Bagkroppen sort, noget glinsende, fint og tæt rynket punkteret, paa 1.—3. Segment med noget tynd, rødgullig, paa de sidste Segmenter med kortere og mere mørk Behaaring. Bugen sort, glinsende, fint skulpteret og med korte, rødgullige Frynser i Segmentbagrandene. Benene sorte med alle Fødder og Bagskinnebenene rødgule og med brungul Behaaring. Bagskinnebenenes Sporer rødgule. Vingerne som hos ♀. 12—14 mm.

Ikke sjælden og kendes fra alle Landsdele. April—Juni. Den besøger Pil, Løvetand, Stikkelsbær, Kirsebær og flere Blomster.

5. A. morawítzi Thoms.

♀. Hoved og Thorax sorte med fin Skulptur. Hovedet sorthaaret. Antennerne sorte. Thorax paa Oversiden med brungul, paa Pleurer og Underside med graagullig Behaaring. Hjærteformede Felt grovt rynket. Bagkroppen sort, stærkt glinsende, med meget fin Punktur, bredt og skarpt nedtrykte Segmentbagrande og med lang, tynd, gulgraa Behaaring paa de 2 første Segmenter, paa de andre Segmenter med kort, sort Behaaring, der hist og her

er iblandet med længere, lyse Haar. Analfrynserne sorte. Bugen sort, tæt og tydeligt punkteret og med brungraa Frynser i Segmentbagrandene. Benene sorte, alle Fødder og Bagskinnebenene rødgule, Hofter, Trochanter og Laar med gullig, Skinnebenene med graasort og Fødder med brunrødlig Behaaring. Scopa ensfarvet guldgul, lidt mørkere paa Oversiden ved Basis. Bagskinnebenenes Sporer rødgule. Vingerne hyaline, kun ved Randen med svag Formørkning, Ribber og Stigma gulrøde, Nervulus interstitiel. 12 mm.

♂. Følehornene lange, 2. Svøbeled tydeligt kortere end 3. Benene brunsorte med rødlige Bagfødder. Ellers som ♀. 10 mm.

Sjælden. Kendes fra Sjælland [København], Lolland [Maribo, V. Ulslev] og Jylland [Horsens, Skanderborg]. Marts—April. Den besøger forskellige Arter Pil [især repens] og Løvetand,

6. A. nítida Geoffr.

♀. Hoved og Thorax sorte, noget glinsende, med fin, utydelig Skulptur. Hovedet er hvidhaaret, med talrige mørke Haar paa Pande og langs indre Øjerande, Issen rødgult behaaret. Pandestregerne sortebrune. Thorax paa Oversiden tæt rødgult, paa Pleurer og Underside hvidligt behaaret. Bagkroppen sort, glinsende, med bredt nedtrykte Segmentbagrande og tydelig, fin, temmelig tæt Punktur, Segment 1—3 med tynd, graagul, Segment 4—6 med tynd, sortebrun Behaaring. Analfrynserne sortebrune. Bugen sort, temmelig grovt punkteret, med lange, hvidgraa Frynser i Segmentbagrandene. Benene sorte, Hofter, Trochanter og Laar hvidt, Skinneben og Fødder sortebrunt behaarede. Scopa paa Oversiden sort, paa Undersiden hvidlig. Bagskinnebenenes Sporer rødgule. Vingerne svagt formørkede ved Randen, Ribber og Stigma rødgule, Nervulus lidt antefurcal. 14—16 mm.

♂. Hovedet helt hvidliggult behaaret med faa indblandede sorte Haar paa Panden og langs indre Øjerande.

Følehornene lange, sorte, Svøben med brunlig Underside og noget buede Led, det 2. af samme Længde som 3. Thorax med rødgullig, paa Undersiden hvidlig Behaaring. Bagkroppen fint og spredt punkteret, stærkt glinsende, med mere tæt, gullighvid, mod Spidsen med brunt blandet Behaaring, Analsegmentet helt rødgult behaaret. Bugen med dyb Tværindtrykning over 3.—4. Segment. Benene gulagtigt behaarede, Hofter, Trochanter og Laar hvidligt. Bagskinnebenenes Sporer gulbrune. Ellers som ♀. 12—14 mm.

var. pectorális Perez.

♀. Hoved og Thorax sorte, med svag, paa Clypeus temmelig grov Skulptur. Hovedet paa Oversiden gulrødligt, paa Undersiden og paa Clypeus hvidligt behaaret. Følehornene sorte. Pandestregerne sortebrune. Thorax med tæt, rødgul, paa Pleurer og Underside graahvidlig Behaaring. Bagkroppen sort, stærkt glinsende, fint og tæt punkteret, med bredt, men ikke skarpt nedtrykte Segmentbagrande og meget svag Behaaring. Analfrynserne brune. Bugen sort, noget glinsende og grovt punkteret, med hvidlige Frynser i Segmentbagrandene. Benene sorte, Hofter, Trochanter og Laar hvidgult, Skinneben og Fødder rødbrunt behaarede. Scopa ensfarvet brunsort, ubetydeligt lysere paa Undersiden. Bagskinnebenenes Sporer rødgule. Vingerne noget formørkede, med rødgule Ribber og brunsort Stigma, Nervulus interstitiel. 12—14 mm.

♂. Ligner i højeste Grad nitida, fra hvilken den næppe kan skilles ved andet end den senere Flyvetid; dog er maaske Behaaringen paa Hoved og Thorax mere gulligrød. 10—14 mm.

Sjælden. Kendes fra Sjælland [København], Lolland [Kældskov] og Jylland [Marselisborg ved Aarhus], var. pectoralis kun fra Lolland [Kældskov]. Flyvetiden er for Stamformens Vedkommende April—Juni, for pectoralis's Vedkommende Juni—Juli, maaske er den sidste kun 2. Generation. Den besøger Løvetand, Pil, Følfod, Stikkelsbær og Døvnælde Tvetand [Lamium album].

7. A. thorácica Fabr.

♀. Hoved og Thorax sorte, med tæt og fin Skulptur. Hovedet sorthaaret med stærk Indblanding af rødliggraa Haar paa Issen. Pandestregerne sorte. Følehornene korte, sorte. Thorax sort behaaret, paa Oversiden med tæt og lang, rødbrun Behaaring. Hjærteformede Felt med fin Skulptur. Bagkroppen sortglinsende, overalt, ogsaa paa de bredt nedtrykte Segmentbagrande, meget fint og tæt punkteret, næsten nøgen, kun paa Siderne med sortebrun, temmelig lang, tynd Behaaring. Analfrynserne sortebrune. Bugen sort, med tæt, kraftig Punktur paa Segmenternes bageste Del og med lange, sortebrune Frynsehaar i Segmentbagrandene. Benene sorte, sorthaarede, Fodleddene lidt lysere. Scopa ensfarvet sort. Bagskinnebenenes Sporer sorte. Vingerne noget formørkede, med mørkerød Nervatur, Nervulus interstitiel. 14—16 mm.

♂. Clypeus med længere og tættere, sort Behaaring, Issen altid med rødgul Behaaring. 2. Svøbeled af samme Længde som 3. Bagkroppen stærkere behaaret og med Undtagelse af de nedtrykte Segmentbagrande med stærkere Skulptur. Benene brunt behaarede. Ellers som ♀. 12—15 mm.

Temmelig sjælden paa Øerne, mere almindelig i Jylland. Den flyver i 2 Generationer: Marts—April, Juni—Juli. Den træffes paa Pil, Løvetand og Blaamunke [Jasione montana].

8. A. vága Panz. [ovína Klug].

♀. Hoved og Thorax sorte, med tæt og fin Punktering. Hovedet med graalighvid Behaaring, paa Issen og ved indre Øjerande med Indblanding af mørkere Haar. Følehornene sorte, Svøben paa Undersiden mod Spidsen brunligrød. Pandestregerne hvidgraa. Thorax tæt og langt, pelsagtigt beklædt med hvidlige Haar. Bagkroppen sort og glinsende, med svagt blaaligt Skær, svagt rynket Skulptur, svagt nedtrykte Segmentbagrande og tynd, hvidlig Behaaring paa Siderne. Analfrynserne brune. Bugen sort med fin og

tæt Punktering og graalige Frynser i Segmentbagrandene. Benene sorte med rødlige Fødder, Hofter, Trochanter og Laar hvidligt, Skinneben og Fødder sort behaarede. Scopa ensfarvet sort. Bagskinnebenenes Sporer gulrødlige. Vingerne næsten hyaline, Yderranden skarpt afsat formørket, Ribber og Stigma brunrøde, Subcostalribben sortebrun. Nervulus interstitiel. 13—15 mm.

♂. Hovedet meget stort, bredere end Thorax, og med fin og tæt Punktering, sorthaaret, Kinder, Kindbakkernes Underside og Clypeus med hvid Behaaring, langs indre Øjerande med tæt Indblanding af sorte Haar. Kindbakkerne meget lange og stærkt krydsende hinanden. Følehornene lange, sorte, Svøbens Underside mod Spidsen rødlig, 2. Led dobbelt saa langt som 3. Thorax med lang, tæt, graalighvid, paa Undersiden helt hvid Behaaring. Bagkroppen bred, sort, næsten uden Skulptur, stærkt glinsende, med sparsom, hvidlig Behaaring, de 2 sidste Segmenter temmelig tæt, rødligbrunt behaarede. Bugen sort med meget fin Skulptur og hvidlige Frynser i Segmentbagrandene. Benene sorte, Fodleddene rødlige, Laarene med hvid, Skinneben og Fødder med gullig Behaaring. Bagskinnebenenes Sporer gulrøde. Vingerne som hos ♀. 10—14 mm.

Kendes kun fra Sjælland, hvor den er taget i Antal ved Tisvilde. April—Mai. Den besøger med Forkærlighed Pil, Violer og Primula, desuden kan den træffes paa Løvetand. Rederne anlægges paa sandede, kortgræssede Skraaninger, ofte kolonivis.

9. A. cinerária L.

♀. Hovedet og Thorax sorte, med fin Punktur. Clypeus med grovere Punktur og glat, glinsende Midtlinie. Hovedet tæt, hvidt behaaret, paa Pande og Isse med Indblanding af sortebrune Haar. Pandestregerne brunlige. Følehornene korte, brunlige. Thorax pelsagtigt hvidt bebaaret, med et bredt, ikke skarpt afsat, sort Tværbaand mellem Vingerne. Hjærteformede Felt med fin Skulptur.

Bagkroppen sort med lidt blaaligt Skær, glinsende, med meget fin og tæt Punktur og helt upunkterede, bredt nedtrykte Segmentbagrande, svagt behaaret, kun paa 1. Segment og de øvrige Segmenters Siderande med tynd, graalig Behaaring. Analfrynserne sorte. Bugen sort med grov Punktering paa Segmenternes bageste Del og graabrune Frynser i Segmentbagrandene. Benene sortebrune og med brunsort Behaaring, Forlaarenes Underside med lange, hvide Haar. Scopa ensfarvet brunsort, Bagskinnebenenes Sporer brune. Vingerne temmelig stærkt formørkede, med hyalin Basis og sortebrun Nervatur, Nervulus interstitiel. 14—15 mm.

♂. Hoved og Thorax sorte, med lang, hvid Behaaring, ved indre Øjerande og paa Issen med indblandede brunsorte Haar. Følehornene sortebrune og med 2. Svøbeled af samme Længde som 3. Thorax tæt hvidhaaret, paa Mesonoten findes undertiden enkelte indblandede sorte Haar. Bagkroppen lidt stærkere behaaret. Vingerne næsten hyaline, med rødbrun Nervatur. Ellers som ♀. 10--14 mm.

Sjælden. Kendes fra Sjælland [Lundby Krat], Bornholm, Lolland [Kældskov] og Jylland [Haslund ved Randers]. April—Mai og maaske i en anden Generation igen i Juli. Den besøger Løvetand, Stikkelsbær og især Pil.

10. A. nígro-aënea Kirby.

♀. Hovedet sort, fint skulpteret, sorthaaret, i Reglen med rigelig Indblanding af gule Haar paa Issen. Følehornene sorte, Svøbens Underside svagt rødbrun. Thorax sort, med fin Skulptur og paa Oversiden med tæt, rødgul, paa Pleurer og Underside med gulgraa Behaaring. Hjærteformede Felt ikke grovere skulpteret end øvrige Metathorax. Bagkroppen bred, sort, fint og tæt rynket punkteret, med glatte, glinsende, skarpt nedtrykte Segmentbagrande og med temmelig tæt, paa 1.—2. Segment længere rødgul, paa de øvrige Segmenter brunsort Behaaring,

paa 3. Segments Sider og Basis dog nærmest gullig. Analfrynserne sortebrune. Bugen sort, med brunlige Frynser i Segmentbagrandene. Benene sorte, brunligt behaarede, Laarene mere gulligt. Scopa ensfarvet rødgul, lidt mørkere paa Oversiden ved Basis. Bagskinnebenenes Sporer lyst brunrøde. Vingerne næsten hyaline, med gulrød Nervatur, Subcostalribben sortebrun, Nervulus interstitiel. 12—15 mm.

♂. Hovedet og Thorax sorte og med fin Skulptur. Hovedet rødgult behaaret, Ansigtet langs indre Øjerande sorthaaret. Følehornene sorte, Svøben med svagt brunrød Underside og med 2. Led noget længere end 3. Thorax med tæt, rødgul Behaaring. Bagkroppen sort, stærkt glinsende, fint, men ikke videre tæt punkteret, paa 1.—3. Segment med længere gulbrun, paa 4.—7. Segment med kort, mørkebrun Behaaring. Bugen sort, med svage, brungule Frynser i Segmentbagrandene. Ben og Vinger som hos ♀. 9—11 mm.

Almindelig og kendes fra alle Landsdele. Mai—Juni. Den besøger Pil, Stikkelsbær, Tjørn, Løvetand og Frugttræblomster. Rederne paa tørre Skraaninger, ofte kolonivis.

11. A. trimmeråna Kirby.

♀. Hovedet sort, med fin Skulptur og smudsig brungul Behaaring, paa Panden med talrige og langs indre Øjerande med enkelte indblandede sorte Haar. Clypeus grovt punkteret og med tydelig, glat, glinsende Midtlinie. Følehorn og Pandestreger sorte. Thorax sort, med brunliggul, paa Undersiden lysere Behaaring. Mesonoten med læderagtig rynket Skulptur. Bagkroppen bred, sort, mat, med fin rynket Skulptur og glatte, glinsende, nedtrykte Segmentbagrande og med paa de 2 første Segmenter lang, graagul, paa de følgende Segmenter kortere, mere sortagtig Behaaring og længere hvidgraa Frynser i Bagrandene. Analfrynserne sorte. Bugen sort, med brungule Frynser i Segmentbagrandene. Benene sorte, med brunlig

Behaaring, Hofter, Trochanter og Laar længere, gulligh-vidt behaarede. Scopa paa Oversiden sortebrun, paa Undersiden hvidlig. Bagskinnebenenes Sporer bleggule. Vingerne subhyaline, med gulbrun Nervatur, Subcostalribben mørkere, Nervulus antefurcal. Har megen Lighed med den almindelige Honningbi [Apis mellifica L. ☿]. 13—14 mm.

♂. Hovedet sort, bredere end Thorax, Tindingerne stærkt udviklede, bagtil næsten retvinklet fremspringende. Kindbakkerne lange, stærkt krummede og stærkt krydsende hinanden. Følehornene sorte, lange, Svøben med tydeligt buede Led, det 2. kun halvt saa langt som 3. Hoved og Thorax med smudsig brungul Behaaring, ved indre Øjerande med Indblanding af sorte Haar. Bagkroppen sort, næsten glat, kun med fin Punktur, temmelig stærkt glinsende, med rødliggule, bredt nedtrykte Segmentbagrande, 1.—2. Segment med lang, tynd, gulgraa, de andre Segmenter med kort, tynd, brunlig Behaaring, der er længere i Randene. Benene lange, tynde, sorte, Fødder og i Reglen Bagskinnebenenes Spids rødlige, Behaaringen gulgraa. Vingerne som hos ♀. 9—13 mm.

Temmelig almindelig og kendes fra alle Landsdele. Mai—Juni. Den besøger Løvetand, Pil, Stikkelsbær og Frugttræblomster.

12. A. fucáta Smith.

♀. Hovedet sort, med meget fin Skulptur og graahvid Behaaring, paa Isse, Pande og langs indre Øjerande med indblandede sortebrune Haar. Clypeus noget fremtrukket, dybt udrandet i Forkanten og med fremspringende Hjørner og tydelig, glat, glinsende Midtlinie. Pandestregerne sortebrune. Følehornene sorte, Svøbens Underside brunlig. Thorax sort, mat, med svag rynket Skulptur og med hvidgraa, paa Mesonoten og Basaldelen af Metanoten tæt, rødbrun Behaaring. Bagkroppen sort, glinsende, meget fint rynket, 1. Segment og Basaldelen af 2. med

temmelig lang, tynd, hvidgul Behaaring, Resten af Bagkroppen med kort, tynd, sortebrun, paa Siderne længere, hvidgraa Behaaring. Analfrynserne brune. Bugen sort, spredt punkteret med graalige Frynser i Segmentbagrandene. Benene sortebrune, alle Fødder og Bagskinnebenene mørkrødlige, Hofter, Trochanter og Laar hvidligt, Skinneben og Fødder rødliggult behaarede. Scopa paa Oversiden brunliggul, paa Undersiden hvidlig. Bagskinnebenenes Sporer gulrøde. Vingerne noget formørkede i Randen og med brunrød Nervatur, Nervulus antefurcal. 10—12 mm.

♂. Hovedet graaligt behaaret med kun faa indblandede sorte Haar paa Siden af Panden. Kindbakkerne lange, meget stærkt krydsende hinanden og med en stor, plump, trekantet Tand paa Undersiden ved Basis. Følehornene sorte, Svøben med brunlig Underside og med 2. Led af samme Længde som 3. Mesonoten svagt glinsende, med fine Rynker og svag, spredt Punktering. Bagkroppen stærkt glinsende, uden synlig Punktur, de 2 sidste Segmenter med tæt, rødgul Behaaring. Benene sorte, Fødder og Skinnebenenes Spids rødlige. Ellers som ♀. 10—11 mm.

Ikke sjælden og kendes fra alle Landsdele. Mai—Juni. Den besøger Hindbær, Løvetand, Enbo Galdebær [Bryonia alba] og Høgeurt. Stylopiserede Individer forekommer.

13. A. lappónica Zett.

♀. Hoved og Thorax sorte, med fin, tværrynket Skulptur. Hovedet sorthaaret med paa Issen indblandede gule Haar. Clypeus med tydelig, glat Midtlinie. Pandestreger og Følehorn sorte, Svøbens Underside lysere. Thorax paa Oversiden med rødgul, paa Pleurer og Underside nærmest brungraa Behaaring. Bagkroppen sort, stærkt glinsende, med meget fin, rynket Skulptur og skarpt nedtrykte Segmentbagrande, hele 1. og Basaldelen af 2. Segment med lang, men tynd, gulliggraa Behaaring, de andre

Segmenter kort, mørkebrunt behaarede. Analfrynserne mørkebrune. Bugen glinsende sort, med mørkebrune Frynser i Segmentbagrandene. Benene sorte med graabrunlig Behaaring. Scopa paa Oversiden glinsende gulhvidlig. Bagskinnebenenes Sporer rødgule. Vingerne svagt formørkede, med rødgul Nervatur, Nervulus antefurcal. 11—12 mm.

♂. Hovedet graaligt behaaret med Indblanding af sorte Haar paa Panden. Kindbakkerne lange, stærkt krydsende hinanden og med en stor, trekantet Tand paa Undersiden ved Basis. Følehornene lange, sorte, Svøbens Underside ud mod Spidsen lysere, 2. Led af samme Længde som 3. Bagkropspidsen tæt gulhaaret. Benene sorte med graahvid Behaaring. Ellers som ♀. 10—11 mm.

Ikke almindelig. Kendes fra alle Landsdele. Mai—Juni. Den besøger især Pil.

14. A. várians Kirby.

♀. Hoved og Thorax sorte, med fin Skulptur. Hovedet sort behaaret, paa Undersiden nærmest sortebrunt. Pandestregerne sortebrune. Følehornene sorte. Clypeus med tydelig, glat Midtlinie. Thorax paa Oversiden brunrødt, paa Pleurer og Underside mørkebrunt behaaret. Bagkroppen sort, noget glinsende, ved Basis tydeligt punkteret, ellers fint rynket, med bredt, men ikke skarpt nedtrykte Segmentbagrande, paa de 2 første Segmenter med tæt, rødligbrun, paa de 4 sidste Segmenter med sort Behaaring. Analfrynserne sorte. Bugen sort, sort behaaret og med længere Haar paa de svagt rødlige Segmentbagrande. Benene sorte med rødlige Fødder, Hofter, Trochanter og Laar med gulbrunlig, Skinneben og Fødder med brunsort Behaaring. Scopa paa Oversiden brungraa, paa Undersiden hvidlig. Bagskinnebenenes Sporer bleggule. Vingerne noget formørkede, med rødgul Nervatur, Nervulus antefurcal. 10—11 mm.

♂. Hovedet stort, bredere end Thorax, sort, tæt og

fint punkteret, helt sorthaaret, som Regel dog i større eller mindre Grad, undertiden endogsaa meget stærkt blandet med brungule Haar. Kindbakkerne lange, stærkt krydsede. Følehornene sorte, Svøben med brungul Underside og med 2. Led dobbelt saa langt som 3. Thorax sort med brunrød Behaaring. Bagkroppen sort, glinsende, med fin, rynket Skulptur, de 2 første Segmenter helt og 3. Segment i Midten længere, rødgult behaaret, Resten af Bagkroppen med kort, sortagtig Behaaring. Bugen glinsende sort, svagt skulpteret, med gulbrune Frynser i Segmentbagrandene. Benene sorte, med brungul Behaaring. Vingerne som hos ♀. 8—10 mm.

Arten varierer en Del. Scopa kan nærme sig stærkt til at være ensfarvet mørk, og paa 3.—5. Segment kan findes større eller mindre Indblanding af rødbrune Haar.

Meget almindelig i alle Landsdele. April—Juni. Den besøger Løvetand, Pil, Ranunkler, Stikkelsbær og Frugttræblomster.

15. A. hélvola L. [angulósa Thoms.].

♀. Ligner meget forrige Art. Hovedet hvidhaaret. Svøbens Underside svagt brunrød. Thorax med gulrød, paa Pleurer og Underside graahvid Behaaring. Bagkroppens 4 første Segmenter gulrødt behaarede. Analfrynserne sortebrune. Hofter, Trochanter og Laar med hvid, Skinneben og Fødder med gulbrun Behaaring. Scopa paa Oversiden gulbrunt, paa Undersiden gulhvidt farvet. Ellers som varians. 9—10 mm.

♂. Hovedet helt hvidt—hvidgult behaaret, i Reglen langs indre Øjerande med en Del indblandede sorte Haar. Svøbens 2. Led kun lidt længere end 3. Kindbakkerne ved Basis paa Undersiden med en kort Tand. Bugen med tætte, hvide Frynser i Segmentbagrandene. Ellers som varians. 8—10 mm.

Ikke sjælden og kendes fra de fleste Landsdele. April—Mai. Den besøger Løvetand, Følfod, Tusindfryd [Bellis perennis] og Stikkelsbær.

16. A. praecox Scopoli [hélvola Thoms.].

♀. Hoved og Thorax sorte, med fin Skulptur. Hovedet med rødliggul Behaaring, paa Issen og langs indre Øjerande med talrige indblandede sorte Haar. Clypeus med tydelig, glat Midtlinie. Følehorn og Pandestreger sorte. Thorax paa Oversiden med pelsagtig, gulbrun, paa Pleurer og Underside næsten hvidlig Behaaring. Bagkroppen sort med fin Skulptur, glinsende glat, med bredt nedtrykte Segmentbagrande og tæt, rødgul Behaaring, der er længst paa 1. Segment og derefter jævnt aftagende i Længde mod Apex. Analfrynserne brunsorte, paa Siderne lysere. Bugen glinsende sort, med graagule Frynser i Segmentbagrandene. Benene sorte, med graagul Behaaring. Scopa tæt, ensfarvet brungul. Bagskinnebenenes Sporer blegt rødgule. Vingerne næsten hyaline og med bleggul Nervatur, Nervulus antefurcal. 10—11 mm.

♂. Hovedet sort, meget bredere end Thorax, bagtil dybt udrandet, med hvidlig Behaaring, der paa Pande og Tindinger og langs indre Øjerande er indblandet med sorte Haar. Følehornene lange, sorte, Svøbens 2. Led tydeligt længere end 3. Kindbakkerne meget lange, dobbeltkrummede, stærkt krydsede, paa Undersiden ved Basis med en stor trekantet, noget bøjet, tornagtig Tand og med hvid Behaaring. Thorax sort, graaligt behaaret, paa Mesonoten noget brungult og paa Metathorax med større eller mindre Indblanding af mørke Haar. Bagkroppen sort, glinsende, fint og tæt tværrynket, med tynd, hvidlig Behaaring, der er længst og tættest paa 1. Segment, og med glatte, rødlige, nedtrykte Segmentbagrande. Benene sorte, tynde, hvidligt behaarede, Skinneben og Fødder svagt rødfarvede. Bugen og Vingerne som hos ♀. 9—10 mm.

Fig. 18. Kindbakker af A. praecox ♂ [set nedenfra].

Meget almindelig i alle Landsdele. Marts—April. Den besøger Pil, Violer, Følfod, Tusindfryd, Primula, Stikkels-

bær og andre Foraarsblomster. Stylopiserede Individer forekommer.

17. A. clarkélla Kirby.

♀. Hovedet sort, med fin Skulptur og sort Behaaring. Følehornene og Pandestregerne sorte. Thorax sort, fint skulpteret, paa Oversiden med gulrødlig, paa Pleurer og Underside med sort Behaaring. Bagkroppen sort, fint rynket, med bredt og skarpt nedtrykte Segmentbagrande og lang, sort Behaaring. Analfrynserne sortebrune. Bugen glinsende sort, med lange, sorte Frynser i Segmentbagrandene. Benene sorte, Bagbenenes Skinneben og Metatarser gule, Behaaringen sort, paa Bagfødderne gul. Scopa ensfarvet gul, lidt mørk ved Basis. Bagskinnebenenes Sporer gule. Vingerne svagt formørkede og med brun Nervatur, Nervulus antefurcal. 12—14 mm.

♂. Hoved og Thorax sorte, med fin Skulptur. Hovedet bredere end Thorax, med lang, pjusket, graahvid Behaaring, paa Pande og langs indre Øjerande med Indblanding af sorte Haar. Følehornene lange, sorte, Svøbens Led buede, det 2. omtrent dobbelt saa langt som 3. Kindbakkerne smalle, lange, med stærkt krydsede Spidser. Thorax sort, paa Oversiden med gulgraa, paa Pleurer og Underside med graahvid Behaaring. Bagkroppen sort, glinsende, næsten glat og med lang, tynd, hvidgraa Behaaring. Benene sorte, Bagfødder og Bagskinnebenenes Spids gule, Behaaringen hvidgraa. Vingerne som hos ♀. 10 mm.

Ikke sjælden, men vistnok temmelig stærkt lokalt optrædende. Den kendes fra Sjælland, Falster og Jylland. April—Mai. Den besøger næsten kun Pil. Hannerne er kun fremme i faa Dage og træffes sjældent paa Blomster.

18. A. gwynána Kirby.

♀. Hoved og Thorax sorte, med tæt og fin Punktur. Hovedet tæt sorthaaret, Issen gulhaaret. Følehorn og Pandestreger sorte. Thorax paa Oversiden pelsagtigt rødgult behaaret, paa Pleurer og Underside sorthaaret.

Bagkroppen sort, temmelig glinsende, fint rynket, med bredt, men ikke skarpt nedtrykte Segmentbagrande, 1.—2. Segment med lang, meget tynd, gullig Behaaring, de andre Segmenter kort sorthaarede. Analfrynserne sortebrune. Bugen glinsende sort, med sortebrune Frynser i Segmentbagrandene. Benene sorte, sorthaarede, Baglaarene gulhaarede. Scopa ensfarvet rødliggul. Bagtibiernes Sporer gulrøde. Vingerne næsten hyaline og med rødbrun Nervatur, Nervulus interstitiel. 9—10 mm.

♂. Hovedet sort, fint og tæt punkteret, sorthaaret, paa Issen og Kindernes Underside undertiden brungult, under Følehornene ofte med indblandede blege Haar. Følehornene lange, sorte, Svøben med tydeligt buede Led, det 2. betydeligt længere end 3. Thorax sort, paa Mesonoten fint rynket, temmelig tæt og langt rødgult behaaret. Bagkroppen sort, glinsende, næsten helt glat, med temmelig bredt og stærkt nedtrykte Segmentbagrande, der er svagt gullige i Kanten; Behaaringen tættere end hos ♀, de 2 første Segmenter med længere, gulbrun, de øvrige med kort, sort, paa Siderne gulbrunlig Behaaring. Benene tynde, sorte med brungul Behaaring. Bugen og Vingerne som hos ♀. 8—9 mm.

var. bícolor Fabr. [aestíva Smith] ♀ adskiller sig fra Stamformen ved, at Hovedets Behaaring ikke er ren sort, men med en større eller mindre Mængde indblandede lyse Haar, særlig paa Ansigt og Underside. Svøbens Underside ofte rødbrun. Bagkroppen fint og tæt punkteret, paa de 4 første Segmenter med lys, paa de 2 sidste Segmenter med sort Behaaring. Denne Varietet er rimeligvis ikke andet end 2. Generation.

Almindelig og kendes fra alle Landsdele. Den flyver i 2 Generationer: Marts—April, Juni—August, og besøger en Mængde Blomster, 1. Generation især Pil, Løvetand, Stikkelsbær og Frugttræblomster, 2. Generation især Liden Klokke [Campanula rotundifolia], Blaamunke [Jasione montana], Stenkløver og Høstborst [Leontodon autumnale].

19. A. rufitársis Zett. [rúficrus Nyl.].

♀. Hovedet sort, fint og tæt punkteret, brunliggult behaaret, paa Pande og langs indre Øjerande med Indblanding af sorte Haar. Følehornene sorte, Svøbens Underside rødbrun. Pandestregerne brungule. Thorax sort, mat, rynket punkteret og med tæt, brunliggraa, paa Undersiden mere hvidlig Behaaring. Metathorax's Samlefrynser tætte og tydeligt krummede. Bagkroppen sort, fint læderagtigt rynket, stærkt glinsende, med nedtrykte brunliggule Segmentbagrande og med meget sparsom, kort, graalig Behaaring, der er længst paa 1. og Siderne af de andre Segmenter. Analfrynserne brunsorte. Bugen glinsende sort og glat, med gulgraa Frynser i de rødliggule Segmentbagrande. Benene sorte, Bagbenenes Skinneben og Fødder rødgule, Laarene med hvidlig, Skinneben og Fødder med gullig Behaaring. Scopa ensfarvet gulrød. Bagskinnebenenes Sporer bleggule. Vingerne svagt formørkede, med brungule Ribber og Stigma, Nervulus interstitiel. 9—10 mm.

♂. Hovedet sort, saa bredt som Thorax, bagtil dybt udrandet, fint og tæt punkteret og med hvidlig, paa Issen graagul Behaaring, paa Pande og langs indre Øjerande med Indblanding af sorte Haar. Følehornene sorte, Svøben med brunlig Underside og med 2. Led betydeligt længere end 3. Thorax sort, mat, meget fint punkteret og med graahvid, paa Mesonoten mere gullig Behaaring. Hjærteformede Felt meget fint skulpteret. Bagkroppen sort, fint rynket punkteret, noget glinsende, med rødgule, noget nedtrykte Segmentbagrande og med tynd, temmelig lang, hvidlig Behaaring. Bugen sort, glinsende, med lange hvidlige Frynser i Segmentbagrandene. Benene sorte, lange og tynde, med hvid Behaaring, Fødderne, undertiden ogsaa Bagskinnebenene rødliggule. Vingerne som hos ♀, Nervaturen lidt lysere. 8—10 mm.

Ikke almindelig. Kendes fra Sjælland [Jyderup], Lolland [Strandby Skole], Sønderjylland og Jylland [Esbjerg,

Hammel, Hadsten, Højbjærg]. April—Juni. Den kan træffes paa Pil.

20. A. serícea Christ [álbicrus Kirby].

♀. Hovedet sort, med gulgraa Behaaring og meget tæt Punktur. Clypeus med glinsende, glat Midtlinie. Pandestregerne graaliggule. Følehornene sorte. Svøbens Underside ud mod Spidsen brunlig. Thorax sort, med svag, rynket Punktur og rødliggraa, paa Pleurer. og Underside mere graalig Behaaring. Bagkroppen sort, bredt fladtrykt, stærkt glinsende og næsten uden Skulptur og med gulliggraa Behaaring, der er længst paa 1. Segment, Segmenternes Bagrande med en stærk Nedtrykning, der er langt bredere i Midten end paa Siderne, 2.—4. Segment med smalle, hvide Bagrandstværbaand, de to første stærkt afbrudte i Midten. Analfrynserne brune. Bugen noget glinsende, sort, tæt og fint punkteret, med tætte, korthaarede, graalige Tværbaand og lange, graalige Frynser i Segmentbagrandene. Benene sorte, paa Hofter, Trochanter og Laar med graagullig, paa Skinneben og Fødder med gulrødlig Behaaring. Scopa tæt, hvidliggul, paa Oversiden mørkere, henimod Basis næsten mørkebrun. Bagskinnebenenes Sporer bleggule. Vingerne næsten hyaline, med rødgule Ribber og rødbrunt Stigma, Nervulus antefurcal. 10—11 mm.

♂. Hovedet sort, meget fint punkteret, med graalig, paa Undersiden og paa Clypeus hvidlig, temmelig tæt Behaaring. Følehornene sorte, Svøbens Underside lys brunlig og med 2. Led omtrent dobbelt saa langt som 3. Thorax sort, fint og tæt punkteret, mat, pjusket graaligt behaaret, paa Pleurer og Underside helt hvidhaaret. Bagkroppen sort, svagt glinsende, med svag, rynket Skulptur og svagt nedtrykte, rødgule Segmentbagrande, denne Nedtrykning er tydeligt smallere paa Siderne end i Midten, hvor den ofte er utydelig; Behaaringen er tynd, hvidlig, paa de 2 første Segmenter gullig, paa 2.—4. Segments Bagrande findes smalle, hvide, i Midten afbrudte Tværbaand. Bugen glinsende sort, med hvidlige Frynserækker

i Segmentbagrandene. Benene sorte, hvidligt behaarede, de sidste Fodled brunlige. Vingerne som hos ♀. 10—11 mm.

Ikke almindelig og kendes fra Sjælland [Gelsskov, Tisvilde], Falster [Næsgaard], Lolland [V. Ulslev] og Jylland [Grejsdalen, Himmelbjærget]. Den flyver i 2 Generationer: April—Mai, Juli—August og besøger Pil, Følfod, Løvetand, Tveskægget Ærenpris [Veronica chamaedrys], Fuglegræs Fladstjærne [Stellaria media] og Høst Borst [Leontodon autumnale]. Rederne anlægges i løst Sand. Stylopiserede Individer er hyppige.

21. A. argentáta Smith.

♀. Hovedet sort, med fin Punktur og hvidlig Behaaring. Pandestregerne hvidgule. Følehornene sorte, Svøbens Underside ud mod Spidsen brun. Thorax sort, fint skulpteret, paa Oversiden med bleg gulrødlig, paa Undersiden med mere hvidlig Behaaring. Bagkroppen lang-oval, sort glinsende, fint punkteret, 1. Segment næsten helt glat og med kort og tynd, hvid Behaaring, 2.—4. Segment med snehvide Bagrandstværbaand, det 1., undertiden ogsaa det 2. smalt afbrudt i Midten. Analfrynserne brune, lidt hvidlige paa Siderne. Bugen sort, med hvidlige Frynser i Segmentbagrandene. Benene sorte med rødlige Fodspidser og hvid Behaaring, Scopa ensfarvet hvid. Bagskinnebenenes Sporer bleggule. Vingerne svagt formørkede, med rødbrun Nervatur, Nervulus interstitiel. 9—10 mm.

♂. Hovedet hvidhaaret, Svøbens 2. Led dobbelt saa langt som 3. Kindbakkerne forlængede og stærkt krydsende hinanden. Thorax paa Oversiden med graa, paa Undersiden med hvidlig Behaaring. Bagkroppen med fin Punktur, 1. Segment graat behaaret, 2.—5. Segment næsten nøgne og med snehvide Tværbaand over Bagrandene, det 1. afbrudt i Midten, Analsegmentet hvidhaaret. Benene sorte, hvidhaarede. Vingerne hyaline, med gulbrun Nervatur. Ellers som ♀. 8—9 mm.

Noget sjælden. Kendes fra Sjælland [Gels Skov, Tisvilde, Tibirke], Falster [Kohaven], Lolland [Kærstrup, Ø. Ulslev] og Jylland [Ry]. Den flyver i 2 Generationer:

Mai—Juni og Juli—August. Den besøger Pil, Frugttræblomster, Kløver, Timian [Thymus serpyllum], Ager-Tidsel [Cirsium arvense] og Hedelyng. Rederne anlægges i fast, sandet Jordbund, ofte kolonivis.

22. A. marginata Panz. [céti Schranck].

♀. Hoved og Thorax sorte, med fin Skulptur og tæt, gulliggraa Behaaring. Clypeus noget fremstaaende og med tandagtigt spidse Hjørner. Pandestregerne gulgraa. Følehornene sorte, Svøbens Underside brunlig. Bagkroppen meget tæt og fint punkteret, glinsende, 1. Segment med Undtagelse af Bagranden glinsende sort, Bagranden af 1., hele 2., 3. og 4. Segment gulbrune og med bredt og stærkt nedtrykte Bagrande, der er kort, tilliggende, gult behaarede, 5.—6. Segment er mørkebrunt farvede. Analfrynserne guldgule, Bugen gulbrun, glinsende, med svag Skulptur og med lange, hvidlige Frynser i Segmentbagrandene. Benene sorte, tæt graagult behaarede. Scopa paa Oversiden mørkebrun, paa Undersiden hvid. Bagskinnebenenes Sporer gulbrune. Vingerne næsten hyaline, med mørkebrun Nervatur, Nervulus interstitiel. 9—10 mm.

♂. Hovedet stort, noget bredere end Thorax, med stærkt, næsten retvinklet udviklede Tindinger og tæt, lang, graalig Behaaring. Kindbakkerne lange og stærkt krydsede. Clypeus hvidt med 2 smaa, sorte Pletter. 2. Svøbeled mer end dobbelt saa langt som 3. Thorax svagt og spredt punkteret, temmelig stærkt glinsende, gulgraat behaaret. Bagkroppen svagt behaaret, sort, Bagranden af 1., hele 2. og Basalranden af 3. Segment brunrøde, de sidste Segmenter med gullige Bagrande, 2. Segment i Reglen med runde, sorte Sidepletter. Bugen brunrød med tætte, gullige Frynsebaand i Segmentbagrandene. Ellers som ♀. 8—10 mm.

Kendes kun fra Nordsjælland og Jylland, men er her temmelig almindelig i sandede Egne. August—September. Den besøger Knopurt og Tidsler.

23. A. cyanéscens Nyl.

♀. Hovedet sorteblaat, med tynd, graalig Behaaring og fin Skulptur. Følehornene sorte, Svøbens Underside især ud imod Spidsen gulrød. Pandestregerne gulgraa. Thorax grønligblaat med meget fin Skulptur og graahvid Behaaring, der paa Mesonoten falder noget i det gullige. Bagkroppen sort, stærkt glinsende, meget fint punkteret, med temmelig bredt og skarpt nedtrykte, rødgule Segmentbagrande og meget tynd og kort, paa Siderne noget længere, hvidgraa Behaaring. Analfrynserne rødgraa, paa Siderne noget hvidlige. Bugen sort, tæt og fint punkteret, med lange, graalige Frynser i Segmentbagrandene. Benene sorte, med graalig Behaaring. Scopa ensfarvet hvidgraa. Bagskinnebenenes Sporer blegt gullige. Vingerne noget formørkede i Spidsen og med brun Nervatur, Nervulus interstitiel. 7—8 mm.

♂. Clypeus elfenbenshvidt med 2 utydelige, sorte Punkter og med kort, tæt, hvidlig Behaaring. De mellemste Svøbeled gultfarvede, det 2. saa langt som de 3 følgende tilsammen. Mesonoten temmelig stærkt blaat farvet. Bagkroppen stærkt glinsende, meget fint punkteret og med glatte, bredt røde Segmentbagrande. Naar undtages Bagkropspidsen er Behaaringen stærkere. Ellers som ♀. 6 mm.

Meget sjælden og kendes kun fra Falster [Alstrup]. Mai—Juni. Den besøger Tveskægget Ærenpris [Veronica chamaedrys] og Vaar Potentil [Potentilla verna].

24. A. hattorfiána Fabr.

♀. Hovedet sort, fint punkteret og hvidligt behaaret. Følehornene sorte, Svøbens Underside mod Spidsen mørkrødlig. Pandestregerne gulgraa. Thorax sort, Mesonoten glinsende, næsten nøgen, kun ganske tyndt, graaligt behaaret, Mesopleurer og Metathorax's Siderande med længere, graagul Behaaring. Hjærteformede Felt skarpt afgrænset og temmelig grovt rynket. Bagkroppen sort, glinsende, meget fint punkteret, 1. Segments bage-

ste Del rød, Basaldelens sorte Farve skyder i Reglen ved Siderne en smallere og i Midten en firkantet Plet ned i den røde Farve, 2. Segment rødt med 2 ovale, sorte Sidepletter, 3. Segment med et smallere rødt Tværbaand, paa 2. Segment danner nogle hvide Haar Sidepletter, paa 3. Segment findes et bredt afbrudt og paa 4. Segment et næsten helt, hvidt Tværbaand. Analfrynserne rødgule. Bugen sort med rød Tegning, der paa de sidste Segmenter kun danner smalle Tværbaand, og med lang, hvid, frynseagtig Behaaring i Segmentbagrandene. Benene sorte, de sidste Fodled rødlige, Hofter, Trochanter og Laar med hvid, Skinneben og Fødder med rødgul Behaaring. Scopa tæt gullig med hvidlig Underside. Bagskinnebenenes Sporer gulblege. Vingerne svagt formørkede, med rødbrun Nervatur, Nervulus interstitiel. 13—15 mm.

♂. Behaaringen paa Hoved og Thorax længere og tættere. Clypeus hvidgult farvet, med 4 smaa, sorte Pletter, 2 paa Midten og 2 paa Forranden. Analsegmentet tæt bedækket med korte, gulgraa Haar. Ellers som ♀. 13—14 mm.

Arten varierer en Del. Scopa er undertiden næsten ensfarvet. Den røde Farve er ofte, i Særdeleshed hos ♂, kun til Stede i ringe Udstrækning eller, som hos var. haemorrhoidális Kirby, helt forsvundet med Undtagelse af svage Spor paa Segmentbagrandene.

Temmelig almindelig i sandede Egne og kendes fra Sjælland og Jylland og et enkelt Sted paa Falster [Gedser]. Juli—August. Den besøger Knopurt [Centaurea scabiosa] og Blaamunke [Jasione montana].

25. A. cinguláta Fabr.

♀. Hoved og Thorax sorte, med meget fin Punktur. Hovedet graaligt behaaret, med mørkebrune Haar paa Issen. Følehornene sorte, Svøbens Underside rødgul. Pandestregerne gulgraa. Thorax med temmelig lang, tynd, graalighvid Behaaring, paa den noget glinsende Mesonotum kortere og brunlig. Metathorax med lange, hvide

Randfrynser. Bagkroppen med meget tæt, fin Punktering, sortfarvet, med Bagranden af 1. og hele 2.—3. Segment brunrøde, de 2 første Segmenter er næsten nøgne, de andre paa Bagrandene med korte, hvide Haar, der paa 3. Segment danner Sidepletter og paa 4. Segment et helt Tværbaand. Analfrynserne brunlige, paa Siderne hvidlige. Bugen farvet som Rygsiden og med graalige Frynser i Segmentbagrandene. Benene sorte med rødlige Fødder, Hofter, Trochanter og Laar med hvidgraa, Skinneben og Fødder med gulgraa Behaaring. Scopa paa Oversiden brungraa, paa Undersiden hvidlig. Bagskinnebenenes Sporer rødgule. Vingerne næsten hyaline, med sortebrun Nervatur, Nervulus interstitiel. 8—9 mm.

♂. Hoved og Thorax langt hvidligt, paa Isse og Mesonotum brungult behaarede. Clypeus gultfarvet, med 2 smaa runde, sorte Midtpletter, gule er ogsaa trekantede Pletter mellem Clypeus og Øjnene. Bagranden af 6. Ventralsegment er i Midten fremstaaende, udrandet og paa hver Side med en udstaaende Tand. Ellers som ♀. 7—8 mm.

Noget sjælden. Kendes fra Sjælland [Tisvilde, Gels Skov, København, Vordingborg], Falster, Lolland [V. Ulslev, Kærstrup, Røgebølle Sø, Søholt], Langeland [Tranekær] og Jylland [Mols Bjærge, Horsens, Sønderborg]. Mai—Juni. Den besøger Haarrig Høgeurt [Hieracium pilosella], Stor Fladstjærne [Stellaria holostea], Løgrodet Ranunkel [Ranunculus bulbosus] og Tørstetræ [Frangula vulgaris].

26. A. chrysoscéles Kirby.

♀. Hoved og Thorax sorte, med sparsom, paa Oversiden brungul, paa Undersiden mere graalig Behaaring. Pandestregerne brunliggule. Følehornene sorte, Svøbens Underside rødgul. Mesonoten svagt glinsende, med meget fin og spredt Punktur. Metathorax med korte, tynde Sidefrynser. Bagkroppen sort, glinsende, paa 1. Segment med spredt, paa de andre Segmenter med tættere Punktering, næsten nøgen, paa 2.—4. Segment med smalle, hvide

Bagrandstværbaand, de 2 forreste bredt afbrudte i Midten. Analfrynserne rødliggule. Benene sorte, alle Fødder og Bagskinneben rødliggule, Behaaringen hvidlig. Scopa ensfarvet hvidlig. Bagskinnebenenes Sporer gulrøde. Vingerne noget gulligt formørkede, med bleggul Nervatur, Nervulus interstitiel. 9—10 mm.

♂. Hoved og Thorax sorte, med gulbrun, paa Undersiden og Ansigtet med hvidlig Behaaring. Hovedet kort og bredt, bredere end Thorax. Clypeus hvidliggult farvet, med 2 smaa, sorte Midtpletter; undertiden skal der ogsaa kunne forekomme smaa, rundagtige, gule Pletter mellem Clypeus og Øjnene. Følehornene sorte, Svøbens Underside rødbrunlig, 2. Led af omtrent samme Længde som 3. og 4. tilsammen. Bagkroppen sort, glinsende, næsten nøgen, med fin og tæt Skulptur. 2.—5. Segment med svage, hvide, i Midten afbrudte Bagrandstværbaand, de 2 første næsten kun Sidepletter. Analsegmentet gullighvidt behaaret. Bugen sort, glinsende, med graalig Behaaring, paa Bagrandene af 2.—4. Segment med tætte Tværbaand, der er dannede af bleggule, opstaaende, i Spidsen indad krummede Frynser. Ben og Vinger som hos ♀, Bagskinnebenene undertiden sorte. 7—9 mm.

Meget sjælden. Kendes kun fra Lolland [Kældskov, Strandby Skole] og Jylland [Sønderborg]. Mai—Juni. Den besøger Løvetand og Hvidtjørn. Rederne paa tørre Skraaninger, ofte kolonivis.

27. A. tarsáta Nyl.

♀. Hovedet sort, med blegbrun Behaaring, paa Panden med Indblanding af sorte Haar. Pandestregerne sorte. Følehornene sorte, Svøbens Underside rødbrun. Thorax sort, Mesonoten fint og tæt punkteret, svagt glinsende, Metathorax fint rynket, med lange, krumme, gullighvide Kantfrynser. Thorax ellers med graalig Behaaring, der paa Mesonoten er blandet med sorte Haar. Bagkroppen bred, oval, sort, noget glinsende, fint og tæt punkteret og med læderagtig Rynkning, rødligt skinnende Segmentbagrande

og meget svag Behaaring, 1. Segment paa Bagranden med 2 hvide Sidepletter, 2.—4. Segment med brede, hvide Tværbaand, de 2 forreste afbrudte i Midten. Analfrynserne brungraa, hvidlige paa Siderne. Bugen sort, med gulgraa Frynsebaand i Bagrandene. Benene sorte, Bagbenenes Skinneben og Fødder rødligt brungule, Hofter, Trochanter og Laar med hvidlig, Skinneben og Fødder med bleggul Behaaring. Scopa ensfarvet bleggul. Bagskinnebenenes Sporer bleggule. Vingerne svagt formørkede, med rødgul Nervatur. Nervulus postfurcal. 8—9 mm.

♂. Hovedet bredere end Thorax, hvidligt behaaret, paa Issen gulligt og med indblandede sorte Haar langs indre Øjerande. Clypeus hvidligt farvet, med 2 smaa, sorte Pletter nær Siderandene og undertiden bred, sort Forrand. Følehornene noget fortykkede mod Spidsen, 2. Svøbeled omtrent dobbelt saa langt som 3. Thorax graaligt behaaret, paa Mesonoten med indblandede sorte Haar og med spredt, svag Punktering. Bagkroppen glinsende, sparsomt punkteret, med hvidlig, i Spidsen gullig Behaaring, og med noget utydelige Tværbaand. Benene sortebrune med rødlige Fødder og brunlige Bagskinneben. Ellers som ♀. 7—9 mm.

Ikke sjælden og kendes fra alle Landsdele. Juli—August. Den besøger Ranunkler og Potentil.

28. A. shawélla Kirby [coitána Kirby].

♀. Hovedet sort, graaligt behaaret og med tæt og fin Punktur. Pandestregerne fløjelssorte. Følehornene sorte, Svøben med lys brunrødlig Underside. Thorax sort, fint og tæt punkteret og med sparsom, graagul Behaaring. Bagkroppen sort, stærkt glinsende, med meget fin, spredt Punktering, 1. Segment og de nedtrykte Segmentbagrande næsten helt glatte, Behaaringen meget svag, 2.—4. Segment med hvide Bagrandstværbaand, de 2 første afbrudte i Midten, det sidste kun indsnævret. Analfrynserne brungule, hvidlige paa Siderne. Bugen sort, glinsende, med brunlige Segmentbagrande, der er besat med hvidlige Frynsehaar. Benene

sorte, med rødlige Fødder og gullighvid, paa Fødderne rødliggraa Behaaring. Scopa paa Oversiden graasort, paa Undersiden hvidlig. Bagskinnebenenes Sporer bleggule. Vingerne svagt formørkede, med gulbrun Nervatur, Nervulus interstitiel. 7—8 mm.

♂. Hovedet kort, meget bredere end Thorax, sort, fint rynket og med gulgraa Behaaring. Clypeus og 2 smaa Pletter mellem Øjnene og Clypeus hvidfarvede, det første med 2 smaa, sorte Midtpletter. Følehornene korte, fortykkede mod Spidsen, sorte, Svøben med brungullig Underside og med 2. Led over dobbelt saa langt som 3. Thorax sort, med tynd, gulgraa Behaaring, Mesonoten med fin, spredt Punktur og temmelig glinsende. Bagkroppen smal, sort, glinsende, meget svagt og fint punkteret og med noget stærkere Behaaring end hos ♀, Tværbaandene hvide og temmelig svage. Bugen sort, glinsende, med rødgule Segmentbagrande og lange, hvidlige Frynser i Randene. Benene sorte med lidt lysere Fødder og hvidlig Behaaring. Ellers som ♀. 7 mm.

Ikke sjælden og kendt fra alle Landsdele. Juli—August. Den besøger Potentil, Løvetand, Blaamunke [Jasione montana] og Campanula.

29. A. fulvágo Christ.

♀. Hoved og Thorax sorte, noget glinsende, med temmelig tæt Punktur. Hovedet brunliggult behaaret. Pandestregerne sortebrune. Følehornene korte, tykke, sorte, Svøbens Underside brunlig. Thorax med brungul Behaaring, der er mørkest paa Oversiden. Bagkroppen sort, tæt punkteret, noget glinsende, med gulrødlige, nedtrykte Segmentbagrande og kort, brunsort Behaaring, paa Siderne og Bagrandene af Segmenterne med længere, gullige Haar, der paa de bageste optræder næsten baandagtigt. Analfrynserne guldgule. Bugen sort, med fin Punktur og gullige Frynsehaar i Segmentbagrandene. Benene sorte, med graagul, paa Fødderne guldgul Behaaring, alle Fødder og Bagskinnebenene gule, de sidste undertiden med sort Basis. Scopa ensfarvet smukt guldgul. Bagskinnebenenes

Sporer blegrøde. Vingerne lidt gulligt formørkede. Ribberne gulrøde, Stigma lidt mørkere, Nervulus antefurcal. 10—11 mm.

♂. Følehornene lange og temmelig tykke, 2. Svøbeled af samme Længde som 3. Bagkroppen med lidt finere Punktering og helt glatte, nedtrykte Segmentbagrande, Behaaringen optræder stærkt baandagtigt paa 3.—4. Segment, de to sidste Segmenter er gulhaarede. Bagskinnebenene undertiden noget formørkede paa Midten. Ellers som ♀. 8—10 mm.

Temmelig almindelig og kendes fra alle Landsdele. Mai—Juni. Den besøger Løvetand, Haarrig Høgeurt [Hieracium pilosella] og andre Kurvblomster.

30. A. húmilis Imhoff [fulvéscens Westw.].

♀. Hoved og Thorax sorte, lidt glinsende, temmelig tæt og fint punkterede. Hovedet brungult behaaret. Pandestregerne sortebrune. Følehornene sorte, Svøbens Underside sortbrunlig. Thorax med kort, brungul Behaaring. Bagkroppen sort, svagt rynket og med ophævede Punkter, der er grovest paa 5. Segment, Segmentbagrandene bredt nedtrykte, næsten uden Skulptur og svagt gullige, Behaaringen tynd og kort, paa Siderne længere og tættere. Analfrynserne tætte, blegt guldgule. Bugen sort, med guldgule Frynser i Segmentbagrandene. Benene sorte, med gullig, paa Forlaarene mere graalig Behaaring, alle Fødder rødlige, Bagskinnebenene for en Del sortrødlige. Scopa lang og tæt, ensfarvet guldgul. Bagskinnebenenes Sporer bleggule. Vingerne subhyaline, med bleggule Ribber og rødgult Stigma, Nervulus interstitiel. 10—11 mm.

♂. Hovedet sort, fint punkteret, paa Issen gulligt, paa Undersiden og Ansigtet hvidligt behaaret. Clypeus hvidgult, med 2 smaa, sorte Midtpletter. Følehornene temmelig lange, sorte, 2. Svøbeled af omtrent samme Længde som 3. og 4. tilsammen. Thorax tæt, hvidgult behaaret og rynket punkteret. Bagkroppen sort, med temmelig tæt, gulgraa Behaaring, kornet rynket Skulptur, svagt glinsende,

de nedtrykte Segmentbagrande mere glatte og med gulrød Kant. Bugen sort og med hvidlige Frynser i Segmentbagrandene, 6. Segments Bagrand tilbagebøjet og dybt udrandet. Analsegmentet paa Siderne med stive, blegt guldgule Frynser. Benene sorte, med hvidlig Behaaring. Vingerne som hos ♀. 9—10 mm.

Ikke almindelig. Kendes fra Nordsjælland, Lolland [Sløsse, Engestofte, Maribo] og Jylland [Horsens, Ry, Silkeborg, Aarhus, Randers]. Mai—Juni. Den besøger Løvetand, Haarrig Høgeurt [Hieracium pilosella], Høst Borst [Leontodon autumnale] og Høgeskæg [Crepis]. Stylopiserede Eksemplarer findes hyppigt. Rederne anlægges paa temmelig haard Bund.

31. A. labiális Kirby.

♀. Hovedet sort, lidt bredere end Thorax, tæt rynket punkteret og med brungul Behaaring. Pandestregerne gullighvide. Følehornene sorte, Svøbens Underside brunlig. Thorax sort, noget glinsende, paa Mesonoten med stærk, spredt Punktur, og med gulbrun, paa Pleurer og Underside noget lysere Behaaring. Hjærteformede Felt kornet rynket. Bagkroppen sort, tæt og fint punkteret, paa 1. Segment noget grovere og mere spredt, Behaaringen er paa 1. Segment længere og tyndere, paa de andre Segmenter kortere brungul, 2.—4. Segment med smalle Bagrandstværbaand, dannede af korte, noget opstaaende, hvidliggule Frynsehaar, de 2 første bredt, det sidste smallere afbrudt i Midten. Analfrynserne brune, paa Siderne lysere. Bugen sort, med gulrøde Frynsehaar i Segmentbagrandene. Benene sorte, med rødlige Fødder og gulbrun Behaaring. Scopa ensfarvet gulbrunlig. Bagskinnebenenes Sporer gulbrune. Vingerne svagt formørkede, med rødgul Nervatur, Nervulus postfurcal. 12—14 mm.

♂. Clypeus og 2 store Pletter mellem Øjnene og Clypeus gullighvidt farvede, det første med 2 sorte Pletter lidt over Midten. Bagkroppen med tættere Behaaring, finere Punktur og meget svagere Tværbaand. Bugen temmelig stærkt glinsende, med tæt, grov Punktur, brunlig

Behaaring og gullige Frynser i de bredt rødgule Segmentbagrande. Vingenervaturen gulrød. Ellers som ♀. 11—12 mm.

Ikke sjælden og kendes fra alle Landsdele. Mai—Juni. Den træffes paa Haarrig Høgeurt, Kællingetand og Kløver [Trifolium pratense og repens]. Rederne anlægges paa noget fast Bund, f. Eks. Lerskrænter, ofte selskabeligt.

32. A. labiáta Schenck [schéncki Mor.].

♀. Hovedet sort, grovt og tæt punkteret, paa Oversiden med brunrød, paa Undersiden med lysere Behaaring. Pandestregerne gulgraa. Følehornene korte, sorte, Svøbens Underside noget brunrød. Thorax sort, tæt og grovt punkteret, paa Oversiden med brunrød, paa Pleurer og Underside med brungraalig Behaaring. Bagkroppen sort, svagt glinsende, fint og meget tæt punkteret og med smalt nedtrykte Segmentbagrande, Apicaldelen af 1. og hele 2. Segment rødtfarvede. Bagkroppen næsten nøgen, kun med sparsom, kort, mørkebrun Behaaring. 2.—4. Segment i Bagrandene med hvidgule Frynser, der paa 2. Segment danner Sidepletter, paa 3. et i Midten afbrudt og paa 4. Segment et helt Tværbaand. Analfrynserne brunrøde. Bugen fint og tæt punkteret, sort, med rød Tegning som paa Rygsiden og med lange, hvidgule Frynser i Segmentbagrandene. Benene sorte, med gullighvid Behaaring. Scopa tæt, ensfarvet bleggul. Bagskinnebenenes Sporer bleggule. Vingerne næsten hyaline, med gulrød Nervatur, Nervulus interstitiel. 12—14 mm.

♂. Næsten hele Ansigtet gultfarvet. Clypeus med 2 smaa, sorte Midtpletter. Svøbens 2. Led dobbelt saa langt som 3. Den røde Farvetegning paa de første Bagkropsegmenter er varierende i Form og Udstrækning. Hos typiske Individer er hele 1. Segment med Undtagelse af en smal Bagrand sort, hele 2. og Basaldelen af 3. Segment røde. Hos Varieteter springer den sorte Farve stærkere eller svagere frem i Midten af 2.—3. Segment og

naar ofte Forranden. Punkturen er overalt finere, og Bagkroppen mere glinsende. Ellers som ♀. 12—14 mm.

Meget sjælden. Kendes kun gennem ældre Fund fra Sjælland, Falster og Lolland. Mai—Juni. Den besøger Kællingetand, Tveskægget Ærenpris [Veronica chamaedrys], Tusindfryd [Bellis perennis] og Enbo Galdebær [Bryonia alba]. Den er muligvis kun en Varietet af forrige Art.

33. A. curvúngula Thoms.

♀. Hovedet sort, med fin Skulptur og gulliggraa Behaaring. Følehornene sorte, Svøbens Underside brungul. Pandestregerne sortebrune. Thorax sort og med fin Skulptur. Hjærteformede Felt rynket ved Basis. Mesonoten meget tæt, ligesom skælagtigt bedækket med korte, rødbrune Haar, øvrige Thorax brungult behaaret. Bagkroppen sort, lidt glinsende, tydeligt tæt og fint punkteret, med smalt bleggule Segmentbagrande, paa Siderne med tynd, brungul Behaaring, 1.—2. Segment næsten nøgne, de andre Segmenter kort, sortebrunt behaarede, 2.—4. Segment med hvide Bagrandstværbaand, det 1. bredt, det 2. smalt afbrudt i Midten. Analfrynserne brune. Bugen sort, glinsende, fint punkteret, med lange, tynde, gullige Frynser i Segmentbagrandene. Benene sorte, med rødlige Fødder og gulbrun Behaaring. Scopa ensfarvet brungul. Kloleddene meget lange og stærkt krummede. Bagskinnebenenes Sporer rødgule. Vingerne noget formørkede, med brunrød Nervatur, Nervulus lidt postfurcal. 13—14 mm.

♂. Hovedet sort, fint og tæt punkteret, tæt og langt, gulbrunt behaaret. Følehornene korte, sorte, Svøbens 2. Led dobbelt saa langt som 3. Thorax sort, fint punkteret, med tæt, brungul Behaaring. Hjærteformede Felt mat, tæt rynket punkteret. Bagkroppen sort, glinsende, med tæt, tydelig Punktur og kort, tynd, brungul Behaaring, Segmenterne 2—5 med hvidlige Bagrandstværbaand, de forreste bredt, de bageste smalt afbrudte i Midten. Ellers som ♀. 11—13 mm.

Meget sjælden. Kendes kun fra Nordsjælland og Lolland [Aalholm]. Juni—Juli. Den besøger næsten kun Campanula.

34. A. próxima Kirby.

♀. Hovedet sort, med tydelig, fin Skulptur og graalig Behaaring. Følehornene korte, sorte, Svøben med brungul Underside. Pandestregerne brune. Thorax sort, temmelig glinsende, med tydelig, noget spredt Punktur og lys brungul, paa Undersiden mere hvidlig Behaaring. Bagkroppen sort, glinsende, med bredt og skarpt nedtrykte Segmentbagrande, sparsom, fint rynket Skulptur og graalig Behaaring, Segment 2—4 med tydelige Tværbaand over Bagrandene, dannede af korte, tætte, hvide, temmelig stærkt opstaaende Haar, det første meget bredt, de to andre smallere afbrudt i Midten. Analfrynserne gulgraa. Bugen sort, med grov Punktur og tynde, graahvide Frynsebaand i Segmentbagrandene. Benene sorte, med rødlige Bagfødder og hvidgraa Behaaring, Scopa ensfarvet hvid. Bagskinnebenenes Sporer gulrødlige. Vingerne noget formørkede, med sortebrun Nervatur, Nervulus svagt antefurcal. 10 mm.

♂. Issen og Mesonoten med indblandede brunlige Haar. Svøbens 2. Led betydeligt længere end 3. 1. Bagkropsegment og de følgende Segmenters Sider med længere, graalig Behaaring, 2.—4. Segment med bredt afbrudte, hvide, opstaaende Bagrandstværbaand. Bagkroppen tæt og fint punkteret. Ellers som ♀. 9 mm.

Meget sjælden og kendes kun fra Lolland [Kærstrup, Folehaven]. Mai—Juni. Den besøger især Skærmblomster og Tidsler.

35. A. párvula Kirby.

♀. Hoved og Thorax sorte, med tæt og fin Punktur og sparsom, tynd, graaliggul Behaaring. Følehornene sorte, Svøbens Underside stundom i større eller mindre Udstrækning brunrødlig. Pandestregerne hvidgule. Hjærteformede Felt stort og temmelig grovt rynket. Bagkroppen

sort, fint tværrynket, uden Punktering, paa Siderne med tynd, hvidliggul Behaaring, der paa 2.—3. Segment danner Sidepletter og paa 4. Segments Bagrand et tyndt Tværbaand. Analfrynserne gulbrunlige. Bugen sort, med graalige Frynser i Segmentbagrandene. Benene sorte, med hvidgraa Behaaring. Scopa kort og tynd, paa Oversiden svagt gullig, paa Undersiden hvid. Bagskinnebenenes Sporer lyse. Vingerne hyaline, med mørkebrun Nervatur, Nervulus interstitiel. 5—7 mm.

♂. Hovedet gulligt behaaret. Ansigtet helt sorthaaret, men ofte med en større eller mindre Indblanding af lyse Haar, der undertiden kan være saa dominerende, at de næsten fortrænger de sorte. Clypeus's Forrand gulligt behaaret. 2. Svøbeled af samme Længde som 3. Ellers som ♀. 4—6 mm.

var. minútula Kirby.

Metathorax er lidt stærkere glinsende. Hjærteformede Felt meget finere og mere netformet rynket. Svøbens Underside hos ♀ gullig. Hovedet hos ♂ helt hvidt behaaret.

Almindelig i alle Landsdele. Den optræder i 2 Generationer: April—Mai og Juli—August. Den besøger især Pil, Følfod, Løvetand, Tusindfryd, Ærenpris og Potentil, desuden forskellige Skærmblomster.

36. A. nána Kirby.

♀. Hoved og Thorax sorte, med fin Skulptur og tynd, hvidlig Behaaring, Mesonoten noget glinsende og tættere punkteret. Hjærteformede Felt temmelig grovt rynket og noget glinsende. Følehornene sorte. Pandestregerne hvidgule. Bagkroppen sort, med tæt og fin Punktur, der særlig er tydelig paa 2.—3. Segments Basaldele, 1. Segment temmelig stærkt glinsende, Behaaringen tynd, hvidlig, paa 2.—4. Segment noget baandagtigt i Bagrandene. Analfrynserne brungule med indblandede hvide Haar paa Siderne. Bugen sort, med hvidlige Frynser i Segmentbagrandene.

Benene sorte, med hvidlig Behaaring. Scopa tynd, ensfarvet hvid. Bagskinnebenenes Sporer lyse. Vingerne hyaline, med mørkebrun Nervatur, Nervulus interstitiel. 5—7 mm.

♂. Følehornene korte, 2. Svøbeled betydeligt længere end 3. 1.—3. Bagkropsegment har i Bagrandene hvide Sidepletter, de andre Segmenter tværbaandsagtige, hvide Bagrandsfrynser. Ellers som ♀. 5—6 mm.

Temmelig almindelig og kendes fra alle Landsdele. Mai—Juli, vistnok i 2 Generationer. Den besøger Løvetand, Skvalderkaal, Hvid Kløver og Tveskægget Ærenpris [Veronica chamaedrys]. Stylopiserede Individer forekommer ikke sjældent.

37. A. flávipes Panz [fúlvicrus Kirby].

♀. Hovedet sort, med fin Punktur og graaliggul Behaaring, paa Panden med Indblanding af mørke Haar. Følehorn og Pandestreger sorte. Thorax sort, svagt glinsende, med temmelig tæt, tydelig Punktur og graaliggul, paa Undersiden lysere Behaaring. Bagkroppen bred, stærkt fladtrykt, sort, med tydelig Punktering, noget glinsende, paa 1. Segment med sparsom, graagullig Behaaring, de følgende Segmenter næsten nøgne, 2.—4. Segment med hele, temmelig brede, hvidgraa Bagrandsbaand. Analfrynserne brune. Bugen sort, med rødgule Segmentbagrande og hvidgraa Frynsebaand. Benene sorte, med gulgraa, paa Skinneben og Fødder rødgul Behaaring. Scopa ensfarvet rødgul. Bagskinnebenenes Sporer rødgule. Vingerne næsten hyaline, med rødgule Ribber og rødbrunt Stigma, Nervulus antefurcal. 10—12 mm.

♂. Hovedet sort, med fin Skulptur og brunliggul Behaaring, paa Pande og langs indre Øjerande ofte med Indblanding af sorte Haar. Følehornene sorte, Svøben med brunlig Underside og med 2. Led dobbelt saa langt som 3. Thorax sort, med gulbrun Behaaring. Bagkroppen med gulbrunlig Behaaring, paa 1.—2. Segment længst og tættest, 2.—5. Segment paa Bagrandene med brede, hele

Tværbaand, der dannes af brungullige, noget opstaaende Haar. Bugen med gulgraa Behaaring. Benene sorte, med gulbrun Behaaring. Ellers som ♀. 9—10 mm.

Ikke almindelig. Kendes fra Falster [Gedser], Lolland [V. Ulslev, Kældskov, Strandby Skole] og Jylland [Marselisborg ved Aarhus]. Den flyver i 2 Generationer: April—Mai, Juli—September og besøger en Mængde Blomster. Hunnerne er meget haardføre og flyver selv i koldt, stormende og noget fugtigt Vejr.

38. A. grávida Imhoff [fasciáta Nyl.].

♀. Hovedet sort, fint punkteret, paa Undersiden og paa Clypeus hvidt, paa Panden sort og paa Issen nærmest rødgult behaaret, langs indre Øjerande med nogle indblandede mørke Haar. Pandestregerne brunsorte. Følehornene sorte. Thorax sort, med fin Punktur, paa Oversiden med bleg rødgul, paa Metanoten, Pleurer og Undersiden med hvidgul Behaaring. Bagkroppen sort, lidt glinsende, meget tæt og fint punkteret, med bredt nedtrykte Segmentbagrande og tynd, graalig Behaaring, 2.—4. Segment med hvide, tilliggende, hele Tværbaand over Bagrandene. Analfrynserne brunsorte. Bugen sort, tæt punkteret, med lange, graalige Frynser i Bagrandene af 1.—4. Segment, de to sidste Segmenter brungulligt behaarede. Benene sorte, Hofter, Trochanter og Laar med lang, hvid Behaaring, Baglaar og Mellemhofter gulligt behaarede, Skinneben og Fødder med tæt, rødgul Behaaring. Scopa ensfarvet rødgul. Bagskinnebenenes Sporer rødgule. Vingerne noget formørkede, med brunrød Nervatur, Nervulus interstitiel. 12—14 mm.

♂. Ansigtet med lang, hvid Behaaring, langs indre Øjerande med Indblanding af sorte Haar. Følehornene sorte, Svøbens Underside brunlig, 2. Led dobbelt saa langt som 3. Bagkroppen med fin Skulptur og tættere Behaaring, længst paa 1. Segment og jævnt aftagende i Længde mod Spidsen, paa de 3 første Segmenter gullig, paa de andre Segmenter med indblandede sorte Haar, 2.—4. Seg-

ments Tværbaand gullige og mere utydelige end hos ♀, idet Haarene, der danner dem, er kortere og noget opstaaende. Bugen paa de 4 første Segmenter graaligt behaaret, paa de sidste Segmenter med gullige Frynser i Bagrandene. Paa Benene er Laarene hvidligt, Skinneben og Fødder brungult behaarede. Ellers som ♀. 10—13 mm.

Meget sjælden og kendes kun fra Lolland [Kældskov, V. Ulslev]. April—Mai. Den besøger Pil, Løvetand, Primula, Violer, Stikkelsbær og Gæslingeblomst [Draba verna].

39. A. fúscipes Kirby [pubéscens Kirby].

♀. Hovedet sort, fint og tæt, graagulligt behaaret. Pandestregerne gulgraa. Følehornene sorte, Svøbens sidste Led brunlige. Thorax sort med tæt, fin Punktur og tæt, pelsagtig, rødgul, paa Pleurer og Underside mere graalig Behaaring. Bagkroppen sort, fint rynket, 1. Segment med tæt og lang, rødliggul Behaaring, 2.—4. Segment med kort, opstaaende, gulgraa Behaaring og temmelig brede, gulgraa Bagrandstværbaand. Analfrynserne brune. Benene sorte, med brunlig Behaaring, Hofter, Trochanter og Laarenes Underside gulgraaligt behaarede. Scopa brunsort med lysere Haar paa Undersiden. Bagskinnebenenes Sporer gulrøde. Vingerne svagt formørkede, med sortebrun Nervatur, Nervulus svagt antefurcal. 10—12 mm.

♂. Behaaringen mere graalig. Hovedet stort, bredere end Thorax. Følehornene sorte, Svøbens sidste Led lysebrune, det 2. Led af omtrent samme Længde som 3. Thorax glinsende sort, tydeligt punkteret. Bagkroppen sort, lidt glinsende, med fin Punktering. 6. Bugsegment i Bagranden fladt udskaaret og med 2 tandagtigt fremspringende Hjørner. Benene graaligt behaarede. Ellers som ♀. 8—9 mm.

Meget almindelig og kendes fra alle Landsdele, naar Lolland undtages. August—September. Den besøger næsten udelukkende Lyng [Calluna vulgaris] og mangler næppe noget Sted, hvor denne Plante vokser i Mængde.

40. A. nígriceps Kirby.

♀. Hovedet sort, fint og tæt punkteret, med sort, paa Issen rødgul Behaaring. Følehornene sorte, Svøbens Underside brunrød. Pandestregerne sorte. Thorax sort, fint punkteret, paa Oversiden tæt, rødgult, paa Pleurer og Underside sortagtigt behaaret. Bagkroppen sort, med tæt og fin, rynket Skulptur og sort Behaaring; paa 1. Segment er Behaaringen rødgul ligesom de brede, hele Tværbaand paa Bagrandene af 2.—4. Segment. Analfrynserne sortebrune. Bugen sort, noget glinsende, med sortebrune Frynser i Segmentbagrandene. Benene sorte, sidste Fodled rødlige, Hofter, Trochanter og Laar med mørkegraa, Skinneben med mørkebrun og Fødder med rødbrun Behaaring. Scopa ensfarvet sortebrun. Bagskinnebenenes Sporer bleggule. Vingerne subhyaline, med mørkegul Nervatur, Nervulus interstitiel. 11—12 mm.

♂. Følehornene noget forlængede, sorte, Svøben med rødligbrun Underside og med 2. Led lidt længere end 3. Bagkropsegmenterne 1—3 med længere, tæt, rødligbrun, de andre Segmenter med kortere og mørkere Behaaring, 2.—5. Segment med tynde, okkergule Tværbaand over Bagrandene. Benene sorte, med graagul Behaaring. Ellers som ♀. 10—11 mm.

Noget sjælden. Kendes fra Sjælland [København, Strandmøllen], Bornholm [Rønne], Lolland [Strandby Skole] og Jylland [Horsens, Haarup ved Horsens, Ry, Slebsager, Glatved, Dannerhøj og Nybøl]. Juli—August. Den besøger Løvetand, Blaamunke [Jasione montana], Knopurt, Hedelyng og Gaaseurt.

41. A. denticuláta Kirby [listerélla Kirby].

♀. Hovedet sort, med fin, utydelig Punktur og gulgraa, paa Issen sortebrun Behaaring. Følehornene sorte, Svøben, særlig paa Undersiden, gulbrun. Pandestregerne sorte. Thorax sort, fint og utydeligt punkteret, med gulgraa, paa Mesonoten brunsort Behaaring. Hjærteformede Felt glat og glinsende, kun ved Basis svagt længderynket.

Bagkroppen sort, glinsende glat og med graagul, paa 1. Segment temmelig lang Behaaring, 1.—4. Segment med graagule, brede Tværbaand, det første stærkt afbrudt i Midten, de andre hele. Analfrynserne graaliggule. Bugen sort, Segmenternes basale Del glat og glinsende, den kaudale Del tæt punkteret og mørkt behaaret og i Bagranden med lange, graagule Frynser. Benene sorte, med rødbrune Fødder og Bagskinneben og med graagul, paa Fødderne rødliggul Behaaring. Scopa ensfarvet rødgul, lidt mørkere paa Oversiden. Bagskinnebenenes Sporer gulrøde. Vingerne lidt formørkede, med brungul Nervatur, Subcostalribben mørkebrun, Nervulus svagt antefurcal. 11—12 mm.

♂. Hovedet forholdsvis kort, men bredt. Kindbakkerne stærkt forlængede og med en lille, men tydelig Tand paa Undersiden ved Basis. Clypeus's Forrand med 2 spidse Hjørnetænder. Overlæben dybt udrandet. 2. Svøbeled dobbelt saa langt som 3. Paa 2.—6. Bagkropsegment er Behaaringen kort, sortebrun, 2.—4. Segment med smalle, hvide Tværbaand, det første afbrudt i Midten. Ellers som ♀. 9—10 mm.

Ikke almindelig. Kendes fra Sjælland [København, Gjorslev, Holsteinborg], Falster [Korselitze], Lolland [Sløsse] og Jylland [Klitmøller, Silkeborg, Vejle, Skamlingsbanken, Sønderborg]. Juli—September. Den besøger gule Kurvblomster, som Eng Brandbæger [Senecio jacobaea], Høst Borst [Leontodon autumnale] og Høgeurt [Hieracium].

42. A. chrysopýga Schenck.

♀. Hovedet sort, fint og tæt punkteret og graagulligt behaaret. Clypeus med tydelig, glat Midtlinie. Pandestregerne brunliggraa. Følehornene sorte, Svøbens Underside mod Spidsen brunlig. Thorax sort, fortil tæt punkteret og mat, bagtil spredt punkteret og glinsende. Hjærteformede Felt fint længderynket ved Basis. Hele Thorax med gulgraa, paa Pleurer og Underside med hvidlig Behaaring. Bagkroppen bred, fladtrykt, sort, fint og tæt punkteret,

svagt glinsende, med svagt nedtrykte Segmentbagrande, næsten nøgen, kun paa 1. Segment med længere, tynd, graalig Behaaring, 2.—4. Segment med tættere, temmelig brede, hvide, hele Tværbaand, det 1. undertiden stærkt indsnøret eller svagt afbrudt i Midten. Analfrynserne guldgule. Bugen sort, temmelig tæt og grovt punkteret og med lange, graalige Frynser i Segmentbagrandene. Benene sorte, Hofter, Trochanter og Laar med graalig, Skinneben og Fødder med gul Behaaring. Scopa ensfarvet gulrød. Bagskinnebenenes Sporer rødgule. Kloleddene forlængede og stærkt krummede. Vingerne næsten hyaline, med rødgul Nervatur, Nervulus svagt antefurcal. 14—15 mm.

♂. Hoved og Thorax graaligt, paa Isse og Mesonotum mere gulligt behaarede. Svøbens 2. Led dobbelt saa langt som 3. Paa Bagkroppen er de sidste Segmenter kort sorthaarede, 2.—4. Segment med hvide Tværbaand, det 1. svagt afbrudt i Midten. Analsegmentet gulthaaret. Benene sorte, med ensfarvet graagullig Behaaring. Ellers som ♀. 12—14 mm.

Sjælden. Kendes fra Sjælland [Strandmøllen], Møen, Falster [Korselitze], Lolland [Strandby Skole, Nysted] og Jylland [Hadsten, Horsens, Bøffelkobbel ved Sønderborg]. Juni—Juli. Den besøger Haarrig Høgeurt [Hieracium pilosella], Løvetand [Taraxacum officinale] og Tveskægget Ærenpris [Veronica chamaedrys]. Rederne anlægges i Reglen paa fast Bund, men ogsaa paa Skraaninger af løsere Beskaffenhed.

43. A. lathýri Alfken
[wilkélla Schenck, xanthúra Thoms.].

♀. Hovedet sort, tæt og fint punkteret, med graalighvid, paa Issen noget gullig Behaaring. Clypeus med tydelig, bred og glat Midtlinie. Pandestregerne sortebrune. Følehornene sorte, Svøbens Underside ud mod Spidsen brunlig. Thorax sort, med fin Skulptur og graalighvid, paa Mesonoten rødliggul Behaaring. Bagkroppen glinsende sort, uden Punktur, kun læderagtigt rynket, med smalt rødgule Segmentbagrande og næsten nøgen, 1. Segment

med hvide Sidepletter, 2.—4. Segment med hvide Tværbaand af tyndt stillede Haar, paa 2. Segment er Baandet bredt, paa 3. Segment svagere afbrudt i Midten. Analfrynserne tætte, blegt guldgule. Bugen sort, med hvidgraa Frynser i de gulrøde Segmentbagrande, 3.—4. Segment ved Basis med en fin, indtrykt Tværlinie, der ikke naar ud til Siderandene. Benene sorte, alle Fødder og Bagskinneben gule, de mellemste Fodled noget korte, tilsammen kun halvt saa lange som Metatarsus, Hofter, Trochanter og Laar hvidligt, Skinneben og Fødder rødgult behaarede. Scopa ensfarvet rødgul. Bagskinnebenenes Sporer gulrøde. Vingerne næsten hyaline, med gullig Nervatur, Nervulus postfurcal. 11—14 mm.

♂. Svøben med brunlig Underside og med 2. Led dobbelt saa langt som 3. Bagkroppen svagt glinsende, med svag, graagul Behaaring, der er længst paa 1. Segment, 2.—5. Segment med hvidgraa Tværbaand, de 2 første afbrudte i Midten, Bagkropspidsen gulligt behaaret. Benene med hvidgraa Behaaring. Bagskinnebenene med større eller mindre mørke Pletter. Ellers som ♀. 11—12 mm.

Ikke sjælden og kendes fra alle Landsdele. Mai—Juni. Den besøger Ærteblomstrede, især Fladbælg [Lathyrus] og andre Blomster.

44. A. xanthúra Kirby [convexiúscula Kirby].

♀. Hovedet sort, med tæt og fin Punktur og gulbrun Behaaring. Clypeus med glinsende glat Midtlinie. Pandestregerne gulgraa. Følehornene sorte, Svøbens yderste Led lidt brunlige. Thorax sort, tæt og fint punkteret, paa Oversiden kort og sparsomt brungult, paa Undersiden graagulligt behaaret. Hjærteformede Felt med fin, kornet Skulptur. Bagkroppen sort, meget tæt og fint punkteret, med svagt rødgule, glatte Segmentbagrande og næsten nøgen, 1. Segment med smaa, hvide Sidepletter, 2.–4. Segment med hvide Tværbaand, de 2 første afbrudte i Midten. Analfrynserne guldgule. Bugen sort, lidt glinsende, med fin Punktering og graagule Frynser i de tyde-

ligt rødlige Segmentbagrande. Benene sorte med Bagbens Skinneben og Metatarser brungule, Hofter, Troehanter og Laar med hvidgul, Skinneben og Fødder med gulrød Behaaring. Scopa ensfarvet gulrød. Bagskinnebenenes Sporer brungule. Vingerne lidt gulligt formørkede, særlig i Yderranden, med brungul Nervatur, Nervulus postfurcal. 10—11 mm.

♂. Hoved og Thorax graagulligt behaarede, paa Ansigt og Underside noget lysere, næsten hvidligt. Følehornene helt sorte, Svøbens 2. Led lidt længere end 3. Bagkroppen med graalig Behaaring, længst og tættest paa 1. Segment, 2.—5. Segment med tydelige, hvide Bagrandstværbaand, de 2 første afbrudte i Midten, Bagkropspidsen gulligt behaaret. Bugen med tynd, graagullig Behaaring. Benene sorte, med graahvid Behaaring, de bageste Fødder og Metatarser for en Del gultfarvede. Ellers som ♀. 8—10 mm.

Almindelig i alle Landsdele. Mai—Juni. Den besøger især Ærteblomstrede, som Krageklo [Ononis spinosa], Hare Kløver og Hvidkløver [Trifolium arvense og T. repens]. Stylopiserede Individer er meget hyppige.

45. A. afzeliélla Kirby.

♀. Ligner meget forrige Art. Hovedet med graalig Behaaring, paa Issen med Indblanding af mørkere Haar. Pandestregerne brunsorte. Thorax med graalig, paa Mesonoten lidt mørkere Behaaring. Bagkroppen glinsende, meget fint punkteret og fint rynket. Benene brunrøde med hvidlig Behaaring. Scopa hvidlig, paa Oversiden svagt gulbrunlig. Ellers som xanthura. 9—11 mm.

♂. 2. Svøbeled lidt kortere end 3. Bagkroppen med hvide Tværbaand paa 2.—5. Segment, det første afbrudt i Midten. Analsegmentet gullighvidt behaaret. Ellers som xanthura. 8—10 mm.

Vistnok ingen Sjældenhed, men vanskelig at bestemme. Den flyver i 2 Generationer: Mai—Juni, Juli—August og besøger Pil, Engelsk Visse [Genista anglica] og Vild Timian [Thymus serpyllum].

14. *Nomáda* Fabr.
[Hvepsebier].

Smaa til middelstore, parasitære Bier. Forvingerne med 3 Cubitalceller, hvoraf den 1. er den største og de to andre omtrent lige store. Radialcellen lang, lancetformet, udad afsmalnet og med Spidsen i Vingeforranden. Punktøjnene stillede i ligebenet Trekant. Følehornene hos ♀ med 12, hos ♂ med 13 Led. Svøbens 1. Led er meget kort, ofte næsten helt indsænket i Skáftets Spids. Scutellen i Reglen tydeligt topuklet. Bagkroppen næsten nøgen. Det sorte Kitinpanser er i større eller mindre Grad prydet med gule, hvide eller røde Tegninger, særlig paa Bagkroppen. Ved denne Farvetegning opnaar Nomadaerne en sjælden Skønhed og faar et fra de andre Bier saa afvigende Udseende, at de af Begyndere let forveksles med visse Arter af Gravehvepse. Bagskinnebenene, særlig hos ♀, er paa Ydersiden i Spidsen forsynet med nogle smaa Torne, der spiller en Rolle i systematisk Henseende og i flere Tilfælde er de eneste konstante Kendemærker til Adskillelse af nærstaaende Arter. De fleste Arter er meget variable i Størrelse og Farvetegning, og en sikker Bestemmelse er i mange Tilfælde ikke let.

Fig. 19. N. flavopicta.

Nomadaerne er alle Snyltere hos enligt byggende Bier af Slægterne Halictus, Heriades, Anthrena, Panurgus, Dasypoda, Melitta og Eucera. De kan træffes paa forskel-

lige Blomster, men i Reglen flyvende lavt hen over Jorden for at søge efter Værternes Boer. Efter at Hunnernes Befrugtning er tilendebragt, samler Hannerne, ialfald for flere Arters Vedkommende, sig og flyver sammen med forskellige Anthrena-Arters Hanner legende omkring lave Buske.

Oversigt over Arterne.

♀.

1. Bagkroppen uden rød Farvetegning, kun sort og gul eller sort og hvid 2
   Bagkroppen med rød Farvetegning 6
2. Scutellen med en stor, sammenhængende, gul Plet ..... 5. rúfipes.
   Scutellen med 2 adskilte, gule Pletter 3
3. Svøben med Undtagelse af de 2 første Led sortfarvet ..... 4. flavopícta
   Svøben helt eller overvejende rødbrun ....., 4
4. Bagskinnebenenes Spids paa Ydersiden med 2 korte tykke, nærstaaende Torne ..... 1. fulvicórnis.
   Bagskinnebenenes Spids paa Ydersiden med en Række Torne 5
5. Bagskinnebenenes Ydertorne lyse. Svøbens 2. Led lidt kortere end 3. .... 2. alternáta.
   Bagskinnebenenes Ydertorne sorte. Svøbens 2. Led er meget kortere end 3. ..... 3. linéola.
6. Panden mellem Følehornene uden en skarp, trekantet Køl ..... 23. obtúsifrons.
   Panden mellem Følehornene med en skarp, trekantet Køl 7
7. Bagkroppen med hvid eller gul Tegning 8
   Bagkroppen uden hvid eller gul Tegning 21
8. Overlæben helt eller overvejende sortfarvet..... 9
   Overlæben helt eller overvejende rødligt eller gulligt farvet 10
9. Overlæben ved Basis med et tydeligt, glinsende Tværfelt. Større Art, 10—12 mm.... 19. armáta.
   Overlæben uden saadant Tværfelt. Mindre Art, 6—7 mm ..... 15. flavoguttáta.
10. Skuldercallus lysegule, meget sjældent rødlige ... 11
    Skuldercallus rødgule eller helt sorte 13
11. 2. Svøbeled af omtrent samme Længde som 3.... ..... 7. lathburiána.
    2. Svøbeled meget kortere end 3. 12

12. 2.—3. Bagkropsegment med smaa. runde Sidepletter..... 13. xanthostícta.
2.—3. Bagkropsegment med hele Tværbaand eller større Sidepletter ..... 3. linéola.
13. 2. Svøbeled mindst saa langt som 3. 14
2. Svøbeled kortere end 3..... 16
14. Bagkropsegmenterne med gul Tegning. Lille Art, 5—6 mm ..... 17. distinguénda.
Bagkropsegmenterne med hvid Tegning. Større Arter, mindst 7 mm..... 15
15. Metathorax nøgent, bagtil glinsende og med utydelig Skulptur ..... 6. roberjeotiána.
Metathorax tydeligt behaaret, mat, med temmelig grov Skulptur ..... 14. alboguttáta.
16. Kindbakkerne med tydelig kløvet Spids 8. bífida.
Kindbakkernes Spids ikke kløvet..... 17
17. 2.—3. Bagkropsegment med smaa, punktformede Sidepletter. Bagskinnebenenes Yderside i Spidsen med nogle faa korte, sorte Torne.. 16. guttuláta.
2.—3. Bagkropsegments Sidepletter større, ikke punktformede. Bagskinnebenenes Ydertorne anderledes..... 18
18. Kindbakkernes Spids stump..... 19
Kindbakkernes Spids skarp..... 20
19. Metanoten mat, grovt og tæt punkteret. Scutellen stærkt topuklet..... 11. ochróstoma.
Metanoten glinsende, grovt, men ikke tæt punkteret. Scutellen næsten jævn... 12. braunsiána.
20. Følehornskaftet i Reglen rødt, paa Oversiden ofte sortplettet. Mesonoten i Reglen med røde Længdestreger. Bagskinnebenenes Spids med ulige lange, blege Torne..... 9. ruficórnis.
Følehornskaftet sort. Mesonoten uden røde Længdestreger. Bagskinnebenenes Spids paa Ydersiden med nogle ensartede. blege Torne 10. boreális.
21. Overlæben rødgul..... 22
Overlæben sort, sjælden rødlig..... 23
22. 2. Svøbeled meget kortere end 3.....
... 13. xanthostícta var. blancoburgénsis.
2. Svøbeled meget længere end 3.....
..... 17. distinguénda.
23. 2. Svøbeled tydeligt længere end 3. .....
..... 18. fuscicórnis.
2. Svøbeled tydeligt kortere end 3..... 24
24. Hoved og Thorax sorte, uden rød Tegning, i det højeste er Skuldercallus svagt rødlige.....
..... 22. fabriciána.

Hoved og Thorax med rød Tegning 25
25. Hoved og Thorax tydeligt behaarede. Bagskinnebenenes Spids paa Ydersiden med noget børsteagtig, blegt rødlige Torne ..... 20. ferruginata.
Hoved og Thorax svagt behaarede. Bagskinnebenenes Spids paa Ydersiden med nogle faa, fortykkede, mørke Torne ..... 21. argentata.

♂.

1. Bagkroppen uden rød Tegning, kun sort og gul eller hvid 2
Bagkroppen med rød Tegning..... 7
2. Mellem Følehornene ingen trekantet, skarp Køl ..... 23. obtusifrons.
Mellem Følehornene findes en skarp, trekantet Køl 3
3. Bagtrochanternes Underside med en tæt, hvid Haarduskе ..... 1. fulvicornis.
Bagtrochanterne uden saadanne Haarduske 4
4. Scutellen med en stor, sammenhængende, gul Plet ..... 5. rufipes.
Scutellen med 2 adskilte, gule Pletter eller helt sort 5
5. Nervulus interstitiel..... 4. flavopicta.
Nervulus postfurcal 6
6. 2. Svøbeled meget kortere end 3. Tegulae næsten altid lysegule ..... 3. linéola.
2. Svøbeled kun lidt kortere end 3. Tegulae rødlige ..... 2. alternata.
7. Bagkroppen med hvid eller gul Tegning..... 8
Bagkroppen uden hvid eller gul Tegning 25
8. Bagkropssegmenterne fra det 2. af med hele, lyse Tværbaand, de forreste undertiden svagt afbrudte i Midten..... 9
Et eller flere af Bagkropssegmenterne med bredt afbrudte Tværbaand, saa der dannes større eller mindre Sidepletter 11
9. Svøbeleddenes Underside tydelig knudret ..... 7. lathburiana.
Svøbeleddenes Underside uden Knuder..... 10
10. Kindbakkerne med bred, kløvet Spids 8. bifida.
Kindbakkernes Spids skarp, ikke kløvet ..... 9. ruficornis.
11. Forlaarene stærkt udvidede. Overlæben ved Basis med et bredt, glinsende Tværfelt ... 19. armata.
Forlaarene normalt udviklede. Overlæben uden et saadant Tværfelt 12

12. 2. Svøbeled saa langt som 3. eller længere..... 13
2. Svøbeled tydeligt kortere end 3..... 15
13. Større Art, 8—10 mm. Metanotens bageste Del glinsende..... 6. roberjeotiána.
Mindre Arter, 5—6 mm. Metanoten mat..... 14
14. Bagkropsegmenternes bageste Del tydeligt punkteret. Mesonoten svagt glinsende, med tæt og grov Punktur..... 18. fuscicórnis.
Bagkropsegmenterne overalt glatte. Mesonoten mat, rynket punkteret..... 17. distinguénda.
15. Hoved og Thorax helt sorte, uden rød eller gul Tegning..... 22. fabriciána.
Hoved og Thorax med mer eller mindre rød eller gul Tegning..... 16
16. Thorax med gul Tegning..... 3. linéola.
Thorax med rød Tegning..... 17
17. 2.—3. Bagkropsegment med runde, lyse Sidepletter. Følehornskaftet helt sort..... 18
2.—3. Bagkropsegment med større, i Reglen indad tilspidsede, lyse Sidepletter. Følehornskaftet ofte med lys Forside..... 20
18. Overlæben sort..... 15. flavoguttáta.
Overlæben gul..... 19
19. Analsegmentet lige afskaaret..... 16. guttuláta.
Analsegmentet dybt udskaaret 13. xanthostícta.
20. Nervulus interstitiel..... 14. alboguttáta.
Nervulus postfurcal..... 21
21. Kindbakkerne med tydelig kløvet Spids 8. bífida.
Kindbakkerne ikke med kløvet Spids..... 22
22. Kindbakkerne med stump Spids..... 23
Kindbakkerne med skarp Spids..... 24
23. Analsegmentets Bagrand dybt udsnittet..... 11. ochróstoma.
Analsegmentets Bagrand næsten lige..... 12. braunsiána.
24. Følehornskaftets Forside gul.... 9. ruficórnis.
Følehornskaftet helt sort..... 10. boreális.
25. 2. Svøbeled af samme Længde som 3..... 18. fuscicórnis.
2. Svøbeled tydeligt kortere end 3..... 26
26. Hoved og Thorax helt sorte, uden rød Tegning..... 22. fabriciána.
Hoved og Thorax med rød Tegning..... 27
27. Metathorax uden hvid Behaaring. Svøbeleddene 5—10 med en lille Knude paa Undersiden..... 20. ferrugináta.

Metathorax med hvid Behaaring paa Siderne. Svøbens Led er ikke knudrede..... 21. argentáta.

1. N. fulvicórnis Fabr. [succíncta Panz].

♀. Hoved og Thorax sorte, med temmelig lang, tynd graagul Behaaring. Paa Hovedet er Clypeus og i Reglen en Plet over dette, Feltet mellem Clypeus og Øjnene, en Stribe paa indre Øjerands Basaldel, Kinder, Overlæbe og Kindbakker gule, Overlæben som oftest kun med en bred Basalrand og Kindbakkernes Spids mørk. Ofte er Ansigtets gule Farve mer eller mindre reduceret saaledes, at Clypeus kun har en bred, gul Forrand, og de gule Sidepletter er skilt fra Clypeus ved brede, sorte Striber. Følehornene røde, Skaftets Overside i Reglen helt sort, Forsiden ofte gul, 2. Svøbeled noget kortere end 3. Paa Thorax er Pronotens Hjørner, Skuldercallus, Tegulae, Scutellens Pukler, i Reglen en Tværstreg paa Postscutellen, 2 Pletter paa Metanoten og 2 større Pletter paa Mesopleurerne gule. Bagkroppen sort, paa 1.—5. Segment med gule, undertiden meget brede Tværbaand, de forreste stærkt indsnørede eller helt afbrudte paa Midten. Bugen sort, med brede, gule Tværbaand paa 2.—4. Segment. Benene sorte, Laarenes Spids, Skinneben og Fødder gule, Bagskinnebenenes Spids paa Ydersiden med 2 meget nærstaaende, korte, stumpe, rødlige Stifter [Fig. 20 a]. Vingerne næsten hyaline med rødgul Nervatur, Nervulus stærkt postfurcal. 9—12 mm.

Fig. 20. Skinnebenets Spidsbetorning hos N. fulvicornis♀.

♂. Svøben med Undtagelse af de sidste 4—5 Led sort paa Oversiden. Bagkroppen med gule Tværbaand paa 1.—6. Segment. Bagtrochanternes Underside med en tæt Dusk hvide, undertiden lidt gullige Haar. Analsegmentet med dybt udskaaret Bagrand. Ellers som ♀. 8—12 mm.

Arten er noget variabel. Som Art opstilles undertiden var. goodeniána Kirby:

♀. Clypeus helt sort eller kun med en gul eller rødgul Forrand. Pletterne mellem Clypeus og Øjnene smaa, mørkegule eller rødgule, undertiden manglende. Følehornskaftets Forside aldrig gul. Bagkroppens gule Tværbaand meget stærkt indsnævrede, ofte afbrudte paa Midten. Paa Benene er Hofter og Trochanter sorte, Laarene helt eller delvis og alle Skinneben og Fødder rødgule. Ellers som fulvicornis.

♂. De sidste 6 Svøbeled er helt røde, de øvrige med sorte Pletter paa Oversiden. Paa Benene er Hofter, Trochanter og Laar sorte, For- og Mellemlaar paa Oversiden, Baglaar paa Undersiden og alle Skinneben og Fødder rødgule. Ellers som fulvicornis.

Meget almindelig og kendes fra alle Landsdele. Mai —Juni. Den besøger Pil, Løvetand og Stikkelsbær. Som Parasit er den fundet hos Anthrena carbonaria L., A. tibialis Kirby, A. thoracica Fabr., A. cineraria L., A. nigro-aenea Kirby, A. trimmerana Kirby, A. labialis Kirby og A. gravida Imhoff.

2. N. alternáta Kirby [marshamélla Kirby].

♀. Hoved og Thorax sorte med tynd, rødbrun Behaaring. Metathorax temmelig nøgent, paa Siderne med en Frynse af længere, hvidagtige Haar. Paa Hovedet er Clypeus Forrand, Overlæben, Kindbakkerne og Kinderne gule, Kindbakkernes Spids sort. Følehornene i Reglen helt rødgule, sjældent har Skaftets Forside en sort Streg, 2. Svøbeled omtrent saa langt som 3. Paa Thorax er Pronoten, Skuldercallus og 2 store Pletter paa Scutellen lysegule, Tegulae rødgule, kun i sjeldnere Tilfælde lysegule. Bagkroppen sort med lysegule Tværbaand paa 1.—5. Segment, det 2. altid meget bredt, de 2 første saa godt som altid og det 3. ofte afbrudt i Midten, meget sjældent er alle 5 Tværbaand hele, de 2 første da stærkt indsnævrede paa Midten. Bugen sort, 2. Segment med gule Pletter,

Fig. 21. Skinnebenets Spidsbetorning hos N. alternata ♀.

3.—4. Segment med brede, gule Tværbaand, 3. Segments Bagrand ofte rødlig, 5. Segment med gule Pletter eller undertiden med helt Tværbaand. Benene lyst brunrøde, næsten altid uden Spor af lysere Tegning, Hofter, Trochanter og Laarenes Basis sorte, Baglaarene med næsten hele Bagsiden sort. Bagskinnebenenes Betorning bestaar af en Række temmelig lange, blegrødlige Torne. Vingerne noget formørkede, med gulligrød Nervatur, Subcostalribben sortagtig, Nervulus stærkt postfurcal. 10—14. mm.

♂. Clypeus's Forrand, Overlæben, Kindbakkerne, Kinderne og den nederste Del af Feltene mellem Clypeus og Øjnene lysegule. Skaftet paa Oversiden sort, paa Undersiden lysegult, Svøbeleddene paa Oversiden til hen imod Midten mer eller mindre sortplettede, det 2. omtrent saa langt som det 3. Hoved og Thorax med graalig Behaaring. De lysegule Pletter paa Pronoten og Scutellen er mindre og undertiden manglende. Paa Bagkroppen er 1.—6. Segment med gule Tværbaand, 1. Segment stundom helt sort. Skinneben og Fødder har undertiden gule Pletter, Baglaarene er næsten altid og Bagskinnebenenes Yderside i Reglen forsynet med sorte Pletter. Ellers som ♀. 10—13 mm.

Almindelig i alle Landsdele. April—Juni. Den besøger Pil, Løvetand, Slaaen, Stikkelsbær og Tusindfryd. Den er Parasit hos Anthrena tibialis Kirby, A. nitida Kirby, nigro-aenea Kirby, A. labialis Kirby og maaske hos Eucera longicornis Scop.

3. N. linéola Panz.

♀. Hoved og Thorax sorte, med gulgraa Behaaring. Paa Hovedet er Forranden af Clypeus, Overlæben, Kinderne og Kindbakkerne røde, de sidste med mørk Spids, ofte findes ogsaa rødlige Pletter mellem Øjnene og Clypeus og langs indre Øjerande en rødlig Streg. Følehornene rødlige, Skaftets Forside undertiden gul, 2. Svøbeled meget kortere end 3. Paa Thorax er Skuldercallus, Tegulae, Scutellens Pukler og ofte ogsaa Pronoten eller dens Hjørner

gule, yderst sjælden er Tegulae rødlige, og undertiden findes der gullige eller rødlige Pletter paa Metathorax. Bagkroppen sort, med hele, i Midten indsnævrede, gule Tværbaand paa 1.—5. Segment, de 2 første næsten altid og ofte ogsaa det 3. afbrudte i Midten; undertiden er 1. Segment helt sort, og meget ofte er større eller mindre Partier af Bagkroppen rødlige. Bugen sort, med rødlige Tværbaand paa 2.—3. Segment eller kun paa 2., paa 1. Segment ofte en rød Plet eller hele dette Segment er rødt, 4.—5. Segment med gule Tværbaand, der ofte er rødt indfattede; undertiden er hele Bugen rødfarvet, med sorte Segmentrande. Benene røde med Hofter, Trochanter og Laarenes Basis sorte. Bagskinnebenenes Betorning bestaar almindeligvis af 4 kraftige, stumpe, sorte Torne. Vingerne noget formørkede, Ribberne rødgule, Stigma lysere, Nervulus postfurcal. 10—14 mm.

Fig. 22. Skinnebenets Spidsbetorning hos N. lineola ♀.

♂. Hoved og Thorax sorte, med rødliggraa, paa Undersiden og paa Clypeus hvidlig Behaaring. Farvetegningen paa Hoved og Thorax som hos ♀, men lysegul, paa Thorax er i Reglen kun Skuldercallus og Tegulae gule. Følehornskaftet er lysegult paa Undersiden, sort paa Oversiden, Svøben rød, med mindst Basalhalvdelen af Oversiden sort og med 2. Led kun halvt saa langt som 3. Bagkroppen sort, med gullige Tværbaand paa 1.—6. Segment, de forreste altid afbrudte. Ofte er Bagkroppen med rødlig Tegning. Ellers som ♀. 8—12 mm.

Arten er meget variabel og ligner de 2 foregaaende Arter meget; det korte 2. Svøbeled og Bagskinnebenenes tandformede Ydertorne skiller den let fra disse.

Almindelig og kendes fra alle Landsdele. April—Juni. Den besøger Pil, Stikkelsbær, Løvetand og Frugttræblomster. Den snylter hos Anthrena carbonaria L., A. tibialis Kirby, A. nitida Kirby, A. thoracica Fabr., A. sericea Christ., A. gravida Imhoff, A. labialis Kirby og A. xanthura Kirby.

4. N. flavopícta Kirby [jacobāea Schenck, ikke Panz.].

♀. Hoved og Thorax sorte, med sparsom, graalig Behaaring og med temmelig stærkt glinsende Metanotum. Paa Hovedet er Clypeus's Forrand, Overlæben og Kindbakkerne rødgule, de sidste med stump, sort Spids, undertiden er Clypeus helt sort. Følehornene sorte, med Skaftet og de 2 første Svøbeled rødlige, 2. Svøbeled af samme Længde som 3. Paa Thorax er Pronoten, Skuldercallus, Vingeskæl, 2 store Pletter paa Scutellen og undertiden ogsaa Pletter paa Mesopleurerne lysegule. Bagkroppen sort, med lysegul Tegning, der paa de 3 første Segmenter danner vidt fra hinanden staaende Sidepletter og paa de 3 sidste Segmenter Tværbaand, af hvilke det paa 4. Segment ofte er afbrudt i Midten. Bugen sort, med baandagtige, lysegule Tværpletter paa Midtsegmenterne. Benene røde, med sorte Hofter, Forhofternes Underside med en Torn. Vingerne noget formørkede, med sortebrun Nervatur, Nervulus interstitiel. 9—10 mm.

♂. Ansigtstegningen noget gulrød og udstrækkende sig til Kinderne og Felterne mellem Clypeus og Øjnene. Følehornenes Overside sort, Skaftets Underside bleg, og Svøbens Underside er rødlig. Behaaringen stærkere, paa Ansigtet tilliggende hvid. Benene røde, i Reglen er Hofter, Trochanter og Laarenes Basis sorte, Baglaarene er undertiden sorte næsten til Spidsen. Vingerne subhyaline. Ellers som ♀. 8—10 mm.

Kendes fra Sjælland og Jylland, i sidste Landsdel synes den at være almindelig. Juli—August. Den kan træffes paa Eng-Brandbæger [Senecio jacobaea], Stenkløver, Knopurt, Blaamunke [Jasione montana], Vild Timian [Thymus serpyllum] og Hedelyng [Calluna vulgaris]. Den er fundet som Snylter hos forskellige Halicter og hos Anthrena argentata Smith, A. flavipes Panz. og A. xanthura Kirby, desuden hos Melitta leporina Panz og Dasypoda plumipes Panz. Den har tidligere været benævnet N. jacobaea Panz., der imidlertid er en hel anden Art.

5. N. rúfipes Fabr. [solidáginis Panz.].

♀. Hoved og Thorax sorte, med meget sparsom, rødbrun Behaaring. Paa Hovedet er Forranden af Clypeus, et Par smaa Pletter mellem Facetøjnene og Clypeus, Overlæben, Kindbakkerne og Kinderne hvidgule. Følehornenes Skaft og de 2 første Svøbeled rødgule, Resten af Svøben sortagtig, det 2. Led af samme Længde som 3. Paa Thorax er Pronoten, Skuldercallus, Vingeskæl, en stor Plet paa Scutellen og et Par Pletter paa Mesopleurerne lysegule. Bagkroppen noget sammentrængt, stærkt hvælvet, sort, 2. Segment med runde, 3.—4. Segment med smalle, lysegule Sidepletter, der strækker sig ind mod Midten og paa 4. Segment undertiden er sammenhængende, 5. Segment med helt lysegult Tværbaand. Bugen sort, med gul Baandtegning, i det mindste paa 3.—4. Segment. Benene ensfarvet røde, Hofterne i Reglen for Størstedelen sorte, de bageste med en gul Plet paa Ydersiden og Baglaarene i Reglen med en sort Plet paa Bagsiden. Bagskinnebenenes Spids paa Ydersiden med nogle krumme, sorte Torne. Vingerne subhyaline, med sorte Ribber og rødbrunt Stigma, Nervulus interstitiel. 7—9 mm.

♂. Paa Hovedet er en Streg langs indre Øjerande lysegul, og Skaftets Forside er lysere. Hoved og Thorax med kort, temmelig stærk Behaaring, Ansigtet med tilliggende hvide Haar. Benene er mere sortfarvede, særlig paa Laarenes Inderside. Ellers som ♀. 6—8 mm.

Ikke sjælden og kendes fra alle Landsdele, maaske er den noget lokalt forekommende. Juli—September. Den besøger Vild Timian [Thymus serpyllum], Reseda, Gyldenris [Solidago canadensis] og Hedelyng. Parasit hos Colletes succincta L, Halictus calceatus Scop. og H. leucozonius Schranck og forskellige Anthrena-Arter, særlig A. fuscipes Kirby.

6. N. roberjeotiána Panz.

♀. Hoved og Thorax sorte, med sparsom, graalig Behaaring, Metanoten bagtil temmelig stærkt glinsende. Paa

Hovedet er Clypeus's Forrand, et Par mellem Clypeus og Øjnene værende Pletter, der fortsætter sig stregformet op langs indre Øjerande, Kinderne, Overlæben og Kindbakkerne rødbrune, de sidste med mørk Spids. Følehornene røde, paa Oversiden i Reglen mørkere, 2. Svøbeled af samme Længde som 3. Paa Thorax er Pronoten, Skuldercallus, Vingeskæl og begge Scutellerne rødbrune. Bagkroppen overvejende rød paa Basal-, overvejende sort paa Apicalhalvdelen, 1. Segment i Reglen helt rødt, undertiden med større eller mindre sorte Pletter, 2.—4. Segment med hvidlige Sidepletter, der stundom mangler paa 4.; 5. Segment med en rektangulær, hvid Tværplet. Sidepletterne er altid vidt adskilte og antager aldrig Baandform. De bageste Segmenters Bagrande er rødligt skinnende. Bugen rød, fra Midten tiltagende sort mod Spidsen. Benene røde, paa Mellemben er Hofter, Trochanter og Laarenes Basis mer eller mindre sorte, Bagskinnebenene med en sort Plet paa Ydersiden og med 4 brunrøde Torne i Spidsen. Vingerne noget formørkede, med en tydelig, hyalin Plet inden for Spidsen, Ribberne brune, ved Basis lysere ligesom Stigma, Nervulus interstitiel. 6—8 mm.

♂. Hoved og Thorax sorte, med tydelig, men kort, hvidgul Behaaring. Paa Hovedet er næsten hele Ansigtet, Kinder, Overlæbe og Kindbakker gule, de sidste med mørk Spids. Følehornene rødgule, Skaftet paa Forsiden gult, paa Bagsiden med en mer eller mindre tydelig sort Streg, 2. Svøbeled af samme Længde som 3. Paa Thorax er Pronoten eller dens Hjørner, Skuldercallus, Vingeskæl, begge Scuteller og en større eller mindre Plet paa Mesopleurer gullighvide. Bagkropstegningen omtrent som hos ♀, men Sidepletterne er mere nærstaaende og paa de bageste Segmenter næsten sammenstødende, 1. Segment altid helt rødt, paa de andre Segmenter er den røde Farve udvisket eller forsvundet. Bugen rød, undertiden sortagtig og mer eller mindre hvidplettet. Benene lys rødgule, paa Bagbenene er Laarenes Spids, Skinnebenenes Basis og i

Reglen ogsaa Metatarserne hvidgule, stundom findes ogsaa lyse Pletter paa Forbenene, Hofterne er sorte, ligeledes Laarenes Yderside paa det bageste Benpar og her som oftest ogsaa Skinnebenenes Yderside med en sort Plet, der undertiden udbreder sig ringformigt. Vingerne som hos ♀. 5—7 mm.

Sjælden. Kendes fra Sjælland [Tisvilde, Vordingborg], Bornholm [Almindingen], Falster og Jylland [Funder, Ry, Sønderborg]. Juli—August. Den besøger Blaamunke [Jasione montana], Eng Brandbæger [Senecio jacobaea] og Ager Tidsel [Cirsium arvense]. Den snylter hos Halictus calceatus Scop. og H. leucozonius Schranck og hos Anthrena shawella Kirby, A. fuscipes Kirby, A. nigriceps Kirby og A. xanthura Kirby.

7. N. lathburiána Kirby.

♀. Hoved og Thorax sorte, med lang, tæt, rødgul Behaaring. Paa Hovedet er Clypeus, Felterne mellem Øjnene og Clypeus, Kinderne, en Kreds rundt om Øjnene, Overlæben og Kindbakkerne røde, de sidste med mørk Spids. Følehornene røde, Skaftets Overside sort, 2. Svøbeled lidt længere end 3. Paa Thorax er Pronoten, en Tværplet paa Mesopleurer og Vingeskællene røde, de sidste ofte gule i Midten, og Pletterne paa Mesopleurerne kan mangle, Skuldercallus, Scutelpuklerne og ofte ogsaa en Tværstreg paa Postscutellen lysegule, Scutellens Pukler dog stundom rødgule. Bagkroppen sort, 1. Segment med rødt Midtbaand, 2.—3. Segment med lysegule, i Midten rødligt randede Tværbaand, det første betydeligt indsnævret i Midten, 4. Segment med lysegult Tværbaand og 5. Segment helt gult. Bugen sortebrun, med lysere, baandagtig Tegning. Benene røde, i større eller mindre Udstrækning ved Basis sorte, Baglaarenes Bagside sort til Spidsen. Bagskinnebenenes Yderside i Spidsen med nogle faa, korte, mørkerøde Torne. Vingerne næsten hyaline, med mørkebrune Ribber og Stigma, Nervulus postfurcal. 10—14 mm.

♂. Behaaringen nærmest graabrun. Ansigtstegningen lysegul. Følehornene rødgule, Skaftet paa Forsiden lyse-

gult, paa Bagsiden sortebrunt, Svøben paa Oversidens Basaldel sort, 2. Led af samme Længde som 3., og 5.—13. Led har paa Undersiden smaa, tydelige Knuder. Pronoten i Reglen sort, stundom med gule Hjørner, Skuldercallus, Vingeskæl og en lodret staaende Plet fortil paa Mesopleurerne lysegule. Bagkroppen rødbrun eller sortagtig, 1. Segment med rødt Midtbaand, der paa Siderne i Reglen er forsynet med en gul Punktplet, 2.—6. Segment med gule, i Midten lidt indsnævrede Tværbaand, Analsegmentet helt gult. Bugen er rødsort, med gul, baandagtig Tegning. Benene gulrøde, sorte ved Basis, Mellem- og Baglaarene med sorte Streger paa Undersiden. Ellers som ♀. 9—13 mm.

Meget sjælden. Kendes kun fra København og Lolland [Kældskov]. Mai—Juni. Den besøger Pil og Løvetand og er fundet som Parasit hos Anthrena vaga Panz. og A. cineraria L.

8. N. bifida Thoms.

♀. Hoved og Thorax sorte, med rødliggraa, paa Metathorax pletteagtig, hvid Behaaring. Paa Hovedet er en

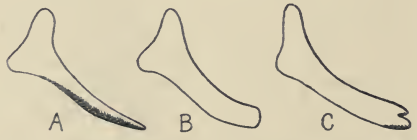

Fig 23. Kindbakke. a. N. ruficornis, b. N. ochrostoma, c. N. bifida.

bred Forrand paa Clypeus, Felterne mellem Clypeus og Øjnene, Kinderne, Overlæben, Kindbakkerne, en Kreds rundt om Øjnene samt Issen med Undtagelse af Rummet mellem Punktøjnene røde. Kindbakkerne med bred, kløvet Spids. Følehornene røde, 2. Svøbeled kun halvt saa langt som 3. Paa Thorax er Skuldercallus, Vingeskællene, Scutellen, 4 Længdestreger paa Mesonoten og Pletter paa

Mesopleurerne røde, ofte er ogsaa Pronoten, Postscutellen og Pletter i det hjerteformede Felt og paa Metapleurerne røde. Bagkroppen rød, paa 1. Segment er Basalhalvdelen og et Bagrandstværbaand sorte, paa 3.—5. Segment findes ogsaa sorte Bagrandsbaand, 2. Segment med 2 store, rundagtige, indad tilspidsede, gule Sidepletter. 3. Segment med 2 smaa, undertiden punktformede, 4. Segment med 2 langagtige, gule Sidepletter og paa 5. Segment en stor, rektangulær, gul Midtplet. Undertiden er Sidepletterne paa et eller flere af Segmenterne 2—4 sammenhængende i Midten. Bugen rød, med sorte Tværbaand. Benene røde, Laarenes Basis sort. Bagskinnebenenes Spids paa Ydersiden med nogle faa, tynde, mørke Torne. Vingerne subhyaline, med rødbrun Nervatur, Nervulus postfurcal. 8—10 mm.

♂. Hoved og Thorax sorte, med lang, graalig, paa Isse og Mesonotum gulgraalig Behaaring. Paa Hovedet er Clypeus, en kort Streg langs indre Øjerande, Kinder, Overlæbe og Kindbakker gule, de sidste med stump, sort, kløvet Spids. Følehornene røde, Skaftets Forside bleggul, Bagsiden sort ligesom Oversiden af de første Svøbeled, det 2. meget kortere end 3. Paa Thorax er kun Skuldercallus og Vingeskællene røde, stundom ogsaa Scutellens Pukler. Paa Bagkroppen er 1. Segment sort, med brunrødligt Tværbaand, de følgende Segmenter sorte eller brunlige, med brede, i Midten ofte smalt afbrudte Tværbaand, meget sjældent er de to forreste reducerede til Sidepletter. Bugen sort, med meget variabel gul Baandtegning. Analsegmentet med tydelig udskaaret Bagrand. Benene røde, med Hofter, Trochanter og Laar mer eller mindre sorte, Forskinnebenene ofte med en sort Plet paa Bagsiden, Forlaarenes Underside med lang, hvidlig Behaaring. Vingerne som hos ♀. 6—9 mm.

Noget sjælden. Kendes fra Sjælland [København, Dyrehaven], Falster, Lolland [Kældskov, Strandby Skole, Høvænge Skov], Taasinge og Jylland [Aarhus, Sønderborg]. April—Juni. Den besøger Løvetand, Pil og Vaar

Potentil [Potentilla verna]. Den er Parasit hos Anthrena albicans Müll.

9. A. ruficórnis L.

♀. Hoved og Thorax sorte, med rødliggraa Behaaring. Paa Hovedet er Clypeus, en bred Rand rundt om Øjnene, Kinderne, Overlæben og Kindbakkerne røde, de sidste med skarp Spids. Følehornene røde, Skaftet ofte med sortplettet Overside, 2. Svøbeled meget kortere end 3. Paa Thorax er Skuldercallus, Vingeskællene, Pletter paa Mesopleurerne og paa Scutelpuklerne altid røde, paa Mesonoten i Reglen 4 røde Længdestriber, undertiden findes ogsaa rød Tegning paa Pronoten og paa Metathorax. Bagkroppen rød, med Basalhalvdelen af 1. Segment sort, paa de andre Segmenter med varierende gul Tegning, der paa 2. Segment optræder som indad tilspidsede Sidepletter og paa de andre Segmenter som Tværbaand, der undertiden kan mangle paa 3.—4. Segment. Bugen er sort, med rød eller gul Tegning eller ogsaa helt rød, undertiden med sorte Pletter. Benene røde, Laarene mer eller mindre sortplettede. Bagskinnebenenes Spids paa Ydersiden med lange, blege, ulige lange Torne. Vingerne noget formørkede, med mørk Nervatur, Nervulus postfurcal. 8—13 mm.

♂. Hoved og Thorax sorte, med rødliggraa Behaaring. Paa Hovedet er Clypeus, Basaldelen af indre Øjerande, Kinderne, Overlæben og Kindbakkerne gule, de sidste med skarp Spids. Følehornene røde, Skaftets Overside og i det mindste Basalhalvdelen af Svøbens Overside sort, Skaftets Underside gul, 2. Svøbeled kun halvt saa langt som 3. Paa Thorax er Skuldercallus og Vingeskællene altid røde, Scutellen med røde Pletter paa Puklerne eller helt sort, stundom er ogsaa Pronotens Hjørner røde. Bagkroppen rød, med Basalhalvdelen af 1. Segment sort; paa de øvrige Segmenter findes brede, gule Tværbaand, de forreste ofte afbrudte i Midten, sjældent i den Grad, at de indskrænkes til Sidepletter. Analsegmentets Bagrand dybt udsnittet. Benene røde, med som Regel Hofter,

Trochanter og Laarenes Basis sorte, undertiden findes ogsaa Pletter paa Skinnebenenes Bagside. Vingerne noget formørkede, med graagullig Nervatur, Nervulus postfurcal. 7—13 mm.

Arten er meget variabel i Størrelse og Farvetegning, og der er opstillet en Mængde Varieteter, hvis extreme Former staar hinanden meget fjærnt. Efter Schmiedeknecht [Apidae Europaeae pag. 164—168] anføres her en Del Varieteter; hans Beskrivelse af disse gengives i Oversættelse.

var. mirábilis Schmied.

♀. Mesonoten svagt behaaret, med 4 lyserøde Længdestreger. Pronoten, Vingeskæl og Scutellen røde. Skuldercallus og i Reglen 4 Pletter paa Metathorax gule. Første Bagkropsegment med gult, i Midten afbrudt og rødkantet Tværbaand, de øvrige Segmenter er livligt gule, med sortagtige Bagrande. Bugen sort, rødt og gult farvet.

♂. Følehornskaftets Underside lysegult eller rødgult. Pronoten undertiden rødt tegnet. Skuldercallus og Pletter paa Mesopleurerne lysegule. Vingeskællene rødgule. Scutellen med 2 røde Pletter. Første Bagkropsegment sort, over Midten med et gult, helt eller afbrudt og næsten altid rødt kantet Tværbaand, de øvrige Segmenter lysegule, paa de smalt nedtrykte Bagrande sortagtig, paa de sidste Segmenter i Reglen blegere. Bugen brunrød, med gule og sorte, for det meste ufuldstændige Tværbaand.

Hos de mindste, næppe 8 mm lange Individer af denne Varietet er Følehornskaftet og Scutellen helt sorte, Skuldercallus rødgule, og Pletterne paa Mesopleurerne mangler.

var. signáta Jurine.

♀. Som var. mirabilis, men de 4 røde Streger paa Mesonoten er meget tydeligere. De gule Pletter paa Metanoten er ofte rødkantede. Den mørke, nedtrykte Bagrand paa 1.—2. Segment er rødt kantet, paa de andre Segmenter er Bagrandene rødgule.

var. fláva Panz.

♀. Som de to forrige Varieteter. Pletter paa Metathorax røde, det hjærteformede Felt i Reglen uplettet. Første Bagkropsegment uden gul Tegning, Baandet paa 2. Segment ufuldstændigt afbrudt, paa 3. Segment svagt udskaaret.

♂. Som mirabilis. Første Bagkropsegment med brunt eller gult Tværbaand og rødgul, ikke mørk, nedtrykt Bagrand. Det gule Baand paa 2. Segment undertiden afbrudt.

forma genuina.

♀. Metathorax rødplettet. 2. Bagkropsegment med indad tilspidsede, gule Tværpletter; paa 4. Segment befinder sig et til begge Sider afkortet Baand, og paa 5. Segment en kvadratisk Tværplet. Bugen er rød, undertiden gult plettet.

♂. Skuldercallus rødgule. Brystet sort, sjældent prydet med en lille, gul Plet. Scutellen næsten altid uplettet. De forreste gule Segmenttværbaand mer eller mindre afbrudte. De mindste Individer.

var. glabélla Thoms.

♀. Hoved og Thorax svagt behaarede. Mesonoten utydelig rødt streget, Metathorax i Reglen uden Pletter og næsten glat. Bagkroppens Farve mørkere, Segmenterne 3—4 undertiden uplettede.

♂. Følehornskaftets Underside gul eller brunlig. Skuldercallus rødgule, Scutellen rødplettet. Bagkropsegmenterne 2—3 eller 2—4 med gule Sidepletter, paa de andre Segmenter afkortede, gule Tværbaand.

var. phoenícea Schmied.

♀. Hovedet overalt rødttegnet. Mesonoten rød med sort Midtstribe, Pronoten, Scutellen, Skuldercallus, Vingeskæl, store Pletter paa Mesopleurer, Postscutellen og Pletter paa Metathorax røde. Den sorte Tegning paa Bagkroppens Basaldel omtrent som hos N. alboguttata Herr. Schaeff.,

den gule Tegning omtrent som hos N. ruficornis forma genuina.

var. incompléta Schmied.

♀. Farvetegningen paa Hoved og Thorax som hos forma genuina. Postscutellen med 2 røde Pletter. Metanoten med temmelig store, røde Pletter. De gule Pletter paa Bagkroppen er paa 2. Segment runde, paa 3.—4. Segment punktformede og paa 5. Segment kvadratisk. 7—8 mm.

var. hýbrida Schmied.

♀. Følehornskaftets Underside blegbrun eller rød, undertiden helt sort, Mesonoten ikke rødstreget, og Metathorax er uplettet. De gule Pletter paa 2. Segment er runde eller indad svagt tilspidsede, paa 3.—4. Segment punktformede, 5. Segment med en kvadratisk Midtplet. Tegningen paa 3.—5. Segment ofte udvisket. 8 mm.

♂. De mindste Individer næppe 7 mm. Munden citrongul. Følehornskaftet helt sort eller paa Undersiden undertiden udvisket lys. Skuldercallus sorte, Vingeskællene rødgule. Scutellen uplettet. Bagkroppen sort, paa 2.—6. Segment med gule Tværbaand, af hvilke de forreste er ufuldstændig afbrudte i Midten. Vingeribberne blege, Nervulus næsten interstitiel. Benene rødgule, med sort Basis, Skinnebenenes Bagside sortplettet.

Arten er almindelig og kendes fra alle Landsdele. Den flyver i 2 Generationer: Mai—Juni og August og træffes paa en Mængde Blomster som Pil, Ribes, Tvetand [Lamium], Fladstjærne [Stellaria] og Jordbær. Den er Parasit hos Anthrena nitida Kirby, A. nigroaenea Kirby, A. trimmerana Kirby, A. varians Kirby, A. helvola L., A. xanthura Kirby og hos Melitta haemorrhoidalis Fabr. Var. glabella snylter hos Anthrena lapponica Zett.; var flava hos Anthrena nitida Kirby, A. tibialis Kirby og A. trimmerana Kirby; var phoenicea hos Anthrena cingulata Fabr.

10. N. boreális Zett.

♀. Hoved og Thorax sorte, med tæt, mørkegraa Behaaring. Paa Hovedet er Clypeus's Forrand, Kinder, Overlæbe, en Isseplet ved hver Øjerand og Kindbakkerne røde, de sidste med skarp Spids. Følehornskaftet sort, undertiden lidt rødligt paa Forsiden, Svøben rødbrun med formørket Overside og med 2. Led tydeligt kortere end 3. Paa Thorax er Skuldercallus, Vingeskæl og den næsten plane Scutel røde, undertiden findes ogsaa rød Tegning paa Pronoten og paa Mesopleurerne. Bagkroppen er rødlig eller brunlig. 1. Segment med den basale Del sort, den kaudale sortebrun, 2.—5. Segment med gul Tegning, der paa 2. Segment danner store, indad tilspidsede Sidepletter, paa 4. Segment et Tværbaand og paa 5. Segment en rektangulær Tværplet. Bugen er rødbrun, 1. Segment for Størstedelen sort, de andre Segmenter med sorte Tværbaand. Benene rødbrune, med Hofter, Trochanter og Laar mer eller mindre sorte, For- og Mellemskinneben i Reglen sortplettede paa Bagsiden. Bagskinnebenene paa Ydersiden i Spidsen med ensartede, rødlige Torne. Vingerne er subhyaline, med mørke Ribber og rødbrunt Stigma, Nervulus postfurcal. 8—10 mm.

♂. Hoved og Thorax sorte, med lang, brunlig Behaaring. Paa Hovedet er en smal Forkant paa Clypeus, Kinder, Overlæbe og Kindbakker gule, de sidste med mørk, skarp Spids. Følehornskaftet helt sort, Svøben rødlig med sort Overside og med 2. Led meget kortere end 3. Paa Thorax er Vingeskællene rødgule, Skuldercallus røde eller sorte, sjældent svagt lystrandede. Bagkroppen mørkerød med lysegul Tegning, der næsten optræder baandagtig paa alle Segmenter, idet Sidepletterne paa 2.—3. Segment omtrent er sammenstødende i Midten. Analsegmentet med dybt, trekantet, udskaaret Bagrand. Bugen er brunrød med lys Baandtegning. Benene røde, alle Laar og Skinnebens Bagside sorte, Forlaarene ofte helt lyse, Bagmetatarserne i Reglen med en sort Streg. Vingerne som hos ♀. 8—10 mm.

Ikke sjælden og kendes fra alle Landsdele. April—Mai. Den besøger Pil og er fundet som Parasit hos Anthrena clarkella Kirby.

11. N. ochróstoma Kirby.

♀. Hoved og Thorax sorte, med sparsom, rødliggraa Behaaring, Metathorax paa Siderne med tidligt affaldende, hvide Haar. Paa Hovedet er Clypeus, Kinder, Kindbakker, en bred Kreds rundt om Øjnene og en stor Del af Issen røde. Kindbakkerne med stump, lige afskaaret, mørk Spids. Følehornene røde, Skaftet undertiden sortplettet, 2. Svøbeled tydeligt kortere end 3. Paa Thorax er Pronoten, Skuldercallus, Vingeskællene, 4 Længdestreger paa Mesonoten, begge Scutellerne, store Pletter paa Mesopleurerne og undertiden Pletter paa Metathorax røde. Bagkroppen overvejende rød, med sorte Tværbaand over Segmentbagrandene, 1. Segment med Basaldelen sort, 2. Segment med 2 næsten cirkelrunde, 3. Segment med 2 mindre, ovale, 4. Segment med 2 større, langagtige, i Midten næsten sammenstødende, og 5. Segment med en stor, rektangulær, lysegul Plet, Analsegmentet helt gulligt farvet. Bugen rød, med sorte Længdepletter paa 1. og tværbaandsagtig sort Tegning paa de andre Segmenters Bagrande. Benene røde, med sorte Pletter paa Hofter, Trochanter og Laar, særlig paa Bagbenene. Bagskinnebenenes Spids paa Ydersiden med en Række lyse Torne, hvoraf den bageste er den længste, de andre jævnt aftagende i Længde fortil. Vingerne noget formørkede i Yderkanten, Ribberne sortebrune, Stigma rødgult, Nervulus postfurcal. 7—10 mm.

♂. Behaaringen temmelig stærk, rødliggraa, Clypeus hvidhaaret. Paa Hovedet er Clypeus's Forrand, nederste Halvdel af indre Øjerande, Kinderne, Overlæben og Kindbakkerne lysegule, de sidste med stump, mørk Spids. Følehornene røde, Skaftet i Reglen helt sort, Svøben paa Oversiden med Basaldelen sort og med 2. Led betydeligt kortere end 3. Paa Thorax er Skuldercallus, Vingeskæl, Scutelpukler og ofte ogsaa Pronoten røde, Scutellen dog

undertiden helt sort. Bagkroppen mørkrødlig, med omtrent samme Tegning som hos ♀, de gule Pletter lidt mørkere. Analsegmentet med dybt udsnittet Bagrand. Ellers som ♀. 7—9 mm.

Ikke sjælden og kendes fra alle Landsdele. Mai til ind i Juli. Den besøger Haarrig Høgeurt [Hieracium pilosella], Hvid Kløver [Trifolium repens], Stor Knopurt [Centaurea scabiosa] og Brandbæger. Parasit hos Anthrena fucata Smith, A. labialis Kirby, A. labiata Schenck og A. xanthura Kirby.

12. N. braunsiána Schmiedeknecht.

♀. Ligner meget forrige Art. 2. Svøbeled kun lidt kortere end 3. Scutellen næsten jævn og hæver sig ikke over Mesonotens Plan. Mesonoten grovt punkteret, men uden Rynkning og derfor noget glinsende. Den gule Plet paa 5. Bagkropsegment er i Reglen opløst i to, og Mesonotens røde Tegning er noget udvisket. Bugen næsten helt rød. Ellers som ochrostoma. 8—10 mm.

♂. Scutellen helt sort. Analsegmentet med næsten lige Bagrand, kun meget svagt udskaaret. Ellers som ochrostoma. 8—10 mm.

Meget sjælden og kendes kun fra Als, hvor en ♂ er taget ved Sønderborg. Mai—Juni.

13. N. xanthostícta Kirby [laterális Panz.].

♀. Hoved og Thorax sorte, med tynd, paa Hovedet stærkere, brungraa Behaaring. Paa Hovedet er Clypeus's Forrand, Kinderne, Basaldelen af indre Øjerande, Overlæben og Kindbakkerne røde, de sidste med skarp Spids. Følehornene røde, Skaftet helt sort og de to første Svøbeled brunsorte, 2. Led lidt over halvt saa langt som 3. Paa Thorax er Skuldercallus lysegule, Vingeskæl og 2 Pletter paa den næsten plane Scutel røde. Bagkroppen rød, Basalhalvdelen af 1. og smalle Tværbaand paa de øvrige Segmenter sorte, undertiden er disse Tværbaand mer eller mindre afbrudte i Midten og danner da kun

større eller mindre Sidepletter; paa 2. Segment findes 2 større, runde, lysegule Sidepletter og undertiden 2 lignende, men noget mindre paa 3. Segment, 5. Segment med lysegul, rektangulær Tværplet, der undertiden er stærkt udvisket og ofte næsten forsvundet. Bugen rød, i Reglen med sorte Tværpletter. Benene røde, Hofter, Trochanter og Laarenes Basis sorte, paa Baglaarene er kun Spidsen rød, Bagmetatarserne i Reglen formørkede eller helt sorte. Bagtibiernes Spids paa Ydersiden med en Række rødbrune Torne, der tiltager jævnt i Længde bagtil. Vingerne noget formørkede, med sortebrun Nervatur, Nervulus stærkt postfurcal. 9—10 mm.

Varierer en Del i Farvetegning. Bagkroppens gule Pletter kan være mer eller mindre udviskede og undertiden, som hos var. blancoburgénsis Schmied., helt forsvundne, saa Bagkroppen er rød med sorte Tværbaand. Bugen er da ensfarvet rød.

♂. Hoved og Thorax sorte, med opstaaende, noget lang, paa Oversiden brunlig, paa Undersiden hvidlig Behaaring. Paa Hovedet er Forranden af Clypeus, Kinderne, Basaldelen af indre Øjerande, Overlæben og Kindbakkerne lysegule, de sidste med skarp Spids. Følehornene rødgule, Skaftet helt sort, Svøbens Overside sort, stærkest paa Basaldelen, 2. Led ikke halvt saa langt som 3. Paa Thorax er Vingeskællene gulrøde, Skuldercallus noget rødlige, men altid tydeligt lysegult randede. Bagkroppen rødlig, med Basaldelen af 1. Segment og stærkere eller svagere udviklede Tværbaand paa flere af de følgende Segmenter sorte, paa 2.—4. Segment findes store, lysegule, indad tilspidsede Sidepletter, der paa 4. Segment næsten er sammenstødende i Midten, undertiden findes der 2 smaa Sidepletter paa 1. Segment, og 5.—6. Segment har hele, lysegule Tværbaand, der dog ikke naar Siderandene. Analsegmentet for Størstedelen gultfarvet og med dybt udskaaret Bagrand. Bugen rød, med lysegule Tværbaand paa de midterste Segmenter. Benene røde, med Hofter, Trochanter og Laarenes Basis sorte, paa

Mellem- og Baglaar er kun Spidsen rød, Forbenenes Forside er gul, og alle Skinneben har i al Fald en sort Streg paa Bagsiden. Vingerne som hos ♀. 8—9 mm.

Sjælden og kendes kun fra Lolland [V. Ulslev, Strandby Skole]; var blancoburgensis kendes kun fra Sjælland [Suserup]. Den flyver April—Mai og besøger Pil. Parasit hos Colletes cunicularius L., Anthrena labialis Kirby og A. praecox Scop.

14. N. alboguttáta Herr. Schaeff. [quinquespinósa Thoms.].

♀. Hoved og Thorax sorte, med ret sparsom, rødgraa, paa Metathorax tæt og lang, hvid Behaaring. Paa Hovedet er Clypeus, en bred Ring rundt om Øjnene, Kinder, Overlæbe og Kindbakker røde, de sidste med skarp, mørk Spids. Følehornene røde, Skaftet undertiden med sortplettet Spids, 2. Svøbeled af omtrent samme Længde som 3. Paa Thorax er Pronoten, Skuldercallus, Vingeskællene, 4 Længdestreger paa Mesonoten, store Pletter paa Mesopleurerne, begge Scuteller og store Pletter paa Metathorax røde. Bagkroppen rød med sorte Bagrandstværbaand paa alle Segmenter og hvidlig, undertiden gullig Tegning, 1. Segment er helt sort med rødt Midttværbaand, undertiden er Segmentet helt rødt eller helt sort, 2.—3. Segment med hvide Sidepletter, de paa 2. Segment størst og i Reglen indad udtrukket i en Spids, 4. Segment med smalle, stregformede, næsten sammenstødende, hvide Sidepletter og 5. Segment med en stor, rektangulær, hvid Tværplet. Bugen rød, med sorte Tværbaand. Benene røde, Hofter og Trochanter sortplettede, Laarene sorte ved Basis, de bageste sorte næsten til Spidsen og med enkelte lange Haar paa Oversiden, Bagskinnebenenes Spids paa Ydersiden med 5 lange, krumme, sorte Torne. Vingerne noget formørkede, med sortebrun Nervatur, Nervulus interstitiel. 7—10 mm.

Man træffer undertiden Individer, hos hvilke Bagkroppens hvide Tegning næsten er forsvundet; det bedste Kendemærke er Bagskinnebenenes Betorning.

♂. Hoved og Thorax med brungraa Behaaring; Ansigtet, Kanten af Metanoten og Undersiden af Thorax hvidhaarede. Paa Hovedet er næsten hele Ansigtet og Munden gule, Kindbakkerne med rødligmørk Spids. Følehornene røde, Skaftet paa Undersiden gult, paa Oversiden sort, ligesom Basaldelen af Svøbens Overside, 2. Svøbeled ikke halvt saa langt som 3. Paa Thorax er Skuldercallus lysegule, stundom sortebrune, Vingeskællene rødgule. Bagkroppen overvejende rødbrun, 1. Segment med sort Basis, 2.—5. Segment med hvidlige Sidepletter, der paa 2. Segment er lang-ovale med indad rettet Spids, paa de følgende Segmenter mere stregformede og mere nærstaaende, saa de paa 5. Segment er næsten sammenflydende, 6. Segment med rektangulær, hvid Tværplet. Bugen er rød, ofte med sorte Tværbaand. Benene og Vingerne som hos ♀, Bagskinnebenenes Spids med 5 lange, tynde, blege Torne. 9—10 mm.

Kendes fra Sjælland [Tibirke, Gelsskov], Møen og Jylland; i sidste Landsdel synes den at være almindelig. Juni—August. Den besøger Løvetand, Høst Borst [Leontodon autumnale], Vild Timian [Thymus serpyllum], Blaamunke [Jasione montana] og Vrietorn [Rhamnus cathartica]. Parasit hos Anthrena sericea Christ., A. argentata Smith og A. chrysopyga Schenck.

15. flavogut táta Kirby.

♀. Hoved og Thorax sorte, med kort og sparsom, rødlig Behaaring, 2 Pletter paa Mesopleurer og 2 Pletter paa Metathorax med snehvid, filtagtig Behaaring. Paa Hovedet er Clypeus's Forrand, Kinderne, Kindbakkerne og Øjerandene røde, Overlæben er sort. Følehornene lange, rødbrune, Skaftets Bagside mer eller mindre sortplettet, Svøbens Led langstrakte, det 2. betydeligt kortere end 3. Paa Thorax er Pronoten, Skuldercallus, Vingeskællene, store Pletter paa Mesopleurerne, Scutellens Pukler, Postscutellen og en stregformet Plet inden for Vingeskællene røde. Bagkroppen er rødligbrun med sorte

Tværbaand, 1. Segment med sort Basaldel, 2.–3. Segment med temmelig smaa, rundagtige, ofte utydelige, gule Sidepletter, der stundom kan mangle paa det ene eller begge Segmenter. Bugen er rødbrun. Benene rødbrune. Bagskinnebenenes Spids paa Ydersiden med en Række lige lange, korte, rødlige Torne. Vingerne svagt formørkede, med sortebrun Nervatur, Nervulus postfurcal. 5—7 mm.

♂. Hoved og Thorax sorte med rødlig, paa Clypeus, Pleurerne og Undersiden graahvidlig Behaaring. Paa Hovedet er Clypeus's Forrand, Kinderne, Kindbakkerne og en lille Plet mellem Clypeus og Øjnene gule. Overlæben sort. Følehornene rødbrune, Skaftet helt sort, Svøbens 2. Led kun halvt saa langt som 3. Paa Thorax er kun Skuldercallus og Vingeskællene rødlige. Bagkroppen rødbrun, med brune eller sorte Tværbaand og Basaldelen af 1. Segment sort, paa 2.—3. Segment findes større eller mindre, ofte noget utydelige og ikke skarpt afgrænsede, gule Sidepletter; undertiden har ogsaa 4. Segment Spor af gule Sidepletter. Analsegmentet med næsten lige afskaaret Bagrand. Benene rødbrune, Hofter, Trochanter og delvis Laarene sorte, alle Skinnebens Bagside sortstribet, de bageste desuden ofte paa Forsiden med en sort Plet ved Basis og Spids. Vingerne som hos ♀. 5—7 mm.

Vistnok ikke sjælden. Den kendes fra Sjælland [Rudehegn, Lellinge, Valløj, Falster [Gedser, Hesnæs], Lolland [Maribo, Strandby Skole] og Jylland [Sønderborg]. Mai—Juli, maaske i 2 Generationer. Den besøger Pil, Løvetand, Følfod og Stor Fladstjærne [Stellaria holostea]. Den synes knyttet til Skovegne og er Parasit hos Anthrena parvula Kirby og A. nana Kirby.

16. N. guttuláta Schenck.

♀. Hoved og Thorax sorte, med mørkrødlig, paa Metapleurerne hvid Behaaring. Paa Hovedet er Forranden af Clypeus, de indre Øjerande, Overlæben, Kinderne og Kindbakkerne rødlige, de sidste med stump Spids. Følehornene rødlige, Skaftet sort, 2. Svøbeled lidt kortere

end 3. Paa Thorax er Pronoten, Skuldercallus, Vingeskæl, Scutel og store Pletter paa Mesopleurer røde. Bagkroppen rød, med sort Basis og hvidgul Tegning, der bestaar af: paa 2. Segment 2 smaa, punktformede, paa 3. Segment i Reglen 4 smaa, paa 4. Segment 2 store, trekantede, mere indad rettede Pletter og ved disse ofte en Punktplet og paa 5. Segment 2 temmelig store, noget nyreformede, nærstaaende Sidepletter. Bugen ensfarvet rød med sort Basis. Benene rødlige med sort Basis. Bagskinnebenenes Yderside i Spidsen med 3 korte, sorte Torne, der staar saa tæt sammen, at de ser ud som et Punkt. Vingerne noget formørkede, med tydelige, hyaline Pletter og sortebrun Nervatur. Nervulus postfurcal. 6—8 mm.

♂. Ansigtstegningen rødliggul. Behaaringen bleg. 2. Svøbeled meget kortere end 3. Bagkroppen rød, med Basalhalvdelen af 1. Segment sort, 2.—6. Segment med bleggule, undertiden utydelige Sidepletter, der bagtil mere og mere forlænges indad og paa de bageste Segmenter næsten danner Tværbaand. Analsegmentet med næsten lige afskaaret Bagrand. Alle Skinneben er sortplettede paa Bagsiden, de bageste ogsaa paa Forsiden, Bagmetatarserne med sort Streg. Ellers som ♀. 6—7 mm.

Meget sjælden. Den opgives fra ældre Tid at være fundet paa Sjælland [Københavns], Falster og i Jylland [Horsens, Vejle]. Mai—Juni. Den besøger Løvetand, Hvid Kløver [Trifolium repens], Haarrig Høgeurt [Hieracium pilosella] og Tveskægget Ærenpris [Veronica chamaedrys]. Parasit hos Anthrena cingulata Fabr.

17. N. distinguénda Morawitz.

♀. Hoved og Thorax sorte med kort, rødlig Behaaring, Clypeus og Pletter paa Mesopleurerne og paa Metathorax hvidhaarede. Paa Hovedet er Clypeus's Forrand, Kinderne, Kindbakkerne, Overlæben og en stor Del af Øjerandene rødgullige. Følehornene røde, Skaftet sortebrunt, paa Oversiden mørkere, 2. Svøbeled betydeligt længere end 3. Paa Thorax er Pronoten, Skuldercallus,

Vingeskællene, store Pletter paa Mesopleurerne, Scutelpuklerne, Postscutellen og i Reglen 2 eller 4 Længdestreger paa Mesonoten røde. Bagkroppen glat, glinsende, sortrødlig, 2. Segment med gule Sidepletter, der ofte er stærkt udviskede og næsten forsvundne. Benene rødlige, Laar og Skinneben sortstribede, Bagmetatarser mørke, Bagskinnebenenes Yderside i Spidsen med ulige lange, børsteagtige, lyse Torne. Vingerne svagt formørkede, med hyaline Pletter ud mod Spidsen, Ribber og Stigma rødbrune, Nervulus postfurcal. 5—6 mm.

♂. Hoved og Thorax med rødliggraa, paa Clypeus, en stor Del af Thorax's Underside og Pletter paa Metathorax hvid Behaaring. Ansigtstegningen som hos ♀, men graaliggul. Følehornene mørke, Svøbens Underside mer eller mindre bleg, 2. Led næsten Halvdelen længere end 3. Paa Thorax er Skuldercallus og Vingeskællene rødgule. Bagkroppen mørk, undertiden sortagtig, glinsende glat, Segment 2—6 med gule, indad tilspidsede Sidepletter, der paa de bageste Segmenter er smalle, stregformede og næsten sammenflydende i Midten, ofte utydelige. Analsegmentet med stærkt udsnittet Bagrand. Ben og Vinger som hos ♀. 5—6 mm.

Meget sjælden. Kendes kun fra Sjælland [Rudehegn] og Fyn [Helnæs]. Juni—August. Den er Parasit hos Halictus minutus Kirby og Anthrena nana Kirby.

18. N. fuscicórnis Nyl.

♀. Hoved og Thorax sorte, med kort, rødliggraa Behaaring. Paa Hovedet er Kindbakkerne og Punkter paa Issen nær Øjet, undertiden ogsaa Basalranden af Overlæben røde. Følehornene temmelig korte, paa Oversiden sortagtige, paa Undersiden brunlige, 2. Svøbeled næsten Halvdelen længere end 3. Paa Thorax er Skuldercallus og Vingeskællene røde, Scutellen er næsten plan. Bagkroppen sort, med rødlige Tværbaand over Segmenterne, uden lys Tegning og med hvidlig Behaaring paa Siderne. Bugen rødlig, med sorte Tværbaand. Benene røde, med

variabel sort Tegning, der særlig er udviklet paa Bagbenene. Bagskinnebenene paa Ydersiden i Spidsen med tætstillede, korte, mørke Torne. Vingerne temmelig stærkt formørkede, med en hyalin Plet inden for Spidsen og med sortebrun Nervatur, Nervulus lidt postfurcal. 5—6 mm.

♂. Hoved og Thorax sorte, med kort, rødliggraa, paa Clypeus tilliggende hvid Behaaring. Mesonoten lidt glinsende og Metanoten delvis glat. Paa Hovedet er Kindbakkerne gule. Følehornene sorte, Svøbens Underside brun, 2. Svøbeled lidt længere end 3., Skaftet langt og krummet. Paa Thorax er Skuldercallus og Vingeskæl gulrøde, Scutellen plan. Bagkroppen rød, med fin, hvid Behaaring paa Siderne og sorte Tværbaand over Bagrandene af Segmenterne, hvis Basaldel er tydeligt punkteret, 1. Segments Basaldel sort. Analsegmentet med tydelig udsnittet Bagrand. Bugen rød med korte, sorte Tværbaand. Benene røde, Hofter, Trochanter og Laar, de sidste med Undtagelse af Spidsen, helt sorte, Skinnebenene med en sort Streg paa Bagsiden, Bagskinnebenene med en bred, sort Midtring og paa Ydersiden i Spidsen med børsteagtige, hvide Torne. Vingerne som hos ♀. 5 mm.

Sjælden. Kendes kun fra Sjælland [Gurre Vang, København, Næstved]. Juli—September. Den besøger Høst Borst [Leontodon autumnale], Haarrig Høgeurt [Hieracium pilosella] og Blaamunke [Jasione montana]. Den snylter hos Panurgus calcaratus Scop., ved hvis Redepladser den ofte sværmer.

19. N. armáta Herr. Schaeff.

♀. Hoved og Thorax sorte, paa Oversiden sparsom beklædt med korte, graagule Haar, paa Undersiden, Pleurerne og Metanoten med lang, silkeagtig, hvid Behaaring. Paa Hovedet er Clypeus's Forrand, Kinderne, en fin Streg langs indre Øjerande, de lange Kindbakker og i Reglen en Isseplet ved Øjeranden rødlige. Overlæben sort, med et nøgent, blankt poleret, bredt Tværfelt ved

Basis. Følehornene røde, Skaftets Bagside med en sort Plet, Svøbens 8.—10. Led helt sorte, 2. Led af samme Længde som 3. Paa Thorax er Pronoten, Skuldercallus og Vingeskællene rødbrune, Scutellen med en stor, rød Plet og Postscutellen helt rød. Bagkroppen overvejende rødligt farvet og paa de sidste Segmenters Sider med kort, silkeagtig, hvid Behaaring, paa 1. Segment er Basaldelen sort, paa 2. Segment findes 2 store, indad tilspidsede, gule Sidepletter, paa 3.—4. Segment noget baandagtige gule Sidepletter og paa 5. Segment 2 nærstaaende, runde, gule Pletter. Bugen rød, i Reglen med sortagtige, runde Midtpletter. Benene røde, korthaarede, paa Baghofternes Overside med bløde, hvide Haar, Hofter og Trochanter overvejende sorte, Baglaarenes Basis, Mellemlaarenes Underside, Bagmetatarserne og en stregformet Plet paa Bagskinnebenenes Bagside sorte. Bagskinnebenenes Spids paa Ydersiden med korte, tykke, sorte Torne. Vingerne temmelig stærkt formørkede, med en stor, hyalin Plet inden for Spidsen, Ribber og Stigma sortebrune, Nervulus postfurcal. 10—12 mm.

♂. Hoved og Thorax stærkt, paa Ansigtet tæt tilliggende, silkeagtigt hvidt behaaret. Følehornsskaftet helt sort, Svøben helt rødgul og med 2. Led af samme Længde som 3. Skuldercallus og Vingeskæl rødgule, Pronoten og begge Scuteller i Reglen sorte, men ofte er Pronoten og Scutelpuklerne røde. Bagkroppen med stærkere fremtrædende gul Tegning, der optræder som Sidepletter paa 2.—6. Segment, paa de sidste Segmenter dog ofte utydelige. Analsegmentet med dybt udskaaret Bagrand. Forlaarene stærkt udvidede. Alle Laarene sorte, kun Spidsen rød, og paa Undersiden med lang, hvid Behaaring. Vingerne noget formørkede, særlig imod Spidsen. Ellers som ♀. 10—12 mm.

Sjælden. Kendes fra Sjælland [Strandmøllen, Tibirke], Falster og Jylland [Horsens, Thorsø]. Juli—August. Den flyver sammen med Værten Anthrena hattorfiana Fabr. og paa de samme Blomster som denne.

20. N. ferruginata L.

♀. Hoved og Thorax sorte, med kort, tæt, brunliggraa, paa Mesopleurer og Metathorax med længere, gullighvid Behaaring. Paa Hovedet er kun Kinderne og Kindbakkerne røde. Følehornene korte, Skaftet i Reglen helt sort, Svøben rød, med sortagtig Overside og med 2. Led lidt kortere end 3. Paa Thorax er Pronotens Hjørner, Skuldercallus, Vingeskæl, Scutelpukler og i Reglen en Tværstreg over Postscutellen røde. Bagkroppen rød, uden gul Tegning, Basalhalvdelen af 1. Segment, Sidepletter paa 2.—3. og Basalbaand paa 4.—5. Segment sorte, disse Baand er undertiden afbrudte i Midten. Bugen rød med sorte, transverse Pletter. Benene røde, Hofter, Trochanter, Laarenes Basis, Bagmetatarser og Pletter paa Bagskinnebenene sorte. Bagskinnebenenes Spids paa Ydersiden med lige lange, brunlige Torne. Vingerne stærkt formørkede, med en hyalin Plet inden for Spidsen og sortebrun Nervatur, Nervulus stærkt postfurcal. 7—8 mm.

♂. Hoved og Thorax sorte, med tæt, gulliggraa, paa Mesopleurer og Metathorax mere hvidlig Behaaring. Paa Hovedet er Kinderne og Kindbakkerne gulplettede. Følehornene korte, Skaftet sort, Svøben rød, paa Oversiden med de 3 første Led sorte, Leddene forholdsvis korte, de midterste paa Undersiden med smaa Knuder og det 2. meget kortere end det 3. Paa Thorax er kun Skuldercallus og Vingeskællene delvis rødgule. Bagkroppen rød, med Basaldelen af 1. Segment, Sidepletter paa 2.—3. Segment og Tværbaand paa de følgende Segmenter sorte. Bugen rød, med sorte, ikke altid tydelige Tværbaand. Analsegmentet med rundt udskaaret Bagrand. Bagkroppen med stærkere Behaaring end hos ♀, særlig hen imod Spidsen, og paa Siderne pletteagtig hvid. Baglaarenes Underside paa Basaldelen tæt beklædt med lange, hvide Haar. Ellers som ♀. 7—8 mm.

Ikke almindelig, men kendes fra alle Landsdele. Mai —Juni. Den besøger Høgeurt, Pil og Hvidtjørn og er Parasit hos Anthrena humilis Imhoff og Panurgus banksianus Kirby.

21. N. argentáta Herr. Schaeff. [brevicórnis Mocs.].

♀. Hoved og Thorax sorte, næsten nøgne, kun med kort, tynd, hvidlig Behaaring, Metathorax paa Siderne med længere og tættere, hvid Behaaring. Hjærteformede Felt grovt længderynket. Paa Hovedet er en meget smal Forrand paa Clypeus, Kinderne, Kindbakkerne og en lille Isseplet ved hver Øjerand røde. Følehornene korte, brunrøde, Skaftet sort, 2. Svøbeled betydeligt kortere end 3. Paa Thorax er Skuldercallus, Vingeskæl og Scutellens Pukler røde, undertiden er ogsaa Postscutel, Pronotens Hjørner og smaa Pletter paa Mesopleurerne røde. Bagkroppen brunrød, 1. Segments Basaldel og 4.—6. Segment overvejende sorte. Bugen brunrød. Benene røde, Hofter, Trochanter og Laarenes Basis sorte, Baglaarene helt sorte med Undtagelse af Spidsen, Skinnebenene paa Bagsiden med en sort Streg, de bageste med næsten hele Bagsiden sort. Bagskinnebenenes Spids paa Ydersiden med nogle ganske faa, korte, mørkrødlige Torne. Vingerne temmelig stærkt formørkede, med en tydelig, hyalin Plet indenfor Spidsen og sortebrun Nervatur, Nervulus postfurcal. 7—8 mm.

♂. Hoved og Thorax sorte med kort, men tydelig, hvid Behaaring, Metathorax paa Kanten med en kort Streg af tættere, hvide Haar. Hjærteformede Felt grovt længderynket. Paa Hovedet er Kinder og Kindbakker gulrøde, Følehornene korte, sorte, 2. Svøbeled betydeligt kortere end 3. Paa Thorax er kun Skuldercallus svagt rødlige. Bagkroppen med tydelig, hvid Behaaring paa Siderne, sort, med rødbrun, baandagtig Tegning paa de 2 første Segmenter. Analsegmentet med lige, ikke udsnittet Bagrand. Bagskinnebenene næsten helt sorte. Ellers som ♀. 7—8 mm.

Meget sjælden. Kendes kun fra Jylland [Tebbestrup Bakker ved Randers]. August—September. Den besøger Blaamunke [Jasione montana] og Stor Knopurt [Centaurea scabiosa]. Parasit hos Anthrena marginata Fabr.

22. N. fabriciána L.

♀. Hoved og Thorax helt sorte, aldeles uden rød eller gul Tegning, kun undtagelsesvis forekommer Individer med gulagtige Skuldercallus, og med temmelig tæt, graalighvid Behaaring. Kindbakkerne med kløvet Spids. Følehornene sorte, Svøbens Underside mer eller mindre rødgul, sidste Led i Reglen helt rødgult, 2. Led meget kortere end 3. Bagkroppen rød, med Basaldelen af 1. Segment og Basalbaand paa de andre Segmenter sorte, paa 2, stundom ogsaa paa 3. Segment et Par mer eller mindre tydelige, smaa, gulagtige Sidepletter. Bugen rød, i Reglen sortplettet, paa 5. Segment med en tydelig, fin Længdekøl. Benene sorte, Forskinnebenenes Forside, Bagskinnebenenes Sporer og de yderste Fodled rødgule. Bagskinnebenenes Spids paa Ydersiden med uanselige Torne. Vingerne noget formørkede, med sortebrun Nervatur. Nervulus postfurcal. 7—10 mm.

♂. 2. Svøbeled ikke halvt saa langt som 3. Kindbakkernes Basis undtagelsesvis gulplettet. Bagkroppens sorte Farve ofte stærkt reduceret, Analsegmentet med tydelig skarpt udsnittet Bagrand. Ellers som ♀. 7—9 mm.

Noget sjælden. Kendes fra Sjælland [Strandmøllen], Møen, Lolland [Kældskov] og Jylland [Vejle, Ry, Horsens, Hald, Tvilum, Sønderborg]. April—Juli, rimeligvis i 2 Generationer. Den besøger Pil, Stikkelsbær, Følfod, Gæslingeblomst [Draba verna], Korsknap [Glechoma hederacea] og Eng Brandbæger [Senecio jacobaea]. Den snylter hos Anthrena gwynana Kirby og A. chrysosceles Kirby.

23. N. obtúsifrons Nyl.

♀. Hoved og Thorax sorte, næsten nøgne. Paa Hovedet er kun Kindbakkerne rødlige. Følehornene sorte, Svøben med mer eller mindre rødlig Underside og med 2. Led af omtrent samme Længde som 3. Arten er let kendelig paa Pandens ejendommelige Bygning. Medens den Ophøjning, der findes mellem Følehornene, hos de andre Arter er sammenpresset fra Siderne, saa den faar

Form af en tresidet, skarp Køl, er den hos denne Art flad og stærkt punkteret. Paa Thorax er Skuldercallus og Vingeskællene som Regel røde, men ofte er de første helt eller delvis sorte. Bagkroppen rødlig, 1. Segment med sort Basaldel, dog rager i Reglen en kvadratisk rød Plet ind i denne sorte Farve, 2.—3. Segment, undertiden ogsaa 4., med smaa, hvide Sidepletter, 5. Segment med en baandagtig, hvid Midtplet, men ofte er disse Pletter utydelige eller næsten helt forsvundne, de mellemste Segmenter har i Reglen sorte Basalbaand, og de sidste Segmenter er næsten helt sortagtige. Bugen rødbrun. Benene sortrøde, Bagskinnebenenes Spids paa Ydersiden med korte, sorte Torne. Vingerne stærkt formørkede ud imod Spidsen, Ribber og Stigma sortebrune, Nervulus interstitiel. 6—7 mm.

♂. Hoved og Thorax sorte, med kort Behaaring. Paa Hovedet er Kindbakkerne rødlige og 2 Pletter paa Forranden af Clypeus hvidlige. Følehornene sorte, Svøben med rødlig Underside og 2. Led længere end 3. Paa Thorax er Skuldercallus hvidlige, Vingeskællene brunsorte. Bagkroppen sortebrun, med hvide Sidepletter paa 2.—6. Segment, i Reglen er dog kun Pletterne paa 2.—3. Segment nogenlunde tydelige. Analsegmentet med lige afskaaret Bagrand. Benene sorte med rødlige Fødder. Ellers som ♀. 5—7 mm.

Noget sjælden. Kendes fra Sjælland [København, Kallundborg, Holsteinborg], Bornholm, Lolland [Dødemose, Strandby Skole, Orebygaard], Fyen [Faaborg] og Jylland [Pedholt, Madskov ved Sønderborg]. Juli—September. Den besøger Blaamunke [Jasione montana] og er Parasit hos Anthrena shawella Kirby.

15. *Dufourea* Lepeletier.

Smaa, sorte, solitære Bier. Forvingerne med 2 omtrent lige store Cubitalceller, den 2. betydeligt smallere foroven end forneden, Radialcellen udad afsmalnet og med Spidsen i selve Vingeforkanten,

Nervulus antefurcal. Følehornene hos ♀ med 12, hos ♂ 13 Led. Punktøjnene stillede i flad Trekant. Laarsamlere.

Rederne i Jorden paa sandede Steder.

Oversigt over Arterne.

♀ og ♂.

Mesonoten meget utydeligt skulpteret ..... 1. vulgáris.
Mesonoten med tydelig Punktur ..... 2. halíctulus.

1. D. vulgáris Schenck.

♀. Hoved og Thorax stærkt glinsende, næsten helt glatte og med tynd, brunlig Behaaring. Følehornene korte, tykke, kølleformede, sorte, Svøbens Apicaldel rødgul. Bagkroppen glinsende glat, med rødgult farvede, nedtrykte Segmentbagrande og kort og tynd, brunlig Behaaring. Analfrynserne brungule. Bugen sort, noget glinsende og med graalige Frynser i Segmentbagrandene. Benene sortebrune, med kort, gulbrun Behaaring. Scopa brungul. Vingerne hyaline, med brun Nervatur. 6 mm.

♂. Behaaringen længere og lysere. Svøben med knudrede Led og rødgult farvet Underside, Bagkroppen og Benene mere brunrøde. Ellers som ♀. 5—6 mm.

Sjælden. Kendes fra Sjælland [Ermelunden], Lolland [V. Ulslev Mose] og Jylland [Randers, Sønderborg]. Juli—August. Den besøger særlig gule Kurvblomster, især Høst Borst [Leontodon autumnale].

2. D. halíctulus Nyl.

♀. Hoved og Thorax lidt glinsende, tæt og fint punkterede og med tynd, graalig Behaaring. Følehornene korte, tykke, kølleformede, sorte, Svøbens Underside rødgul. Bagkroppen glinsende, med stærkt nedtrykte, gulrødt farvede Segmentbagrande og sparsom, hvidlig Behaaring. Benene sorte med hvidliggraa Behaaring. Scopa hvidgraa. Vingerne næsten hyaline, med sortebrun Nervatur. 4—5 mm.

♂. Følehornene lange, sorte, Svøbens Underside rødbrun. Bagkroppen glat, stærkt glinsende, med skarpt nedtrykte Segmentbagrande og svag, hvidlig Behaaring. Benene sorte med hvidlig Behaaring, Skinneben og Fødder sortebrune. Ellers som ♀. 4—5 mm.

Ikke sjælden. Kendes fra Sjælland og Jylland og er sine Steder almindelig. Juli—August. Den kan træffes paa Blaamunke [Jasione montana].

16. *Halictoides* Nylander.

Temmelig smaa, sorte, solitære Bier. Forvingerne med 2 omtrent lige store Cubitalceller og en udad afsmalnet Radialcelle, hvis Spids ligger i Vingeforkanten, Nervulus interstitiel. Følehornene hos ♀ med 12, hos ♂ med 13 Led. Laarsamlere.

Rederne anlægges i Jorden paa sparsom med Græs bevoksede Skraaninger. Overvintrer som Larver.

Oversigt over Arterne.

♀.

Bagkroppen med tynd, uregelmæssig og fin Punktur ..... 1. dentiventris.
Bagkroppen med tættere og grovere Punktur .... 2. inermis.

♂.

5. Bugsegment paa hver Side med en lille Tand. ..... 1. dentiventris.
5. Bugsegment uden Sidetænder.... 2. inermis.

1. H. dentiventris Nyl.

♀. Hoved og Thorax med fin Skulptur og tynd, brunlig Behaaring. Følehornene korte, kølleformede, sorte. Bagkroppen glinsende, fint og tæt punkteret, med glatte Segmentbagrande og sparsom, brunlig Behaaring. Analfrynserne sortebrune. Bugen sort med brunlig Behaaring. Benene sorte, mørkebrunt behaarede. Scopa sortebrun.

Vingerne næsten hyaline, med sortebrun Nervatur. 7—9 mm.

♂. Behaaringen tættere, paa Clypeus hvidlig. Bagkroppen med lysere Behaaring og en lille, tydelig Tand i Baghjørnet af 5. Bugsegment. Ellers som ♀. 7—8 mm.

Ikke sjælden og kendes fra alle Landsdele. Juni—August. Den besøger næsten kun Campanula, i hvis Blomster den overnatter og søger Ly i daarligt Vejr.

2. H. inérmis Nyl.

♀. Hoved og Thorax med fin Punktur og graalig Behaaring. Følehornene sorte, korte, kølleformede. Bagkroppen med regelmæssig, tæt og fin Punktering, særlig paa de 3 forreste Segmenter, og sparsom, graalig Behaaring. Bugen med hvide Frynser i Segmentbagrandene. Benene sorte, graabrunt behaarede. Scopa graabrun. Bagskinnebenenes Sporer sortebrune. Vingerne svagt formørkede, med sortebrun Nervatur. 7—8 mm.

♂. Følehornene lange, kølleformede, sorte, Svøbens Underside brun, de sidste Led noget buede. 5. Bugsegments Bagrand noget opadbøjet og uden Hjørnetænder. Ellers som ♀. 7—8 mm.

Meget sjælden og kendes kun fra Sjælland [Strandmøllen, Tibirke]. Juni—August. Den besøger især Campanula-Arter, i hvis klokkeformede Blomster den opholder sig om Natten og i daarligt Vejr.

17. *Rhophítes* Spinola.

Middelstore, solitære Bier. Forvingerne med 2 omtrent lige store Cubitalceller og en udad afsmalnet Radialcelle, hvis Spids ligger i selve Vingeforkanten. Følehornene med 12 Led hos ♀, 13 hos ♂. Punktøjnene stillet i noget flad Trekant. Laarsamlere.

Rh. quinquespinósus Spin.

♀. Hoved og Thorax sorte, med tæt og fin Punktering og gulbrun Behaaring, paa Panden med indblandede sorte Haar. Følehornene sorte, meget korte, Svøben kølleformet og med de sidste Leds Underside brungul. Bagkroppen sort, ægformet, med gulbrun Behaaring, 2.—4. Segment med hvide, tilliggende Bagrandstværbaand, 5. Segment med hvide Bagrandsfrynser. Analfrynserne gule. Benene sorte, med gulbrun Behaaring. Scopa hvidlig med Sølvskær. Vingerne svagt formørkede, med brunrød Nervatur. 9—10 mm.

♂. Hoved og Thorax sorte, fint og tæt punkterede og temmelig tæt, gulbrunt behaarede. Følehornene temmelig lange, sorte, Svøbens Underside lysegul. Bagkroppen langstrakt, cylindrisk, sort, tæt og fint punkteret og kort, gulbrunt behaaret, 1.—6. Segment med hele, gulhvide Bagrandstværbaand. 6. Bugsegment med 3 Længdekøle, de 2 yderste ender i Bagranden med en lille Tand. Benene sorte, med gulhvide Fødder og gulbrun Behaaring. Vingerne som hos ♀. 9—10 mm.

Noget sjælden. Kendes fra Sjælland [Nordsjælland, Jyderup], Lolland [Hydesby Skov, Høvænge Skov] og Jylland [Pedholt, Elkær Skov, Horsens, Sønderborg]. Juli—August. Den besøger høje Læbeblomstrede, som Tandbæger [Ballota nigra], Galtetand [Stachys silvatica] og Betonie [Betonica officinalis].

Rederne anlægges i Jorden paa med sparsom Vegetation bevoksede Skraaninger, i Reglen ved Skovrande. Overvintrer som Larve.

18. *Panúrgus* Panz.

Middelstore, solitære Bier. Forvingerne med 2 omtrent lige store Cubitalceller og en udad afsmalnet Radialcelle, hvis Spids ligger langt inden for Vingeforkanten og er lige afskaaret, uden for denne en aaben Tillægscelle. Bagvingernes Basal-

lap lang og naar langt uden for Nervulus. Følehornene hos ♀ med 12. hos ♂ med 13 Led. Punkt-

Fig. 24. Forvinge af Panurgus.

øjnene stillede i en meget flad Trekant. Kloleddene med veludviklede Hefteskiver. Laarsamlere.

Rederne anlægges i Jorden ved Stier og Vejrande og paa tørre, kortgræssede Skraaninger, ofte kolonivis.

Oversigt over Arterne.

♀.

Følehornsvøben helt sort ..... 1. banksiánus.
Følehornsvøben for en stor Del rødfarvet.....
..... 2. calcarátus.

♂.

Baglaarenes Underside med en stor Tand .....
..... 2. calcarátus.
Baglaarenes Underside uden Tand 1. banksiánus.

1. P. banksiánus Kirby [áter Panz., ursína Latr.].

♀. Hoved og Thorax sorte, glatte og glinsende, med tynd, sortebrun Behaaring. Følehornene korte, kølleformede, sorte. Bagkroppen sort, glinsende glat, med bredt og skarpt nedtrykte Segmentbagrande og mørkebrun Behaaring. Analfrynserne lange, rødgule. Benene sorte, brungult behaarede, de 4 sidste Fodled gullige. Scopa brunliggul. Vingerne noget formørkede mod Yderranden. 10—11 mm.

♂. Behaaringen nærmest rødbrun. 6. Bugsegment med dybt udskaaret Bagrand. Analsegmentets Underside med 2 ophøjede Lister. Ellers som ♀. 10 mm.

Temmelig almindelig, særlig i magre Egne, og kendes fra alle Landsdele. Juli—August. Den besøger Kurvblomstrede, særlig Høst Borst [Leontodon autumnale], Alm. Kongepen [Hypochaeris radicata] og Høgeurt [Hieracium]; i daarligt Vejr træffes den ofte i Kronerne af Campanula.

2. P. calcarátus Scopoli [lobáta Panz.].

♀. Hoved og Thorax sorte, glinsende glatte og med sparsom, graabrun Behaaring. Følehornene korte, kølleformede, sorte, Svøben i større eller mindre Udstrækning rødgul. Bagkroppen sort, glinsende glat og med svag, graabrun Behaaring. Analfrynserne sortebrune. Benene sorte, med brungul Behaaring, de sidste Fodled lyse. Scopa brunliggul. 6—7 mm.

♂. Hovedet stort, meget bredere end Thorax og med noget kraftigere Behaaring. 6. Bugsegment med lige, ikke udskaaret Bagrand. Bagaarenes Underside med en stor, stærk Tand. Bagskinnebenenes Spids paa Indersiden rundagtigt udvidet. Ellers som ♀. 6—7 mm.

Temmelig almindelig i sandede Egne. Juli—August. Den træffes paa gule Kurvblomster, især Høgeurt [Hieracium] og Høst Borst [Leontodon autumnale].

19. *Dasýpoda* Latr.

Store, solitære Bier. Forvingerne med 2 Cubitalceller, hvoraf den 1. er betydeligt større end

Fig. 25. Forvinge af Dasypoda.

den 2. Radialcellen er udad afsmalnet og med Spidsen inden for Vingeforkanten. Bagvingernes

Basallap er meget kort og naar kun halvvejs til Radius. Punktøjnene stillede i næsten ret Linie tværs over Issen. Følehornene hos ♀ med 12, hos ♂ med 13 Led. Metatarserne meget lange, omtrent saa lange som Skinnebenene. Kloleddene med Hefteskiver. Laarsamlere.

Træffes kun i sandede Egne. Rederne anlægges i Jorden i stor Dybde, ofte kolonivis. Overvintrer som Larver.

Oversigt over Arterne.

♀.

3.—4. Bagkropsegment med hele Tværbaand..... ..... 1. plúmipes.
3.—4. Bagkropsegment med afbrudte Tværbaand.. ..... 2. thomsóni.

♂.

2. Svøbeled af samme Længde som 3. .... 1. plúmipes.
2. Svøbeled næsten dobbelt saa langt som 3..... ..... 2. thomsóni.

1. D. plúmipes Panz. [hírtipes Thoms.].

♀. Hovedet sort, sorthaaret, paa Issen nærmest gulhaaret og paa Panden og Ansigtet med talrig Indblanding af lyse Haar. Følehornene sorte, korte, fortykkede mod Spidsen. Thorax sort, paa Oversiden med lang og tæt, rødgul, paa Pleurer og Underside hvidlig Behaaring. Mesonoten med større eller mindre Indblanding af sorte Haar, i Reglen saa mange, at der forekommer et mørkt Tværbaand over Midten. Bagkroppen sort, glinsende, mørkhaaret, 1. Segment gulgraat behaaret, 2.—4. Segment med hele, hvide Bagrandstværbaand, det paa 2. Segment dog ofte afbrudt i Midten. Analfrynserne sortebrune. Benene sorte, med hvidgul Behaaring. Scopa gul. 13—15 mm.

♂. Hoved og Thorax sorte, paa Oversiden med rødgul, paa Undersiden med hvidagtig, lang Behaaring. Føle-

hornene sorte, 2. Svøbeled af omtrent samme Længde som 3. Bagkroppen sort, langhaaret, 1. og undertiden ogsaa 2. Segment med gul, 3.—6. Segment med sort Behaaring, Analsegmentet sorthaaret med korte, børsteagtige, gule Haar paa Siderne, 2.—6. Segment med hele, i Midten ikke indsnævrede, brede, hvidgule Tværbaand over Bagrandene. Benene brungult behaarede. 12—15 mm.

Ikke sjælden og kendes fra alle Landsdele, stedvis i enkelte Aar meget hyppig. Juli—August. Den besøger Høgeurt [Hieracium], Høst Borst [Leontodon autumnale], Knopurt [Centaurea scabiosa og jacea] og Ager Tidsel.

2. D. thomsóni Schlett.

♀. Hovedet sort, med hvidagtig Behaaring. Følehornene korte, sorte, Svøben brun ud imod Spidsen. Thorax sort, paa Oversiden med bleggul, paa Pleurer og Underside med lysere Behaaring, paa Midten af Mesonoten med en Del indblandede, mørke Haar. Bagkroppen sort, glinsende, mørkt langhaaret, 2.—4. Segment med hvide Tværbaand over Bagrandene, de 2 første Baand bredt, det sidste smalt afbrudt i Midten. Analfrynserne gulhvide. Benene sorte, Hofter, Trochanter og Laar brungult, Skinneben og Fødder rødgult behaarede. Scopa rødliggul. 15—18 mm.

♂. Hoved og Thorax sorte, med graalig, paa Pleurer og Underside lysere Behaaring. Følehornene sorte, Svøbens 2. Led næsten dobbelt saa langt som 3. Bagkroppen sort, med lang, gulgraa Behaaring, der paa Segmenternes Bagrande danner brede, i Midten noget indsnævrede Tværbaand. Benene sorte, Hofter, Trochanter og Laar med hvidlig, Skinneben og Fødder med lang, gullig Behaaring. 14—17 mm.

Meget sjælden og kendes kun fra Jylland [Bilsbæk ved Odder og Thorsager i Djursland]. Juli—August. Den besøger forskellige Kurvblomstrede.

20. *Melitta* Kirby.

Middelstore, solitære Bier. Forvingerne med 3 Cubitalceller, hvoraf den 1. er saa stor som 2. og 3. tilsammen, og den 2. kun halvt saa stor som 3. Radialcellen udad afsmalnet og med afrundet Spids,

Fig. 26. Bagvinge af Melitta.

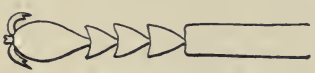

Fig. 27. Mellemfod af en Melitta.

der ligger inden for Vingeforkanten, Basalribben næsten ret. Bagvingerne med kort Basallap og skraatstillet Nervulus. Punktøjnene stillede i en flad Trekant. Følehornene hos ♀ med 12, hos ♂ med 13 Led. Bagkroppen med mer eller mindre tydelige Tværbaand. Kloleddene paafaldende stærkt udvidede, meget bredere end næstsidste Led. Skinnebenssamlere, ♀ med veludviklet Scopa.

Oversigt over Arterne.

♀.

1. Bagkropspidsen gulhaaret. Bagkroppen med utydelige Tværbaand..... 3. haemorrhoidális.
   Bagkroppen ikke gulhaaret. Bagkroppen med tydelige Tværbaand 2
2. Bagkroppens Tværbaand smalle, kun omtrent $^1/_5$ af Segmenternes Bredde ..... 2. nígricans.
   Bagkroppens Tværbaand brede, omtrent $^1/_3$ af Segmentbredden ..... 1. leporína.

♂.

1. Bagkroppen uden tydelige Tværbaand. Svøbeleddene tydeligt knudrede ..... 3. haemorrhoidális.
   Bagkroppen med tydelige Tværbaand, Svøbeleddene kun svagt knudrede 2
2. Bagkroppens Tværbaand brede..... 1. leporína.
   Bagkroppens Tværbaand meget smalle.....
   ..... 2. nígricans.

1. M. leporína Panz.

♀. Hovedet sort, glinsende, med fin Skulptur og gulgraa Behaaring, paa Issen med Indblanding af sorte Haar. Følehornene sorte, Svøbens Underside rødgul. Thorax sort, næsten glat, paa Oversiden med rødgul, paa Pleurerne og Undersiden med hvidgul Behaaring, Mesonoten med indblandede sorte Haar. Bagkroppen sort, fint tværrynket, med gulgraa Behaaring, der er længst paa 1. Segment, 2.—4. Segment med hele, brede, gulgraa Bagrandstværbaand. Analfrynserne sortebrune, paa Siderne hvidlige. Bugen sort, med graagule Frynser i Segmentbagrandene. Benene sorte, med rødbrune Kloled, Hofter, Trochanter og Laar med hvidlig, Skinneben og Fødder med gulgraa Behaaring. Vingerne hyaline, med rødgul Nervatur. 10—12 mm.

♂. Hoved og Thorax sorte, tæt, gulgraat behaarede, paa Mesonoten mere brungult. Følehornene lange, Svøben med svagt buede, paa Undersiden brunlige Led. Bagkroppen sort, med temmelig tæt, gulbrun Behaaring paa de 2 første Segmenter, paa de andre Segmenter mørkere, næsten sort, 2.—5. Segment med hele, tilliggende, gulhvide Bagrandstværbaand. 6. Bugsegments Basaldel med en tydelig Længdekøl, der naar Midten af Segmentet. Benene sorte, med hvidgul Behaaring. Vingerne som hos ♀. 10—12 mm.

Ikke sjælden og kendes fra alle Landsdele. Juli—August. Den besøger næsten udelukkende Ærteblomstrede som Kløver [Trifolium repens og arvense], Stenkløver [Melilotus alba], Krageklo, Kællingetand og Vikker.

2. M. nígricans Alfken [melanúra Schenck].

♀. Hoved og Thorax sorte. Hovedet gulbrunt behaaret, paa Issen med indblandede sorte Haar. Følehornene sorte, Svøbens Underside mørk rødbrun. Thorax overvejende sort behaaret, Mesonoten fortil og paa Siderne med indblandede lyse Haar, Pleurer og Underside med hvidlig Behaaring. Bagkroppen glinsende sort, fint punkteret, paa 1. Segment med lang og tynd, gullig, paa de øvrige Segmenter med kort, sort Behaaring, 2.—4. Segment med meget smalle, hvide Tværbaand. Analfrynserne hvide, i Midten med Indblanding af sorte Haar. Benene sorte, med hvidgraa Behaaring. Scopa gullighvid. Vingerne noget formørkede ud mod Spidsen og med mørkebrun Nervatur. 10—11 mm.

♂. Følehornene temmelig lange og tynde, sorte, Svøben med svagt buede Led og sortebrun Underside. Thorax med gulgraa Behaaring. Paa Bagkroppen er de to første Segmenter tyndt og langt gulbrunt, de andre Segmenter sort behaarede, 2.—4. Segment med smalle, hvide Bagrandstværbaand. 6. Bugsegment med en forholdsvis skarp Køl. Benene nærmest sortebrune, med brunlighvid Behaaring. Ellers som ♀ 9—10 mm.

Sjælden. Kendes fra Sjælland [Lille Esbønderup], Bornholm, Lolland [Sløsse] og Jylland [Horsens]. Juli—August. Den besøger Ager Tidsel [Cirsium arvense] og Kattehale [Lythrum salicaria].

3. M. heamorrhoidális Fabr.

♀. Hovedet sort, med brungul, paa Issen sort Behaaring. Følehornene sorte, Svøbens Spidshalvdel rødbrun, sidste Led ofte helt rødt. Thorax sort, med gulbrun, paa Mesonoten mer eller mindre sort Behaaring. Bagkroppen sort, med svag, gullig Behaaring, der er længst paa 1. Segment og de følgende Segmenters Sider, 2.—4. Segment med smalle, utydelige, hvide Tværbaand over Bagrandene. Analfrynserne tætte, guldgule. Bugen sort, med meget grov Skulptur og gulbrune Frynser i Segmentbagrandene. Be-

nene sorte, med rødgule Kloled, Hofter, Trochanter og Laar tyndt gulgraat, Skinneben og Fødder rødgult behaarede. Vingerne svagt formørkede, med mørkebrun Nervatur. 10—12 mm.

Den er en Del varierende i Haarfarve. Mesonotens sorte Haar kan være til Stede i større eller mindre Udstrækning, Issens sorte Behaaring kan brede sig ned over Pande og Ansigt, og paa Bagkroppen kan sorte Haar optræde i større eller mindre Udstrækning og saaledes danne Overgangen til var. nígra Friese, der er sorthaaret overalt, undtagen paa de 2 sidste Bagkropsegmenter, der altid er rødgult behaarede.

♂. Hoved og Thorax sorte, med brungul Behaaring, der paa Midten af Mesonoten næsten altid er blandet med sorte Haar. Følehornene lange, sorte, Svøbens Led paa Undersiden stærkt knudrede, næsten savtakkede. Bagkroppen glinsende sort, uden Tværbaand, paa 1.—3., stundom kun paa 1.—2. Segment gulbrunt, paa 4.—5. Segment mørkebrunt og paa de 2 sidste Segmenter rødbrunt behaarede. Bugen sort, glinsende, med gulgraa Frynser i Segmentbagrandene. Benene sorte, med gulgraa Behaaring. Vingerne som hos ♀. 10—12 mm.

Temmelig almindelig i alle Landsdele, maaske lidt stedegen. Juli—August. Den besøger Campanula-Arter, især C. rotundifolia, i hvis Klokker den ofte søger Ly. Rederne ofte kolonivis.

21. *Macrópis* Panz.

Temmelig smaa, solitære Bier. Forvingerne med 2 omtrent lige store Cubitalceller og en udad afsmalnet Radialcelle, hvis Spids ligger i Vingeforkanten. Følehornene med 12 Led hos ♀, 13 hos ♂. Punktøjnene stillede i næsten ret Linie tværs over Issen. Bagkroppen bred, stærkt hvælvet, næsten halvkugleformet. Skinnebenssamlere, ♀ med veludviklet Scopa. Bagføddernes 2. Led er

indføjet i underste Hjørne af Metatarsus og ikke, som ellers er Tilfældet, i Midten af denne. Kloleddene med tydelige Hefteskiver.

Oversigt over Arterne.

♀.

Bagmetatarserne sorthaarede. Scopa hvid ..... 1. labiáta.
Bagmetatarserne gulhaarede. Scopa gul ..... 2. fúlvipes.

♂.

De 2 første Bagkropsegmenter glatte, næsten upunkterede. Bagskinnebenenes Spids paa Indersiden tydeligt tornagtigt forlænget..... 2. fúlvipes.
De 2 første Bagkropsegmenter med tydelig Punktur. Bagskinnebenenes Spids paa Indersiden ikke forlænget..... 1. labiáta.

1. M. labiáta Panz.

♀. Hovedet sort, med gulbrun, paa Issen mørkere Behaaring. Følehornene sorte, Svøbens Underside rødgullig. Thorax sort, med graalig, paa Mesonoten brunlig Behaaring. Hjærteformede Felt kornet rynket. Bagkroppen glinsende sort, med svag, spredt Punktering og gullige Segmentbagrande, næsten nøgen, med tydelige, hvide Tværbaand paa Segmentbagrandene. Benene sorte, de sidste Fodled rødgule, med kort, graagullig Behaaring, Bagmetatarserne sorthaarede. Scopa hvid. Vingerne noget formørkede og med sortebrun Nervatur. 8—10 mm.

♂. Hovedet sort, graabrunt behaaret. Hele Ansigtet og Kindbakkernes Basis gultfarvede. Følehornene sorte, Svøbens Underside rødbrun. Thorax sort, med graabrun, paa Undersiden hvidlig Behaaring, tværs over Mesonoten et brunsort Baand. Bagkroppen sort, glinsende, med hvidlige Tværbaand over Bagrandene af 3.—5. Segment. Bugen sort, glinsende, med hvidlige, frynseagtige Bagrandstværbaand. Benene sorte, med graalig Behaaring, de sidste Fodled rødlige. Bagbens Laar og Skinneben stærkt fortykkede, de sidste kølleformede. Vingerne som hos ♀. 8—10 mm.

Noget sjælden og stedegen. Den kendes fra Sjælland [Strandmøllen, Lyngby, Havreholm, Vordingborg], Møen, Falster, Lolland [Kærstrup, V. Ulslev Mose, Hydesby Skov] og Jylland [Sønderborg, Nybøl]. Juli—August. Den besøger Almindelig Fredløs [Lysimachia vulgaris], Mjødurt, Enbo Galdebær [Bryonia alba], Ager Tidsel og Sværtevæld [Lycopus europaeus]. Dens Snylter Epeoloides coecutiens Fabr. er endnu ikke fundet her i Landet.

2. M. fúlvipes Fabr.

♀. Ligner meget forrige Art. Thorax overalt med rødbrun Behaaring. Bagkroppen næsten helt glat, kun meget fint og utydeligt punkteret. Benene overvejende gulrødt behaarede. Vingerne med brunrød Nervatur. 9—10 mm.

♂. Ligner meget labiata. Hoved og Thorax med rødbrun, paa Undersiden mere graalig Behaaring. Mesonoten uden brunligt Tværbaand. Bagkroppen glat, uden tydelig Punktur. Benene sorte, med graabrun Behaaring. Bagskinnebenenes Spids paa Indersiden forlænget i en tydelig, spids Tand. Vingenervaturen brunlig. Ellers som labiata. 8—10 mm.

Sjælden. Kendes kun fra Sjælland [Pleielt] og Lolland [Merritzskov, Dødemose]. Juli—August. Den besøger samme Planter som labiata. Rederne paa leret Bund.

22. *Eucera* Latr.

[Langhornsbier].

Middelstore, solitære Bier. Forvingerne med 2 Cubitalceller, hvoraf den 1. er betydeligt mindre

Fig. 28. Forvinge af Eucera.

end den 2. Radialcellen forholdsvis kort, udad svagt afsmalnet og med afrundet Spids, der ligger

inden for Vingeforkanten. Følehornene hos ♀ med 12, hos ♂ med 13 Led. Punktøjnene stillede i næsten ret Linie tværs over Issen. Skinnebenssamlere.

En artsrig Slægt af udprægede Steppebeboere, der kun har een Repræsentant hos os.

E. longicórnis L. [diffícilis Perêz].

♀. Hoved og Thorax sorte, paa Oversiden med temmelig lang, rødgul, paa Undersiden med mere hvidgraa Behaaring. Kindbakkerne med en stor rød Plet bagved den stumpe Spids. Følehornene sorte. Bagkroppen sort, svagt glinsende, 1.—2. Segment tyndt, gulbrunt, de følgende Segmenter kort, sorthaarede, 2.—3. Segment med hvidagtige Sidepletter, der ofte er utydelige, 4. Segment med et i Midten indsnævret eller afbrudt hvidt Tværbaand, 5. Segment med rødliggul, Analsegmentet med mørk Behaaring. Bugen sort, med gullige Frynser i de lyst farvede Segmentbagrande. Benene sorte med rødlige Fødder og lang, gulhvid, paa Metatarsernes Inderside rødgul Behaaring. Vingerne svagt formørkede, med brun Nervatur, Nervulus interstitiel. 13—15 mm.

♂. Clypeus og Overlæben helt gultfarvede. Kindbakkerne uden rød Plet. Følehornene sorte, meget lange, omtrent saa lange som hele Kroppen. Bagkroppen uden hvide Sidepletter og Tværbaand. Analsegmentets Underside i Midten med en rendeagtig Fordybning og med en ophøjet Randliste paa hver Side. Ellers som ♀. 13—15 mm.

Almindelig og kendes fra alle Landsdele. Mai—Juni. Den besøger Løvetand, Vikke, Kællingetand, Rød Kløver, Krybende Læbeløs [Ajuga reptans] og i Haver Weigelia. Rederne anlægges i Jorden paa leret og tør Bund, ofte kolonivis.

23. *Anthophóra* Latr.

[Podalírius Fabr., Vægbier].

Middelstore, noget robuste, solitære Bier med tæt, pelsagtig Behaaring. Forvingerne med 3 om-

Fig. 29. Forvinge af Anthophora.

trent lige store Cubitalceller. Bagvingernes Basallap er kort og naar ikke Nervulus. Følehornene hos ♀ med 12, hos ♂ med 13 Led. Punktøjnene store og stillede i tydelig Trekant. Hos ♂ er Ansigtet altid i temmelig stor Udstrækning gulligt eller gullighvidt farvet. Skinnebenssamlere.

Rederne anlægges i Jorden, i Træ eller i Lermure, og Fodermassen bestaar af en halvtflydende Grød af sammenæltet Blomsterstøv og Honning.

Oversigt over Arterne.

♀.

1. Clypeus med gul Tegning ..... 1. bimaculáta.
   Clypeus helt sort 2
2. Bagkroppen med tydelige Tværbaand over Segmentbagrandene 3
   Bagkroppen uden tydelige Tværbaand over Segmentbagrandene 5
3. Mesonoten gulgraat behaaret og med et tydeligt, sort Tværbaand mellem Vingerne .... 3. retúsa.
   Mesonoten uden sort Tværbaand 4
4. Scopa hvid ..... 2. vulpína.
   Scopa rødgullig ..... 4. acervórum.
5. 1. Bagkropsegment sort, 2.—4. Bagkropsegment rødgult behaaret.. 5. parietína var. schéncki.
   1.—4. Bagkropsegment ensfarvet behaarede 6

6. Bagkroppen ensfarvet sort eller sortebrunt behaaret 7
   Bagkroppen ikke ensfarvet mørkt behaaret 8
7. Bagskinnebenenes Sporer sorte ..... 4. acervórum var. níger.
   Bagskinnebenenes Sporer rødgule ..... 3. retúsa var. obscúra.
8. Kinderne veludviklede, saa lange som 3. Svøbeled. Bagskinnebenenes Sporer brunsorte.. 6. furcáta.
   Kinderne svagt udviklede, kortere end 3. Svøbeled. Bagskinnebenenes Sporer brungule 5. parietína.

♂.

1. Mellemmetatarserne med en Pensel af lange, tætstillede Haar i Kanten 2
   Mellemmetatarserne uden saadan Behaaring 3
2. Kun Mellemmetatarserne med sorte, penselagtige Frynser ..... 3. retúsa.
   Ogsaa Mellembenenes Kloled med en saadan Behaaring ..... 4. acervórum.
3. Behaaringen paa Mellemmetatarsernes Bagkant er kortere end Leddets halve Længde 4
   Behaaringen paa Mellemmetatarsernes Bagkant er længere end Leddets halve Længde 5
4. Bagkropsegmenterne med tydelige Tværbaand ..... 1. bimaculáta.
   Bagkropsegmenterne uden tydelige Tværbaand ..... 6. furcáta.
5. Bagkropsegmenterne uden tydelige Tværbaand. Bagmetatarser med en bred Tand paa Forkantens Midte ..... 5. parietína.
   Bagkroppen med tydelige Tværbaand. Bagmetatarserne uden en saadan Forkanttand.. 2. vulpína.

1. A. bimaculáta Panz.

♀. Hoved og Thorax sorte, med paa Oversiden gullig, paa Undersiden hvidlig Behaaring, paa Isse og Mesonotum med Indblanding af mørke Haar. Paa Hovedet er Kindbakker, Overlæbe og Clypeus gule, Kindbakkerne med brunlig Spids og Clypeus med 2 store, basale, sorte Pletter. Følehornene sortebrune. Kinder mangler, Øjnene naar Kindbakkernes Basis. Bagkroppen sort, kort og tyndt, graagult behaaret, 1.—5. Segment med filtagtige, graagule Tværbaand over Bagrandene, det første kun svagt ud-

viklet, 2.—3. Segment ogsaa med svage Basaltværbaand, 4.—5. Segment overalt graagult filtede, Midten af 5. og hele 6. Segment med sortebrun Behaaring. Benene sorte, med hvidlig Behaaring. Scopa hvid, Metatarsernes Inderside rødbrunt behaaret. Vingerne noget formørkede, med sortebrun Nervatur. 8—9 mm.

♂. Hele Hovedet gultfarvet, Clypeus og Overlæbe hver med 2 smaa, sorte Punktpletter Følehornene lange, sortebrune, Skaftets Forside gul. Thorax's Overside og 1. Bagkropsegment langt, brungult behaarede, 1.—5. Segment med gullighvide Tværbaand over Bagrandene, 6.—7. Segment kort, hvidligt behaarede. Ellers som ♀. 9—10 mm.

Meget sjælden. Kendes kun fra Lolland [Kærstrup, Høvænge Skov]. Juni—August. Den besøger Slangehoved [Echium vulgare], Blaamunke [Jasione montana], Vild Timian [Thymus serpyllum], Stor Knopurt [Centaurea scabiosa], Kællingetand og Ager Tidsel. Flugten er meget hurtig og med høj, pibende Summen.

2. A. vulpína Panz.

♀. Hoved og Thorax sorte, paa Oversiden og Pleurerne med gulgraa, paa Undersiden med hvidlig Behaaring, paa Issen og Mesonoten med rig Indblanding af sorte Haar. Kinderne korte, men tydelige. Følehornene sorte. Bagkroppen sort, med lang, brungul Behaaring, paa Midten af Segmenterne med talrige indblandede sorte Haar, 1.—4. Segment med gulbrune, noget tilliggende Frynsebaand over Bagrandene, 5.—6. Segment sortebrunt behaarede. Benene sorte, med kort, graalig Behaaring, Scopa hvid, Fodleddene 2—5 rødlige. Bagskinnebenenes Sporer gulbrune. Vingerne noget formørkede, med sortebrun Nervatur. 10—11 mm.

♂. Paa Hovedet er Clypeus, en Tværstreg over dette, Feltet mellem Clypeus og Øjnene, Overlæben og Kindbakkernes Basis gule, i Overkanten af Clypeus findes et Par kvadratiske, sorte Pletter og paa Overlæben ved Basis 2 sorte, runde Pletter. Ansigtet hvidhaaret. Føle-

hornskaftets Forside gul. Paa Bagkroppen er 1. Segment langt gulbrunt, de andre Segmenter sort behaarede og med gulbrune Tværbaand over Bagrandene. Benene sorte, gulliggraat behaarede, Mellem- og Bagbens Laar og Skinneben stærkt fortykkede. Ellers som ♀. 10—11 mm.

Temmelig almindelig i alle Landsdele. Juli—September. Den besøger Ærteblomstrede, som Krageklo [Ononis spinosa], Kællingetand og Hvid Kløver [Trifolium repens] og Læbeblomstrede, som Vild Timian [Thymus serpyllum], Tandbæger [Ballota nigra] og Galtetand. Rederne anlægges i Ler- og Bindingsværkmure, ogsaa i Træsprækker.

3. A. retúsa L.

♀. Hoved og Thorax sorte, med graaligbrun Behaaring, paa Issen med tydelig Indblanding af sorte Haar og paa Mesonoten med et sort, paa Midten bredest Tværbaand. Kinderne korte, men tydeligt afsatte. Følehornene sorte. Bagkroppen sort, paa de 2 første Segmenter med længere, graagul, paa de 4 sidste Segmenter med sortagtig Behaaring, 1.—4. Segment med hele, hvidgullige Tværbaand over de lystfarvede Bagrande, Baandet paa 1. Segment temmelig svagt, de 2 første indsnævrede eller afbrudte paa Midten. Benene sorte med gulbrunlig Behaaring, de 4 sidste Fodled rødbrune, Bagbens Skinneben og Metatarser paa Indersiden rødligbrunt behaarede. Scopa gul. Bagskinnebenenes Sporer rødgule. Vingerne noget formørkede, med sortebrun Nervatur. 14—15 mm.

Den varierer i Farvetegning og er i Norden tilbøjelig til Melanisme. Hos os synes den kun at optræde i var. obscúra Friese, hvor Behaaringen helt igennem er sort eller mørkebrun, dog som Regel med lysere Bagrande paa 2.—4. Segment. Scopa og i Reglen Ansigtet og Forskinnebenenes Forside rødgult behaarede.

♂. Hoved og Thorax med gulgraa, paa Ansigtet hvid Behaaring. Paa Hovedet er Clypeus, Overlæbe og Feltet mellem Clypeus og Øjnene gultfarvede, Clypeus og Overlæbe hver med 2 sorte Basalpletter. Følehornskaftets For-

side gul. Bagkroppen sort, 1.—2. Segment med lang, gulbrun Behaaring, de andre Segmenter sorthaarede med svag Antydning af Tværbaand paa 3.—4. Segment. Benene sorte, med gulbrun Behaaring, Mellemmetatarserne noget udvidede, paa For- og Bagkant med tætstillede, lange, sorte Haarfrynser. Bagskinnebenenes Sporer rødbrune. Ellers som ♀. 13—15 mm.

Temmelig sjælden. Kendes kun fra Sjælland [København, Strandmøllen, Pleielt, Hillerød, Tisvilde] og Jylland [Vejle, Horsens]. Mai—Juni. Den besøger Korsknap [Glechoma hederacea], Krybende Læbeløs [Ajuga reptans], Døvnælde Tvetand [Lamium album], Kællingetand, Potentil, Fladbælg [Lathyrus] og Foder Vikke [Vicia sativa]. Rederne anlægges især i Jorden, i Grusgrave, Diger, ved Vejrande og lignende Steder.

4. A. acervórum L.

♀. Hovedet sort og næsten helt sorthaaret. Clypeus med rødlig Forrand. Kinderne korte, men tydelige. Følehornene sorte, Skaftets Forside rødlig. Thorax sort, med gulliggraa Behaaring, ofte med stærk Indblanding af mørke Haar. Bagkroppen sort, paa 1.—2. Segment gulbrunt behaaret, paa 3.—4. Segment med svag Indblanding af sorte Haar, 5.—6. Segment helt sorthaarede, 2.—4. Segment med lysere Haar i Bagrandene. Benene sorte, med gullig Behaaring. Scopa rødlighvid. Vingerne svagt formørkede, med sortebrun Nervatur. 15—16 mm.

Stærkt varierende i Farvetegning. Her i Landet er kun fundet var. níger Friese, der er helt sorthaaret med rødgul Scopa og sorte Sporer paa Bagskinnebenene.

♂. Hoved og Thorax med tæt, gulbrunlig, paa Ansigt og Underside hvidlig Behaaring, paa Issen og langs indre Øjerande med talrige indblandede sorte Haar. Paa Hovedet er Clypeus, Overlæbe, Pletter paa Kindbakkerne, en Tværstreg over Clypeus og Feltet mellem Clypeus og Øjnene gultfarvede, Overlæben og Clypeus hver med 2 ovale, sorte Basalpletter. Følehornene sorte, Skaftets Forside gul. Bagkroppen med gulrøde Segmentbagrande, de

3 første Segmenter gulbrunt behaarede med lysere Haar i Bagrandene, de 4 sidste Segmenter sorthaarede. Benene sorte, med hvidlig, paa Fødderne mørkere Behaaring, Mellemmetatarserne stærkt forlængede, alle Leddene med lange, sorte Bagrandshaar, Kloleddet ogsaa med Forrandshaar. Bagskinnebenenes Sporer brunlige. Vingerne som hos ♀. 14—15 mm.

Sjælden og vistnok stærkt stedegen. Fra ældre Tid var den kendt fra Københavns gamle Fæstningsvolde [Nørre Glacis], fra nyere Tid kendes den fra Sydøstlolland, hvor den sine Steder er temmelig almindelig. April—Mai. Den besøger Violer, Pil, Primula, Lungeurt [Pulmonaria], Læbeløs [Ajuga], Hyacinther og Frugttræblomster. Rederne anlægges i Jorden og i Lermure.

5. A. parietína Fabr.

♀. Hoved og Thorax paa Oversiden med rødgul, paa Undersiden med graalig Behaaring, Issen næsten helt mørkhaaret. Clypeus og Overlæbe temmelig glinsende og spredt, men grovt punkteret. Følehornene sorte. Bagkroppen rødgult, ved Basis graaligt og paa 5. Segment sortebrunt behaaret. Benene graaligt behaarede, Skinnebenenes Spids rødbrun. Scopa hvidlig. Bagskinnebenenes Sporer blege. Vingerne noget formørkede i Randen og med brunsort Nervetur. 13—14 mm.

Variabel. Her til Lands vistnok kun i en mørk Form var. schéncki Dalla Torre, der er helt sorthaaret og kun med rødgul Behaaring paa Størstedelen af 2. og hele 3.—4. Bagkropsegment. Benene helt sorte. Bagskinnebenenes Sporer i Reglen mørke.

♂. Paa Hovedet er Clypeus, en Tværstreg over dette, 2 smaa, langagtige Pletter, en paa hver Side af Clypeus, Overlæben og Pletter paa Kindbakkerne hvidgule, Overlæben med 2 rundagtige, sorte Pletter. Thorax gulgraat behaaret, paa Mesonoten med rig Indblanding af sorte Haar. Paa Bagkroppen er de 3 første Segmenter graaliggult, det 3. i Midten og de 4 sidste Segmenter helt sorthaarede. Benene graat behaarede, de 4 sidste Fodled gul-

brune. Bagmetatarserne paa Midten af Forkanten med en bred, stump Tand og paa Indersiden blegt rødgult behaaret. Bagskinnebenenes Sporer gulrøde. Ellers som ♀. 13—14 mm.

Temmelig sjælden. Kendes fra Sjælland [Strandmøllen, Tisvilde], Falster [Korselitze] og Lolland [Kærstrup, Rørbæk]. Juni—Juli. Den besøger Korsknap [Glechoma hederacea], Krybende Læbeløs [Ajuga reptans], Rød Kløver, Kællingetand og i Haver Weigelia, Deutzia og Syren. Rederne paa lerede Skrænter.

6. A. furcáta Panz.

♀. Hovedet med rødgul, paa Undersiden hvidlig Behaaring, paa Issen en Del sorte Haar. Følehornene sortebrune. Thorax med gulgraa Behaaring, Mesonoten med stærk Indblanden af sorte Haar. Paa Bagkroppen har 1. Segment lang, tynd, bleggul, 2.—4. Segment kort, brunlig og de 2 sidste Segmenter rødbrun Behaaring. Benene med gullig Behaaring. Scopa bleg rødbrun, de 4 sidste Fodled rødbrune med rødbrun Behaaring. Bagskinnebenenes Sporer rødbrune. 11—12 mm.

♂. Hoved og Thorax gulgraat behaarede, paa Isse og Mesonotum med rig Indblanding af sorte Haar. Paa Hovedet er Clypeus, en Tværplet over dette, Feltet mellem Clypeus og Øjnene, de indre Øjerandes Basaldele og Overlæben gule, den sidste med 2 smaa, runde, sorte Basalpletter. Følehornene sorte, Skaftets Forside gul. Paa Bagkroppen er de 2 første Segmenter graagulligt, de andre Segmenter mørkebrunt behaarede. Benene gulgraat, paa Metatarsernes Inderside rødgult behaarede. Bagskinnebenenes Sporer sortebrune. Vingerne som hos ♀. 10—12 mm.

Temmelig sjælden. Kendes fra Sjælland [Tisvilde, Lille Esbønderup, Vordingborg], Lolland [Strandby, Kældskov] og Jylland [Horsens]. Juni—September. Den træffes især ved Skovrande paa Hindbær, Tandbæger [Ballota nigra] og Galtetand [Stachys]. Rederne anlægges i gammelt Træ.

24. *Melécta* Latr.

Temmelig store, smukke, parasitære Bier. Forvingerne uden egentligt Stigma, med kort, næsten elliptisk Radialcelle og med 3 Cubitalceller, hvoraf den 1. er den største, den 2. den mindste og

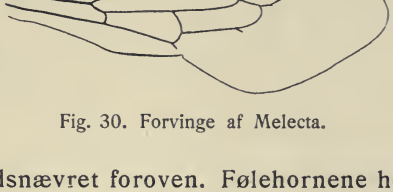

Fig. 30. Forvinge af Melecta.

stærkt indsnævret foroven. Følehornene hos ♀ med 12, hos ♂ med 13 Led. Punktøjnene stillede i en flad Bue. Scutellen paa hver Side med en bagudrettet, kegleformet Tand. Bagkroppen bagtil afspidset og med Sidepletter af lyse Haar.

Det er Foraarsdyr, der snylter hos Anthophorer. Hyppigst træffes de ved Diger, Skovrande, Lermure, flyvende hen over Jorden for at opsøge Værternes Reder.

Oversigt over Arterne.

♀.

Bagmetatarserne tydeligt krummede .. 1. armáta.
Bagmetatarserne ikke krummede... 2. luctuósa.

♂.

Bagmetatarserne stærkt krummede, med konveks Forrand og lige Bagrand ..... 1. armáta.
Bagmetatarserne svagt krummede og med lige For- og Bagrande..... 2. luctuósa.

1. M. armáta Panz. [punctáta Kirby].

♀. Hoved og Thorax sorte, med temmelig tæt, brungul Behaaring. Bagkroppen sort, med sparsom, mørke-

brun Behaaring, 1. Segment med lang, brungul Behaaring, 2.—3. Segment med hvidlige eller gulligbrune Sidepletter, 4. Segment med 2 mindre, runde, hvide Sidepletter, der er rykket længere ind mod Segmentets Midte. Analsegmentets tilspidset. Bugen glinsende sort, med tynd, mørkebrun Behaaring. Benene sorte, med brungul Behaaring, Skinnebenene for Størstedelen hvidt behaarede. Bagmetatarserne stærkt krummede og i Spidsen paa Ydersiden forlængede i en Tand. Vingerne temmelig stærkt formørkede, med brunsort Nervatur. 12—15 mm.

♂. Bagkroppen med hvide Sidepletter paa 2.—5. Segment, paa de 2 sidste Segmenter er Sidepletterne smaa og rykkede ind mod Midten. Analsegmentet stumpt og lige afskaaret i Spidsen. Bagmetatarserne meget stærkt krummede, Forranden konveks, Bagranden lige og i Spidsen forlænget i en stærk Tand. Ellers som ♀. 12—15 mm.

Meget sjælden. Tidligere kun kendt fra Københavns gamle Fæstningsvolde [Nørre Glacis]; da disse nedreves, forsvandt Arten tilligemed sin Vært fra denne Lokalitet; i den nyere Tid er den fundet paa Lolland [Strandby Skole]. April—Maj. Den besøger Primula, Korsknap [Glechoma hederacea], Løvetand og Ribes. Den er Parasit hos Anthophora acervorum L.

2. M. luctuósa Scop. [punctáta Panz.].

♀. Hoved og Thorax sorte. Hovedet sorthaaret, med en Del hvide Haar paa Issen. Thorax sorthaaret, Pro- og Mesonoten for Størstedelen hvidhaarede, og under Vingerne findes en Dusk hvide Haar. Bagkroppen glinsende sort, med kort, sortebrun Behaaring, 1. Segment med temmelig lang Behaaring, der paa Siderandene er stærkt pelsagtig hvid, i Midten graalig, 2.—4. Segment med kvadratiske, hvide Sidepletter. Bugen sort, paa Segmenternes bageste Del stærkt glinsende og glat og med sorte Frynsehaar i Bagrandene. Benene sorte, sorthaarede. Bagmetatarserne lige, ikke krummede, i Spidsen i Yderhjørnet forlænget i en svag Tand. Vingerne noget formørkede, med brunsort Nervatur. 11—14 mm.

♂. Analsegmentet dybt udskaaret i Bagranden. Bagmetatarsernes For- og Bagrande lige, den sidste i Spidsen forlænget i en lille Tand. Vingerne svagt formørkede. Ellers som ♀. 11—14 mm.

Temmelig sjælden. Kendes fra Sjælland [Strandmøllen] og Jylland [Esbjærg, Horsens, Aarhus, Løgstør]. April—Maj. Den kan træffes paa Kællingetand, Slangehoved [Echium vulgare], Tvetand [Lamium], Krybende Læbeløs [Ajuga reptans], Korsknap og Kløver. Parasit hos Anthophora retusa L. og A. parietina Fabr.

25. *Biástes* Panz.

Temmelig smaa, parasitære Bier. Forvingerne med 2 Cubitalceller og en udadtil afsmalnet Radialcelle med afrundet Spids. Følehornene med 12 Led hos begge Køn. Hos Hunnen er 6. Bagkropsleds Bugplade smal, hudet med rammeagtigt fortykkede Rande og med vinkelformet udskaaret Bagrand.

En sydlig Slægt, der her i Landet kun har een Repræsentant.

B. truncátus Nyl.

♀. Hoved og Thorax sorte, tæt og grovt punkterede, Metathorax dog længderynket og med en Længdekøl langs Midten. Skuldercallus og Vingeskæl brunrøde. Følehornene korte, tydelig fortykkede udefter, brunsorte med helt sort Skaft. Hoved og Thorax, især dettes Sider, sparsomt besat med sølvgraa Haar. Bagkroppen kort, tæt og fint punkteret, sortebrun med 1. og 2. Led samt Dele af de følgende Led brunrødt farvede og med lysere Segmentrande. Bagkroppen forsynet med en hvid Filtplet paa hver Side af 2., 3., 4. og 5. Led, 4. desuden med et Par større dorsale Filtpletter og 5. med en uparret lignende. Benene sorte med Knæ, Skinnebensbasis, Forfødder og enkelte af de andre Fodled lysere brune. Vingerne noget formørkede, især langs Randen. 5—6.5 mm.

♂. Paa Bagkroppen findes 2 Filtpletter paa 2. og 3. Led, 4 paa 4., 5. og 6. Led. Ellers næsten som ♀. 5—6.5 mm.

Af denne overalt i Evropa sjældent forekommende Art foreligger kun Eksemplarer fra ældre Tid fra Ravneholm paa Sjælland [samlet af Schiödte] og fra Horsens [samlet af O. G. Jensen]; den er derimod ikke taget i nyere Tid. Juni—August. Besøger Timian [Thymus serpyllum]. Parasit hos Halictoides dentiventris.

26. *Bómbus* Latr.

[Humlebier].

Store, robuste, sociale Bier med pelsagtig, i Reglen broget farvet Behaaring. Forvingerne med

Fig. 31. Forvinge af Bombus.

3 omtrent lige store Cubitalceller, hvoraf den 1. er delt ved en bleg, noget utydelig Tværribbe, og den 2. er meget bredere forneden end foroven. Radialcellen udad afsmalnet og med afrundet Spids. Bagvingerne uden Basallap. Punktøjnene stillede i en meget flad Bue. Følehornene hos ♀ og ☿ med 12, hos ♂ med 13 Led. Overlæben hos ♂ lille, rudimentær og paa Forranden forsynet med en Frynse af lange, krummede Haar, det saakaldte Skæg. Kurvsamlere, ♀ og ☿ med veludviklet Kurv. Bagskinnebenene hos ♂ i Reglen noget affladede eller mer eller mindre konkave og nøgne paa

Ydersiden. Arbejderne er ofte meget smaa, undertiden rene Dværge.

Samfundet er eetaarigt og grundlægges om Foraaret af en befrugtet Hun [Dronning], senere fremkommer Arbejderne og henimod Sommerens Slutning de unge Hanner og Hunner. Efter Parringen gaar Hunnerne i Vinterkvarter, Hannerne dør lidt efter lidt bort og senere ogsaa Arbejderne. Boerne er enten over- eller underjordiske.

Hunnerne varierer uhyre i Størrelse og Pelsfarve, og næsten alle Arterne har Tilbøjelighed til Melanisme. Bestemmelsen ofte overordentlig vanskelig.

Tabel over Arterne.

♀ og ☿.

1. Oversiden af Thorax helt sorthaaret, i det højeste findes indblandede lyse Haar paa Pronoten og Scutellen 2
   Oversiden af Thorax helt eller delvis lyst behaaret 14
2. De sidste Bagkropsegmenter er rødhaarede 3
   De sidste Bagkropsegmenter er ikke rødhaarede . 7
3. Kurvehaarene er rødgule..... 7. ruderárius.
   Kurvehaarene sorte, sjældent med indblandede lyse Haar 4
4. De 4 sidste Bagkropsegmenter rødhaarede.....
   ..... 4. pomórum.
   Kun de 3 sidste Bagkropsegmenter rødhaarede .. 5
5. Hele 4. Bagkropsegment er rødhaaret..... 6
   Paa 4. Bagkropsegment er Basalhalvdelen sort, Apicalhalvdelen rødt behaaret.....
   ..... 14. soroeënsis var. próteus.
6. Kindbakkerne med tydelig, skraa Længdefure....
   ..... 10. lapidárius.
   Kindbakkerne uden tydelig, skraa Længdefure ...
   ..... 11. pratórum.
7. Bagkroppen helt sorthaaret, i Spidsen undertiden med en Del indblandede lyse Haar 8
   Bagkroppen for en Del gul- eller hvidhaaret..... 10
8. Kinderne ikke længere end Kindbakkernes Basalbrede. Mindre Art.....
   ..... 14. soroeënsis var. sepulchrális.
   Kinderne meget længere end Kindbakkernes Basalbrede. Større Arter 9

9. Sidste Bugsegment med tydelig Længdekøl. Kinderne omtrent $1^1/_2$ Gang saa lange som Kindbakkernes Basalbrede ..... 2. subterráneus var. boreális.
Sidste Bugsegment uden tydelig Længdekøl. Kinderne dobbelt saa lange som Kindbakkernes Basalbrede..... 1. hortórum var. harriséllus.
10. Ansigtet overvejende lysthaaret ..... 5. agrórum var. mniórum.
Ansigtet sorthaaret..... 11
11. Kinderne meget længere end Kindbakkernes Basalbrede. ..... 2. subterráneus.
Kinderne ikke længere end Kindbakkernes Basalbrede 12
12. Bagkroppens 2. Segment med gult Tværbaand ... . 15. terréstris var. cryptárum.
Bagkroppens 2. Segment uden gult Tværbaand... 13
13. Pelsen regelmæssig jævn. Prothorax undertiden med indblandede gule Haar.... 14. soroeënsis.
Pelsen temmelig ujævn. Thorax's Overside med større eller mindre Indblanding af brunrøde Haar ..... 13. hypnórum.
14. Oversiden af Thorax i større eller mindre Grad sorthaaret 15
Oversiden af Thorax ensfarvet brunlig eller gullig 35
15. Oversiden af Thorax med rødgul Behaaring 16
Oversiden af Thorax ikke med rødgul Behaaring. 17
16. Mesonoten med en stor, trekantet, sort Midtplet.. ..... 5. agrórum var. tricúspis.
Mesonoten kun med flere eller færre indblandede mørke Haar..... 13. hypnórum.
17. Pronoten uden skarpt afsat, gult Tværbaand. ... 18
Pronoten med skarpt afsat, gult Tværbaand..... 22
18. Scutellen helt sorthaaret 19
Scutellen med Indblanding af lyse Haar. Bagkropspidsen rødlig eller gullig behaaret..... 20
19. Bagkropspidsen hvidhaaret. 2. Bagkropsegment gult behaaret..... 15. terréstris var. cryptárum.
Bagkropspidsen rødhaaret. 2. Bagkropsegment er sort behaaret ..... 10. lapidárius.
20. Kinderne meget længere end Kindbakkernes Basalbrede. De 4 sidste Bagkropsegmenter er rødhaarede..... 4. pomórum.
Kinderne ikke længere end Kindbakkernes Basalbrede. Bagkroppen med færre rødhaarede Segmenter 21

21. Bagkropspidsen mørkerødt behaaret ..... 7. ruderárius.
Bagkropspidsen blegrødt eller graaligt behaaret... 8. sylvárum var. nigréscens.
22. Kun Pronoten med gult Tværbaand 23
Ogsaa Scutellen mer eller mindre gulhaaret 27
23. Bagkropspidsen hvidhaaret 24
Bagkropspidsen rødhaaret 26
24. 2. Bagkropsegment med skarpt afsat, gult Tværbaand 25
2. Bagkropsegment ikke med skarpt afsat, gult Tværbaand ..... 14. soroeënsis.
25. 2. Bagkropsegments Tværbaand mørkegult ..... 15. terréstris.
2. Bagkropsegments Tværbaand lysegult ..... 15. terréstris var. lucórum.
26. Kindbakkerne med tydelig skraa Længdefure ..... 14. soroeënsis var. próteus.
Kindbakkerne uden skraa Længdefure ..... 11. pratórum.
27. Bagkroppens Overside helt lyst behaaret eller kun med Antydning af svage, mørke Tværbaand 28
Bagkroppens Overside i større eller mindre Udstrækning sorthaaret 30
28. Bagkropsegmenterne 3—5 med indblandede mørke Haar, der danner smalle Tværbaand ..... 9. equéstris.
Kun Analsegmentet sorthaaret 29
29. Mesonoten med skarpt afsat, sort Tværbaand ..... 3. distinguéndus.
Mesonoten uden sort Tværbaand.. 6. muscórum.
30. Bagkroppen helt sorthaaret ..... 1. hortórum var. nígricans.
Bagkroppen delvis lysthaaret 31
31. De sidste Bagkropsegmenter rødligt behaarede ... 8. sylvárum.
De sidste Bagkropsegmenter hvidhaarede 32
32. Kinderne ikke længere end Kindbakkernes Basalbrede ..... 12. jonéllus.
Kinderne meget længere end Kindbakkernes Basalbrede 33
33. Pelsen kort, fløjelsagtig. 2.—3. Bagkropsegment med svage, lyse Tværbaand ..... 2. subterráneus.
Pelsen lang og ujævn. 2.—3. Bagkropsegment helt sort behaarede 34
34. De gule Tværbaand paa Pronoten og Scutellen er

af samme Brede. Vingerne stærkt formørkede ... . 1. hortórum var. ruderátus, Scutellens gule Tværbaand lidt smallere end Pronotens. Vingerne svagt formørkede. 1. hortórum.

35. Bagkropspidsen hvidhaaret..... 13. hypnórum. Bagkropspidsen ikke hvidhaaret..... 36

36. Vingeskællene rødbrune. Pelsen ujævn og strid.. ..... 5. agrórum. Vingeskællene sortebrune. Pelsen jævn og glat .. .. 6. muscórum.

♂.

1. Oversiden af Thorax helt sort, sjældent med indblandede lyse Haar paa Pronoten og Scutellen... 2 Oversiden af Thorax helt eller tildels lyst behaaret..... 13

2. Bagkropspidsen hvid-, gul- eller rødhaaret..... 3 Bagkropspidsen sorthaaret..... 11

3. Bagkropspidsen hvidhaaret..... 4 Bagkropspidsen gul- eller rødhaaret..... 6

4. Kinderne meget længere end Kindbakkernes basale Brede..... 1. hortórum var. nígricans. Kinderne ikke længere end Kindbakkernes basale Brede..... 5

5. 2. Svøbeled ikke længere end 3... 14. soroeënsis. 2. Svøbeled er længere end 3. .... 15. terréstris var. cryptárum.

6. Bagkropspidsen gulhaaret..... 6. muscórum. Bagkropspidsen rødhaaret..... 7

7. 2. Svøbeled ikke længere end 3. .... 14. soroeënsis var. próteus. 2. Svøbeled er længere end 3. 8

8. Svøbeleddenes Underside er stærkt knudret .... 5. agrórum var. mniórum. Svøbeleddene ikke knudrede..... 9

9. Bagkroppen næsten helt rødhaaret. 4. pomórum. Bagkroppen for en stor Del sorthaaret 10

10. 2. Svøbeled er meget længere end 3. Ansigtet er sorthaaret..... 7. ruderárius. 2. Svøbeled kun lidt længere end 3. Ansigtet er gult behaaret..... 11. pratórum.

11. 2. Svøbeled ikke længere end 3..... ..... 14. soroeënsis var. sepulchrális. 2. Svøbeled meget længere end 3..... 12

12. Kinderne dobbelt saa lange som Kindbakkernes

Basalbrede. Bagmetatarsernes Overkant langhaaret ..... 1. hortórum.
Kinderne $1^1/_2$ Gang saa lange som Kindbakkernes Basalbrede. Bagmetatarsernes Overkant er korthaaret..... 2. subterráneus var. boreális.
13. Oversiden af Thorax i større eller mindre Grad sorthaaret, i det mindste med et sort Tværbaand mellem Vingerne 14
Oversiden af Thorax ensfarvet lysthaaret, paa Mesonoten undertiden med Indblanding af sorte Haar, der højest danner en Plet, men aldrig Tværbaand 31
14. Bagkropspidsen sorthaaret .... 14. soroeënsis var. sepulchrális.
Bagkropspidsen ikke sorthaaret 15
15. Bagkropspidsen hvid eller gulhaaret 16
Bagkropspidsen rødhaaret..... 25
16. Bagkroppen ensfarvet lysthaaret, stundom med baandagtigt indstrøede mørke Haar..... 17
Bagkroppen i større eller mindre Udstrækning sorthaaret 18
17. 3.—5. Bagkropsegment ved Basis med baandagtigt indblandede mørke Haar..... 9. equéstris.
Bagkropsegmenterne uden Antydning af Tværbaand..... 3. distinguéndus.
18. Clypeus med tæt, lysegul Behaaring 19
Clypeus mørkthaaret, undertiden med svag Indblanding af lyse Haar 20
19. 2. Svøbeled kortere end 3..... 14. soroeënsis.
2. Svøbeled lidt længere end 3..... 12. jonéllus.
20. 2. Svøbeled kortere end 3..... 14. soroeënsis.
2. Svøbeled længere end 3. 21
21. Kinderne af samme Længde som Kindbakkernes Basalbrede 22
Kinderne meget længere end Kindbakkernes Basalbrede 23
22. Bagkropspidsen med hvid Behaaring .... 15. terréstris var. lucórum.
Bagkropspidsen brunlighvidt behaaret .... 15. terréstris.
23. Bagmetatarsernes Overkant korthaaret..... ..... 2. subterráneus.
Bagmetatarsernes Overkant langhaaret..... 24
24. Skægget sort..... 1. hortórum.
Skægget gulligt... 1. hortórum var. ruderátus.
25. Bagkroppen næsten helt rødhaaret..4. pomórum.
Bagkroppen med i det mindste et sort Tværbaand 26

26. Bagmetatarsernes Overkant med Haar, der er meget kortere end Leddets Brede 27
Bagmetatarsernes Overkant med Haar, der er saa lange som Leddets Brede..... 28
27. 2. Svøbeled meget længere end 3.. 7. ruderárius.
2. Svøbeled af omtrent samme Længde som 3.... ..... 8. sylvárum.
28. 2. Svøbeled ikke længere end 3... 14. soroeënsis.
2. Svøbeled tydeligt længere end 3..... 29
29. Bagkroppen i stor Udstrækning gult behaaret.... ..... 11. pratórum.
Bagkroppen med i det mindste et sort Tværbaand 30
30. Sidste Bugsegment med tilbagebøjet Spids..... ..... 10. lapidárius.
Sidste Bugsegment ikke med tilbagebøjet Spids .. .. 11. pratórum.
31. Bagkroppen helt lysthaaret..... 6. muscórum.
Bagkroppen delvis sorthaaret 32
32. Bagkropspidsen hvidhaaret. Svøbens Led glatte .. .. 13. hypnórum.
Bagkropspidsen rødgult behaaret. Svøbens Led stærkt knudrede ..... 5. agrórum.

1. B. hortórum L. Havehumlen.

♀. Hovedet stærkt forlænget. Kinderne dobbelt saa lange som Kindbakkernes Basalbrede. Clypeus næsten nøgent, glinsende, kun paa Siderne med svag og spredt Punktur. Kindbakkerne paa Ydersiden med en tydelig, skraa Længdefure. Analsegmentets Underside med en kort, utydelig Længdekøl. Pelsen sort, temmelig lang og noget ujævn. Pronoten, Scutellen, hele 1. og Basaldelen af 2. Bagkropsegment smukt gulhaarede, 4.—5. Segment hvidhaarede. Pronotens gule Farve strækker sig ned under Vingernes Rod og er her duskagtigt fremtrædende. Bugen sorthaaret, med smalle, hvide Frynsebaand i Bagrandene paa 2.—5. Segment. Benene sorthaarede, Fødderne for en stor Del med rødbrun Behaaring, Kurvehaarene sorte, sjældent lidt rødlige i Spidsen. Vingerne svagt formørkede. 22—25 mm.

☿. Kun i Størrelse forskellig fra ♀.

♂. Følehornene meget lange, Svøbens 2. Led dobbelt

saa langt som 3. Skægget sort. Bagskinnebenenes Yderside glinsende, noget konkav. Pelsfarven omtrent som hos ♀, det gule ofte noget stærkere, og paa Issen findes en større eller mindre Indblanding af gule Haar. 6. Bagkropsegment paa Siderne med hvid, i Midten sort Behaaring. Ellers som ♀. 15—21 mm.

var. ruderátus Fabr.

♀ og ☿. Pelshaarene kortere og jævnere, særlig paa 1. Segment. Pronotens og Scutellens Tværbaand af noget mørkere Farve og af samme Brede, medens hos Stamformen Baandet over Pronoten er bredere end Scutelbaandet. 2. Bagkropsegments gule Haarfarve er mer eller mindre afbrudt i Midten. 5. Segment har ofte i Midten en Del indblandede sorte Haar. Vingerne stærkt formørkede. Ellers som hortorum. 24—30 mm.

♂. Pelsen kort, fløjelsagtig. Skægget gulligt. Ellers som Stamformen, men den gule Pelsfarve er smukkere og intensivere.

var. nígricans Schmied.

Som Stamformen, men der er intet eller kun svage Spor af gult paa Bagkroppen, og den hvide Farve paa 4.—5. Segment er ikke ren, men stærkt mørkfarvet. Den faar derved nogen Lighed med subterraneus.

Arten er meget almindelig i alle Landsdele. De overvintrede Hunner kommer frem i April, Arbejderne i Maj, og de nye Hanner og Hunner i Juli. Den træffes paa en Mængde Blomster, som Pil, Vikker, Fladbælg og Tvetand; ♂ især paa Kløver og Tidsler. Boet er underjordisk og godt befolket.

2. B. subterráneus L. [latreillélius Kirby].

♂. Hovedet forlænget. Kinderne $1^1/_2$ Gang saa lange som Kindbakkernes basale Brede. Clypeus glinsende, paa Midten glat, paa Siderne med stærk Punktur. Kindbakkerne med tydelig Skraafure paa Ydersiden. Analsegmen-

tets Bugside med en tydelig Længdekøl. Pelsen, der er kort og jævn, slides let af, saa Dyret paa et tidligt Stadium faar en skaldet Overside. Hoved og Thorax sorthaarede, Pronoten med et gult Tværbaand, Scutellen gulhaaret. Paa Bagkroppen er Segmenterne 1—3 sorthaarede, det første paa Siderne med baandagtige, gule Haarduske, der dog i Reglen er blandede med sorte Haar, og 2. Segments Bagrand er som Regel gulhaaret, 4.—5. Segment er smudsigt hvidt behaarede, og Analsegmentet er kort sorthaaret og med brunlig Bagrand. Bugen med tynde, hvidlige Frynsebaand i Segmentbagrandene. Benene sorthaarede med tildels rødligt behaarede Fødder. Kurvehaarene sorte. 22—26 mm.

☿. Ligner meget ♀, men er mindre. Pelshaarene korte, det baandagtigt gule paa 1. Segment er smalt, og de sidste Segmenters hvide Behaaring er meget tættere.

♂. Kinderne stærkt forlængede. Clypeus næsten glat. Skægget sort. Følehornene meget lange, Svøben med svagt buede Led, det 2. næsten dobbelt saa langt som 3. Hovedet sorthaaret, i Almindelighed paa Forsiden med indblandede gule Haar. Thorax sorthaaret, Scutellen gulhaaret, og Pronoten har et gult Tværbaand, der strækker sig ind under Vingebasis. Paa Bagkroppen er 1. Segment gulhaaret, 2.—3. sorthaarede med større eller mindre Indblanding af gule Haar, i Reglen med et gult Tværbaand paa 2. Segment, men undertiden kan det gule optræde saa dominerende, at det sorte næsten er forsvundet, 4.—5. Segment er hvidhaarede, undertiden med Indblanding af sorte Haar, 6. Segment er hvidhaaret paa Siderne, sorthaaret i Midten, og Analsegmentet er helt sorthaaret. Bagskinnebenenes Yderside glinsende glat og noget konkav. Ellers som ♀. 17—20 mm.

En noget variabel Art. Den gule Farve kan være reduceret til flere eller færre indblandede Haar og kan endogsaa helt være forsvundet, saa hele Kroppen faar et brunsort Udseende med Undtagelse af de sidste Segmenter, der som Regel er hvidlige, men ogsaa undertiden

rødligbrunt behaarede. Disse stærkt mørktfarvede Individer sammenfattes i var. boreális Schmied.

Ikke sjælden og kendes fra alle Landsdele. De overvintrede Hunner kommer frem midt i Maj, Arbejderne i Juni og de nye Hanner og Hunner i August. Den kan træffes paa Pil, Tidsler, Læbeløs [Ajuga] og Døvnælde Tvetand [Lamium alba], men især paa Rødkløver. Boet er underjordisk og godt befolket.

3. B. distinguéndus Morawitz.

♀. Hovedet forlænget. Kinderne meget længere end Kindbakkernes basale Brede. Kindbakkernes Yderside med en mindre tydelig, skraa Længdefure. Clypeus paa Midten glat, paa Siderne med dyb og stærk Punktur. Sidste Bugsegment med en lang, tydelig Midtkøl. Pelsen tæt og jævn. Hovedet, Pronoten, Scutellen og de 5 første Bagkropsegmenter blegt grønliggult behaarede, paa 2. Segment er den gule Farve noget dybere end paa de andre Segmenter, Issens Forrand undertiden med indblandede sorte Haar, Mesonoten og Analsegmentet sorthaarede. Benene sorthaarede, Hofter, Trochanter og Laarenes Basaldel tildels rødbrunt behaarede. Kurvehaarene sorte. Vingerne noget formørkede. 25—28 mm.

☿. Som ♀, naar Størrelse undtages.

♂. Følehornene lange, Svøbens 2. Led af samme Længde som 3. Ellers som ♀. 16—20 mm.

Ikke almindelig, men kendes fra alle Landsdele. Det er en udpræget Kystbi, der synes noget lokalt optrædende. De overvintrede Hunner kommer frem i Midten af Maj, Arbejderne en Maaneds Tid senere, og de nye Hanner og Hunner i August. Den træffes paa Rødkløver, Gul Fladbælg [Lathyrus pratensis], Stor Knopurt [Centaurea scabiosa], Ager Tidsel [Cirsium arvense] og Galtetand [Stachys]. Rederne er underjordiske og temmelig godt befolkede.

4. B. pomórum Panz.

♀. Hovedet forlænget. Kinderne omtrent $1^1/_2$ Gang saa lange som Kindbakkernes Basalbrede. Clypeus med

fin og spredt Punktering. Kindbakkernes Yderside med tydelig, skraa Længdefure. Sidste Bugsegment svagt kølet. Pelsen grov og pjusket, sortfarvet, paa Pronoten og Scutellen med indblandede gule Haar, hvorved der fremkommer mer eller mindre tydelige Tværbaand, de 4 sidste Bagkropsegmenter altid helt brunligrøde, de 2 første Segmenter ofte af samme Farve, men i Reglen mer eller mindre sorthaarede. Kurvehaarene sorte, hyppig dog med gullig Spids, undertiden helt rødlige som hos ruderarius. 20—24 mm.

☿. Som ♀, men mindre. Thorax gulliggraat behaaret, med matsort Tværbaand. Dværgindivider forekommer.

♂. Hovedet lidt mindre forlænget. Følehornene lange, Svøben med svagt buede Led, det 2. noget længere end det 3. Overlæben uden Skæg, hvorved denne Art let skilles fra alle andre Bombushanner. Thorax gulgraat behaaret med Indblanding af sorte Haar i saa høj Grad, at der mellem Vingerne dannes et matsort, ikke skarpt begrænset Tværbaand. Hovedet og Benene sorthaarede. Bagskinnebenenes Yderside konveks og temmelig stærkt behaaret. Næsten hele Bagkroppen er brunligrødt behaaret, de første Segmenter er graalige, dog næsten altid med rødligt behaarede Sider. Ellers som ♀. 18—21 mm.

Meget sjælden og stærkt lokaliseret. Den kendes kun fra Sjælland [Sorø, Frederikslund] og Jylland [Sundstrup og Uldum, paa sidste Lokalitet talrig]. De overvintrede Hunner kommer frem i Maj, Arbejderne i Juni, og de nye Hanner og Hunner udklækkes i August. Den kan træffes paa Kløver, Tidsler, Gærde Vikke [Vicia sepium], Løvetand og Korsknap [Glechoma hederacea]. Boet er underjordisk.

5. B. agrórum Fabr. Agerhumlen.

♀. Hovedet forlænget. Kinderne næsten $1^1/_2$ Gang saa lange som Kindbakkernes basale Brede. Clypeus stærkt punkteret, stærkest paa Siderne. Kindbakkernes Yderside med en kraftig, skraa Længdefure. Vingeskællene rødbrune. Pelsen strid og ujævn. Hovedet bleggult behaaret

med Indblanding af talrige sorte Haar. Thorax paa Oversiden rødgult, paa Undersiden hvidgult behaaret. Paa Bagkroppen er 1. Segment bleggult, 2.—3. Segment sort behaarede, dog altid paa Bagrandene og ved 2. Segments Basis med gullige Haar, 4.—5. Segment er rødgult behaarede, og Analsegmentet er næsten nøgent. Bugen med hvidgule Frynser i Segmentbagrandene. Benene sorthaarede, Laarene med hvidgul, Fodleddene i Spidsen med gulbrun Behaaring. Mellemtrochanternes Underside rødgult filtede. Kurvehaarene sorte, i Spidsen ofte hvidgule. Vingerne formørkede ud imod Spidsen. 18—22 mm.

☿. Som ♀, men mindre, Dværge forekommer ofte.

♂. Følehornene lange, Svøben med stærkt buede, næsten savtakkede Led, det 2. noget længere end 3. Skægget sortagtigt. Bagskinnebenenes Yderside næsten konveks med haarbærende Partier. Ellers som ♀. 15—18 mm.

Arten er overordentlig variabel. Oversiden af Thorax kan være forsynet med større eller mindre Indblanding af sorte Haar. Hos var. tricúspis Schmied. danner disse indblandede sorte Haar en stor, trekantet Plet, hvis Topspids næsten naar Scutellen. Hos var. mniórum Drewsen et Schiödte er hele Thorax og Bagkroppens Overside sortebrunt behaarede.

Alle Overgange mellem Stamformen og disse Varieteter og mellem disse indbyrdes forekommer.

Arten er almindelig og kendes fra alle Landsdele. Stamformen er meget almindelig i Jylland, men forholdsvis sjælden paa Øerne; det modsatte er Tilfældet med var. mniorum. De overvintrede Hunner kommer frem i Slutningen af April, Arbejderne først i Juni og de nye Hunner og Hanner først i Juli. Den træffes paa mange forskellige Blomster, som Primula, Lungeurt [Pulmonaria], Læbeløs [Ajuga], Almindelig Kofød [Melampyrum pratense], Fladbælg [Lathyrus], Knopurt og Tidsler. Boet er overjordisk og stærkt befolket.

6. B. muscórum Fabr. Moshumlen.

♀. Hovedet ikke forlænget. Kinderne af samme Længde som Kindbakkernes Basalbrede. Clypeus med tydelig, i

Midten svagere Punktur. Kindbakkernes Yderside med tydelig, skraa Længdefure. Sidste Bugsegment med tydelig, men temmelig kort Længdekøl. Vingeskællene sortebrune. Pelsen kort, meget stridt opstaaende, især paa Bagkropsegmenternes forreste Parti. Pelsfarven er lys bleggul, paa Thorax's Overside orangebrun, paa 2. Bagkropsegment med et stærkere brunt og paa 3. Segment med et svagere brunligt Baand, Analsegmentet kort sorthaaret. Benene bleggult behaarede, alle Fødder og For- og Mellemskinneben brunligt behaarede. Kurvehaarene bleggule. Mellemtrochanternes Underside brunrødt behaaret. 18—20 mm.

☿. Som ♀, men mindre. Dværgindivider forekommer ofte.

♂. Følehornene lange, Svøbens Led med buet Underside, det 2. af omtrent samme Længde som 3. Skægget rødligt sortagtigt. Bagskinnebenenes Yderside konveks og haarbærende. Clypeus, Pleurerne, hele Undersiden og Benene smudsiggult behaarede. Ellers som ♀. 12—16 mm.

Kendes fra alle Landsdele og er sine Steder, særlig i Kystegne, ikke sjælden. De overvintrede Hunner kommer frem midt i Maj, Arbejderne i Slutningen af Juni og de nye Hanner og Hunner i August. Den træffes paa Tvetand [Lamium], Pil, Korsknap [Glechoma], Øjentrøst [Euphrasia officinalis], Høst Borst [Leontodon autumnale] og Rødkløver. Boet er overjordisk og dækket med Græs og Mos og forholdsvis svagt befolket.

7. B. ruderárius Müll. [derhaméllus Kirby, rajéllus Kirby].

♀. Hovedet ikke forlænget. Kinderne kun lidt længere end Kindbakkernes Basalbrede. Clypeus glinsende, paa Midten fint og svagt, paa Siderne stærkere punkteret. Kindbakkerne med tydelig skraa Længdefure. Sidste Bugsegment med Længdekøl. Pelsen noget kort, temmelig tynd og ujævn. Hele Dyret sorthaaret, de 3 sidste Bagkropsegmenter brunrødt behaarede. Kurvehaarene røde,

undertiden dog ikke rent. Mellemtrochanternes Underside rødgulligt befiltede. 16—20 mm.

☿. Temmelig variabel. De røde Kurvehaar kan være blandede med sorte, endogsaa i den Grad, at de røde helt forsvinder, og undertiden er Kurvehaarene kun røde i Spidsen. De sidste Bagkropsegmenters røde Farve gaar undertiden over i det hvidlige. Ellers som ♀, men mindre. Den kan forveksles med lapidarius og soroeënsis var. proteus.

♂. Følehornene lange, Svøbens Led paa Undersiden lidt buede, det 2. meget længere end det 3. Skægget sortagtigt. Hovedet matsort behaaret med saa stærk Indblanding af graagule Haar, at det faar et støvet Udseende. Clypeus næsten helt lyst behaaret. Thorax sorthaaret, i Almindelighed med et mørkt gulliggraat Tværbaand over Pronoten og et lignende over Scutellen. Pronotens lyse Behaaring strækker sig ned under Vingernes Basis og danner smaa, graagule Duske. Paa Bagkroppen er 1. Segment bleggult, 2. mørkegult, 3. sort og de 4 sidste rødt behaarede, 2.—3. Segment har graalige Tværbaand over Bagrandene, og undertiden findes der Spor af spredt, rød Behaaring paa 3. Segment. Benenes Behaaring kort, særlig paa Metatarsernes Overkant. Bagskinnebenenes Yderside glinsende glat, spredt punkteret. Ellers som ♀. 15—18 mm.

Temmelig sjælden, men kendes fra alle Landsdele. De overvintrede Hunner kommer frem i Maj, Arbejderne i Juni og de nye Hanner og Hunner i August. Den træffes paa Stikkelsbær, Korsknap [Glechoma], Løvetand, Kløver og Scabiosa. Boet er overjordisk og temmelig svagt befolket.

8. B. sylvárum L. Skovhumlen.

♀. Hovedet ikke forlænget. Kinderne af samme Længde som Kindbakkernes basale Brede. Clypeus glinsende, med temmelig tæt Punktering. Kindbakkernes Yderside med tydelig, skraa Længdefure. Sidste Bugsegment med kort

Længdekøl. Pelsen temmelig kort, tynd og ujævn. Hovedet lysegult, Issen sort behaaret med Indblanding af gule Haar. Thorax paa Oversiden med graagul Behaaring, der har Anstrøg af grønt, paa Mesonoten et sort, ikke skarpt afsat Tværbaand, Pleurerne med grønlighvid og Undersiden med hvidgraa Behaaring. Paa Bagkroppen er 1.—2. Segment grønliggult behaarede, paa 2. Segment Spor af et sort Tværbaand, 3. Segment er sorthaaret med et svagt, grønlighvidt Bagrandstværbaand, de 3 sidste Segmenter er gulrødt behaarede og med smalle, grønlighvide Tværbaand over Bagrandene. Analsegmentet næsten nøgent. Ofte er den blege Farve paa 2. Segment skygget af en dybere, mere intensiv gullig, og der findes ofte sorte Haar ved Basis af 4. Segment. Benene overvejende gulbrunt behaarede. Kurvehaarene hvidgraa. Mellemtrochanternes Underside brunrødt filtede. 18—22 mm.

☿. Som ♀, men mindre. Dværgeksemplarer forekommer ofte.

♂. Følehornene meget lange, Svøbens Led svagt buede, det 2. lidt længere end det 3. Skægget sortebrunt. 2. Bagkropsegment i Reglen helt gulthaaret, saa at Bagkroppen kun har eet sort Tværbaand. Ellers som ♀. 15—18 mm.

Almindelig og kendes fra alle Landsdele. De overvintrede Hunner kommer frem i April, Arbejderne i Slutningen af Maj og de nye Hanner og Hunner i August. Den besøger Døvnælde Tvetand [Lamium album], Krybende Læbeløs [Ajuga reptans], Løvetand [Taraxacum], Tidsel- og Kløverarter. Boet er overjordisk og temmelig stærkt befolket.

9. B. equéstris Fabr. [arenícola Thoms.]. Enghumlen.

♀. Hovedet ikke forlænget. Kinderne kun lidt længere end Kindbakkernes Basalbrede. Clypeus næsten uden Punktur. Kindbakkerne uden skarpt markeret Skraafure paa Ydersiden. Sidste Bugsegment med kort Længdekøl.

Pelsen kort, tynd og ujævn. Hele Kroppen lys graagult behaaret, paa Hovedet med enkelte indblandede sorte Haar paa Isse og Ansigt, paa Mesonoten et sort Tværbaand, der ikke er skarpt afsat, idet talrige sorte Haar blander sig ind i Pronotens og Scutellens lyse Behaaring. Paa Bagkroppen findes paa Basaldelen af 3.—5. Segment en tynd Række af stive, opstaaende, sorte Haar, der danner mer eller mindre tydelige, smalle Tværbaand. Mellemtrochanternes Underside brungult befiltede. Kurvehaarene graagule. Vingerne stærkt formørkede i Yderkanten. 20—24 mm.

☿. Kun i Størrelse forskellig fra ♀.

♂. Følehornene lange, Svøbens Led buede paa Undersiden, det 2. omtrent $1^1/_2$ Gang saa langt som 3. Skægget sortagtigt. Ellers som ♀. 17—21 mm.

Arten er ikke meget variabel, undertiden spiller Bagkroppens Pelsfarve noget i det rødlige, saa Dyret faar Lighed med sylvarum.

Noget sjælden. Kendes fra alle Landsdele og optræder især i Kystegne. De overvintrede Hunner kommer frem i Maj, Arbejderne i Juni og det nye Kuld Hanner og Hunner i August. Den træffes paa Løvetand, Døvnælde Tvetand [Lamium album], Nellikerod [Geum rivale], Scabiosa, Tidsler og Kløver. Boet, der er overjordisk og næsten altid paa Enge og lignende, noget fugtige Lokaliteter, er svagt befolket.

10. B. lapidárius L. Stenhumlen.

♀. Hovedet kort. Kinderne lidt længere end Kindbakkernes Basalbrede. Clypeus med spredt, uregelmæssig Punktur. Kindbakkernes Yderside med tydelig, skraa Længdefure. Sidste Bugsegment med skarp, men ikke særlig fremtrædende Længdekøl. Pelsen er temmelig kort, fløjelsagtig, dybsort, paa de tre sidste Bagkropsegmenter rød, Analsegmentet med en nøgen, skarpt afgrænset Plet. Benene sorthaarede, Fodleddenes Spids rødlige. Kurvehaarene helt sorte. 20—27 mm.

☿. Som ♀, men mindre. Bagkroppens røde Farve noget blegere. Dværgindivider forekommer.

♂. Følehornene korte, Svøbens 2. Led betydeligt længere end 3. Skægget sort. Clypeus og et Tværbaand over Pronoten gulhaarede, Pleurerne, Laarene og undertiden ogsaa Scutellen og Bagkroppens Basis med større eller mindre Indblanding af gule Haar. Bagskinnebenenes Yderside glinsende og svagt konkav, med lange, brunrøde Haar. Ellers som ♀. 15—18 mm.

Almindelig i alle Landsdele. De overvintrede Hunner kommer frem i Begyndelsen af Maj, Arbejderne i Juni og de nye Hanner og Hunner i August. Den træffes paa en Mængde Blomster, som Pil, Løvetand, Eng Nellikerod [Geum rivale], Høgeurt [Hieracium], Campanula og Kløver, ♂ i Mængde paa Kruset Tidsel [Carduus crispus]. Boet er underjordisk og stærkt befolket.

11. B. pratórum L.

♀. Hovedet forlænget. Kinderne noget længere end Kindbakkerne er brede ved Basis. Clypeus glinsende, i Midten med spredt, paa Siderne med tættere Punktur. Kindbakkernes Yderside uden skraa Længdefure. Sidste Bugsegment med Længdekøl. Pelsen ujævn, strid og pjusket. Hovedet og Thorax sorthaarede, paa Pronoten et bredere eller smallere, ofte utydeligt gult Tværbaand. Bagkroppen sorthaaret, 2. Segment med et, paa Midten ofte afbrudt, gult Tværbaand, 5.—6., undertiden ogsaa 4. Segment, rødligt behaarede. Bugen paa de 4 første Segmenter med sortebrune, paa de 2 sidste Segmenter røde Bagrandstværbaand. Benene sort behaarede, Fødderne for en Del med rødbrun Behaaring. Kurvehaarene sorte. 16—20 mm.

☿. Kun i Størrelse forskellig fra ♀. Ligner soroeënsis.

♂. Hovedet noget forlænget. Svøbens 2. Led lidt længere end 3. Skægget rødligt. Pelsen lang og strid. Hovedet gulhaaret, kun sjældent med faa indblandede sorte Haar. Thorax sorthaaret, paa Pronoten et gult Tværbaand og paa Scutellen undertiden indblandede gule Haar. Bag-

kroppen sorthaaret, 1.—2. Segment i større eller mindre Udstrækning gulhaarede, 5.—7. Segment rødhaarede. Hos en Varietet er større Partier af Bagkroppen gulhaarede. Bagskinnebenene med rødgule Haar, undertiden er disse Haar kun rødfarvede i Spidsen. 14—16 mm.

Arten er noget variabel. Den gule Farve paa 2. Segment kan være utydelig eller helt mangle, og de sorte Haar er ofte hvide i Spidsen. Den kan forveksles med soroeënsis.

Sjælden og vistnok stedegen og findes især i Skovegne. Den kendes fra Sjælland, Lolland og Sydøstjylland. De overvintrede Hunner kommer frem af Vinterdvalen først i April, Arbejderne i Maj og det nye Kuld Hanner og Hunner i Begyndelsen af Juli. Den besøger Pil, Løvetand, Violer, Lungeurt [Pulmonaria], Stikkelsbær, Dueurt [Epilobium] og Veronica, ♂ især paa Hindbær. Boet er underjordisk.

12. B. jonéllus Kirby [scrimshiránus Kirby].

♀. Hovedet kort. Kinderne ikke længere end Kindbakkernes Basalbrede. Kindbakkernes Yderside uden skraa Længdefure. Pelsfarven for Størstedelen sort. Hovedet gulhaaret med mørkere Haar paa Issen. Paa Thorax er Pronoten og Scutellen gulhaarede, Metanoten og ogsaa tildels Mesonoten med Indblanding af lyse Haar, saa disse Dele faar et støvet Udseende. Paa Bagkroppen er hele 1. og Basis af 2. Segment gulhaarede, 2.—3. Segment sorthaarede med Indblanding af hvide Haar, 4.—6. Segment hvidhaarede. Hele Undersiden hvidgult behaaret. Benene sorte, med rødligbrun Behaaring. Kurvehaarene gulligrøde. Mellemtrochanternes Underside rødgult befiltede. 18—20 mm.

☿. Som ♀, naar Størrelse undtages.

♂. Svøbens 2. Led lidt længere end 3. Skægget graaliggult. Analsegmentets Bugside med fortykket Bagrand. Bagskinnebenenes Yderside rund og glinsende. Paa Bagkroppen strækker den sorte Pelsfarve sig ofte til 4. Segments Basis. Ellers som ♀. 14—16 mm.

Ikke sjælden og kendes fra alle Landsdele. De overvintrede Hunner kommer frem i April, Arbejderne i Slutningen af Maj og de nye Hanner og Hunner i Juli. Den besøger Pil, Violer, Løvetand, Hindbær, Dueurt [Epilobium], Døvnælde Tvetand [Lamium album] og Lyng [Calluna]. Boet er underjordisk.

13. B. hypnórum L.

♀. Hovedet tydeligt forlænget. Kinderne lidt længere end Kindbakkernes basale Brede. Clypeus svagt punkteret. Kindbakkernes Yderside uden skraa Længdefure. Pelsen lang og jævn, for Størstedelen sortfarvet. Paa Hovedet er Issen brungult behaaret, og Ansigtets Behaaring gaar noget over i det graalige. Thorax's Overside og en tæt Haardusk foran Vingebasis rødbrungule. Paa Bagkroppen er de 3 første Segmenter sorthaarede, dog har 1. Segment ofte ved Basis en Del rødgule Haar, 4.—5. Segment er graahvidt behaarede, og det meget lille Analsegment er næsten nøgent. Hele Undersiden er sort med Indblanding af graagule Haar, Bugen med hvidlige Frynsebaand over Segmentbagrandene, Analsegmentet besat med korte, børsteagtige, rødlige Haar. Benene sorthaarede, med gulbrunt behaarede Fødder. Kurvehaarene brune. Mellemtrochanternes Underside mørkerødt filtede. Vingerne svagt formørkede. 20—22 mm.

☿. Som ♀, men mindre.

♂. Svøbens 2. Led er lidt længere end 3. Skægget sort. Analsegmentet med stærkt fortykket Spids. 1. Bagkropsegment helt gulbrunt behaaret. Bagmetatarserne langt behaarede. Ellers som ♀. 17—19 mm.

Meget sjælden. Kendes kun fra Sjælland [Strandmøllen] og Jylland [Kolding]. De overvintrede Hunner kommer frem i Maj, Arbejderne en Maanedstid senere og det nye Kuld Hanner og Hunner i August. Den træffes paa Stikkelsbær, Korsknap [Glechoma hederacea], Høst Borst [Leontodon autumnale] og Hindbær. Boet er overjordisk.

14. B. soroeënsis Fabr.

♀. Hovedet kort. Kinderne kortere end Kindbakkernes basale Brede. Clypeus med spredt og dyb Punktur. Kindbakkerne med tydelig, skraa Længdefure. Sidste Bugsegment uden Køl. Pelsen fløjelsagtig, meget ujævn, sortfarvet. 2.—3. Bagkropsegment med graalige Bagrandstværbaand, den bageste Del af 4. og de 2 sidste Segmenter hvidhaarede, det hvide dog næsten altid med gullig Tone. Mellemtrochanternes Underside rødgult befiltede. Kurvehaarene sorte. 16—20 mm.

☿. Som ♀, naar Størrelse undtages.

♂. Hovedet kort. Kinderne ikke længere end Kindbakkernes Basalbrede. Skægget sort. Følehornene temmelig lange, Svøbens Led med buet Underside, det 2. kortere end det 3. Pelsfarven sort, men meget varierende. Clypeus sorthaaret, sjældent med indblandede lyse Haar. Issen er snart gul-, snart sorthaaret, Thorax har altid paa hver Side en Dusk gule Haar, der ikke sjældent optræder baandagtigt paa Oversiden. Laarene i Reglen sort, paa Undersiden langt gulhaarede, de sidste Fodled brunrødt behaarede. Bagmetatarsernes Overkant med bløde Haar, der er længere end Leddets Brede. Ellers som ♀. 12—16 mm.

En meget variabel Art. Farvetegningen er saa forskellig, at de extreme Former uden forbindende Mellemled vanskeligt lader sig henføre til samme Art.

var. próteus Gerst.

♀. I Reglen helt sortfarvet, ofte med større Indblanding af lysere Haar, men Apicaldelen af 4. og de 2 sidste Segmenter af Bagkroppen er rødhaarede. Ellers som Stamformen.

♂. De sidste Bagkropsegmenter rødhaarede. Den varierer overordentlig. Hele Oversiden kan være sorthaaret med Undtagelse af de røde Endesegmenter, paa Issen og 1. Bagkropsegment kan forekomme gule Haar, 1.—2. Bagkropsegment kan være gulhaarede, Pronoten kan have gult Tværbaand osv.

var. sepulchrális Schmied.

♀. Som Stamformen, men Endesegmenterne er sorthaarede, dog er den yderste Bagkropspids forsynet med rødlige eller hvidlige Haar.

♂. Hele Dyret sorthaaret med Undtagelse af Laarene og Pleurerne, der undertiden er gulhaarede. Endesegmenterne har altid en Antydning af graat eller rødligt.

Meget almindelig, særlig paa Øerne, mindre almindelig i Jylland. De overvintrede Hunner kommer frem hen imod Midten af Maj, Arbejderne sidst i Juni og de nye Hanner og Hunner i August. Den besøger mange forskellige Planter, som Pil, Løvetand, Campanula, Kløver, Borst [Leontodon], Scabiosa og Tidsler. Boet er underjordisk. Medens Stamformen og var. proteus anlægger selvstændige Reder, er dette ikke Tilfældet med var. sepulchralis, der optræder og udvikler sig i de andre Formers Boer.

15. B. terréstris L. Jordhumlen.

♀. Hovedet kort. Kinderne knapt saa lange som Kindbakkernes Basalbrede. Clypeus overalt med tæt Punktur. Kindbakkernes Yderside med tydelig Skraafure. Pelsen kort, tæt og jævn, sortfarvet. Pronoten og 2. Bagkropsegment med skarpt afsatte gule Tværbaand, de 3 sidste Bagkropsegmenter hvidhaarede, dog er denne hvide Farve ikke ren, men noget graalig-brunlig. Benene sorthaarede, Fodleddenes Spids rødgult behaarede. Kurvehaarene sorte. 20—24 mm.

☿. Som ♀, naar Størrelse undtages.

♂. Følehornene af almindelig Længde, Svøbens 2. Led lidt længere end 3. Skægget brunligt. Bagskinnebenene glinsende og stærkt konkave paa Ydersiden. Bagmetatarsernes Overkant med Haar, der kun er halvt saa lange som Leddets Brede. Ellers som ♀. 16—20 mm.

Arten varierer en Del. Hos var. cryptárum Fabr. er den gule Farve stærkt reduceret og undertiden næsten helt forsvundet. Hos var. lucórum L., der er lidt mindre end Stamformen, er Pronotens og 2. Bagkropsegments

Tværbaand af lysere, næsten lysegul Farve, og de 3 sidste Bagkropsegmenters Pelsfarve er ren hvid.

Meget almindelig og kendes fra alle Landsdele. De overvintrede Hunner kommer frem i Slutningen af Marts, Arbejderne i Maj og de nye Hanner og Hunner i Juli. Den kan træffes paa en Mængde Blomster, ♂ især paa Tidsler, Hedelyng [Calluna] og Timian [Thymus serpyllum]. Boet er underjordisk og stærkt befolket.

27. *Psithyrus* Lep. Snyltehumler.

Store, robuste, parasitære Bier med kort, sammentrængt Krop og tæt, pelsagtig Behaaring. I Habitus og Størrelse ligner de saa meget Bombus, at de let forveksles med disse. Forvingerne med 3 omtrent lige store Cubitalceller, hvoraf den 1. er delt ved en bleg, utydelig Tværribbe, og den 2. er meget bredere ved Basis end ved Spids. Radialcellen er udad afsmalnet og har afrundet Spids. Punktøjnene stillede i næsten ret Linie tværs over Issen. Følehornene hos ♀ med 12, hos ♂ med 13 Led. Hunnerne er glinsende paa Bagkroppen og tyndere behaarede end Hannerne og har paa Analsegmentets Underside nogle karakteristiske, mer eller mindre udviklede Valke, de saakaldte Sidelister. Hannerne er vanskelige at skille fra Bombushannerne. Det sikreste Skillemærke er Forskellen i Genitalapparaterne. Medens Parringstangen, der er ens bygget hos begge Slægter, hos Bombus helt igennem er kitiniseret og mørkebrunt farvet, er den hos Psithyrus lysere og kun kitiniseret paa Basalhalvdelen.

Psithyrus har en lav, tungere og mere klodset Flugt end Bombus, og Vingerne er stærkt formørkede. Arterne lever i eetaarige Samfund, snyltende hos Bombusarter og har omtrent samme Størrelse og Farve som de Humler, de har valgt til Opdrættersker af deres Yngel. Hunnerne, der overvintrer i befrugtet Tilstand, ses om Foraaret flyve lavt og søgende hen over Jorden for at finde paabegyndte Humlereder. Hannerne findes hen paa Sommeren paa forskellige Blomster, især paa Tidsler.

Oversigt over Arterne.

♀

1. I det mindste de 2 sidste Bagkropsegmenter rødhaarede 2
   De sidste Bagkropsegmenter er ikke begge rødhaarede 3
2. Analsegmentets Sidelister er stærkt udviklede ... . 1. rupéstris.
   Analsegmentets Sidelister kun svagt udviklede... .....6. globósus.
3. Bagmetatarsernes Basis saa bred som Skinnebenenes Spids..... 2. vestális.
   Bagmetatarsernes Basis smallere end Skinnebenenes Spids 4
4. Analsegmentet med svagt udviklede Sidelister og indadbøjet Spids..... 5. quadrícolor.
   Analsegmentet med kraftige Sidelister og ikke med indadbøjet Spids 5
5. Analsegmentets Rygside stærkt glinsende og næsten glat. 4. Bagkropsegments Sider gulhaarede .. .. 4. campéstris.
   Analsegmentets Rygside svagere glinsende og med tæt, rynket Punktur. 4. Bagkropsegments Sider hvidhaarede.....3. barbutéllus.

♂.

1. Mindst de 3 sidste Bagkropsegmenter er rødhaarede 2
   De 3 sidste Bagkropsegmenter er ikke alle rødhaarede 3
2. Analsegmentets Bagrand er stærkt fortykket. 3. Svøbeled er ikke bredere end langt.6. globósus.

Analsegmentets Bagrand er ikke fortykket. 3. Svøbeled er tydeligt bredere end langt.. 1. rupéstris.
3. Analsegmentets Overside rødhaaret ..... 5. quadrícolor.
Analsegmentets Overside ikke rødhaaret 4
4. Bagmetatarserne saa brede som Skinnebenenes Spids ..... 2. vestális.
Bagmetatarserne smallere end Skinnebenenes Spids 5
5. Analsegmentes Bagrand paa Undersiden med 2 Pukler..... .3. barbutéllus.
Analsegmentets Bagrand flad, uden Pukler..... 4. campéstris.

1. Ps. rupéstris Fabr.

♀. Hoved og Thorax sorthaarede, undertiden findes et mørkegult Tværbaand over Pronoten og indblandede gule Haar paa Scutellen. Paa Bagkroppen er de 3 første Segmenter altid sorthaarede, det 4. i Reglen ogsaa, men undertiden er dette rødhaaret som de 2 sidste Segmenter. Analsegmentet meget korthaaret, dets Sidelister meget kraftige og danner en vinkelformet Figur. Vingerne stærkt formørkede med violet Skær. 18—22 mm.

♂. Hoved og Thorax sorthaarede med tydelige, gulliggraa Tværbaand over Pronoten og Scutellen. Følehornene korte, tykke, 3. Svøbeled er bredere end langt. Bagkroppens 1.—3. Segment sorthaarede, dog er Siderne af de 2 første Segmenter mer eller mindre gulhaarede, de 4 sidste Segmenter rødhaarede. Farvetegningen noget variabel. Undertiden er ogsaa 3. Segment rødhaaret, og den gulgraa Behaaring paa Thorax og de første Bagkropsegmenter mangler i Reglen eller er mer eller mindre utydelig. 15—17 mm.

Den kan forveksles med Bombus lapidarius L. og B. ruderarius Müll., men de korte, tykke Følehorn skiller den let fra disse.

Temmelig almindelig og kendes fra alle Landsdele. De overvintrede Hunner kommer frem midt i Maj, de nye Hanner og Hunner i August. Den kan træffes paa Løvetand, Rød Kløver [Trifolium pratense], Stor Knopurt [Centaurea scabiosa], Vild Timian [Thymus

serpyllum] og Tidsler. Den er Parasit hos Bombus lapidarius L. og B. sylvarum L.

2. Ps. vestális Geoffr.

♀. Hovedet sorthaaret, paa Issen undertiden med indblandede gule Haar. Thorax sorthaaret, med bredt brunliggult Tværbaand over Pronoten og undertiden svag Antydning af et lyst Tværbaand over Scutellen. Bagkroppen sorthaaret, 4. Segment helt hvidhaaret, 5. Segment paa Siderne med hvid, paa Midten med sort Behaaring, undertiden findes svag Indblanding af gule Haar paa 1. Segment. Analsegmentet nøgent, glat, kun paa Siderne svagt punkteret, uden Spor af ophævet Midtlinie og med skarpt markerede Randlister paa Apicalhalvdelen, dets Sidelister er smalle, stærkt ophævede og danner en V formet Figur, der i Spidsen er afbrudt ved en dyb Fure. Bagmetatarsernes Basis saa bred som Skinnebenenes Spids og stærkt aftagende i Brede mod Spidsen. 15—20 mm.

♂. Hovedet sorthaaret, i Almindelighed med gule Haar paa Issen. Svøbens 2. Led betydeligt længere end 3. Thorax sorthaaret med gult Tværbaand over Pronoten og stundom med indblandede gule Haar paa Scutellen. Bagkroppen sorthaaret, 1. Segment undertiden gulhaaret, 3. Segment paa Basaldelen sort, paa bageste Halvdel gulligt behaaret, 4.—5. Segment hvidhaarede, 6. Segment paa Siderne hvidt, i Midten sort behaaret. Forøvrigt temmelig variabel i Farvetegning. 14—18 mm.

Almindelig og kendes fra alle Landsdele. De overvintrede Hunner kommer frem i Maj, de nye Hanner og Hunner i August. Den besøger Løvetand, Kløver, Krybende Læbeløs [Ajuga reptans], Blaamunke [Jasione montana] og Smalbladet Dueurt [Epilobium angustifolium]. Den er Parasit hos Bombus terrestris L.

3. Ps. barbutéllus Kirby.

♀. Hovedet sorthaaret med større eller mindre Indblanding af matgule Haar paa Issen. Thorax sorthaaret, med et mørkegult Tværbaand over Pronoten og et mat-

tere af samme Farve over Scutellen. Bagkroppen sorthaaret, med 4.—5., undertiden ogsaa noget af 3. Segment hvidhaaret. Analsegmentets Overside fint, tæt rynket punkteret og med ophævet Midtlinie, paa Basaldelen sparsomt sort, i Spidsen tæt, gulgult behaaret; dets Sidelister danner en halvmaanedannet, tværsgaaende, i Midten smalt afbrudt Figur. Undertiden forekommer mat, gul Behaaring paa 1. Segment, og 4.—5. Segments hvide Behaaring er stundom mer eller mindre afbrudt i Midten af sorte Haar. Bagmetatarsernes Basis er betydeligt smallere end Skinnebenenes Spids. 16—17 mm.

♂. Hovedet sorthaaret med Indblanding af gule Haar paa Issen. Svøbens 2. Led forholdsvis kort. Thorax sorthaaret, med gule Tværbaand over Pronoten og Scutellen. Bagkroppen sort behaaret, 1. Segment i større eller mindre Grad gulhaaret, 4.—5. Segment hvidhaarede, 6. Segment paa Siderne hvidt, paa Midten sort behaaret, 4. Segments hvide Behaaring strækker sig ofte ind paa 3. Segment. Analsegmentet sparsomt sort behaaret, med fortykket Bagrand, der er nedtrykket i Midten, saa der dannes 2 Pukler. 14—17 mm.

Den kan forveksles med Bombus hortorum L., men hos denne er Kinderne lange og Bagskinnebenenes Yderside konkav.

Temmelig sjælden, men kendt fra alle Landsdele. De overvintrede Hunner kommer frem i Slutningen af Maj, de nye Hanner og Hunner i August. Den besøger Kløver, Læbeløs [Ajuga], Knopurt [Centaurea], Tidsler og Frugttræer. Parasit hos Bombus ruderarius Müll., B. pratorum L., B. hypnorum L. og B. jonellus Kirby.

4. Ps. campéstris Panz.

♀. Hovedet sorthaaret, paa Issen i Reglen med svag Indblanding af gule Haar. Thorax sorthaaret, med et gult Tværbaand over Pronoten og et lignende smallere, ofte formørket, over Scutellen. Bagkroppen stærkt indkrummet, noget kugleformet, stærkt glinsende, særlig paa Anal-

segmentet, der er glat og kun ud imod Spidsen punkteret. Behaaringen sort, Siderne af 3.—5., stundom kun 4.—5. Segment gulhaarede. Pelsen iøvrigt temmelig tynd, stivere og mere opstaaende end hos de andre Arter, Segmenterne næsten nøgne paa Midten. Analsegmentets Sidelister brede, rundede og danner en V formet, i Spidsen dybt afbrudt Figur. 15—17 mm.

♂. Hovedet sorthaaret med enkelte gule Haar paa Issen. Thorax sorthaaret, med brede, gule Tværbaand over Pronoten og Scutellen. Bagkroppen er gulhaaret, Størstedelen af 2.,. Midten af 6. og hele Analsegmentet sorthaarede. Undertiden er hele Dyret sorthaaret med Undtagelse af 4.—5. Bagkropsegment, der er gulhaarede. 11—16 mm.

Temmelig sjælden, men kendt fra alle Landsdele. De overvintrede Hunner kommer frem i Maj, det nye Kuld Hanner og Hunner i August. Den besøger Løvetand, Kløver, Vikker, Hindbær og Tidsler. Parasit hos Bombus hortorum L., B. agrorum Fabr., B. muscorum Fabr. og B. pratorum L.

5. Ps. quadrícolor Lep.

♀. Hovedet sorthaaret, paa Issen ofte med Anstrøg af gult. Thorax sorthaaret med et bredt, gult Tværbaand paa Pronoten og undertiden med indblandede gule Haar paa Scutellen. Bagkroppen sorthaaret med større eller mindre Indblanding af gule Haar, 3.—4. Segment hvidt eller gullighvidt behaarede, Basis og Midten af 3. Segment i Almindelighed dog mer eller mindre sorthaarede, 5. Segment stundom rødbrunt behaaret, Analsegmentet rødhaaret, punkteret, temmelig mat, udtrukket i en lang, seglformet Spids, dets Sidelister smaa og uanseelige og naar ikke nær Apex. Ligner Ps. vestalis Geoffr. 13—16 mm.

♂. Hovedet sorthaaret, paa Issen i Reglen med Indblanding af gule Haar. Thorax sorthaaret, med et bredt gult Tværbaand over Pronoten og et svagt Baand af samme Farve eller kun indblandede gule Haar paa Scutellen.

Bagkroppen sorthaaret, som oftest med et smalt, gulligt Tværbaand paa 1. Segment og med 3. — i enkelte Tilfælde med Undtagelse af Basis — og 4., ofte ogsaa Siderne af 5. Segment hvidt, undertiden gulligt behaarede, Resten af 5. Segment og hele 6. sorthaarede, 6. Segment er dog tit rødligt behaaret ligesom Analsegmentet. 12—15 mm.

Sjælden, men kendes fra alle Landsdele og synes at forekomme hyppigst i Jylland. De overvintrede Hunner kommer frem i Maj, det nye Kuld Hanner og Hunner i August. Den besøger Løvetand, Blaamunke [Jasione montana] og Tidsler. Parasit hos Bombus ruderarius Müll., B. jonellus Kirby, B. pratorum L. og B. soroeënsis Fabr.

6. Ps. globósus Eversm.

♀. Hoved og Thorax sorthaarede, Pronoten ofte med gult Tværbaand, og Scutellen har ofte nogle gule Haar i Spidsen. Bagkroppen, der er stærkt krummet og derved faar et kugleformet Udseende, er sorthaaret paa 1., 2. og Basaldelen af 3. Segment. Resten af 3. Segment, hele 4. og 5. Segment er gulrødt behaarede, Analsegmentet ved Basis nøgent, i Spidsen kort, rødligt behaaret, glinsende glat, kun paa Siderne punkteret og med meget svagt udviklede Sidelister. 16—20 mm.

♂. Hoved og Thorax sorthaarede, Pronoten næsten altid med smalt, gult Tværbaand og Scutellen med Indblanding af gule Haar. 3. Svøbeled saa langt som bredt. Bagkroppen sorthaaret paa 1.—2. og Basaldelen af 3. Segment, paa Resten rødhaaret. Analsegmentet med fortykket Bagrand. Bagmetatarserne med lange, rødlige Haar. 14—15 mm.

Sjælden. Kendes kun fra Sjælland [Fortunens Indelukke] og Jylland [Sminge, Silkeborg]. De overvintrede Hunner kommer frem i Maj, det nye Kuld af Hanner og Hunner i August. Den besøger især Tidsler og er Parasit hos Bombus soroeënsis var. proteus Gerst. Rimeligvis er den kun Varietet af Ps. quadricolor.

28. *Ápis* L.
[Honningbier].

Middelstore, sociale Bier. Forvingerne med 3 omtrent lige store Cubitalceller, hvoraf den 2. er meget bredere ved Basis end ved Spids. Radialcellen elliptisk og meget lang, næsten naaende

Fig. 32. Forvinge af Apis.

Vingespidsen. Følehornene hos begge Køn med 12 Led. Punktøjnene stillede i næsten retvinklet Trekant. Komplexøjnene tydeligt behaarede. Bagskinnebenene uden Sporer. Kurvsamlere, Arbejderne med veludviklet Kurv.

Samfundet, der er fleraarigt, bestaar af en Hun [Dronning], 400—1000 Hanner og 10.000—40.000 Arbejdere. I hele Europa, og følgelig ogsaa i Danmark, er Slægten kun repræsenteret ved en eneste Art.

A. mellífica L. [mellífera L.]. Almindelige Honningbi.

♀. Sortebrun, med graagul Behaaring, paa Issen og Mesonoten med talrig Indblanding af sorte Haar. Øjnene vidt adskilte. Bagkroppen slank, langstrakt og naaende omtrent 7 mm uden for de sammenlagte Vinger. Bagskinnebenene uden Kurv. Ca. 20 mm.

☿. Ligner meget ♀. Bagkroppen mindre langstrakt og naar kun lidt uden for de sammenlagte Vinger. Bagskinnebenene med veludviklet Kurv. 12—13 mm.

Hele Arbejdet i Staten med Undtagelse af Æglægningen, der udelukkende besørges af Dronningen, paahviler Arbejderne, som derfor om Sommeren i den travleste Tid er opslidte efter 4—6 Ugers Forløb og dør. De Arbejdere, der er i Live ved Vinterens Begyndelse, overvintrer og lever, indtil de næste Foraar afløses af de efterhaanden fremkomne nye Arbejdere.

♂. Kroppen tykkere og Benene kortere end hos ♀. Øjnene paa en længere Strækning sammenstødende paa Panden. Ellers som ♀. 16—17 mm.

Store, klodsede Bier, der udklækkes i Højsommerens Tid og hen imod Efteraaret udstødes af Samfundet og dræbes [»Droneslaget«].

var. ligústica Spinola. Italienske Honningbi.

Ligner Hovedformen, men Bagkroppens Farve er lysere, de 2 første Segmenter er i større eller mindre Udstrækning gulrøde. Paa Grund af sin større Produktivitet er denne Form af Biavlere indført her i Landet, og efterhaanden er der mellem denne og mellifica fremstaaet naturlige Bastarder, saa man finder Farvevarieteter lige fra den mørktfarvede nordiske Stamform og til Sydens brogede ligustica.

Meget almindelig i hele Landet. Som Husdyr lever den i Kuber og Stader, i vild Tilstand bygger den i Hulheder i gamle Træer, under Tage o. l. Steder. Kun undtagelsesvis er den her i Landet iagttaget at være fritbyggende.

Literatur.

Aurivillius, Chr.: [Svensk Insektfauna]: Apidae.

Dalla Torre, K. W.: Catalogus Hymenopterum, Vol. X, Apidae.

Ducke, A.: Die Bienengattung Osmia.

Frey-Gessner: Fauna insectorum helvetiae: Apidae I-II.

Friese, H.: Die Bienen Europas I-VI.

Hoffer, E.: Die Hummeln Steiermarks.

Lindhard, E.: Om Rødkløverens Bestøvning og de Humlebiarter, som herved er virksomme [Tidsskrift for Landbrugets Planteavl, 18. Bind, Side 719—737].

— Humlebien som Husdyr [Tidsskrift for Landbrugets Planteavl, 19. Bind, Side 335—352].

Nielsen, I. C.: Biologiske Studier over danske enlige Bier og deres Snyltere [Vidensk. Medd. fra den naturh. Foren. i Kbhvn. 1902, Side 75—106].

Saunders, Edv.: Hymenoptera aculeata of the british Islands.

Schenck, A.: Die Nassauischen Bienen.

— Zusätze zu Nassauischen Arten und Beschreibung der übrigen deutschen Arten.

Schmiedeknecht, O.: Apidae Europaea.

Sladen, F. W. L.: The Humble Bee.

Thomson, C. G.: Hymenoptera Skandinaviae. Tom. II.

Afkortede Forfatternavne.

Eversm.	— E. Eversmann.
Fabr.	— J. C. Fabricius.
Gerst.	— C. E. A. Gerstaecker.
Geoffr.	— E. L. Geoffroy.
Herr. Schaeff.	— G. A. W. Herrich-Schaeffer.
Kriechb.	— J. Kriechbaumer.
L.	— C. Linné.
Latr.	— P. A. Latreille.
Lep.	— A. Lepeletier de Saint Fargeau.
Mor.	— F. Morawitz.
Müll.	— O. F. Müller.
Nyl.	— W. Nylander.
Panz.	— G. W. F. Panzer.
S. Saund.	— S. S. Saunders.
Schlett.	— A. Schletterer.
Schmied.	— O. Schmiedeknecht.
Scop.	— J. A. Scopoli.
Thoms.	— C. G. Thomson.
Wesm.	— C. Wesmael.
Westw.	— J. O. Westwood.
Zett.	— J. W. Zetterstedt.

Navnefortegnelse.

(Synonymer er trykte med *Cursiv*).

I. Slægter.

	Side		Side
Apis L.	256	Macropis Panz.	214
Anthidium Fabr.	97	Megachile Latr.	104
Anthophora Latr.	218	Melecta Latr.	225
Anthrena Fabr.	119	Melitta Kirby	211
Biastes	227	Nomada Scop.	169
Bombus Latr.	228	Osmia Panz.	83
Coelioxys Latr.	113	Panurgus Panz.	206
Colletes Latr.	32	*Podalirius* Fabr.	218
Dasypoda Latr.	208	Prosopis Fabr.	14
Dufourea Lep.	202	Psithyrus Lep.	249
Epeolus Latr.	39	Rhophites Spin.	205
Eucera Latr.	216	Sphecodes Latr.	71
Halictoides Nyl.	204	Stelis Panz.	101
Halictus Latr.	43	Trachusa Iur.	96
Heriades Spin.	79		

II. Arter og Varieteter.

	Side		Side
acervorum L.	222	*angulosa* Thoms.	141
acuminatus Nyl. var.	118	annularis Kirby	19
adunca Panz.	87	annulata L.	20
aenea L.	90	apicalis Spin.	107
aestiva Smith	144	*arenicola* Thoms.	242
afzeliella Kirby	168	argentata Fabr. [Megachile]	106
agrorum Fabr.	238	argentata Herr. Schaeff. [Nomada]	200
albicans Müll.	128	argentata Smith [Anthrena]	147
albicrus Kirby	146	armata Herr. Schaeff. [Nomada]	197
albipes Fabr.	61	armata Panz. [Melecta]	225
alboguttata Herr. Schaeff.	192	*ater* Panz.	207
alternata Kirby	175		
analis Nyl.	112		

	Side
aterrima Panz.	102
aurulenta Panz.	94
balteatus Nyl.	36
banksianus Kirby	207
barbutellus Kirby	252
bicolor Fabr. var.	144
bicornis L.	95
bifida Thoms.	182
bimaculata Kirby [Anthrena]	129
bimaculata Panz. [Anthophora]	219
blancoburgensis Schmied. var.	191
borealis Schmied. [Bombus] var.	237
borealis Zett. [Nomada]	188
braunsiana Schmied.	190
brevicornis Mocs. [Nomada]	200
brevicornis Nyl. [Prosopis]	23
byssina Panz.	96
caementaria Gerst.	87
calcaratus Scop.	208
calceatus Scop.	60
campanularum Kirby	82
campestris Panz.	253
carbonaria Fabr.	128
centuncularis L.	107
ceti Schranck	148
chrysopyga Schenck	165
chrysosceles Kirby	151
cineraria L.	135
cingulata Fabr.	150
circumcincta Kirby	111
clarkella Kirby	143
claviventris Thoms.	86
clypearis Schenck	22
coerulescens L.	90
coitana Kirby	153
communis Nyl.	22
confusa Nyl.	28
conica L.	116
conoideus Klug	115
convexiuscula Kirby	167
cornuta Smith	18
costulatus Kriechb.	55
crassus Thoms.	79
crucigera Panz.	42
cryptarum Fabr. var.	248
cunicularius L.	39
curvungula Thoms.	158
cyanescens Nyl.	149
cylindricus Fabr.	60
daviesanus Smith	35
denticulata Kirby	164
dentiventris Nyl.	204
derhamellus Kirby	240
difficilis Perez	217
difformis Eversm.	27
dilatata Kirby	19
distinguenda Mor. [Nomada]	195
distinguendus Mor. [Bombus]	237
elongatus Lep.	117
ephippius L.	78
equestris Fabr.	242
fabriciana L.	201
fasciata Nyl.	162
fasciatus Nyl.	67
ferruginata L.	199
flava Panz. var.	186
flavipes Fabr. [Halictus] var.	69
flavipes Panz. [Anthrena]	161
flavoguttata Kirby	193
flavopicta Kirby	178
florisomnis L.	82
florisomnis Thoms.	82
fodiens Geoff.	34
fucata Smith	138
fuciformis Latr.	93
fuliginosus Panz.	81
fulvago Christ.	154
fulvescens Westw.	155
fulvicornis Fabr. [Nomada]	174
fulvicornis Kirby [Halictus]	62
fulvicrus Kirby	161
fulvipes Fabr.	216
fulviventris Panz.	89
furcata Panz.	224
fuscicornis Nyl.	196

	Side
fuscipes Kirby	163
genalis Thoms.	29
genuina Schmied. form.	186
gibba S. Saund	29
gibbus L.	74
glabella Thoms. var.	186
globosus Eversm.	255
goodeniana Kirby var.	174
gravida Imhoff	162
guttulata Schenck	194
gwynana Kirby	143
haemorrhoidalis Fabr. [Melitta]	213
haemorrhoidalis Kirby [Anthrena] var.	150
halictulus Nyl.	203
hattorfiana Fabr.	149
helvola L. [Anthrena]	141
helvola Thoms. [Anthrena]	142
hirtipes Thoms.	209
hortorum L.	234
humilis Imhoff	155
hyalinata Smith	25
hybrida Schmied. var.	187
hypnorum L.	246
impunctatus Nyl.	38
incompleta Schmied. var.	187
inermis Nyl.	205
jacobaea Schench	178
jonellus Kirby	245
labialis Kirby	156
labiata Panz. [Macropis]	215
labiata Schenck [Anthrena]	157
laevigatus Kirby	53
laevis Kirby	62
lagopoda L.	108
lapidarius L.	243
lapponica Zett.	139
lateralis Panz.	190
lathburiana Kirby	181
lathyri Alfken	166
latreillellus Kirby	235
leaiana Kirby	90
leporina Panz.	212
leucomelaena Kirby	86
leucopus Kirby	71
leucozonius Schranck	58
ligustica Spin. var.	257
lineola Panz.	176
listerella Kirby	164
lobata Panz.	208
longicornis L.	217
lucorum L. var.	248
luctuosa Scop.	226
maculatus Smith	48
malachurus Kirby	59
mandibularis Nyl.	118
manicatum L.	99
marginata Panz. [Anthrena]	148
marginatus Smith [Colletes]	37
maritima Friese [Osmia]	92
mairtima Kirby [Megachile]	109
marshamella Kirby	175
maxillosa L.	82
melanura Schenck	213
mellifera L.	256
mellifica L.	256
minuta Fabr. [Prosopis]	23
minuta Lep. [Stelis]	103
minutissimus Kirby	66
minutula Kirby var.	160
minutus Kirby [Halictus]	64
mirabilis Schmied. var.	185
mniorum Drews. et Schiödt. var.	239
morawitzi Thoms.	131
morio Fabr.	70
muscorum Fabr.	239
nana Kirby	160
niger Friese var.	222
nigra Friese var.	214
nigricans Alfk. [Melitta]	213
nigricans Schmied. [Bombus] var.	235
nigriceps Kirby	164
nigricornis Nyl.	81
nigrifacies Alfk. var.	21
nigriventris Schenck	110
nigro-aenea Kirby	136
nitida Geoff.	132

	Side
nitidiusculus Kirby	65
nitidus Panz.	55
notatus Christ.	41
obscura Friese var.	221
obtusifrons Nyl.	201
ochrostoma Kirby	189
ornatula Klug	103
ovina Klug	134
panzeri Mor.	88
parietina Fabr.	223
parvula Duf. et Perr. [Osmia]	85
parvula Kirby [Anthrena]	159
pectoralis Perez var.	133
pellucidus Smith	76
Pfankuchi	265
phaeoptera Kirby	102
phoenicea Schmied. var.	186
picistigma Thoms.	36
pictipes Schenck	24
pilicornis Smith	92
pilifrons Thoms.	76
pilipes Fabr.	128
plumipes Panz.	209
pomorum Panz.	237
praecox Scop.	142
pratensis Geoff.	26
pratorum L.	244
productus Thoms.	41
proteus Gerst. var.	247
proxima Kirby	159
pubescens Kirby	163
punctata Kirby [Melecta]	225
punctata Panz. [Melecta]	226
punctatissimus Schenck	66
punctatum Latr.	100
puncticeps Thoms.	77
punctulatissimus Schenck	31
quadricinctus Fabr.	49
quadricolor Lep.	254
quadridentatus L.	116
quadrinotatus Kirby	57
quadristrigatus Latr.	49
quinquespinosa Thoms.	192
quinquespinosus Spin.	206

	Side
rajellus Kirby	240
reticulatus Thoms.	75
retusa L.	221
rinki Gorski	19
roberjeotiana Panz.	179
rubicundus Christ.	52
ruderarius Müll.	240
ruderatus Fabr. var.	235
rufa L.	95
rufescens Lep.	114
ruficornis L.	184
ruficrus Nyl.	145
rufipes Fabr. [Nomada]	179
rufipes Thoms. [Epeolus]	42
rufitarsis Zett.	145
rupestris Fabr.	251
schenki Dalla Torre var.	223
schencki Mor.	157
schrimshiranus Kirby	245
seladonius Fabr.	69
sepulchralis Schmied. var.	248
sericea Christ.	146
serratulae Panz.	96
sexcinctus Fabr.	50
sexnotatulus Nyl.	56
sexnotatus Kirby	55
shawella Kirby	153
signata Iur. [Nomada] var.	185
signata Panz. [Prosopis]	26
similis Wesm.	77
sinuata Schenck	25
smeathmanellus Kirby	69
solidaginis Panz.	179
solskyi Mor.	90
soroeënsis Fabr.	247
spinolae Schenck	87
strigatum Panz.	98
subquadratus Smith	75
subterraneus L.	235
succincta Panz. [Nomada]	174
succinctus L. [Colletes]	37
sylvarum L.	241
tarsata Nyl.	152
terrestris L.	248
tetrazonius Klug	51

	Side
thomsoni Schlett	210
thoracica Fabr.	134
tibialis Kirby	130
tricuspis Schmied. var.	239
trigonus Schranck	115
trimmerana Kirby	137
truncatus	227
truncorum L.	80
tumulorum L.	68
uncinata Gerst.	91
ursina Latr.	207
ursula Gerst.	110
vaga Panz.	134
varians Kirby	140
variegata Fabr. [Prosopis]	30
variegatus Hag. [Sphecodes]	79
variegatus L. [Epeolus]	41
ventralis Panz.	90
vestalis Geoff.	252
villosulus Kirby	63
vulgaris Schench	203
vulpina Panz.	220
wilkella Schenck	166
willughbiella Kirby	110
xanthomelaena Kirby	93
xanthopus Kirby	54
xanthosticta Kirby	190
xanthura Kirby [Anthrena]	167
xanthura Thoms. [Anthrena]	166
zonulus Smith	58